आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को

वार्षिक प्रतिवेदन

२०८२ कात्तिक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को

वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रकाशक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

कार्यकारी सारांश *i*

भाग १
समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य १

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति १

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १
- कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना २
- कृषि २
- उद्योग २
- सेवा ३
- बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय ३

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्याला सूचकाङ्क ४
- उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४
- नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर ५
- थोक मुद्रास्फीति ५
- राष्ट्रिय तलब तथा ज्याला सूचकाङ्क ५

बाह्य क्षेत्र ५
- वैदेशिक व्यापार ५
- सेवा खाता ६
- ट्रान्सफर ७
- चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति ७
- विदेशी विनिमय सञ्चिति ७
- सञ्चिति पर्याप्तता सूचक ८
- वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति ८
- विनिमय दर प्रवृत्ति ८
- निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क ८

सरकारी वित्त स्थिति ९
- सरकारी राजस्व ९
- सरकारी खर्च १०
- बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू ११
- नगद मौज्दात ११
- सरकारी ऋण ११
- प्रदेशको वित्त स्थिति ११
- राजस्वसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था १२
- करका दरहरू १२
- सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति १३

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति १४
- मौद्रिक स्थिति १४
- अन्तर-बैंक कारोबार, स्थायी तरलता सुविधा र स्थायी निक्षेप सुविधाको उपयोग १५
- तरलता व्यवस्थापन १५

विदेशी विनिमय कारोबार १५
ब्याजदर स्थिति १६
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधन स्रोत तथा उपयोगको स्थिति १७
वाणिज्य बैंक १७
विकास बैंक १७
वित्त कम्पनी १८
लघुवित्त वित्तीय संस्था १८
पूर्वाधार विकास बैंक १८
गैर बैंक वित्तीय संस्थाहरूको साधन स्रोत तथा उपयोगको स्थिति १९
बीमा कम्पनी १९
कर्मचारी सञ्चय कोष १९
नागरिक लगानी कोष १९
सामाजिक सुरक्षा कोष १९
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष १९
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड २०
वित्तीय संरचना २०
वित्तीय बिस्तार तथा पहुँच २१
धितोपत्र बजार २१

तालिका सूची

तालिका १.१	: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)	२
तालिका १.२	: कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	३
तालिका १.३	: सञ्चिति पर्याप्तता परिसूचकहरू	८
तालिका १.४	: विनिमय दर प्रवृत्ति	८
तालिका १.५	: सरकारी खर्च तथा राजस्व (वार्षिक विवरण)	१०
तालिका १.६	: सरकारी वित्तका परिसूचकहरू	११
तालिका १.७	: सरकारी ऋणको स्थिति	११
तालिका १.८	: करका दरहरू	१२
तालिका १.९	: सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था	१३
तालिका १.१०	: अन्तर-बैक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग	१५
तालिका १.११	: विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति	१६
तालिका १.१२	: भारित औसत ब्याजदर (प्रतिशत)	१६
तालिका १.१३	: निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण (रु. करोडमा)	१९
तालिका १.१४	: बैंक तथा गैरबैंक वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	२०

चार्ट सूची

चार्ट १.१	: कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	१
चार्ट १.२	: क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर	२
चार्ट १.३	: वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	४
चार्ट १.४	: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को राजस्व परिचालनको संरचना	९
चार्ट १.५	: सरकारी खर्चको संरचना (२०८१-८२)	१०
चार्ट १.६	: नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना (प्रतिशतमा)	२०
चार्ट १.७	: नेप्से सूचकाङ्क	२१

भाग १ तालिकाहरू

तालिका १	: विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	२३
तालिका २	: समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू	२४
तालिका ३	: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर	२५
तालिका ४	: प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर र अंश	२५
तालिका ५	: राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२६
तालिका ६	: राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२७
तालिका ७	: राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२८
तालिका ८	: नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर	२८
तालिका ९	: वैदेशिक व्यापार स्थिति	२९
तालिका १०	: भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३०
तालिका ११	: भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३१
तालिका १२	: चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३२
तालिका १३	: चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३३
तालिका १४	: अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १५	: अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३५
तालिका १६	: शोधनान्तर स्थिति	३७
तालिका १७	: विदेशी विनिमय संचिति	४१
तालिका १८	: वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४२
तालिका १९	: सरकारको वित्त स्थिति	४३
तालिका २०	: नेपाल सरकारको राजस्व संकलन	४४
तालिका २१	: नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	४४
तालिका २२	: मौद्रिक सर्वेक्षण	४५
तालिका २३	: केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण	४६
तालिका २४	: बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४७
तालिका २५	: वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४९
तालिका २६	: विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	५१
तालिका २७	: वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	५३
तालिका २८	: वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	५५
तालिका २९	: बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रदान गरेको कर्जाको विविरण	५६
तालिका ३०	: लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५७
तालिका ३१	: बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५८
तालिका ३२	: कर्मचारी सञ्चयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५९
तालिका ३३	: नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	६०
तालिका ३४	: नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	६१
तालिका ३५	: शेयर बजार परिसूचक	६२
तालिका ३६	: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू	६३
तालिका ३७	: सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पुँजीकरणको स्थिति	६४

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली ६५

भाग २
नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीति ७१
- उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू ७१
- मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा सञ्चालन लक्ष्य ७२
- मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू ७२

मौद्रिक व्यवस्थापन ७३
- तरलता व्यवस्थापन ७३
- सरकारी ऋणपत्रसम्बन्धी कारोवार ७३

वित्तीय क्षेत्र सुधार, नियमन तथा वित्तीय पहुँच विस्तार ७४
- नियमन तथा वित्तीय क्षेत्र सुधार ७४
- नियामकीय व्यवस्थाहरू ७४
- वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क प्रकाशन ८०
- वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि ८०
- बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका खाताहरू रोक्का, फुकुवा तथा विवरण माग ८१
- सहुलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा ८१
- मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान गर्न स्वीकृति प्रदान ८१

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण ८१
- बैंक सुपरिवेक्षण ८१
- वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण ८३
- लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण ८५

गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण ८६

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण ८६

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन ८६
- विदेशी विनिमय नियमन ८६
- विदेशी मुद्रा कारोबार गर्न इजाजत ८९
- वस्तु तथा सेवा आयात/निर्यात ९०
- विदेशी विनिमय सञ्चिति तथा लगानी ९०
- वैदेशिक लगानी तथा ऋण ९१

भुक्तानी प्रणाली ९१

सूचना प्रविधि ९३

मुद्रा व्यवस्थापन ९४

मानव संसाधन व्यवस्थापन ९६

विविध ९७
- बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना ९७
- बजेट एवम् जोखिम व्यवस्थापन ९७
- जोखिम व्यवस्थापन ९७
- रणनीतिक योजना कार्यान्वयन ९७
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कार्य ९८
- कानुन तथा बहस/पैरवी ९९
- आन्तरिक लेखापरीक्षण ९९

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन १००
बैंकिङ कारोबार १००
टक्सारसम्बन्धी कार्य १०२
सञ्चालक समितिको बैठक १०२
वैदेशिक सहायता समन्वय १०२
तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम १०३
वित्तीय समावेशिता १०३
वित्तीय साक्षरता १०४
बजार आचरण सुपरिवेक्षण/वित्तीय ग्राहक संरक्षण १०४
अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रकाशनसम्बन्धी कार्य १०५
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू १०६

तालिका सूची

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा विदेशी विनिमय सञ्चिति पर्याप्तता ७१
तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा ७२
तालिका २.३ : ब्याजदर कोरिडर तथा नीतिगत दर (प्रतिशत प्रतिवर्ष) ७२
तालिका २.४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात ७३
तालिका २.५ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा तरलता प्रशोचन ७३
तालिका २.६ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण ७४
तालिका २.७ : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति ८०
तालिका २.८ : वाणिज्य बैंकका मुख्य परिसूचकहरू ८३
तालिका २.९ : विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत) ८४
तालिका २.१० : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को साधन, स्रोत तथा उपयोगको स्थिति ८५
तालिका २.११ : विद्युतीय भुक्तानीका सूचकहरू ९२
तालिका २.१२ : RTGS प्रणालीमार्फत भएका कारोबार विवरण ९२
तालिका २.१३ : नयाँ नोट स्टक मौज्दात विवरण ९५
तालिका २.१४ : नोट स्टकबाट चलनचल्तीमा निष्कासित नोटको विवरण ९५
तालिका २.१५ : चलनचल्तीमा रहेको बैंकनोटको विवरण (२०८२ असार मसान्तसम्म) ९५
तालिका २.१६ : चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू धुल्याने कार्यको विवरण ९६
तालिका २.१७ : शंकास्पद कारोबार/गतिविधिसम्बन्धी अपरिष्कृत विवरण (आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राप्त) ९८
तालिका २.१८ : अदालतमा रहेका मुद्दाको विवरण ९९
तालिका २.१९ : ECC प्रणाली तथा IPS मार्फत भएका कारोबार विवरण १०१
तालिका २.२० : भा.रु. कोषसम्बन्धी विवरण १०१
तालिका २.२१ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राप्त गुनासोसम्बन्धी विवरण १०४

चार्ट सूची

चार्ट २.१ : कुल कर्जाको संरचना (आर्थिक वर्ष २०८१/८२) ८१

भाग २ तालिकाहरू

तालिका १ : चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू १०७

तालिका २ : नोटको सुरक्षण १०७

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट सञ्चालित तालिमहरू १०८

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू १०९

तालिका ५ : अन्य निकायद्वारा स्वदेशमा सञ्चालित तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू ११२

तालिका ६ : काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्रीको विवरण ११४

तालिका ७ : आ.व. २०८१/८२ मा बिक्री तथा वितरण गरिएका सुन तथा चाँदीका स्मारिका सिक्का, मेडालियन तथा पदकको विवरण : ११५

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू ११६

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वित्तीय संस्थाहरू ११७

अनुसूची २.३ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू ११८

अनुसूची २.४ : AML/CFT मा आधारित निरीक्षण ११९

अनुसूची २.५ : पाँच वर्षको जनशक्ति तथा कार्यरत जनशक्तिसम्बन्धी विवरण १२१

अनुसूची २.६ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भएको पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण १२२

अनुसूची २.७ : पाँच वर्षको पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण १२२

अनुसूची २.८ : सञ्चालक समिति (२०८२ असार मसान्त) १२३

अनुसूची २.९ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली १२३

भाग ३
नेपाल राष्ट्र बैंकको वित्तीय अवस्थाको विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व १२५

आय विवरण १२६

वित्तीय अवस्थाको विवरण १२७

कार्यकारी सारांश

१. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा सन् २०२५ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०२४ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.३ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ र २०२६ मा यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ३.२ प्रतिशत र ३.१ प्रतिशत रहने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ । सन् २०२५ मा विकसित अर्थतन्त्रहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर १.६ प्रतिशत र उदीयमान र विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूको आर्थिक वृद्धिदर ४.२ प्रतिशत हुने कोषको प्रक्षेपण छ ।

२. सन् २०२५ मा विकसित देशहरूमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति २.५ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.३ प्रतिशत रहने कोषको अनुमान छ। सन् २०२४ मा विकसित देशहरूमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति २.६ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ७.९ प्रतिशत रहेको थियो ।

३. राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका अनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपालको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.९९ प्रतिशत तथा उत्पादकको मूल्यमा ४.६१ प्रतिशतले वृद्धि भएको प्रारम्भिक अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.२८ प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ४.२८ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ ।

४. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीति २०८१ साउन ११ गते सार्वजनिक गरिएको थियो । वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ५.० प्रतिशत हाराहारीमा राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । साथै, न्यूनतम सात महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो ।

५. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.०६ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा वार्षिक औसत मुद्रास्फीति ५.४४ प्रतिशत रहेको थियो ।

६. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल वस्तु निर्यात ८१.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२७७ अर्ब ३ करोड र कुल वस्तु आयात १३.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१८०४ अर्ब १२ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटा ६.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५२७ अर्ब ९ करोड पुगेको छ। कुल वस्तु व्यापार घाटा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २५.० प्रतिशत रहेको छ ।

७. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा चालु खाता रु.४०९ अर्ब २० करोडले र शोधनान्तर रु.५९४ अर्ब ५४ करोडले बचतमा रहेको छ। २०८२ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु.२६७७ अर्ब ६८ करोड बराबर कायम भएको छ। अमेरिकी डलरमा विदेशी विनिमय सञ्चिति १९ अर्ब ५० करोड रहेको छ। २०८२ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले १८.२ महिनाको वस्तु आयात र १५.४ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पुग्ने देखिन्छ ।

८. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्तिसमेत गरी रु.१,१९६ अर्ब १९ करोड राजस्व सङ्कलन भएको छ। कुल सरकारी खर्च रु.१,५२३ अर्ब ११ करोड रहेको छ ।

९. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १२.५ प्रतिशतले र सङ्कुचित मुद्राप्रदाय २२.० प्रतिशतले बढेको छ। त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा ६.२ प्रतिशतले तथा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दाबी ८.१ प्रतिशतले बढेको छ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १२.६ प्रतिशतले र निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ८.४ प्रतिशतले बढेको छ ।

१०. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा पटक पटक गरी कुल रु.२४,६५१ अर्ब ३५ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ भने ओभरनाइट तरलता सुविधामार्फत रु.२ अर्ब ७० करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ ।

११. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको भारित औसत अन्तरबैंक दर २.९६ प्रतिशत रहेको छ।

१२. २०८२ असारमा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ४.१९ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ४.८८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ६.०१ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, कर्जाको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ७.८५ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ८.९५ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको १०.२२ प्रतिशत रहेको छ।

१३. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्या २०८२ असार मसान्तमा १०७ रहेको छ। यसमध्ये २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी, ५२ लघुवित्त संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन्। २०८२ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सङ्ख्या ११,५२६ रहेको छ।

१४. २०८२ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८,०९५ अर्ब ३८ करोड, विकास बैंकहरूको ५.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७५३ अर्ब ५५ करोड, वित्त कम्पनीहरूको ३.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१७५ अर्ब ७२ करोड र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ९.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६०७ अर्ब ५६ करोड कायम भएको छ।

१५. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०८२ असार मसान्तसम्म रु.३२८ अर्ब ३८ करोड कर्जा र रु.१,५७९ अर्ब ५ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ।

१६. कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ५२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ६२ लाख ६५ हजार ८२६ कर्जासम्बन्धी सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रमा २०८२ असार मसान्तमा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीको सङ्ख्या १ लाख २९ हजार ९७४ रहेको छ।

१७. २०८२ असार मसान्तमा नेप्से सूचकाङ्क २७९४.७९ विन्दु रहेको छ। बजार पुँजीकरण रु.४,६५६ अर्ब ९९ करोड पुगेको छ। बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ७६.२५ प्रतिशत रहेको छ।

१८. २०८२ असार मसान्तमा यस बैंकको विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानी अमेरिकी डलरमा १७ अर्ब ५० करोड रहेको छ। विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानीलाई विभिन्न बैंकहरूमा आवधिक निक्षेप, केन्द्रीय बैंकबाट जारी हुने ट्रेजरी विल्स तथा नोट्स, चिनियाँ सरकारी बण्ड, बैंक फर इन्टरनेसनल सेटलमेन्टले जारी गरेका FIXBIS र Medium Term Investment (MTI) लगायतका उपकरणहरूमा केन्द्रित गरिएको छ।

१९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले विदेशबाट भित्र्याएको विदेशी मुद्राको ऋणमा निहित विनिमय जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक स्वाप कारोबार विनियमावली, २०८१ जारी गरिएको छ।

२०. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.११ अर्ब ३० करोड बराबरको विदेशी लगानी र रु.५४ अर्ब ८३ करोड बराबरको विदेशी ऋण लेखाङ्कन भएको छ।

२१. विदेशी विनिमय सञ्चिति व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउने प्रयोजनको लागि "नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय लगानी नीति, २०८१" स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

२२. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नियमनअन्तर्गत पुँजी, अनिवार्य नगद मौज्दात, कर्जा प्रवाह, कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी, कर्जा पुनरसंरचना तथा पुनरतालिकीकरण, ब्याजदर, कालोसूची, जोखिम भार, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणलगायतका सम्बन्धमा विभिन्न निर्देशन, मार्गदर्शन तथा सूचनाहरू जारी गरिएका छन्।

२३. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट हुने कर्जा प्रवाह एवम् लगानीलाई वातावरणमैत्री बनाउन एवम् उक्त प्रकृतिको लगानी गर्दा सन्दर्भ सामग्रीको प्रयोग गर्न सकिने गरी "Nepal Green Finance Taxonomy, 2024", बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खोलिएको खाता रोक्का राख्न तथा त्यसरी रोक्का रहेका खाता फुकुवा गर्ने सम्बन्धमा "बैंक खाता रोक्का तथा फुकुवासम्बन्धी विनियमावली, २०८१", बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत गर्ने खर्च पारदर्शी, प्रभावकारी र उद्देश्यमूलक बनाउन र मुलुकको वृहत्तर हितमा त्यसको प्रयोग सुनिश्चित गर्ने अभिप्रायले "बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वसम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८१", "बैकिङ कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ (दोस्रो संशोधन, २०८२ समेत)" ले निर्दिष्ट गरे अनुरूप "चेक अनादर गरेको व्यहोरा प्रमाणित गर्ने कार्यविधि, २०८१", लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई सामाजिक बैकिङको अवधारणासमेतका आधारमा सञ्चालन गर्न "लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई सञ्चालन मार्गदर्शन, २०८१" तथा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन "Risk Management Guidelines for Microfinance Institutions, 2024" जारी गरिएका छन् ।

२४. बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको कारोबारलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐनले निर्दिष्ट गरेअनुरूप निर्देशन तथा मापदण्ड स्वीकृत गरिएको छ ।

२५. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.९८ अर्ब ७५ करोड ८२ लाख ५० हजार बराबरका विभिन्न दरका १९ करोड २५ लाख थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्कासन गरिएका थिए । २०८२ असार मसान्तसम्ममा कुल रु.७ खर्ब ६१ अर्ब ४१ करोड बराबरका विभिन्न दरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेका छन् ।

२६. २०८२ असारमसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ १११९ र प्राविधिकतर्फ ७८ गरी कुल ११९७ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन् । कार्यरत कुल कर्मचारीमध्ये अधिकृततर्फ ६९४, सहायकतर्फ ४४३ र श्रेणीविहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ६० जना रहेका छन् ।

२७. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्त्यसम्ममा २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १५ वित्त कम्पनी र १२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई भुक्तानी सेवा प्रदायकको रूपमा कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ । समीक्षा अवधिमा १३ भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूको अनुमतिपत्र नवीकरण गरिएको छ ।

२८. २०८२ असारमसान्तमा २० वाणिज्य बैंक, ११ विकास बैंक, १२ वित्त कम्पनी र नेपाल पूर्वाधार विकास बैंक गरी हाल जम्मा ४४ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू RTGS प्रणालीमा आबद्ध भएका छन् ।

२९. २०८२ असार मसान्तको वित्तीय अवस्थाको विवरणअनुसार यस बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०८१ असार मसान्तको तुलनामा २९.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२६ खर्ब ७१ अर्ब २३ करोड ९५ लाख ४० हजार पुगेको छ ।

३०. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अघिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८० अर्ब ४८ करोड २६ लाख ५० हजार पुगेको छ ।

३१. सञ्चालक समितिको मिति २०८२/०७/२८ को बैठकबाट बैंकको खुद मूनाफामध्ये विभिन्न कोषहरुमा छुट्टयाउनु पर्ने आवश्यक रकम विनियोजन गरी बाँकी रकम रु.४२ अर्ब नेपाल सरकारलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ ।

भाग

१

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य १

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति १

- कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १
- मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ४
- बाह्य क्षेत्र ५
- सरकारी वित्त स्थिति ९
- मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति १४
- धितोपत्र बजार २१

तालिकाहरू २३

अनुसूची ६१

भाग

१

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति एवम् परिदृश्य

१.१ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा सन् २०२५ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०२५ र २०२६ मा विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर क्रमशः ३.२ प्रतिशत र ३.१ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण रहेको छ। मुद्राकोषद्वारा जारी प्रतिवेदनअनुसार सन् २०२४ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.३ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.२ विकसित अर्थतन्त्रहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२४ मा १.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा १.६ प्रतिशत र सन् २०२६ मा १.६ प्रतिशत हुने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। उदीयमान र विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२४ मा ४.३ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा ४.२ प्रतिशत र सन् २०२६ मा ४.० प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ। उदीयमान तथा विकासोन्मुख एसियाली अर्थतन्त्रको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२४ मा ५.३ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा ५.२ प्रतिशत र सन् २०२६ मा ४.७ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२४ मा भारतको आर्थिक वृद्धिदर ६.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा ६.६ प्रतिशत र सन् २०२६ मा ६.२ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ। त्यसैगरी, चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२४ मा ५.० प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा ४.८ प्रतिशत र सन् २०२६ मा ४.२ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ।

१.३ सन् २०२४ मा विकसित अर्थतन्त्रमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति २.६ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूमा ७.९ प्रतिशत कायम रहेको छ। सन् २०२५ मा विकसित अर्थतन्त्रहरूमा मुद्रास्फीति २.५ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूमा ५.३ प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। सन् २०२४ मा ३.५ प्रतिशतले विस्तार भएको वस्तु तथा सेवाको विश्व व्यापार सन् २०२५ मा ३.६ प्रतिशतले बढ्ने कोषको प्रक्षेपण छ ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

१.४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.९९ प्रतिशत तथा उत्पादकको मूल्यमा ४.६१ प्रतिशतले हुने राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रारम्भिक अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.३६ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ३.६७ प्रतिशत रहेको थियो ।

चार्ट १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)

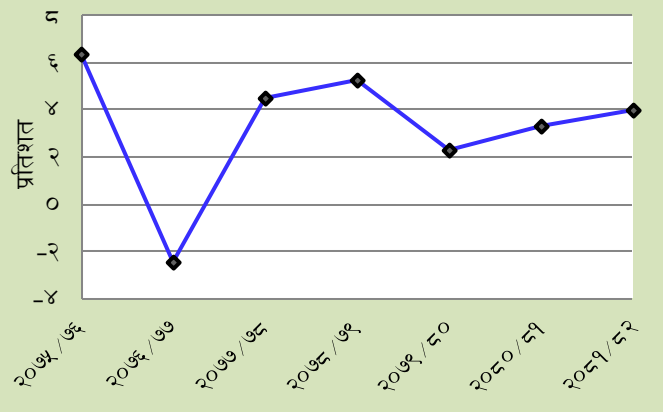

१.५ समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.२८ प्रतिशतले र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ४.२८ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.३५ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.३६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। आर्थिक

वर्ष २०८१/८२ मा गैर-कृषि क्षेत्रअन्तर्गत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन ४.५३ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको उत्पादन ४.२१ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर ०.११ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ४.३५ प्रतिशत रहेको थियो।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.६ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अंश क्रमशः २५.१६ प्रतिशत, १२.८३ प्रतिशत र ६२.०१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २४.७१ प्रतिशत, १२.९१ प्रतिशत र ६२.३८ प्रतिशत रहेको थियो। प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि तुलना गर्दा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सबैभन्दा धेरै हिस्सा बागमती प्रदेशको ३६.५२ प्रतिशत र सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशको ४.१९ प्रतिशत रहेको अनुमान छ।

चार्ट १.२ : क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर

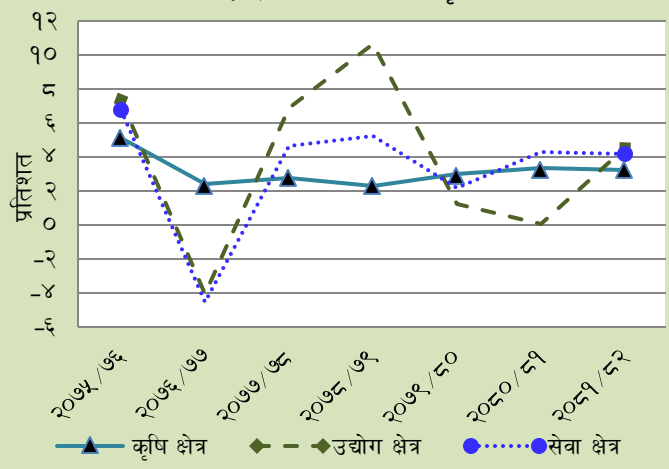

१.७ बृहत् औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीय क्षेत्र तथा तृतीय क्षेत्रको अंश क्रमशः २५.६२ प्रतिशत, १२.३७ प्रतिशत र ६२.०१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २५.१९ प्रतिशत, १२.४३ प्रतिशत र ६२.३८ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश				
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१सं.	२०८१/८२प्रा.
प्राथमिक क्षेत्र*	२६.४	२५.०	२४.५	२५.२	२५.६
द्वितीय क्षेत्र**	१३.३	१३.७	१३.०	१२.४	१२.४
तृतीय क्षेत्र***	६०.४	६१.३	६२.५	६२.४	६२.०

स्रोत : राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

* कृषि, वन, तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन, ** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत्, ग्याँस तथा पानी र निर्माण

*** सेवा क्षेत्र, प्रा.: प्रारम्भिक अनुमान, सं.: संशोधित अनुमान

कृषि

१.८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कृषि उत्पादन क्षेत्र ३.२८ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ३.३५ प्रतिशत रहेको थियो।

उद्योग

१.९ समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर ४.५३ प्रतिशतले भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ०.११ प्रतिशत रहेको थियो।

१.१० समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रअन्तर्गत विद्युत्, ग्याँस क्षेत्र; उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्र; निर्माण क्षेत्र; पानी आपूर्ति, ढल, फोहोर व्यवस्थापन क्षेत्र; खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः १३.८२ प्रतिशत, ३.७८ प्रतिशत, २.२१ प्रतिशत, २.०९ प्रतिशत र १.९९ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष विद्युत्, ग्याँस क्षेत्र; खानी तथा उत्खनन क्षेत्र र पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः १०.९६ प्रतिशतले, ३.२३ प्रतिशतले र १.२७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्र र निर्माण क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः २.०२ प्रतिशतले र २.२० प्रतिशतले घटेको थियो ।

सेवा

१.११ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र ४.२१ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ४.३५ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.१२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सेवा क्षेत्रअन्तर्गत यातायात तथा भण्डारण क्षेत्र ९.४५ प्रतिशतले, वित्तीय तथा बीमासम्बन्धी क्षेत्र ६.२९ प्रतिशतले, आवास तथा भोजन सेवा क्षेत्र ५.० प्रतिशतले, सूचना तथा सञ्चार क्षेत्र ४.८१ प्रतिशतले र मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यसम्बन्धी क्षेत्र ४.७७ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। यसैगरी पेसागत वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलाप क्षेत्र ३.९८ प्रतिशतले, प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलाप क्षेत्र ३.९७ प्रतिशतले, अन्य सेवासम्बन्धी क्रियाकलाप क्षेत्र ३.९२ प्रतिशतले, थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा क्षेत्र ३.३० प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। त्यस्तै, घरजग्गा कारोवारको सेवा क्षेत्र २.७२ प्रतिशतले, सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अत्यावश्यक सामाजिक सुरक्षा क्षेत्र २.२४ प्रतिशतले र शिक्षा क्षेत्र १.९८ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ।

बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

१.१३ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ९३.७८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ९३.४५ प्रतिशत रहेको अनुमान छ।

१.१४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (Gross National Disposable Income at Current Prices) ७.४१ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ८.४५ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १२९.६९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२९.१६ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.२ : कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)

विवरण	रु.अर्बमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७९/८०	२०८०/८१*	२०८१/८२**	२०८०/८१	२०८१/८२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)@	५३६७.०	५७०९.१	६१०७.२	६.४	७.०
खुद प्राथमिक आय#	६२.९	९३.७	८६.६	४९.१	-७.६
खुद चालु हस्तान्तरण#	१३६९.६	१५७१.२	१७२६.४	१४.७	९.९
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय @	६७९९.५	७३७४.०	७९२०.२	८.५	७.४

स्रोत : @ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, # नेपाल राष्ट्र बैंक
* संशोधित अनुमान, ** प्रारम्भिक अनुमान

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्याला सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

१.१५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.०६ प्रतिशतमा सीमित रह्यो। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ५.४४ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षको पहिलो पाँच महिनासम्म तरकारी, दाल, गेडागुडी, चामललगायत खाद्य वस्तुको मूल्य वृद्धिका कारण उपभोक्ता मुद्रास्फीतिमा दबाब परे पनि त्यसपश्चात् ती वस्तुहरूको मूल्य क्रमशः घट्दै गएपछि मुद्रास्फीतिमा चाप पनि कम हुँदै गएको थियो। समीक्षा अवधिमा भारतसहित विश्वका अधिकांश अर्थतन्त्रहरूमा मुद्रास्फीति उल्लेखनीय रूपमा सुधार आएको, अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा तेलको मूल्यमा कमी अनुरूप नेपाल आयल निगमले पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य समायोजन गर्दै लगेको, तलब तथा ज्याला र थोक मूल्य सूचकाङ्कको वृद्धिदरमा कमी आएको तथा आन्तरिक माग कमजोर रहेका कारणले उपभोक्ता मूल्यमा तुलनात्मक रूपमा कम दबाब पर्न गई उपभोक्ता मुद्रास्फीति मौद्रिक नीतिले लिएको लक्ष्यभित्र रहन गएको हो।

चार्ट १.३ : वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)

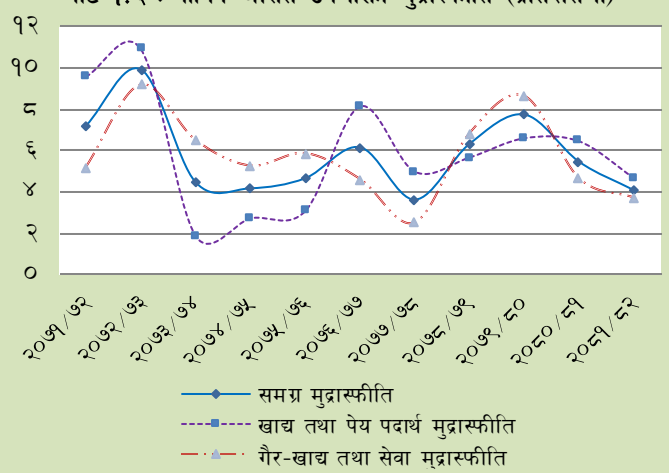

१.१६ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति क्रमशः ४.६९ प्रतिशत र ३.७१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष यी समूहहरूको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति क्रमशः ६.४७ प्रतिशत र ४.६४ प्रतिशत रहेको थियो।

१.१७ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहअन्तर्गत तरकारी र घ्यु तथा तेल र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहअन्तर्गत विविध वस्तु तथा सेवाहरू उपसमूहको मुद्रास्फीति अघिल्लो वर्षको तुलनामा उल्लेख्य रूपमा बढको छ। यद्यपि मरमसला, माछा तथा मासु उपसमूहको मुद्रास्फीति अघिल्लो वर्षको तुलनामा घटेको छ। गैर-खाद्य तथा सेवा समूहअन्तर्गत वार्षिक औसत मुद्रास्फीति सबै उपसमूहमा धनात्मक रहेको थियो।

१.१८ समीक्षा वर्षमा काठमाडौं उपत्यकाको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ३.७७ प्रतिशत, तराईको ४.१४ प्रतिशत, पहाडको ३.८६ प्रतिशत र हिमालको ४.८९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति काठमाडौं उपत्यकामा ५.९९ प्रतिशत, तराईमा ४.८२ प्रतिशत, पहाडमा ५.७८ प्रतिशत र हिमालमा ६.८६ प्रतिशत रहेको थियो।

१.१९ समीक्षा वर्षमा ग्रामीण क्षेत्रको वार्षिक औसत उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क ४.४० प्रतिशत र सहरी क्षेत्रको ३.९४ प्रतिशतले बढेको छ।

१.२० समीक्षा वर्षमा कोशी प्रदेशको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ५.४६ प्रतिशत, मधेश प्रदेशको ४.१४ प्रतिशत, बागमती प्रदेशको ३.५७ प्रतिशत, गण्डकी प्रदेशको ३.३२ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशको ३.७० प्रतिशत, कर्णाली प्रदेशको ३.३१ प्रतिशत र सुदूरपश्चिम प्रदेशको ५.०२ प्रतिशत रहेको थियो।

नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति

१.२१ समीक्षा वर्षमा नेपालको वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.०६ प्रतिशत र भारतको ३.९१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष नेपाल र भारतमा यस्तो मुद्रास्फीति क्रमशः ५.४४ प्रतिशत र ५.११ प्रतिशत रहेको थियो।

थोक मुद्रास्फीति

१.२२ समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति ३.८४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ३.९२ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा थोक मूल्यअन्तर्गत प्राथमिक वस्तुहरूको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति ७.२९ प्रतिशत, इन्धन तथा ऊर्जाको -३.९२ प्रतिशत र उत्पादित वस्तुहरूको ३.०३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यी समूहहरूको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ७.१८ प्रतिशत, -४.४५ प्रतिशत र ३.५० प्रतिशत रहेको थियो।

१.२३ बृहत् आर्थिक वर्गीकरणको आधारमा हेर्दा समीक्षा वर्षमा उपभोग्य वस्तु, मध्यवर्ती वस्तु तथा पुँजीगत वस्तुको वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति क्रमशः ६.८६ प्रतिशत, २.२७ प्रतिशत र २.८९ प्रतिशत रहेको छ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्याला सूचकाङ्क

१.२४ समीक्षा वर्षमा राष्ट्रिय तलब तथा ज्याला सूचकाङ्क २.८५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्क ५.०३ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत तलब तथा ज्याला सूचकाङ्कको वृद्धिदर कोशी प्रदेशमा १.२३ प्रतिशत, मधेश प्रदेशमा ३.३७ प्रतिशत, बागमती प्रदेशमा २.१४ प्रतिशत, गण्डकी प्रदेशमा ३.४१ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशमा २.७४ प्रतिशत, कर्णाली प्रदेशमा ३.५८ प्रतिशत र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा ७.३८ प्रतिशत रहेको छ।

बाह्य क्षेत्र

वैदेशिक व्यापार

१.२५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल वस्तु निर्यात ८१.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२७७ अर्ब ३ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात ३.० प्रतिशतले घटेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अघिल्लो वर्ष २.७ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ४.५ प्रतिशत रहेको छ।

१.२६ कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारततर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ३.३ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ११७.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२२४ अर्ब ६८ करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा समीक्षा वर्षमा भारततर्फ मुख्यतया सोयाविन तेल, पोलिस्टरको धागो, जुटका सामान, चिया लगायतका वस्तुहरूको निर्यातमा वृद्धि भएको छ।

१.२७ चीनतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ४६.६ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १.६ प्रतिशतले बढेर रु.२ अर्ब ६३ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा चीनतर्फ मुख्यतया ऊनी गलैचा, हस्तकलाका समानहरू, तयारी पोसाकलगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।

१.२८ अन्य मुलुकतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ४.३ प्रतिशतले कमी आएकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ६.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४९ अर्ब ७१ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया पश्मिना, सङ्गीत वाद्ययन्त्रहरू वा तिनका पार्ट्स तथा एक्सेसरिज, चाउचाउ, नेपाली कागज, चियालगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।

१.२९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल वस्तु आयात १३.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१८०४ अर्ब १२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात १.२ प्रतिशतले घटेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु आयातको अनुपात अघिल्लो वर्ष २७.९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २९.५ प्रतिशत रहेको छ।

१.३० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भारतबाट भएको वस्तु आयात ७.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१०७१ अर्ब २० करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात ३.० प्रतिशतले घटेको थियो। समीक्षा वर्षमा भारतबाट सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टस्, स्पोन्ज आइरन, अन्य मेसिनरी तथा पार्टस्, धान तथा चामल, औषधीलगायतका वस्तुको आयात बढेको छ।

१.३१ चीनबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष ३४.२ प्रतिशतले बढेकामा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १४.२ प्रतिशतले वृद्धि भईरु.३४१ अर्ब १० करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा चीनबाट टेलिकम उपकरण तथा पार्टस्, तयारी कपडा, लत्ताकपडा, विद्युतीय उपकरण, कम्प्यूटर तथा पार्टस्लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ।

१.३२ अन्य मुलुकबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष १७.६ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ३१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३९१ अर्ब ८२ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकबाट कच्चा सोयाबिन तेल, खाने तेल, तेलहन, अन्य मेसिनरी तथा पार्ट्स, यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जालगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ।

१.३३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल वस्तु व्यापार घाटा ६.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५२७ अर्ब ९ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो व्यापार घाटा १.० प्रतिशतले घटेको थियो। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापार घाटाको अनुपात २५.२ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २५.० प्रतिशत रहेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा ५.३ प्रतिशतले कमी आई रु.८४६ अर्ब ५१ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा १४.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३३८ अर्ब ४७ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा ३६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३४२ अर्ब १० करोड पुगेको छ।

१.३४ कुल वस्तु व्यापार अघिल्लो वर्ष १.३ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १९.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२०८१ अर्ब १५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापारको अनुपात ३०.६ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३४.१ प्रतिशत रहेको छ। कुल व्यापारमा भारतसँगको व्यापार अघिल्लो वर्ष ३.१ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १७.८ प्रतिशले वृद्धि भई रु.१२९५ अर्ब ८८ करोड पुगेको छ। चीनसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष ३४.२ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा १४.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३४३ अर्ब ७३ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, अन्य मुलुकसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष १६.० प्रतिशतले घटेकोमा समीक्षा वर्षमा २८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४४१ अर्ब ५४ करोड पुगेको छ।

१.३५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा निर्यात-आयात अनुपात १५.४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ९.६ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल निर्यात, कुल आयात, कुल वस्तु व्यापार घाटा र कुल व्यापारमा भारतसँगको अंश क्रमशः ८१.१ प्रतिशत, ५९.४ प्रतिशत, ५५.४ प्रतिशत र ६२.३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष भारतसँगको यी अंशहरू क्रमशः ६७.७ प्रतिशत, ६२.६ प्रतिशत, ६२.० प्रतिशत र ६३.० प्रतिशत रहेका थिए।

सेवा खाता

१.३६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सेवा खाता रु.९० अर्ब ९४ करोडले ऋणात्मक रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खाता रु.५५ अर्ब ८६ करोडले ऋणात्मक रहेको थियो।

१.३७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सेवा क्षेत्रतर्फको आय ५.६ प्रतिशतले कमी आई रु.२३८ अर्ब ६६ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सेवा आय ३१.४ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा सेवा खाताअन्तर्गत भ्रमण आय ७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८८ अर्ब ६६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ३२.१ प्रतिशतले बढेको थियो।

१.३८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल सेवा भुक्तानी ६.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३२९ अर्ब ६० करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी १३.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। सेवा भुक्तानीतर्फ भ्रमण खर्च १८.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२२३ अर्ब ७२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च ३१.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

ट्रान्सफर

१.३९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा खुद ट्रान्सफर आय १९.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१८७४ अर्ब ३० करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १४.७२ प्रतिशतले बढेको थियो।

१.४० समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर आय १९.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१८८६ अर्ब १६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १४.६ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर भुक्तानी ७७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ अर्ब ८६ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी १४.० प्रतिशतले घटेको थियो।

१.४१ समीक्षा वर्षमा विप्रेषण आप्रवाह १९.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१७२३ अर्ब २७ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह १६.५ प्रतिशतले बढेको थियो। अघिल्लो वर्ष विप्रेषण आप्रवाहको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २५.३ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २८.२ प्रतिशत रहेको छ।

१.४२ समीक्षा वर्षमा पेन्सन आयमा ६.१ प्रतिशतले कमी आई रु.६४ अर्ब ३७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ८.९ प्रतिशतले घटेको थियो।

चालु खाता तथा शोधनान्तर

१.४३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा चालु खाता रु.४०९ अर्ब २० करोडले बचतमा रहेको छ। अघिल्लो वर्ष चालु खाता रु.२२१ अर्ब ७१ करोडले बचतमा रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा चालु खाता बचतको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ६.७ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष चालु खाता बचतको यस्तो अनुपात ३.९ प्रतिशत रहेको थियो।

१.४४ समीक्षा वर्षमा पुँजी खातातर्फको ट्रान्सफर ६९.२ प्रतिशतले कमी आई रु.९ अर्ब ८५ करोड कायम भएको छ। वित्तीय खाताअन्तर्गत खुद प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी अघिल्लो वर्ष रु.८ अर्ब ४० करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा १३.० प्रतिशतले कमी आई रु.७ अर्ब ३१ करोड प्राप्त भएको छ।

१.४५ समीक्षा वर्षमा शोधनान्तर स्थिति रु.५९४ अर्ब ५४ करोडले बचतमा रहेको छ। अघिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रु.५०२ अर्ब ४९ करोडले बचतमा रहेको थियो।

१.४६ समीक्षा वर्षमा सरकारी क्षेत्रको वैदेशिक ऋण प्राप्ति ०.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२५ अर्व ४० करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो ऋण प्राप्ति २१.७ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, सरकारी सावाँ भुक्तानी अघिल्लो वर्ष १३.२ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा २० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४७ अर्ब १ करोड कायम भएको छ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

१.४७ २०८२ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०८१ असार मसान्तको तुलनामा ३१.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२६७७ अर्ब ६८ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ३२.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२०४१ अर्ब १० करोड कायम भएको थियो। अमेरिकी डलरमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१९ अर्ब ५० करोड डलर कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ३०.४ प्रतिशतले बढेको थियो।

१.४८ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०८१ असार मसान्तको रु.१८४८ अर्ब ५५ करोडको तुलनामा २०८२ असारमसान्तमा ३०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२४१४ अर्ब ६४ करोड कायम भएको छ।

कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको सञ्चितिको अंश ९०.२ प्रतिशत र कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २३.१ प्रतिशत रहेको छ ।

सञ्चिति पर्याप्तता सूचक

१.४९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०८२ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले १८.२ महिनाको वस्तु आयात र १५.४ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने देखिन्छ ।

तालिका १.३ : सञ्चिति पर्याप्तता परिसूचकहरू

विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१) विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात खाम्ने स्थिति (महिनामा)			
क) वस्तु	११.७	१५.६	१८.२
ख) वस्तु तथा सेवा	१०.०	१३.०	१५.४
२) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति/ कुल गार्हस्थ उत्पादन (प्रतिशतमा)	२८.७	३५.८	४३.८
३) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति/ आयात* (प्रतिशतमा)	८३.०	१०८.६	१२८.१
४) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति/ विस्तृत मुद्रा प्रदाय (प्रतिशतमा)	२४.९	२९.३	३४.१
५) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति/ सञ्चित मुद्रा (प्रतिशतमा)	१६६.३	२०४.६	२३१.२

* वस्तु तथा सेवा आयात

१.५० समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय सञ्चितिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल आयात, विस्तृत मुद्राप्रदाय र सञ्चित मुद्रासँगको अनुपातहरू क्रमशः ४३.८ प्रतिशत, १२८.१ प्रतिशत, ३४.१ प्रतिशत र २३१.२ प्रतिशत रहेका छन् । अघिल्लो वर्ष यस्ता अनुपातहरू क्रमशः ३५.८ प्रतिशत, १०८.६ प्रतिशत, २९.३ प्रतिशत र २०४.६ प्रतिशत रहेका थिए (तालिका १.३) ।

वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति

१.५१ २०८२ असारमसान्तमा मुलुकको वैदेशिक सम्पत्ति रु.२९२९ अर्ब ६९ करोड तथा दायित्व रु.२१४६ अर्ब ४३ करोड रहेको छ । फलस्वरूप, २०८२ असारमसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति (IIP) रु.७८३ अर्ब २६ करोडले धनात्मक रहेको छ । २०८१ असारमसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति रु.३०५ अर्ब ८४ करोडले धनात्मक रहेको थियो ।

विनिमय दर प्रवृत्ति

१.५२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर राखिएको छ । २०८१ असारमसान्तको तुलनामा २०८२ असारमसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग २.६६ प्रतिशत, पाउण्ड स्टर्लिङसँग ५.९२ प्रतिशत, युरोसँग ९.०४ प्रतिशत र जापानी येनसँग ८.७५ प्रतिशतले अवमूल्यन भएको छ (तालिका १.४) ।

तालिका १.४ : विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरिद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/ अवमूल्यन(-) (प्रतिशतमा)	
	असार मसान्त				
	२०८०	२०८१	२०८२	२०८१	२०८२
१ अमेरिकी डलर	१३१.१७	१३३.३६	१३७.००	-१.६४	-२.६६
१ पाउण्ड स्टर्लिङ	१७१.९५	१७३.२९	१८४.१९	-०.७७	-५.९२
१ युरो	१४७.१९	१४५.४६	१५९.९१	+१.१९	-९.०४
१० जापानी येन	९.४५	८.४५	९.२६	+११.८३	-८.७५

निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क

१.५३ वार्षिक विन्दुगत आधारमा २०८२ असार महिनामा भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित निर्यातको एकाइ मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) २.३ प्रतिशतले कमी आएको छ भने आयात मूल्य सूचकाङ्क ०.५ प्रतिशतले बढेको छ । २०८१ असार महिनामा वार्षिक विन्दुगत आधारमा १.७ प्रतिशतले बढेको व्यापारको सर्त (Terms of Trade) २०८२ असार महिनामा २.८ प्रतिशतले घटेको छ ।

सरकारी वित्त स्थिति

सरकारी राजस्व

१.५४ नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय (महालेखा नियन्त्रक कार्यालय) का अनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपाल सरकारको राजस्व परिचालनमा (प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँट हुने रकम र अन्य प्राप्ति समेत) १०.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११९६ अर्ब १९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व परिचालन ७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१०८२ अर्ब ७२ करोड पुगेको थियो। समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात १९.६ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस्तो अनुपात १९.० प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट १.४ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को राजस्व परिचालनको संरचना

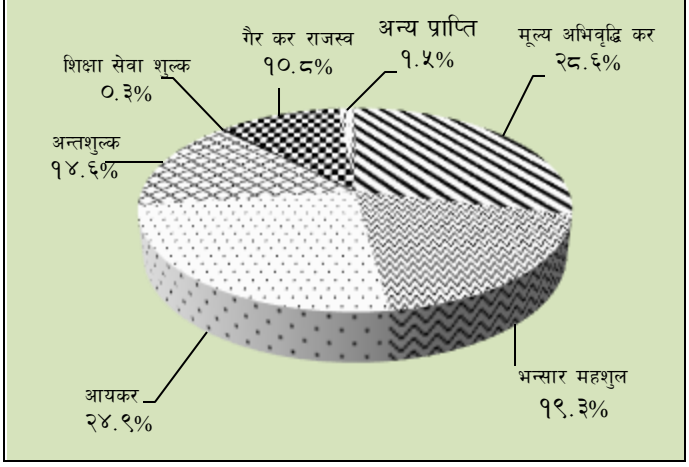

१.५५ समीक्षा वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्वमा १०.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३४१ अर्ब ९३ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष सो राजस्व ८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३१० अर्ब ४५ करोड पुगेको थियो।

१.५६ समीक्षा वर्षमा आयकर राजस्वमा ५.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२९७ अर्ब ८१ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व १२.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२८३ अर्ब ४६ करोड पुगेको थियो।

१.५७ समीक्षा वर्षमा भन्सार महसुलबाट प्राप्त हुने राजस्वमा १४.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२३० अर्ब ९१ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व १०.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२०१ अर्ब २ करोड पुगेको थियो।

१.५८ समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कबाट प्राप्त राजस्वमा १९.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१७५ अर्ब १६ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष अन्तःशुल्क राजस्व २.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१४६ अर्ब ३५ करोड पुगेको थियो।

१.५९ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालन (अन्य प्राप्तिसमेत) मा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश २८.६ प्रतिशत, आयकरको २४.९ प्रतिशत, भन्सार महसुलको १९.३ प्रतिशत र अन्तःशुल्कको १४.६ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.४)। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २८.७ प्रतिशत, २६.२ प्रतिशत, १८.६ प्रतिशत र १३.५ प्रतिशत रहेका थिए।

१.६० समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालन १२.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२८ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्व २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११४ अर्ब ३४ करोड कायम भएको थियो।

१.६१ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८७.८ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश १०.८ प्रतिशत र अन्य प्राप्तिको अशं १.५ रहेको छ। त्यसैगरी, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २८.८ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७१.२ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८७.२ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश १०.६ प्रतिशत, र अन्य प्राप्तिको अंश २.२ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ३०.४ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ६९.६ प्रतिशत रहेको थियो।

सरकारी खर्च

१.६२ नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय (महालेखा नियन्त्रक कार्यालय) का अनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल सरकारी खर्च ९.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५२३ अर्ब ११ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षमा कुल सरकारी खर्च रु.१३९३ अर्ब ४० करोड रहेको थियो।

तालिका १.५ : सरकारी खर्च तथा राजस्व (वार्षिक विवरण)

विवरण	रकम (रु.अर्बमा)			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७९/८०	२०८०/८१[य]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
कुल खर्च	**१४२१.३३**	**१३९३.४०**	**१५२३.११**	**-२.०**	**९.३**
चालु खर्च	९९१.५१	९२९.१३	९८०.३८	-६.३	५.५
पुँजीगत खर्च	२३४.६२	१९२.०३	२२२.६८	-१८.२	१६.०
वित्तीय व्यवस्था	१९५.२०	२७२.२५	३२०.०४	३९.५	१७.६
राजस्व परिचालन	**९५७.३५**	**१०५८.८७**	**११७८.८२**	**१०.६**	**११.३**
कर राजस्व	८६५.६३	९४४.५५	१०४९.८८	९.१	११.२
गैर-कर राजस्व	९१.७२	११४.३१	१२८.९४	२४.६	१२.८
अन्य प्राप्ति	५३.३०	२३.८५	१७.३७	-५५.२	-२७.२
कुल प्राप्ति	१०१०.६५	१०८२.७२	११९६.१९	७.१	१०.५

स्रोत : अर्थ मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय
अ-अनुमानित, य-यथार्थ

१.६३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा चालु खर्च ५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९८० अर्ब ३८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा चालु खर्च रु.९२९ अर्ब १३ करोड रहेको थियो।

१.६४ समीक्षा वर्षमा पुँजीगत खर्च १६.० प्रतिशतल वृद्धि भई रु.२२२ अर्ब ६८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो पुँजीगत खर्च रु.१९२ अर्ब ३ करोड रहेको थियो।

चार्ट १.५ : सरकारी खर्चको संरचना (२०८१-८२)

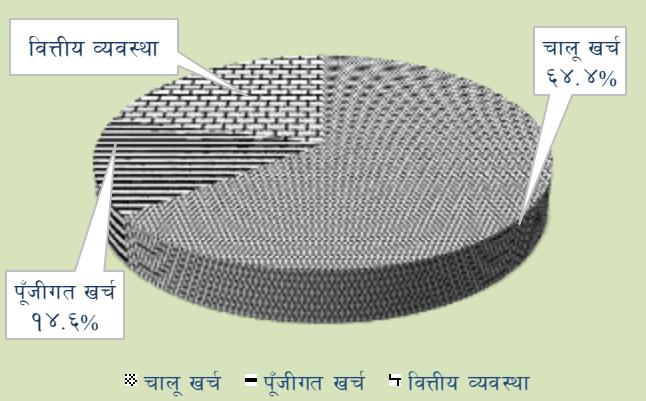

१.६५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वित्तीय व्यवस्थाअन्तर्गतको खर्च १७.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३२० अर्ब ४ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च रु.२७२ अर्ब २५ करोड रहेको थियो।

१.६६ सरकारी खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश १४.६ प्रतिशत, चालु खर्चको अंश ६४.४ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्था खर्चको अंश २१.० प्रतिशत रहेको छ। (चार्ट १.५)।

१.६७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंकिङ कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च १०.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१४८० अर्ब ७० करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च रु.१३४६ अर्ब २१ करोड रहेको थियो।

१.६८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भएको चालु, पुँजीगत र वित्तीय व्यवस्थाअन्तर्गतका खर्चहरूको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः १६.१ प्रतिशत, ३.६ प्रतिशत र ५.२ प्रतिशत रहेको छ (तालिका १.६)। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः १६.३ प्रतिशत, ३.४ प्रतिशत र ४.८ प्रतिशत रहेका थिए।

तालिका १.६ : सरकारी वित्तका परिसूचकहरू

(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात)

विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
कुल खर्च	२६.५	२४.४	२४.९
चालू खर्च	१८.५	१६.३	१६.१
पुँजीगत खर्च	४.४	३.४	३.६
वित्तीय व्यवस्था	३.६	४.८	५.२
राजस्व	१८.८	१९.०	१९.६
कर राजस्व	१७.८	१८.५	१९.३

बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू

१.६९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु.३२९ अर्ब ९९ करोड कुल आन्तरिक ऋण र रु.८६ अर्ब ८ करोड खुद आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ। कुल आन्तरिक ऋण र खुद आन्तरिक ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः ५.४ प्रतिशत र १.४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष रु.२३४ अर्ब ४२ करोड बराबरको कुल आन्तरिक ऋण र रु.५१ अर्ब ८० करोडको खुद आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो। समीक्षा वर्षमा रु.२४३ अर्ब ९१ करोड आन्तरिक ऋण भुक्तानी भएको छ।

नगद मौज्दात

१.७० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्त्यमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु.१३० अर्ब ७३ करोड (प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहको खातामा रहेको रकमसमेत) नगद मौज्दात रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्तो मौज्दात रु.९३ अर्ब ९६ करोड रहेको थियो।

सरकारी ऋण

१.७१ २०८२ असार मसान्तमा नेपाल सरकारको कुल तिर्न बाँकी बाह्य ऋण रु.१४०१ अर्ब ४२ करोड र आन्तरिक ऋण रु.१२६८ अर्ब २२ करोड गरी कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु.२६६९ अर्ब ६५ करोड रहेको छ। अघिल्लो वर्षको असारमसान्तमा कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु.२४३८ अर्ब ४९ करोड रहेको थियो। सरकारी कुल तिर्न बाँकी ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४३.७ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ४२.७ प्रतिशत रहेको थियो। सरकारी ऋणसम्बन्धी अन्य परिसूचकहरू तालिका १.७ मा दिइएको छ।

तालिका १.७ : सरकारी ऋणको स्थिति

क्र.स.	सरकारी ऋण परिसूचकहरू	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१.	कुल ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	४२.८	४२.७	४३.७
२.	बाह्य ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२१.८	२२.०	२२.९
३.	आन्तरिक ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२१.०	२०.७	२०.८
४.	बाह्य ऋण/निर्यात	७४४.७	८२५.५	५०५.९
५.	बाह्य ऋण भुक्तानी/निर्यात	२२.०	२६.५	१७.१
७.	आन्तरिक ऋण भुक्तानी/राजस्व	११.४	१६.९	२०.४
६.	कुल ऋण भुक्तानी/राजस्व	१४.८	२०.६	२४.३
८.	बाह्य ऋण भुक्तानी/राजस्व	३.४	३.७	४.०

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक।

प्रदेश वित्त स्थिति

१.७२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेश सरकारको बैंकिङ कारोबारमा आधारित कुल खर्च रु.१९८ अर्ब ५७ करोड रहेको छ। समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको स्रोत प्राप्ति रु.२०३ अर्ब ४२ करोड रहेको छ। यसमध्ये संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई अनुदान र विभाज्य कोषबाट बाँडफाँट हुने राजस्वसमेत गरी रु.१५२ अर्ब ९३ करोड हस्तान्तरण गरेको छ। यसैगरी, यस अवधिमा प्रदेश सरकारहरूले राजस्व र अन्य स्रोतबाट रु.५० अर्ब ४९ करोड परिचालन गरेका छन्।

राजस्वसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७३ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेटमा देहायबमोजिमको राजस्व नीति अवलम्बन गरेको छ ।

- राजस्व प्रणालीमा सुधार गरी मुलुकभित्र आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार, लगानी प्रवर्द्धन र स्वदेशी उत्पादन एवम् उद्यमलाई प्राथमिकता र प्रश्रय दिनु,
- राजस्वको दायरा विस्तार र कराधार संरक्षण गर्दै दिगो, पारदर्शी एवम् समन्यायिक राजस्व प्रणाली विकास गर्नु,
- करदाता शिक्षा र सचेतनामूलक कार्यक्रमको माध्यमबाट करको दायरा विस्तार एवम् कर परिपालना अभिवृद्धि गर्नु,
- अन्तर निकाय समन्वय सुदृढ गर्दै राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्नु,
- राजस्व प्रशाासनको दक्षता र व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्नु ।

करका दरहरू

१.७४ विदेशबाट नेपाल पैठारी हुने मालवस्तुमा (आयात महसुलतर्फ) आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ६०, ७० र ८० प्रतिशत गरी दस दरहरू कायम छन् । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नौ दरहरू रहेका थिए । त्यस्तै, नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने महसुलमा १० र २०० प्रतिशत गरी दुईवटा दरहरू कायम गरिएको छ । अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ५, ७, १०, १५, २०, २५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ७५, १०० र १०५ प्रतिशत गरी १५ वटा दरहरू रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राकृतिक व्यक्तिको आय कर नलाग्ने सीमामा परिमार्जन गरिएको छैन ।

तालिका १.८ : करका दरहरू

	२०८०/८१	२०८१/८२
१. पैठारी महसुल (प्रतिशतमा)	५, १०, १५, २० ३०, ४०, ६०, ७०, ८०	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ६०, ७०, ८०
२. निकासी महसुल (प्रतिशतमा) काठजन्य पदार्थमा २०० प्रतिशत निकासी शुल्क लाग्ने	२००, १०	२००, १०
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	५, ७, १०, १५, २०, २५, ३५, ३०, ४०, ४५, ५०, ५५, ६०, ६५, ७५, ८०, ८५, ९०, ९५, १००, १०५	५, ७, १०, १५,२०, २५, ३०, ३५,४०, ५०, ५५, ६०, ८०, १००, १०५
४. मूल्य अभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३	१३
५. आयकर		
प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा		
(क) १ प्रतिशत आयकर लाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु. ५,००,०००।	रु. ५,००,०००।
(२) दम्पती वा परिवारको लागि	रु. ६,००,०००।	रु. ६,००,०००।
(ख) १ प्रतिशत आयकर लाग्ने हदभन्दा माथि		
(१) पहिलो रु.१ लाखमा (२०७९/८० मा थप २ लाखसम्म)	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
(२) थप रु.२ लाखमा (२०७९/८० मा थप ३ लाख सम्म)	२० प्रतिशत	२० प्रतिशत
(३) त्यसपछि रु.२० लाखसम्म	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(५) रु.२० लाखभन्दा बढी आयमा	३६ प्रतिशत	३६ प्रतिशत
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुद आयमा समदरले		
(१) बैंक, वित्तीय कम्पनीलगायत वित्तीय संस्थाहरू,	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) चुरोट, विडी, सिँगार, खाने सुर्ती, खैनी, मदिरा र बियर कारोवार गर्ने	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
३) दूरसञ्चार तथा इन्टरनेट सेवा प्रदायक र रेमिट्यान्स सेवा प्रदायक, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैकिग व्यवसाय, कमोडिटी दलाल व्यवासाय,	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(४) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साझेदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ग. सहकारी कर क्रमशः न.पा, उपमनपा, मनपा	७.५, १० र १५ प्रतिशत	७.५, १० र १५ प्रतिशत

	२०८०/८१	२०८१/८२
६. पुँजीगत लाभ कर		
(क) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण भएको निकायको हितको निःसर्गबाट प्राप्त पुँजीगत लाभको हकमा		
(१) तीन सय पैंसट्ठी दिनभन्दा बढी अवधिको स्वामित्वमा	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
(२) तीन सय पैंसट्ठी दिन वा सोभन्दा कम अवधिको स्वामित्वमा	७.५ प्रतिशत	७.५ प्रतिशत
(ख) प्राकृतिक व्यक्तिको जग्गा वा निजी भवन निःसर्गबाट प्राप्त पुँजीगत लाभको हकमा		
(१) सम्पत्तिको स्वामित्व पाँच वर्ष वा सोभन्दा बढी भएकोमा	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
(२) सम्पत्तिको स्वामित्व पाँच वर्षभन्दा कम भएकोमा	७.५ प्रतिशत	७.५ प्रतिशत
(३) अन्य कुनै व्यक्तिको जग्गा वा स्वामित्वको हकमा	१ प्रतिशत	१ प्रतिशत
घर जग्गा वहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कमिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ब्याज कर	५ प्रतिशत	६ प्रतिशत
सञ्चयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सुनको हकमा		
पहिलो ५० ग्रामसम्म प्रति १० ग्राम	रु.९,५००।	रु.९,५००।
५०-१०० ग्रामको हकमा प्रति १० ग्राम	रु.१०,५०० महसुलको अतिरिक्त थप तीन प्रतिशत जफत गरिने ।	रु.१०,५०० महसुलको अतिरिक्त थप तीन प्रतिशत जफत गरिने ।
१०० ग्रामभन्दा माथिको हकमा प्रति १० ग्राम		
अन्य		
पुर्वाधार विकास शुल्क	पेट्रोल र डिजेल रु.१० प्रतिलिटर	पेट्रोल र डिजेल रु.१० प्रतिलिटर
सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर	पेट्रोल रु.४ र डिजेल रु.२ प्रति लिटर रु १.५	पेट्रोल रु.४ र डिजेल रु.२ प्रति लिटर रु १.५
प्रदूषण नियन्त्रण शुल्क (पेट्रोल र डिजेलमा)		
टेलिफोन स्वामित्व शुल्क		
जडान शुल्कमा लाग्ने दस्तुर	रु. ५००	रु. ५००
सिमकार्ड र रिचार्ज कार्डको प्रयोगमा	२ प्रतिशत	२ प्रतिशत
डिजिटल सेवा कर	२ प्रतिशत	२ प्रतिशत

स्रोत : आर्थिक विधेयक, २०८१/८२, एकीकृत भन्सार महसुल दरबन्दी २०८१/८२

सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति

१.७५ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा ४५ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । जसमध्ये १० वटा औद्योगिक क्षेत्र, ५ वटा जनपयोगी क्षेत्र, ४ वटा व्यापारिक क्षेत्र, १० वटा वित्तीय क्षेत्र, ५ वटा सामाजिक क्षेत्र र ११ वटा सेवा क्षेत्रतर्फ रहेका छन् । अस्तित्वमा रहेका संस्थानहरूको वित्तीय स्थिति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा २८ वटा संस्थानहरू नाफामा छन् र १५ संस्थानहरू नोक्सानीमा रहेका छन् । दुईवटा संस्थानको विवरण प्राप्त भएको छैन । नाफामा सञ्चालित २८ संस्थानहरूको खुद नाफा ११.५० प्रतिशतले घटेको छ भने नोक्सानीमा सञ्चालित १५ संस्थानको खुद नोक्सानी ८.६५ प्रतिशतले बढेको छ ।

तालिका १.९ : सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था

	रु. करोडमा			वृद्धिदर (प्रतिशत)	
	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०७९/८०	२०८०/८१
सरकारको लगानी	६१८१६.५	६६४९४.१	७०३९३.९	७.६	५.९
सेयर लगानी	*३२८९२.८*	*३५६४०.५*	*३६४८६.२*	८.४	२.४
ऋण लगानी	२८९२३.७	३०८५३.६	३३९०७.७	६.७	९.९
सेयर धनी कोष	७६१३३.३	९९०४०.५	१०३७५८.५	३०.१	४.८
कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व	४७३६.०	५२८७.०	६२६१.३	११.६	१८.४
सञ्चालन आय	५७५४३.६	६६१६३.४	६६०१५.५	१५.०	-०.२
खुद नाफा/नोक्सान	१५४.२	४८९२.३	४२६२.२	३०७२.५	-१२.९
संचित नाफा/नोक्सान	५२४०.८	६५७४.८	९२७२.४	२५.५	४१.०

स्रोत : सार्वजनिक संस्थानहरूको वार्षिक स्थिति समीक्षा (२०८२), अर्थमन्त्रालय, नेपाल सरकार ।

१.७६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा संस्थानहरूको खुद नाफा रु.४८ अर्ब ९२ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा उक्त नाफा १२.८८ प्रतिशतले कमी आई रु.४२ अर्ब ६२ करोड कायम भएको छ (तालिका १.९) । नेपाल आयल निगम (रु.९ अर्व ५५ करोड), नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु.६ अर्ब २३ करोड), नेपाल विद्युत् प्राधिकरण (रु.१० अर्ब ५३ करोड), कृषि विकास बैंक लि. (रु.२ अर्ब ९० करोड), राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. (रु.२ अर्ब ५५ करोड), नेपाल बैंक लि. (रु.२ करोड ८४ लाख), निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष (रु. ४ अर्ब ६५ करोड), नागरिक लगानी कोष (रु.१ अर्ब १६ करोड), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु.३ अर्ब ३९ करोड) लगायत अन्य केही संस्थानहरू खुद नाफामा रहेका छन् ।

१.७७ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको कुल सेयरधनी कोष एवम् नेपाल सरकारको सेयर तथा ऋण लगानीसमेत वृद्धि भएको छ। सरकारको सेयर तथा ऋण लगानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ५.९ प्रतिशतले बढेको छ ।

१.७८ सार्वजनिक संस्थानहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सरकारलाई रु.१३ अर्ब ७६ करोड लाभांश प्राप्त भएकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु.८ अर्ब ८४ करोड लाभांश प्राप्त भएको छ । यो सरकारी सेयर लगानीको २.४२ प्रतिशत हुन आउँछ। समीक्षा वर्षमा नेपाल दूर सञ्चार कम्पनी लि.बाट रु.६ अर्ब ५९ करोड, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक बाट रु.८५ करोड ९८ लाख, नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लि.बाट रु.३७ करोड ५४ लाख नेपाल सरकारलाई लाभांश प्राप्त भएको छ ।

१.७९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद सञ्चित नाफा ४१.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९२ अर्ब ७२ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो नाफा रु.६५ अर्ब ७५ करोड रहेको थियो ।

१.८० सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त भएपछि उपदान, निवृत्तभरण, औषधी उपचार, बीमा, बिदाको रकमजस्ता विभिन्न शीर्षकहरूबाट दिइने सुविधाको कारण हरेक संस्थानको कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अंश आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १८.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६२ अर्ब ६१ करोड रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दायित्व रु.५२ अर्ब ८७ करोड रहेको थियो ।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

१.८१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १२.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १२.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा सङ्कुचित मुद्राप्रदाय २२.० प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १.७ प्रतिशतले घटेको थियो ।

१.८२ समीक्षा वर्षमा चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा १२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा १०.० प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अघिल्लो वर्ष १५.९ प्रतिशतले घटेको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा ३६.७ प्रतिशतले बढेको छ।

१.८३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजनसमेत) रु.५९४ अर्ब ५४ करोड (२९.९ प्रतिशत) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति रु.५०२ अर्ब ४९ करोड (३४.५ प्रतिशत) ले बढेको थियो ।

१.८४ समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा ६.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा ६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।

१.८५ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको नेपाल सरकारमाथिको खुद दाबी ३.४ प्रतिशत (रु.३६ अर्ब ४ करोड) ले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दाबी ४.० प्रतिशतले बढेको थियो ।

१.८६ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दाबी ८.१ प्रतिशत (रु.४२२ अर्ब १९ करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दाबी ६.१ प्रतिशतले बढेको थियो।

१.८७ समीक्षा वर्षमा सञ्चित मुद्रा १६.१ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा ७.७ प्रतिशतले बढेको थियो।

१.८८ समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १२.६ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप १३.० प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ८.४ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा ५.८ प्रतिशतले बढेको थियो।

अन्तर-बैंक कारोबार, स्थायी तरलता सुविधा र स्थायी निक्षेप सुविधाको उपयोग

१.८९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वाणिज्य बैंकहरूबीच पटक पटक गरी रु.१५७१ अर्ब ८६ करोड र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीच (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) रु.१५१ अर्ब ७३ करोडको अन्तर-बैंक कारोबार भएको छ (तालिका १.१०)। अघिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार क्रमशः रु.३,८६३ अर्ब ४८ करोड र रु.३६२ अर्ब ९९ करोड भएको थियो।

तालिका १.१० : अन्तर-बैक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग

विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबार (रु.अर्बमा)	३९४२.१५	३८६३.४८	१५७१.८६
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	२.९८	२.९९	२.९२
अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	३५२.०७	३६२.९९	१५१.७३
अन्य वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा))*	४.७०	२.९९	३.००
स्थायी तरलता सुविधा (रु. अर्बमा)	२७२७.११	१.२	-
स्थायी निक्षेप सुविधा (रु. अर्बमा)	-	३५२२.३५	२१,५०८.४०

* असार महिनाको भारित औसत ब्याजदर ।

तरलता व्यवस्थापन

१.९० "नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली २०७८ (पाँचौं संशोधन, २०८१)" को अधीनमा रही खुला बजार कारोबार सञ्चालन गर्दै आएको छ। यस बैंकको आर्थिक अनुसन्धान विभागले तयार गर्ने तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण संरचनासम्बन्धी प्रतिवेदन, बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थिति, निक्षेप एवम् कर्जाको परिवर्तन, अन्तरबैंक ब्याजदर, चालु खाता तथा भुक्तानी सन्तुलनको स्थिति, सरकारी राजस्व/खर्चको स्थितिलगायतका आर्थिक तथा वित्तीय सूचकका आधारमा नियमित खुला बजार कारोबार र संरचनात्मक खुला बजार कारोबार सञ्चालन गर्ने गरिएको छ। नियमित खुला बजारअन्तर्गत रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल र निक्षेप सङ्कलन उपकरण पर्दछन् भने संरचनात्मक खुला बजार कारोबारअन्तर्गत सोझै खरिद/बिक्री बोलकबोल, दीर्घकालीन रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल, दीर्घकालीन निक्षेप सङ्कलन बोलकबोल र नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र पर्दछ।

१.९१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा पटक पटक गरी निक्षेप सङ्कलन बोलकबोलमार्फत रु.३,१४२ अर्ब ९५ करोड र स्थायी निक्षेप सुविधामार्फत रु.२१,५०८ अर्ब ४० करोड गरी कुल रु.२४,६५१ अर्ब ३५ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ। सो अवधिमो ओभरनाइट तरलता सुविधामार्फत मात्र रु.२ अर्ब ७० करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ।

विदेशी विनिमय कारोबार

१.९२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरू) बाट अमेरिकी डलर ५ अर्ब ८३ करोड खुद खरिद गरी रु.७८७ अर्ब ३४ लाख बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ। अघिल्लो

वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर ५ अर्ब ८९ करोड खुद खरिद गरी रु.७८३ अर्ब ४७ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो (तालिका १.११) । समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ४ अर्ब १६ करोड बिक्री गरी रु.५६७ अर्ब ६१ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको छ । अघिल्लो वर्ष अमेरिकी डलर ४ अर्ब २ करोड बिक्री गरी रु.५३५ अर्ब ७ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको थियो ।

तालिका १.११ : विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१	अमेरिकी डलर खरिद	७१२५०.०३	७८३४७.४४	७८७००.३४
२	अमेरिकी डलर बिक्री	-	-	-
३	खुद तरलता प्रवाह (१-२)	७१२५०.०३	७८३४७.४४	७८७००.३४
४	अमेरिकी डलर बिक्री गरी भा.रु. खरिद	५९६३६.९२	५३५०७.२७	५६७६१.२८

ब्याजदर स्थिति

१.९३ २०८१ असारको तुलनामा २०८२ असारमा अल्पकालीन ब्याजदरहरू घटेका छन् । २०८१ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर ३.०० प्रतिशत रहेकोमा २०८२ असारमा २.९५ प्रतिशत कायम भएको छ । मौद्रिक नीतिको सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा रहेको वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूबीचको २०८२ असारको भरित औसत अन्तरबैंक दर २.९६ प्रतिशत रहेको छ । २०८१ असारमा यो दर २.९९ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.१२ : भारित औसत ब्याजदर (प्रतिशत)

शीर्षक	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार
९१-दिने ट्रेजरी बिल	६.३५	३.००	२.९५
अन्तरबैंक दर (बैक तथा वित्तीय संस्था)	३.१४	२.९९	२.९६
औसत आधार दर			
वाणिज्य बैंक	१०.०३	८.००	६.०२
विकास बैंक	१२.१५	९.७१	८.०३
वित्त कम्पनी	१३.४१	११.२१	८.९७
निक्षेपको ब्याजदर			
वाणिज्य बैंक	७.८६	५.७७	४.१९
विकास बैंक	९.१४	६.६३	४.८८
वित्त कम्पनी	९.७९	७.९३	६.०१
कर्जाको ब्याजदर			
वाणिज्य बैंक	१२.३०	९.९३	७.८५
विकास बैंक	१४.१०	११.३४	८.९५
वित्त कम्पनी	१४.८२	१२.५५	१०.२२

१.९४ २०८२ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर ६.०२ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ८.०३ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ८.९७ प्रतिशत रहेको छ । २०८१ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर ८.० प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ९.७१ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ११.२१ प्रतिशत रहेका थिए । २०८२ असारमा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ४.१९ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ४.८८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ६.०१ प्रतिशत रहेको छ । २०८१ असारमा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ५.७७ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ६.६३ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ७.९३ प्रतिशत रहेका थिए । २०८२ असारमा कर्जाको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ७.८५ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ८.९५ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको १०.२२ प्रतिशत कायम भएको छ ।

२०८१ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जाको भारित औसत ब्याजदर ९.९३ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ११.३४ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको १२.५५ प्रतिशत रहेका थिए (तालिका १.१२) ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधन स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

१.९५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १२ प्रतिशत (रु.८६७ अर्ब ७८ करोड) ले वृद्धि भई रु.८,०९५ अर्ब ३८ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १२.९ प्रतिशत (रु.८२४ अर्ब २९ करोड) ले बढेको थियो ।

१.९६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १३.७ प्रतिशत (रु.७८४ अर्ब ८७ करोड) ले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.६५३१ अर्ब ८७ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १३.३ प्रतिशत (रु.६७४ अर्ब ७७ करोड) ले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती तथा बचत निक्षेप क्रमशः ३८.९ प्रतिशत र ३६.५ प्रतिशतले बढेको छ भने मुद्दती निक्षेप २.० प्रतिशतले घटेको छ । अघिल्लो वर्ष चल्ती निक्षेप १६.० प्रतिशतले घटेको थियो भने बचत र मुद्दती निक्षेप क्रमशः २८.२ र ९.७ प्रतिशतले बढेको थियो ।

१.९७ वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा ७.२ प्रतिशत (रु.४२४ अर्ब ६१ करोड) ले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.६,२९५ अर्ब ६५ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी ७.७ प्रतिशत (रु.४१९ अर्ब ७७ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ८.६ प्रतिशत (रु.३८६ अर्ब ३ करोड) ले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा ५.८ प्रतिशत (रु.२४६ अर्ब ९५ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । २०८२ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात ७९.९ प्रतिशत कायम भएको छ ।

१.९८ २०८२ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट तोकिएका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा कुल कर्जाको ३३.२६ प्रतिशत (रु.१,६०१ अर्ब ८७ करोड) पुगेको छ । यसअन्तर्गत कृषि क्षेत्रतर्फ १३.६ प्रतिशत र गैर-कृषि[१] क्षेत्रमा १९.६ प्रतिशत कर्जा प्रवाहित भएको छ ।

१.९९ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी १.५ प्रतिशत (रु.१५ अर्ब ५८ करोड) ले बढेर २०८२ असार मसान्तमा रु.१,०३१ अर्ब १८ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त लगानी रु.१२४ अर्ब ७८ करोडले बढेको थियो ।

१.१०० २०८२ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानीसहित) रु.१,७४७ अर्ब १० करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २६.७१ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २७.४ प्रतिशत रहेको थियो । तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये समीक्षा अवधिमा तरल कोष २८.४ प्रतिशतले बढेको छ । वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्दात ३६.८ प्रतिशत (रु.६९ अर्ब ६३ करोड) ले बढेर २०८२ असार मसान्तमा रु.२५८ अर्ब ८७ करोड कायम भएको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात ३३.६ प्रतिशत (रु.९१ अर्ब ५५ करोड) ले बढेर रु.३६३ अर्ब ८५ करोड कायम भएको छ ।

विकास बैंक

१.१०१ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ५.१ प्रतिशत (रु.३६ अर्ब २६ करोड) ले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.७५३ अर्ब ५५ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व ७.९ प्रतिशत (रु.५२ अर्ब २९ करोड) ले बढेको थियो ।

[१] ऊर्जा एवम् लघु, घरेलु, तथा साना उद्यम/व्यवसाय ।

१.१०२ साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा ३.५ प्रतिशत (रु.२१ अर्ब ७ करोड) ले वृद्धि भई रु.६२९ अर्ब ३२ करोड पुगेको छ। २०८२ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानीसहित) रु.१२४ अर्ब १३ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १९.७ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २०.२ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा, तरल सम्पत्तिमध्ये तरल कोष ९.९ प्रतिशतले बढेर रु.३३ अर्ब ६० करोड पुगेको छ।

१.१०३ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी ३.५ प्रतिशत (रु.२२ अर्ब ४५ करोड) ले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.६५९ अर्ब ९३ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानी ३.७ प्रतिशत (रु.२२ अर्ब ९६ करोड) ले बढेको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ६.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.५११ अर्ब ४३ करोड भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ८.४ प्रतिशत हुन आउँछ।

१.१०४ २०८२ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूबाट कृषि, लघु, घरेलु, तथा साना उद्यम/व्यवसाय, ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा कुल कर्जाको २५.६७ प्रतिशत (रू.१३२ अर्ब २२ करोड) लगानीमा रहेको छ।

वित्त कम्पनी

१.१०५ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ३.४ प्रतिशत (रु.५ अर्ब ८१ करोड) ले बढेर २०८२ असार मसान्तमा रु.१७५ अर्ब ७२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व ११.२ प्रतिशतले बढेर रु.१६९ अर्ब ७२ करोड पुगेको थियो। निक्षेप परिचालन २.९ प्रतिशत (रु.३ अर्ब ७२ करोड) ले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.१३० अर्ब २६ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप परिचालन १३.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

१.१०६ २०८२ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानीसहित) रु.२५ अर्ब ३९ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १९.५ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २३.३ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्तिमध्ये तरल कोष ९.२ प्रतिशतले बढेर २०८२ असार मसान्तमा रु.७ अर्ब ६८ करोड कायम भएको छ।

१.१०७ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी ०.२ प्रतिशत (रु.३१ करोड) ले बढेर २०८२ असार मसान्तमा रु.१४७ अर्ब ९५ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी ६.८ प्रतिशतले बढेको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ८.४ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.१०४ अर्ब ८ करोड पुगेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.७ प्रतिशत हुन आउँछ।

१.१०८ २०८२ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूबाट कृषि, लघु, घरेलु, तथा साना उद्यम/व्यवसाय, ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा कुल कर्जाको १९.५ प्रतिशत (रू १९ अर्ब ७४ करोड) लगानीमा रहेको छ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था

१.१०९ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ९.७ प्रतिशतले बढेर २०८२ असार मसान्तमा रु.६०७ अर्ब ५६ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु.१९९ अर्ब ७६ करोड र रु.२३९ अर्ब ५० करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा र लगानी क्रमशः रु.४९१ अर्ब ८० करोड र रु.१० अर्ब ५४ करोड पुगेको छ।

पूर्वाधार विकास बैंक

१.११० समीक्षा वर्षमा नेपाल पूर्वाधार विकास बैंक लि.को सम्पत्ति/दायित्व ४५.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.४२ अर्ब ८४ करोड पुगेको छ। २०८२ असार मसान्तमा संस्थाको चुक्ता पुँजी रु.२१ अर्ब ६० करोड कायम भएको छ भने कर्जा तथा लगानी रु.२५ अर्ब १४ करोड रहेको छ।

गैर बैंक वित्तीय संस्थाहरूको साधन स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

बीमा कम्पनी

१.१११ २०८२ असार मसान्तमा १४ जीवन, १४ निर्जीवन, २ पुनरबीमा र ७ लघुबीमा कम्पनी गरी कुल ३७ बीमा कम्पनी सञ्चालनमा रहेका छन् । नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०८१ असार मसान्तमा रु.९३९ अर्ब २३ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा १६.५ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.१,०९३ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

१.११२ कर्मचारी सञ्चय कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा ९.० प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.६२३ अर्ब २१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त सम्पत्ति/दायित्व ११.६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८१ असार मसान्तमा रु.५७१ अर्ब ३२ करोड रहेको थियो । सञ्चयकर्ताहरूको सञ्चित रकम २०८१ असार मसान्तमा रु.५१८ अर्ब ४७ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ११.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.५७८ अर्ब ९९ करोड पुगेको छ ।

नागरिक लगानी कोष

१.११३ नागरिक लगानी कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व २.५ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.३११ अर्ब ७ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व रु.३०३ अर्ब ४१ करोड रहेको थियो । यस कोषको दायित्वतर्फ उल्लेख्य अंश ओगट्ने कोष सङ्कलन अघिल्लो वर्ष रु.२३० अर्ब ९३ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा १७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असारमसान्तमा रु.२७१ अर्ब ७२ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष कर्जा तथा सापटी रु.७९ अर्ब ६ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा १०.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.८७ अर्ब ४ करोड पुगेको छ ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

१.११४ सामाजिक सुरक्षा कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा २१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.११९ अर्ब ३८ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त रकम ३१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९८ अर्ब ३३ करोड पुगेको थियो । वैदेशिक रोजगारीमा गएकामध्ये १७ लाख ७६ हजार ७५३ जना, अनौपचारिक क्षेत्रका ७२० जना, स्वरोजगारका रूपमा ४१८ जना र बाँकी औपचारिक क्षेत्रका श्रमिक २० हजार ९ सय ७६ वटा रोजगारदाता फर्म/कम्पनीका जम्मा श्रमिक २३ लाख ८० हजार १ सय ८१ जना दर्ता भएका छन् ।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

१.११५ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्रलगायत पशुधन तथा तरकारी बाली सुरक्षण, सहुलियतपूर्ण कर्जा, वैदेशिक रोजगार कर्जा, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा र साना तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण गर्दै आएको छ । यस कोषले २०८२ असार मसान्तमा रु.३२८ अर्ब ३८ करोड कर्जा र रु.१,५७९ अर्ब ५ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ (तालिका १.१३) ।

तालिका १.१३ : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण (रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०८०/८१	२०८१/८२
निक्षेप सुरक्षण रकम	१,२३,२९५	१,४३,०४६	१,५७,९०५.२	१६.०२	१०.२
कर्जा सुरक्षण रकम	२१,६४४	२५,७७२	३२,८३८	१९०७	२७.४२

स्रोत : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष ।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

१.११६ कर्जा सूचना केन्द्रबाट प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार उक्त केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ५२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ६२ लाख ६५ हजार ८२६ कर्जासम्बन्धी सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रको २०८१ असार मसान्तमा रहेको सूचीअनुसार कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीको सङ्ख्या ९४ हजार ४७७ रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा यस्तो सङ्ख्या १ लाख २९ हजार ९७४ पुगेको छ।

वित्तीय संरचना

१.११७ २०८२ असारमसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त १०७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू र सीमित बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजत दिइएका १५ वटा अन्य संस्था गरी कुल १२२ वटा संस्थाहरू, ३७ बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी सञ्चयकोष र नागरिक लगानी कोषसमेत गरी कुल १६१ बैंक तथा गैरबैंक वित्तीय संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् (तालिका १.१४)। अघिल्लो वर्षसमेत यस्ता १६१ वटा संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका थिए।

तालिका १.१४ : बैंक तथा गैरबैंक वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्या

बैंक तथा गैरबैंक वित्तीय संस्थाहरू	२०७९ असारमसान्त	२०८० असारमसान्त	२०८१ असारमसान्त	२०८२ असारमसान्त
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	**१२६**	**११२**	**१०७**	**१०७**
वाणिज्य बैंक	२६	२०	२०	२०
विकास बैंक	१७	१७	१७	१७
वित्त कम्पनी	१७	१७	१७	१७
लघुवित्त वित्तीय संस्था	६५	५७	५२	५२
पूर्वाधार विकास बैंक	१	१	१	१
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सीमित बैकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१५	१५	१५	१५
बीमा कम्पनी	४०	३४	३७	३७
कर्मचारी सञ्चय कोष	१	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	१	१	#	#
जम्मा	**१८४**	**१६४**	**१६१**	**१६१**

हुलाक बचत बैंकको निक्षेप तथा कर्जा कारोबार मिति २०८० साउन १ बाट राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.मा हस्तान्तरण भएको।

१.११८ २०८२ असार मसान्तमा वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश १८.५ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, कुल सम्पत्ति/दायित्वमा वाणिज्य बैंकहरूको अंश ५६.४ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ५.२ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूको १.२ प्रतिशत, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ४.२ प्रतिशत, पूर्वाधार विकास बैंकको ०.३ प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको ४.३ प्रतिशत, नागरिक

चार्ट नं १.६ नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना (प्रतिशतमा) (२०८२ असारमसान्त)

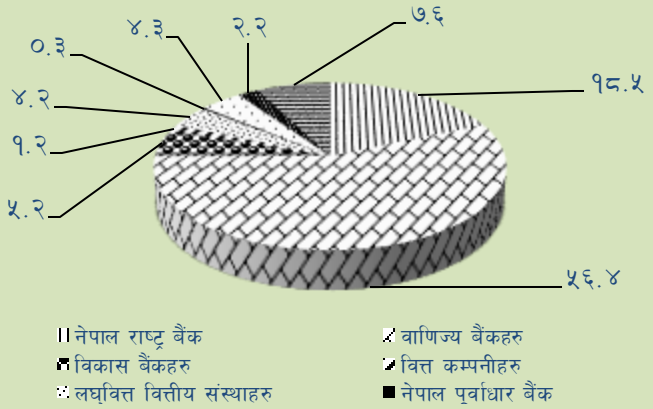

लगानी कोषको २.२ प्रतिशत र बीमा कम्पनीहरूको अंश ७.६ प्रतिशत छ (चार्ट १.६)। २०८२ असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २३५.१ प्रतिशत रहेको छ।

वित्तीय विस्तार तथा पहुँच

१.११९ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्या २०८१ असार मसान्तमा १०७ पुगेकोमा २०८२ असार मसान्तमा पनि सोही सङ्ख्या कायम रहेको छ। २०८२ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको सङ्ख्या २०, विकास बैंकहरूको १७, वित्त कम्पनीहरूको १७, लघुवित्त वित्तीय संस्थाको ५२ र पूर्वाधार विकास बैंकको सङ्ख्या एक रहेको छ।

१.१२० २०८१ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप खाता सङ्ख्या करिव ५ करोड ५८ लाख ९६ हजार र ऋण खाता सङ्ख्या करिव १८ लाख ९३ हजार रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा कुल निक्षेप खाता सङ्ख्या करिव ५ करोड ९८ लाख ८१ हजार र ऋण खाता सङ्ख्या करिव १९ लाख ६१ हजार पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा करिव ५९ लाख ९५ हजार सदस्य र २६ लाख ६४ हजार ऋण खाता सङ्ख्या रहेकामा २०८२ असार मसान्तसम्ममा करिव ६२ लाख २१ हजार सदस्य र २७ लाख ७ हजार ऋणी रहेका छन्। यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सेवा देशका ७७ वटै जिल्लामा पुगेको छ।

१.१२१ २०८१ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूसमेत) को शाखा सङ्ख्या ११,५३० रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा ११,५२६ रहेको छ।

१.१२२ २०८१ असार मसान्तमा प्रतिशाखा जनसङ्ख्या २५२९ रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा २५३० कायम भएको छ।

१.१२३ प्रदेशगत तुलना गर्दा २०८२ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशमा ३,०३८ रहेको छ भने सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा ४७९ रहेको छ। २०८१ असार मसान्तमा यस्तो सङ्ख्या बागमती प्रदेशमा ३,०३८ र कर्णाली प्रदेशमा ४७५ रहेको थियो।

१.१२४ २०८२ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्ता ग्राहकको सङ्ख्या २ करोड ७७ लाख पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा २ करोड ४६ लाख मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्ता रहेका थिए। त्यसैगरी, २०८२ असार मसान्तमा क, ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको डेबिट कार्ड प्रयोगकर्ताको सङ्ख्या करिब १ करोड ३६ लाख पुगेको छ, जुन २०८१ असार मसान्तमा १ करोड २९ लाख रहेको थियो।

धितोपत्र बजार

१.१२५ नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा २७९४.७९ कायम भएको छ। उक्त सूचकाङ्क २०८१ असार मसान्तमा ६.८ प्रतिशतले बढेर २२४०.४ पुगेको थियो।

१.१२६ २०८१ असार मसान्तमा ३९७.२ रहेको नेप्से सेन्सेटिभ सूचकाङ्क २३.२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा

चार्ट १.७ : नेप्से सूचकाङ्क

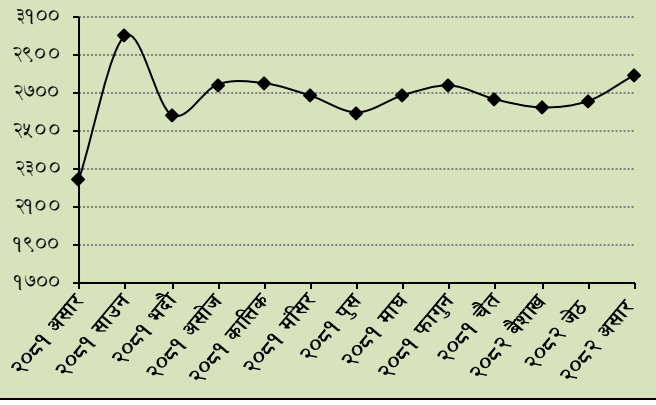

४८९.३ रहेको छ। त्यसैगरी, नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क उक्त अवधिमा १५२.६ बाट २६.६ प्रतिशतले वृद्धि भई १९३.३ कायम भएको छ।

१.१२७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धितोपत्र बजार कारोबार रकम अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १८९.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२१२४ अर्ब ९५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष यस्तो कारोबार रकम रु.७३४ अर्ब ६८ करोड रहेको थियो।

१.१२८ धितोपत्रबजार पुँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा ३१.० प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.४६५६ अर्ब ९९ करोड कायम भएको छ। २०८२ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ७६.२५ प्रतिशत रहेको छ, जुन २०८१ असार मसान्तमा ६२.२९ प्रतिशत रहेको थियो। बजार पुँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनीसमेत) को अंश ५४.१ प्रतिशत, जलविद्युत् क्षेत्रको १५.३ प्रतिशत, लगानी कम्पनीको ७.७ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ५.४ प्रतिशत, होटलको २.७ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाको ५ प्रतिशत र अन्यको ९.८ प्रतिशत रहेको छ।

१.१२९ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत सेयरको चुक्ता मूल्य अघिल्लो वर्षको तुलनामा ६.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८६९ अर्ब ८५ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा रु.४० अर्ब २१ करोड बराबरको साधारण सेयर, रु.२४ अर्ब ४२ करोड बराबरको बोनस सेयर, रु.१३ अर्ब २३ करोड बराबरको हकप्रद सेयर र रु.११.२ करोड बराबरको एफ. पि. ओ. गरी कुल रु.८३ अर्ब १९ करोड बराबरको थप धितोपत्र सूचीकृत भएका छन्।

१.१३० नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको सङ्ख्या २०८२ असार मसान्तसम्ममा २७२ पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा यस्तो सङ्ख्या २७० रहेको थियो। सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १३२ बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनीसमेत) रहेका छन् भने ९१ जलविद्युत् कम्पनी, २३ उत्पादन तथा प्रशोधन उद्योग, ७ होटल, ७ लगानी कम्पनी, ४ व्यापारिक संस्था र ८ अन्य समूहका रहेका छन्।

तालिका १ : विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार

(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०२३	२०२४	प्रक्षेपण	
			२०२५	२०२६
विश्व उत्पादन	**३.५**	**३.३**	**३.२**	**३.१**
विकसित अर्थतन्त्र	१.८	१.८	१.६	१.६
अमेरिका	२.९	२.८	२.०	२.१
यूरो क्षेत्र	०.५	०.९	१.२	१.१
जापान	१.४	०.१	१.१	०.६
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	४.७	४.३	४.२	४.०
उदीयमान तथा विकासोन्मुख एसिया	६.१	५.३	५.२	४.७
चीन	५.४	५.०	४.८	४.२
भारत	९.२	६.५	६.६	६.२
वस्तुको मूल्य				
इन्धन (Fuel)	-१६.४	-१.८	-१२.९	-४.५
गैर-इन्धन (Non-fuel)	-५.७	३.७	७.४	४.१
उपभोक्ता मूल्य				
विश्व	६.६	५.८	४.२	३.७
विकसित अर्थतन्त्र	४.६	२.६	२.५	२.२
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	८.०	७.९	५.३	४.७
विश्व व्यापार (वस्तु तथा सेवा)	१.०	३.५	३.६	२.३

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष, अक्टोबर, २०२५

तालिका २ : समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	१.९८	३.६७	४.६१
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	७.८५	६.३७	६.९७
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	२.२९	३.३६	३.९९
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.७८	६.२२	६.४५
	• कुल राष्ट्रिय आम्दानी (प्रचलित मूल्यमा)	८.४८	६.८७	६.७४
	• कुल उपभोग (प्रचलित मूल्यमा)	७.११	७.५२	६.६०
	• कुल गार्हस्थ्य बचत (प्रचलित मूल्यमा)	१८.२९	-८.३४	१२.६४
	• कुल राष्ट्रिय बचत (प्रचलित मूल्यमा)	२३.४५	११.०	९.५५
	• कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	-१०.७६	३.८१	-१.२९
	• कुल स्थिर पुँजी निर्माण (प्रचलित मूल्यमा)	-८.४९	५.२४	५.८४
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	११.०४	८.४५	७.४१
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१.१९	-१.७	२२.०
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	११.१९	१२.८७	१२.५
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	८.९	६.०७	६.१८
७.	कुल निक्षेप	१२.३४	१३.००	१२.५८
८.	कुल निर्यात	-२१.४	-३.०	८१.८
९.	कुल आयात	-१६.१	-१.२	१३.३
१०.	कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति	२६.६	३२.६	३१.२
११.	सरकारी राजस्व	-९.३	७.१	१०.५
१२.	सरकारी खर्च	८.५	-२.०	९.३
१३.	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	७.७४	५.४४	४.०६
१४.	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	८.४७	३.९२	३.८४
	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात			
१.	कुल उपभोग	९२.८	९३.८	९३.४
२.	कुल गार्हस्थ्य बचत	७.२	६.२	६.६
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	३३.९	३५.४	३६.२
४.	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	३१.१	३०.४	२८.१
५.	कुल स्थिर पुँजी निर्माण	२४.६	२४.३	२४.१
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१२३.०	१२६.७	१२९.२
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१७.९८	१६.६२	१८.९५
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	११५.१३	१२२.१६	१२८.४६
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	११५.२०	११४.९१	११४.०१
१०.	कुल निक्षेप	१०६.३९	११३.०२	११८.९४
११.	कुल निर्यात	२.९	२.७	४.५
१२.	कुल आयात	३०.१	२७.९	२९.५
१३.	विदेशी विनिमय सञ्चिति	२८.७	३५.८	४३.८
१४.	सरकारी राजस्व	१८.८	१९.०	१९.६
१५.	सरकारी खर्च	२६.५	२४.४	२४.९
१६.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-२७.२	-२५.३	२५.०
१७.	चालु खाता सन्तुलन (-घाटा)	-०.९	३.९	६.७
१८.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल बाह्य ऋण	२१.८	२२.०	२२.९
१९.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	२१.०	२०.७	२०.८

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२ तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय ।

तालिका ३ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर

(२०६७/६८ को मूल्यमा)

शीर्षक	वृद्धिदर (प्रतिशतमा)		
	२०७९/८०	२०८०/८१सं.	२०८१/८२प्रा.
१. कृषि क्षेत्र	**३.०२**	**३.३५**	**३.२८**
कृषि, वन तथा मत्स्य	३.०२	३.३५	३.२८
२. गैर-कृषि क्षेत्र	**१.९८**	**३.३६**	**४.२८**
क. उद्योग क्षेत्र	**१.२९**	**०.११**	**४.५३**
खानी तथा उत्खनन्	०.९१	३.२३	१.९९
उद्योग	-१.७०	-२.०२	३.७८
विद्युत्, ग्याँस	१९.७६	१०.९६	१३.८२
पानी आपूर्ति, ढल, फोहोर व्यवस्थापन	३.२२	१.२७	२.०९
निर्माण	-१.४८	-२.२०	२.२१
ख. सेवा क्षेत्र	**२.१९**	**४.३५**	**४.२१**
थोक तथा खुद्रा व्यापार; गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	-४.१०	-०.३६	३.३०
यातायात तथा भण्डारण	१.४५	१३.४३	९.४५
आवास तथा भोजन सेवा	१८.०३	२१.०३	५.००
सूचना तथा सञ्चार	४.१५	४.९१	४.८१
वित्तीय तथा बीमासम्बन्धी सेवा	७.९२	७.९४	६.२९
घर, जग्गा कारोवारको सेवा	२.९१	२.४३	२.७२
पेसागत वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलाप	३.९३	४.१५	३.९८
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलाप	५.०३	४.०४	३.९७
सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	५.४६	४.२७	२.२४
शिक्षा	३.९३	२.१५	१.९८
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलाप	६.५७	५.३१	४.७७
अन्य सेवासम्बन्धी क्रियाकलाप	५.६४	४.२७	३.९२

सं : संशोधित अनुमान, प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय ।

तालिका ४ : प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर र अंश

प्रदेश	२०८०/८१*		२०८१/८२**	
	वृद्धि दर	अंश	वृद्धि दर	अंश
कोशी	३.३१	१५.९०	३.३४	१५.९०
मधेश	३.७४	१३.१६	४.५०	१३.१६
बागमती	३.७०	३६.२०	५.१८	३६.५२
गण्डकी	४.०९	९.०६	५.५१	८.९८
लुम्बिनी	३.९४	१४.२७	४.७०	१४.२३
कर्णाली	३.२६	४.२९	४.७४	४.१९
सुदूर-पश्चिम	३.२८	७.१२	३.३२	७.०३
राष्ट्रिय	**३.६७**	**१००.००**	**४.६१**	**१००.००**

* संशोधित अनुमान ** प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय ।

तालिका ५ : राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क

वार्षिक औसत

आधार वर्ष २०८०/८१= १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार %	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०८०/८१	२०८१/८२
कुल सूचकाङ्क	**१००**	**९४.८४**	**१००.००**	**१०४.०६**	**५.४४**	**४.०६**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	**३५.४९**	**९३.९३**	**१००.००**	**१०४.६९**	**६.४७**	**४.६९**
खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ	८.०८	९१.०३	१००.००	१०६.१३	९.८५	६.१३
दलहन तथा गेडागुडी	१.७६	९०.९४	१००.००	१०७.९०	९.९६	७.९०
तरकारी	४.६५	९२.३४	१००.००	११०.७१	८.२९	१०.७१
मासु तथा माछा	६.७६	९७.९७	१००.००	९९.६६	२.०८	-०.३४
दुग्धजन्य पदार्थ तथा अन्डा	४.२८	९३.०३	१००.००	१०३.२७	७.४९	३.२७
घ्यू तथा तेल	२.९७	११२.३५	१००.००	१०८.७२	-१०.९९	८.७२
फलफूल	३.२३	९४.१४	१००.००	१०४.६८	६.२२	४.६८
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.१०	९१.०२	१००.००	१०१.१५	९.८७	१.१५
मसला	१.८०	७९.१२	१००.००	९७.३८	२६.४०	-२.६२
गैर-मदिराजन्य पेय पदार्थ	०.८७	९३.७५	१००.००	१०४.५८	६.६६	४.५८
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	**६४.५१**	**९५.५७**	**१००.००**	**१०३.७१**	**४.६४**	**३.७१**
मदिराजन्य पेय पदार्थ	१.२६	९४.९७	१००.००	१०५.६५	५.३०	५.६५
सूर्तिजन्य पदार्थ	१.०३	९७.७३	१००.००	१०४.३७	२.३३	४.३७
कपडाजन्य तथा जुत्ता चप्पल	५.६५	९५.६४	१००.००	१०६.०९	४.५६	६.०९
घरायसी सामान तथा सेवा	१६.६६	९६.०६	१००.००	१०२.४३	४.१०	२.४३
फर्निसिङ तथा घरायसी उपकरण	५.९१	९५.४६	१००.००	१०४.७८	४.७५	४.७८
स्वास्थ्य	५.५१	९६.३४	१००.००	१०२.२३	३.८०	२.२३
यातायात	६.२६	१००.८२	१००.००	१०३.५५	-०.८२	३.५५
सञ्चार	३.६०	९९.५७	१००.००	१०२.०२	०.४३	२.०२
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	१.५२	९०.१२	१००.००	१०१.९४	१०.९६	१.९४
शिक्षा	४.६७	९२.८२	१००.००	१०३.९७	७.७३	३.९७
रेष्टुरेण्ट तथा आवास सेवाहरू	८.००	९३.३५	१००.००	१०३.५१	७.१२	३.५१
बीमा तथा वित्तीय सेवाहरू	०.९३	-	१००.००	१००.२०	-	०.२०
विविध वस्तु तथा सेवाहरू	३.४९	८९.७८	१००.००	१०९.३९	११.३८	९.३९

तालिका ६ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क

वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०७४/७५ = १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
१. कुल सूचकाङ्क	१००	१४५.११	१५०.७९	१५६.५९	३.९२	३.८४
१.१ प्राथमिक वस्तुहरू	३३.६	१४३.८७	१५४.२०	१६५.४४	७.१८	७.२९
खाद्य वस्तुहरू	३१.२७	१४३.५५	१५४.८०	१६६.८९	७.८३	७.८१
गैर खाद्य वस्तुहरू	२.३१३	१४८.१८	१४६.०७	१४५.८३	-१.४२	-०.१७
१.२ इन्धन तथा उर्जा	८.७६	१६८.१९	१६०.७०	१५४.४०	-४.४५	-३.९२
पेट्रोलियम पदार्थ	५.६६२	२०५.५५	१९३.९७	१८४.२०	-५.६३	-५.०३
विद्युत	३.१०२	१००.००	१००.००	१००.००	०.००	०.००
१.३ औद्योगिक उत्पादन	५७.६	१४२.३२	१४७.३०	१५१.७६	३.५०	३.०३
खाद्य, पेयपदार्थ तथा सुर्तीजन्य पदार्थ	१५.१६	१५४.७२	१६३.७८	१६९.४२	५.८५	३.४४
टेक्सटाइल	१.०१३	१५२.८८	१७०.३४	१६८.४७	११.४२	-१.१०
छाला तथा छालाजन्य पदार्थ	०.२८७	१२७.९९	१३८.७२	१४२.५२	८.३९	२.७३
काठ तथा काठबाट बनेका सामान	२.०७३	१५८.३०	१६३.१९	१६५.३६	३.०९	१.३३
कागज तथा कागजजन्य उत्पादन	१.०८४	१४३.६८	१६३.३६	१६३.७१	१३.६९	०.२२
रसायन तथा रासायनिक पदार्थ	६.५५	१४७.६६	१५३.१५	१५५.३८	३.७२	१.४५
रबर तथा प्लाष्टिकजन्य पदार्थ	१.९२१	१२२.१२	१२१.८०	१२१.००	-०.२६	-०.६६
नन् मेटालिक मिनरल प्रडक्ट	४.५०१	११८.७४	१०९.६०	९८.७९	-७.६९	-९.८७
बेसिक मेटल्स	१२.५५	१४९.६७	१५४.५९	१६८.११	३.२९	८.७५
विद्युत तथा विद्युतीय पदार्थ	४.४५४	१०२.६२	१०४.४१	१०५.६३	१.७४	१.१६
मेशिनरी तथा सामान	३.१७५	१३१.४९	१३६.४०	१३८.२१	३.७३	१.३३
यातायात, इक्वीपमेण्ट तथा पार्टस्	३.८०३	१४४.०५	१४७.१५	१५१.९०	२.१५	३.२३
अन्य वस्तुहरू	१.०७९	१३६.२३	१४१.९२	१४५.६७	४.१८	२.६५
वृहत आर्थिक वर्गीकरण	१००	१४५.११	१५०.७९	१५६.५९	३.९२	३.८४
उपभोग्य वस्तुहरू	३२.९	१४१.८७	१५१.२७	१६१.६५	६.६२	६.८६
मध्यवर्ती वस्तुहरू	५६.३	१५१.२४	१५५.३२	१५८.८५	२.७०	२.२७
पुँजीगत वस्तुहरू	१०.८	१२३.०३	१२५.७३	१२९.३६	२.१९	२.८९
निर्माण सामग्री	१४	१४१.१७	१३७.४१	१३५.११	-२.६७	-१.६८

तालिका ७ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०८०/८१ = १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
कृषि, वन तथा माछापालन	**१००.००**	९५.८६	१००.००	१०४.८७	४.३२	४.८७
औद्योगिक उत्पादन	**१९.३६**	९१.३९	१००.००	१०१.८७	९.४२	१.८७
निर्माण	**१८.१७**	९७.४३	१००.००	१०२.१३	२.६३	२.१३
थोक तथा खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी र मोटरसाइकल मर्मत सम्भारका कार्यहरू	**१९.०१**		१००.००	१०२.३१		२.३१
यातायात तथा भण्डारण	**१५.१२**		१००.००	१०२.७६		२.७६
आवास तथा भोजन सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	**५.३५**		१००.००	१०२.६४		२.६४
सूचना तथा सञ्चार	**४.४१**	९८.१७	१००.००	१०४.३५	१.८६	४.३५
वित्तीय तथा बिमासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	**१.०३**	९२.०६	१००.००	१०२.८१	८.६२	२.८१
सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा	**२.०८**	९९.९८	१००.००	१००.००	०.०२	०.००
शिक्षा	**२.६४**	९९.२७	१००.००	१०३.२३	०.७४	३.२३
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य क्रियाकलापहरू	**९.३०**		१००.००	१०४.००		४.००
कुल सूचकाङ्क	**३.५२**	**९५.२२**	**१००.००**	**१०२.८५**	**५.०२**	**२.८५**

तालिका ८ : नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर

(प्रतिशत परिवर्तन)

आर्थिक वर्ष	२०७९/८०			२०८०/८१			२०८१/८२		
महिना	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक
साउन	८.२६	७	१.२६	७.५२	६.८३	०.६९	४.०९	३.६५	०.४४
भदौ	८.६४	७.४१	१.२३	८.१९	५.०२	३.१७	३.८६	५.४९	-१.६३
असोज	८.५	६.७७	१.७३	७.५	४.८७	२.६३	४.८२	६.२१	-१.३९
कात्तिक	८.०८	५.८८	२.२	५.३८	५.५५	-०.१७	५.६	५.४८	०.१२
मंसिर	७.३८	५.७२	१.६६	४.९५	५.६९	-०.७४	६.०५	५.२२	०.८३
पुस	७.२६	६.५२	०.७४	५.२६	५.१	०.१६	५.४१	४.३१	१.१०
माघ	७.८८	६.४४	१.४४	५.०१	५.०९	-०.०८	४.१६	३.६१	०.५५
फागुन	७.४४	५.६६	१.७८	४.८२	४.८५	-०.०३	३.७५	३.३४	०.४१
चैत	७.७६	४.७	३.०६	४.६१	४.८३	-०.२२	३.३९	३.१६	०.२३
बैशाख	७.४१	४.३१	३.१	४.४	४.८	-०.४	२.७७	२.८२	-०.०५
जेठ	६.८३	४.८७	१.९६	४.१७	५.०८	-०.९१	२.७२	२.१	०.६२
असार	७.४४	७.४४	०	३.५७	३.६	-०.०३	२.२	१.५५	०.६५
वार्षिक औसत	**७.७४**	**६.०६**	**१.६८**	**५.४४**	**५.११**	**०.३४**	**४.०६**	**३.९१**	**०.१६**

तालिका ९ : वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७९/८०सं	२०८०/८१सं	२०८१/८२अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०८०/८१	२०८१/८२
कुल निर्यात	१५७१४.१	१५२३८.१	२७७०३.०	-३.०	८१.८
भारत	१०६६८.६	१०३१७.७	२२४६८.४	-३.३	११७.८
चीन	१७६.६	२५८.९	२६३.०	४६.६	१.६
अन्य मुलुक	४८६८.९	४६६१.५	४९७१.६	-४.३	६.७
कुल आयात	१६११७३.२	१५९२९८.६	१८०४१२.३	-१.२	१३.३
भारत	१०२७८४.८	९९६६८.२	१०७११९.९	-३.०	७.५
चीन	२२२७१.६	२९८७७.५	३४११०.५	३४.२	१४.२
अन्य मुलुक	३६११६.८	२९७५२.९	३९१८१.९	-१७.६	३१.७
व्यापार सन्तुलन	-१४५४५९.१	-१४४०६०.५	-१५२७०९.३	-१.०	६.०
भारत	-९२११६.१	-१४४०६०.५	-८४६५१.५	-३.०	-५.३
चीन	-२२०९५.०	-८९३५०.५	-३३८४७.५	३४.१	१४.३
अन्य मुलुक	-३१२४८.०	-२९६१८.६	-३४२१०.३	-१९.७	३६.३
कुल व्यापार	१७६८८७.२	१७४५३६.६	२०८११५.३	-१.३	१९.२
भारत	११३४५३.४	१०९९८५.९	१२९५८८.३	-३.१	१७.८
चीन	२२४४८.२	३०१३६.३	३४३७३.५	३४.२	१४.१
अन्य मुलुक	४०९८५.७	३४४१४.४	४४१५३.५	-१६.०	२८.३
			(प्रतिशतमा)		
१. निर्यात/ आयातको अनुपात	९.७	९.६	१५.४		
भारत	१०.४	१०.४	२१.०		
चीन	०.८	०.९	०.८		
अन्य मुलुक	१३.५	१५.७	१२.७		
२. कुल निर्यातमा अंश					
भारत	६७.९	६७.७	८१.१		
चीन	१.१	१.७	०.९		
अन्य मुलुक	३१.०	३०.६	१७.९		
३. कुल आयातमा अंश					
भारत	६३.८	६२.६	५९.४		
चीन	१३.८	१८.८	१८.९		
अन्य मुलुक	२२.४	१८.७	२१.७		
४. व्यापार सन्तुलनमा अंश					
भारत	६३.३	६२.०	५५.४		
चीन	१५.२	२०.६	२२.२		
अन्य मुलुक	२१.५	१७.४	२२.४		
५. कुल व्यापारमा अंश					
भारत	६४.१	६३.०	६२.३		
चीन	१२.७	१७.३	१६.५		
अन्य मुलुक	२३.२	१९.७	२१.२		
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश					
निर्यात	८.९	८.७	१३.३		
आयात	९१.१	९१.३	८६.७		

अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

तालिका १० : भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०[सं]	२०८०/८१[सं]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
क)	**प्रमुख वस्तुहरू**	**९३२८.७१**	**८२०६.०९**	**१८७२४.७५**	**-१२.०**	**१२८.२**
१	ब्रान्स	१०१.६०	४२.७५	२६.६७	-५७.९	-३७.६
२	अलैंची	८२५.६०	७९३.६६	७६७.४०	-३.९	-३.३
३	चोकर	८.१९	०.०१	०.००	-९९.९	-
४	दालचिनी	१९.८२	२०.१०	१७.४५	१.४	-१३.२
५	तामाको तार	४६.२९	९१.३२	८४.६१	९७.३	-७.३
६	फलफूल	०.६१	१.६८	०.८५	१७५.०	-४९.३
७	जी.आई.पाइप	३७.४९	७९.४३	४४.९१	१११.९	-४३.५
८	अदुवा	१०७.२४	११२.७३	३९.८५	५.१	-६४.७
९	हस्तकलाका सामान	३.८७	२.६७	१.३९	-३०.९	-४८.०
१०	जडीबुटी	११०.१२	१३४.२५	१६०.५९	२१.९	१९.६
११	जुस	६६२.९८	८६५.८७	७७०.३८	३०.६	-११.०
१२	जुटका सामान	७२४.११	६७५.५८	८२२.२९	-६.७	२१.७
	जुटको बट्टा	३७२.३७	४०४.०६	५६९.०१	८.५	४०.८
	जुटको बोरा	३५१.७४	२७१.५२	२५३.२८	-२२.८	-६.७
१३	मार्बल स्ल्याब	२.३९	१.२३	२.२२	-४८.५	८०.२
१४	औषधी (आयुर्वेदिक)	१२८.७८	१५४.४१	१७५.५०	१९.९	१३.७
१५	तोरी तथा सर्स्यु	०.००	०.००	०.००	-	-
१६	चाउचाउ	१०५.५३	९२.४०	१३९.६६	-१२.४	५१.१
१७	पिना	२३०.२३	२९५.५८	३६२.९८	२८.४	२२.८
१८	पाम तेल	२०५०.९१	६३३.६५	२४१.४३	-६९.१	-६१.९
१९	कागज	७.७४	३.०९	०.९६	-६०.१	-६९.०
२०	पार्टिकल बोर्ड	४७०.४१	७४१.५३	७०९.९६	५७.६	-४.३
२१	पश्मिना	१०.२७	१०.८४	१०.०५	५.६	-७.४
२२	प्लाष्टिकका सामान	०.८५	३.८६	१३.०५	३५४.०	२३८.२
२३	पोलिष्टर धागो	८९२.५२	९३८.२५	१२३३.५०	५.१	३१.५
२४	तयारी पोशाक	२२.७४	१९.९७	१९.६८	-१२.२	-१.४
२५	खोटो	१६५.२३	१४७.८६	२०५.८७	-१०.५	३९.२
२६	जुत्ता तथा चप्पल	१०१.७३	१२७.७७	२००.०१	२५.६	५६.५
२७	छाला	७.६७	९.७२	९.९६	२६.८	२.४
२८	सोयाविन तेल	८४७.६०	९०.१८	१०६७९.०८	-८९.४	-
२९	चिया	३४३.६९	३०९.३४	३९८.३३	-१०.०	२८.८
३०	लत्ताकपडा**	२३७.७८	२५४.२४	३०९.१३	६.९	२१.६
३१	धागो	१६२.४९	१८२.७६	१२४.५०	१२.५	-३१.९
३२	मञ्जन	५४.४२	७८.१८	७५.६४	४३.७	-३.३
३३	टर्पेन्टाइन	२६.४२	२३.५१	४०.२५	-११.०	७१.२
३४	तरकारी	१८.६५	१८.२२	१४.७९	-२.३	-१८.८
३५	तार	२२.१६	६३.६४	१०.९५	१८७.१	-८२.८
३६	जिंक शिट	७७०.५८	११८५.८०	१०१०.८५	५३.९	-१४.८
ख)	**अन्य**	**१३३९.९३**	**२१११.६२**	**३७४३.६९**	**५७.६**	**७७.३**
	कुल जम्मा	**१०६६८.६४**	**१०३१७.७१**	**२२४६८.४४**	**-३.३**	**११७.८**

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, ** पी.पी. फेब्रिक सहित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका ११ : भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०[सं]	२०८०/८१[सं]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
क)	**प्रमुख वस्तुहरू**	**८१७३६.४**	**७८४१४.८**	**८४८२७.८**	**-४.१**	**८.२**
१	कृषि उपकरण तथा पार्टपुर्जा	५२०.१	५२७.४	७६३.६	१.४	४४.८
२	अलुमिनियम लाप्सा, डण्डी, प्रोफाइल, पातलो पाता, आदि	८६४.२	८३७.६	७२८.६	-३.१	-१३.०
३	शिशु आहार तथा दुग्ध उत्पादन	७५९.३	७०४.३	५९५.४	-७.२	-१५.५
४	अलकत्रा	७८१.२	९०१.१	१०८६.६	१५.३	२०.६
५	किताब तथा पत्रिका	११२.७	११२.६	११५.७	-०.१	२.७
६	सिमेन्ट	२९.४	२९.८	४८.८	१.४	६३.५
७	रासायनिक मल	१३७.३	४७.१	७९.८	-६५.७	६९.४
८	रासायनिक पदार्थ	११२८.७	११६२.३	१३१४.५	३.०	१३.१
९	कोइला	२०९०.२	१९५७.४	२१९१.६	-६.४	१२.०
१०	कोल्ड रोल्ड शिट इन क्वाइल	७५.३	१३.१	२१.२	-८२.६	६१.६
११	खाना पकाउने चुलो	५९.०	६४.९	६२.०	९.९	-४.४
१२	सौन्दर्यका सामान	३६१.४	३९६.९	४१५.९	९.८	४.८
१३	जिरा तथा मरिच	२०३.७	२६१.३	३०३.६	२८.३	१६.२
१४	ड्राइ सेल ब्याट्री	३३३.५	३७६.१	४२२.८	१२.८	१२.४
१५	विद्युत्तीय उपकरण	३१८२.१	३८६७.७	३४४३.१	२१.५	-११.०
१६	इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	५२४.१	५३३.७	७०७.५	१.८	३२.६
१७	स्पंज आइरन	४३६०.२	३९०२.७	४८७६.६	-१०.५	२५.०
१८	फलफूल	१०४७.५	१०८८.०	९८२.९	३.९	-९.७
१९	ग्लास सिट तथा ग्लास वेयर्स	६९३.१	६२३.३	७५७.०	-१०.१	२१.५
२०	हट रोल्ड शिट इन क्वाइल	३७०६.५	२०७१.२	२७६५.०	-४४.१	३३.५
२१	अगरबत्ती	१२२.८	१२३.१	१३१.१	०.३	६.५
२२	इन्सेक्टीसाइड्स	३५९.०	४२५.८	४५६.३	१८.६	७.२
२३	जीवित जनावर	०.१	२.७	१०.३	-	२८१.४
२४	एम.एस.विलेट	२११३.६	१३८५.२	१३८३.२	-३४.५	-०.१
२५	एम.एस. तार, छड, बार, क्वाइल	९५१.२	९९३.९	१५९५.०	४.५	६०.५
२६	औषधी	३२५१.८	३५३२.८	३८७०.५	८.६	९.६
२७	मोलासिस सुगर	२१.६	४२.६	३८.९	९७.३	-८.८
२८	अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा	४२४२.०	४४२५.८	४७७५.४	४.३	७.९
२९	अन्य स्टेशनरी सामान	१५३.७	१५४.५	१५६.३	०.५	१.१
३०	कागज	१०२१.५	९९८.७	१०१९.६	-२.२	२.१
३१	पेट्रोलियम पदार्थ	३०७०७.८	२९७६३.८	२८४४९.०	-३.१	-४.४
३२	पाइप तथा पाइप फिटिंग	५७०.०	५१९.६	३८६.३	-८.८	-२५.७
३३	प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	५०६.८	४८१.८	५१६.१	-४.९	७.१
३४	पोलिप्रोपाईलिन ग्रान्युअल्स्	४६२.५	५९५.४	७४७.७	२८.७	२५.६
३५	रेडियो, टिभी, डेक तथा पार्टपुर्जा	१९९.०	१२८.२	१३५.०	-३५.६	५.३
३६	कच्चा कपास	२०.०	१६.२	९.८	-१८.७	-३९.८
३७	तयारी पोशाक	६८८.७	९३९.२	९९५.८	३६.४	६.०
३८	धान तथा चामल	३६४०.४	२२०९.८	३९८१.८	-३९.३	८०.२
३९	नुन	२४४.७	२५०.८	२३७.४	२.५	-५.३
४०	सेनीटरी वेयर्स	३४५.८	३२४.२	३७२.६	-६.२	१४.९
४१	जुत्ता तथा चप्पल	११९.७	१०५.०	८३.८	-१२.२	-२०.३
४२	स्टिल शिट	१५१.५	२७.८	१०.५	-८१.७	-६२.२
४३	चिया	९.९	२.८	७.९	-७१.७	१८२.१
४४	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	८३८.५	९७५.६	१०४६.०	१६.४	७.२
४५	लत्ताकपडा	९५८.७	१०८९.८	१०६०.६	१३.७	-२.७
४६	धागो	१६८४.२	१२८८.२	१५९६.०	-२३.५	२३.९
४७	सुर्ती	२९७.६	३५९.५	३८३.२	२०.८	६.६
४८	टायर, ट्युब्स तथा फ्लेप्स	९१२.३	१११२.८	१२०५.८	२२.०	८.४
४९	तरकारी	१६८८.१	११२६.८	१३८८.९	-३३.२	२३.३
५०	सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा	४०२३.१	५१९०.५	६७२५.४	२९.०	२९.६
५१	तारका सामान	४६०.२	३४३.२	३६९.६	-२५.४	७.७
ख)	**अन्य**	**२१०४८.४**	**२१२५३.४**	**२२२९२.१**	**१.०**	**४.९**
	कुल जम्मा	**१०२७८४.८**	**९९६६८.२**	**१०७११९.९**	**-३.०**	**७.५**

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १२ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरूः

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०[सं]	२०८०/८१[सं]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
क)	**प्रमुख वस्तुहरू**	**१०८.४**	**१११.४**	**१२३.९**	**२.८**	**११.२**
१	अगरबत्ती	०.८	२.०	२.४	१५५.१	१९.२
२	हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	१०.३	२६.५	२०.९	१५८.६	-२१.०
३	चाउचाउ	५१.४	१५.०	२.४	-७०.९	-८३.८
४	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	५.४	३.६	३.१	-३३.०	-१५.३
५	पश्मिना	१.३	३.५	५.३	१६९.८	४९.१
६	तयारी पोशाक	१६.८	१६.०	१५.०	-४.६	-६.०
७	तयारी छालाका सामानहरू	०.०	१.५	०.२	-	-८५.९
८	रुद्राक्षका दानाहरू	२.२	२.७	२.०	२१.९	-२५.१
९	प्रशोधित छाला	०.०	१.२	०.०	-	-
१०	चिया	०.१	०.१	०.७	-२१.२	-
११	ऊनी गलैचा	२०.०	३९.२	७१.७	९५.९	८३.१
ख)	**अन्य**	**६८.२**	**१४७.५**	**१३९.१**	**११६.२**	**-५.६**
	कुल जम्मा	**१७६.६**	**२५८.९**	**२६३.०**	**४६.६**	**१.६**

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १३ : चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०[सं]	२०८०/८१[सं]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
क)	**प्रमुख वस्तुहरू**	**१७११०.९**	**१९७२८.५**	**२२६७९.६**	**१५.३**	**१५.०**
१	अलुमिनियम स्क्राफ, फ्लेक, फोइल, वार्स र रड	५५.३	६.४	११.६	-८८.४	८१.२
२	स्याऊ	५१५.६	७५७.५	९७४.२	४६.९	२८.६
३	झोला	१४०.९	१९२.३	२०६.५	३६.५	७.४
४	क्यामेरा	१०६.३	१२५.२	१५७.२	१७.८	२५.६
५	सेरामिक प्रोडक्ट्स	१०५.४	९९.०	११४.५	-६.१	१५.६
६	रासायनिक पदार्थ	३१८.०	२६२.०	३७९.२	-१७.६	४४.७
७	रासायनिक मल	१२५८.६	११८३.७	९३१.२	-५.९	-२१.३
८	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	९९५.७	१०८८.४	१३०१.४	९.३	१९.६
९	सौन्दर्यका सामान	१०१.२	१८६.७	२२२.४	८४.५	१९.१
१०	ड्राइ सेल ब्याट्री	८.६	१२.७	१५.२	४७.८	२०.१
११	विद्युत्तीय उपकरण	१५९२.६	१८३५.३	२१३४.७	१५.२	१६.३
१२	फस्नर	३२.७	४४.२	४३.७	३५.२	-१.०
१३	लसुन	११०.५	२२२.४	६७०.०	१०१.३	२०१.३
१४	ग्लासवेयर्स	२३७.४	१९०.८	२०५.२	-१९.६	७.६
१५	मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	४८९.७	२९४.१	४०४.३	-४०.०	३७.५
१६	औषधी	१०५.९	१३५.६	२०८.७	२८.०	५३.९
१७	धातु तथा काठका सामान	९४.३	१६१.३	११३.३	७१.१	-२९.७
१८	अफिसका सामान तथा स्टेशनरी	१२६.९	१०१.२	१०१.७	-२०.२	०.५
१९	अन्य मेशिनरी तथा पार्टस्	१९१४.३	२४४५.९	२३९०.२	२७.८	-२.३
२०	अन्य स्टेशनरी सामान	१११.८	१२३.१	१३८.२	१०.१	१२.३
२१	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	३८.३	६५.५	१६२.४	७०.८	१४८.०
२२	प्याराफिन वाक्स	०.७	१.०	०.०	३९.२	-९५.४
२३	पाइप तथा पाइप फिटिंग	१११.७	६०.९	१३३.७	-४५.५	११९.५
२४	प्लाईउड तथा पार्टिकल वोर्ड	४६.५	१३.२	११.५	-७१.७	-१२.७
२५	पोलिइथाइलिन टेरेफथालेट	१०२.०	८५.८	१००.३	-१५.९	१६.९
२६	पोलिथिन ग्रान्युअल्स्	२१.९	२२.०	३७.५	०.२	७०.९
२७	कच्चा रेसम	२७४.८	२६९.७	३०८.८	-१.९	१४.५
२८	कच्चा ऊन	३५.०	३२.४	३२.९	-७.४	१.५
२९	तयारी पोशाक	१६६७.४	२३०८.५	२८०८.४	३८.४	२१.७
३०	चाउचाउका लागि पाउडर	२६.५	६०.६	७१.७	१२९.१	१८.३
३१	जुत्ता तथा चप्पल	६१३.२	८२७.७	८१४.२	३५.०	-१.६
३२	चाँदी	८.५	१.६	१३२.१	-८१.३	-
३३	स्मार्ट कार्ड	१३६.७	३२.१	२७.१	-७६.६	-१५.५
३४	सोलार प्यानेल	१२३.२	९२.३	१८५.६	-२५.०	१०१.०
३५	स्टिल रड तथा सिट	३०.८	२०.२	७४.०	-३४.३	२६५.५
३६	स्टोरेज व्याट्री	४४.३	५७.०	९१.८	२८.५	६१.१
३७	दूरसञ्चारका उपकरण तथा पार्ट्स	२५११.०	२५९९.८	३०७३.७	३.५	१८.२
३८	लत्ताकपडा	१५६८.९	१९७४.१	२१९७.६	२५.८	११.३
३९	धागो	९१.४	१९१.८	९१.३	१०९.७	-५२.४
४०	खेलौना	१४८.६	२४६.३	२८१.०	६५.८	१४.१
४१	यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा	४९१.६	६५४.०	६६९.१	३३.०	२.३
४२	टायर, ट्युव तथा फ्लेप	३१.०	४८.१	१००.४	५५.३	१०८.८
४३	भिडियो टेलिभिजन तथा पार्टस्	३७१.६	३२२.८	३६२.०	-१३.१	१२.१
४४	वेल्डिङ्ग रड	६०.९	४५.९	७४.६	-२४.५	६२.४
४५	गहुँको पिठो	३१.२	३५.३	२५.०	१३.२	-२९.४
४६	लेख्ने तथा छाप्ने कागज	१०१.६	१९२.३	८९.५	८९.२	-५३.५
ख)	**अन्य**	**५१६०.७**	**१०१४९.०**	**११४३०.९**	**९६.७**	**१२.६**
	कुल जम्मा	**२२२७१.६**	**२९८७७.५**	**३४११०.५**	**३४.२**	**१४.२**

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १४ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०[सं]	२०८०/८१[सं]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
क)	**प्रमुख वस्तुहरू**	**२६३७.४**	**२४७१.४**	**२३८३.७**	**-६.३**	**-३.६**
१	हस्तकलाका सामान (काष्ठ तथा धातु)	४६.३	३२.८	२९.२	-२९.२	-११.१
२	जडीबुटी	७४.३	५७.९	३३.३	-२२.१	-४२.४
३	संगीत बाद्ययन्त्रहरू वा तिनका पार्ट्स वा एक्सेसरीज	९१.९	८६.४	१०५.१	-६.०	२१.६
४	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	६८.४	६४.१	६४.१	-६.३	०.०
५	चाउचाउ	७२.७	८९.२	९५.६	२२.८	७.२
६	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	६७.७	४६.१	२२.५	-३१.९	-५१.३
७	पश्मिना	३०७.८	२८८.०	३०७.१	-६.४	६.६
८	दाल	४९.२	३५.९	१७.०	-२७.१	-५२.६
९	तयारी पोशाक	५४४.४	५९३.५	५४६.३	९.०	-७.९
१०	छालाका तयारी वस्तु	३३.१	३७.५	२३.७	१३.४	-३६.८
११	सुन चाँदीका सामान तथा गरगहना	६४.४	४१.८	४३.९	-३५.१	५.१
१२	प्रशोधित छाला	३७.८	२८.६	३२.५	-२४.२	१३.५
१३	चिया	४९.२	५१.७	५७.८	५.१	११.७
१४	ऊनी गलैंचा	११३०.४	१०१७.९	१००५.६	-९.९	-१.२
ख)	**अन्य**	**२२३१.४**	**२१९०.१**	**२५८७.९**	**-१.९**	१८.२
	कुल जम्मा	**४८६८.९**	**४६६१.५**	**४९७१.६**	**-४.३**	**६.७**

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १५ : अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०स	२०८०/८१स	२०८१/८२स	२०८०/८१स	२०८१/८२स
क)	**प्रमुख वस्तुहरू**	**२९०६६.१**	**२२८९१.९**	**३२५३५.९**	**-२१.२**	**४२.१**
१	हवाइजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	५६९.७	१३४०.६	७११.२	१३५.३	-४७.०
२	झोला	६.७	६.९	८.०	३.०	१६.१
३	सुपारी	१४९.४	६८.९	१०४.४	-५३.९	५१.६
४	क्यामेरा	७३.४	८७.७	१४१.८	१९.६	६१.६
५	रासायनिक पदार्थ	१६२.७	१४५.९	१७९.७	-१०.४	२३.२
६	रासायनिक मल	२६७३.३	२४१२.४	२१०८.८	-९.८	-१२.६
७	चुरोट कागज	७.६	१६.२	२०.७	११२.८	२७.७
८	क्लोभ	७.२	२८.६	३७.२	२९५.६	३०.०
९	कोइला	१०२७.९	५९६.३	३६५.६	-४२.०	-३८.७
१०	नरिवलको तेल	५.७	२.१	४.१	-६२.९	९३.८
११	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	१८३.२	१८४.७	२८१.२	०.९	५२.२
१२	तामाको तार, रड, स्क्रयाप्स तथा शिट	४०९.४	४१८.०	३६२.२	२.१	-१३.३
१३	सौन्दर्यका सामान	१६४.४	१९६.७	२४८.९	१९.७	२६.५
१४	कच्चा पाम तेल	२५९१.५	१०५९.८	६८१.७	-५९.१	-३५.७
१५	कच्चा भटमासको तेल	३५६७.१	१३४४.५	१०८००.२	-६२.३	-
१६	ढोकाको ताल्चा	१.३	१.०	१.१	-२५.४	१८.३
१७	ड्राइसेल बेट्री	२.१	२.४	४.८	१६.२	१००.२
१८	खाने तेल	१८७१.२	१८२३.९	२९६२.५	-२.५	६२.४
१९	विद्युत्तीय सामानहरू	२३४.८	२८३.०	२९६.९	२०.५	४.९
२०	फ्ल्यास लाइट	४.१	३.४	४.१	-१६.७	१७.९
२१	ग्लासवेयर्स	७४.८	११६.६	१३२.०	५६.०	१३.२
२२	सुन	४३८८.६	२५९३.५	१९९२.६	-४०.९	-२३.२
२३	इन्सेक्टिसाइड	१६.१	१५.२	१२.९	-५.९	-१४.८
२४	औषधि उपकरण तथा औजार	८४५.४	१०४८.४	९२२.०	२४.०	-१२.१
२५	औषधी	१४०८.२	९२२.०	५५६.३	-३४.५	-३९.७
२६	कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	१२४.४	१००.६	१३०.७	-१९.२	३०.०
२७	तेलहन	९३१.८	१०७५.१	१४९९.०	१५.४	३९.४
२८	अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	११३८.४	१०१३.५	१०६२.८	-११.०	४.९
२९	अन्य स्टेशनरी	३५९.०	४१५.९	४०३.१	१५.९	-३.१
३०	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	२९८.७	२६५.०	२६८.४	-११.३	१.३
३१	पाम आयल	२७२.०	२१७.६	५९६.०	-२०.०	१७३.९
३२	केराउ	२६६.६	३६८.३	२४६.१	३८.२	-३३.२
३३	पेट्रोलियम पदार्थ	२७९.९	३०१.३	३२९.९	७.६	९.५
३४	पाइप तथा पाइप फिटिंग्स	१२.८	२४.८	१७.८	९४.१	-२८.४
३५	पोलिथिन ग्रान्युअल्स्	११७७.७	७६५.५	७३४.७	-३५.०	-४.०
३६	पाउडर दूध	१७.३	१८.०	१०.९	४.०	-३९.४
३७	जीवजन्तुको आहारको रूपमा प्रयोग हुने तयारी वस्तु	७५.९	१०८.२	१२१.१	४२.५	११.९
३८	दाल	६८२.२	५२७.३	७२८.७	-२२.७	३८.२
३९	कच्चा ऊन	११३.९	१६२.४	११०.३	४२.६	-३२.१
४०	तयारी पोशाक	९१.९	७८.७	८१.८	-१४.४	३.९
४१	जुत्ता तथा चप्पल	४५.५	५५.१	५९.८	२१.२	८.५
४२	चाँदी	२६४.५	३२६.९	५७०.५	२३.६	७४.५
४३	साना अलैंची	१३५.८	१४२.०	४१.०	४.५	-७१.१

क.सं.	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०स	२०८०/८१स	२०८१/८२स	२०८०/८१स	२०८१/८२स
४४	स्टिल रड तथा शिट	२.८	२.३	४.१	-१६.६	७४.९
४५	स्टोरेज बेट्री	३९.१	३१.९	२२.८	-१८.३	-२८.६
४६	सिन्थेटिक तथा प्राकृतिक रबर	२६.२	२२.५	३२.८	-१४.१	४५.३
४७	सिन्थेटिक कार्पेट	७.२	१.८	१.९	-७४.५	१.९
४८	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	२९०.७	१३८.३	२३७.९	-५२.४	७२.१
४९	बोसो	५.३	१.६	१.०	-६९.६	-३४.८
५०	लत्ताकपडा डाइ	१७.०	१९.४	१९.०	१४.३	-१.९
५१	लत्ताकपडा	७२.७	२८.५	३४.४	-६०.८	२०.४
५२	धागो	५१७.८	५३५.०	६५६.६	३.३	२२.७
५३	खेलौना	३०.७	३६.८	४१.९	१९.८	१३.९
५४	यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	६६९.०	७३८.१	८५७.६	१०.३	१६.२
५५	टायर, ट्युब तथा फ्लेप्स	५३.१	५७.६	६४.१	८.४	११.३
५६	भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	२४१.२	१७५.८	२८९.४	-२७.१	६४.६
५७	घडी तथा ब्याण्डस्	९२.२	९३.२	८४.२	१.१	-९.६
५८	लेख्ने तथा छाप्ने कागज	१९१.४	२३३.२	१५२.२	२१.९	-३४.७
५९	एक्सरे फिल्म	५१.५	५२.१	५९.३	१.२	१३.८
६०	जिंक इन्गट	२४.३	३८.८	२३.५	५९.८	-३९.३
ख)	**अन्य**	**७०५०.८**	**६८६१.०**	**६६४६.०**	**-२.७**	**-३.१**
	कुल जम्मा	**३६११६.८**	**२९७५२.९**	**३९१८१.९**	**-१७.६**	**३१.७**

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका १६ : शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	वार्षिक								
	२०७९/८०[सं]			२०८०/८१[सं]			२०८१/८२[अ]		
	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद
चालु खाता	**१८५००७.९**	**१८९५९९.७**	**-४५९१.८**	**२१४४५५.२**	**१९२२८४.५**	**२२१७०.७**	**२५४९२३.०**	**२१४००३.२**	**४०९१९.८**
वस्तु तथा सेवा	**३७६०१.०**	**१८५५०५.८**	**-१४७९०४.८**	**४३५१४.१**	**१८७८७४.५**	**-१४४३६०.५**	**५४७३०.१**	**२०९०८६.८**	**-१५४३५६.७**
वस्तु	**१८३६३.१**	**१५८२७९.३**	**-१३९९१६.३**	**१८२३६.७**	**१५७०११.४**	**-१३८७७४.७**	**३०८६३.९**	**१७६१२६.५**	**-१४५२६२.६**
जनरल मर्चेन्डाइज	१८३६३.१	१५३८८९.४	-१३५५२६.३	१८२३६.७	१५४४१५.५	-१३६१७८.८	३०८६३.९	१७४१३१.९	-१४३२६८.०
पेट्रोलियम पदार्थ	१६०२.०	३०५५७.३	-२८९५५.३	१३२४.५	२८८७४.८	-२७५५०.३	१४१४.९	२६९४५.२	-२५५३०.४
मर्चेन्टिङ्ग अन्तर्गतका वस्तुहरूको खुद निर्यात	-	-	-	-	-	-	-	-	-
गैर-मौद्रिक सुन	०.०	४३९०.०	-४३९०.०	०.०	२५९५.९	-२५९५.९	०.०	१९९४.६	-१९९४.६
सेवा	**१९२३७.९**	**२७२२६.५**	**-७९८८.६**	**२५२७७.४**	**३०८६३.१**	**-५५८५.८**	**२३८६६.३**	**३२९६०.३**	**-९०९४.१**
उत्पादन सेवा (अरुको स्वामित्वमा रहेका भौतिक आगत)	-	-	-	-	-	-	१.४	०.१	१.४
मर्मत सम्भार सेवा	१८७.३	४१.१	१४६.२	११.२	२८.४	-१७.२	२६.१	९५.४	-६९.३
यातायात	२१२०.६	८१८८.०	-६०६७.४	३३५४.५	७३४४.०	-३९८९.५	२७८९.०	६१४०.६	-३३५१.६
भ्रमण	६२३०.१	१४४५१.७	-८२२१.६	८२३२.७	१८९४३.४	-१०७१०.७	८८६६.१	२२३७१.८	-१३५०५.७
व्यावसायिक	१३.८	१६४.१	-१५०.३	१४२.४	३२४.२	-१८१.८	१८.३	४३७.४	-४१९.१
व्यक्तिगत	६२१६.२	१४२८७.५	-८०७१.३	८०९०.२	१८६१९.२	-१०५२९.०	८८४७.८	२१९३४.४	-१३०८६.६
स्वास्थ्य-सम्बन्धी	९२.७	४८.१	४४.६	२३२.८	२८३.८	-५१.०	४०.५	४९.०	-८.५
शिक्षा-सम्बन्धी	४३४.०	१००४२.३	-९६०८.३	६०१.८	१२५१३.२	-११९११.४	३८८.९	१३८४८.५	-१३४५९.६
अन्य	५६८९.५	४१९७.१	१४९२.५	७२५५.७	५८२२.३	१४३३.४	८४१८.४	८०३६.९	३८१.४
निर्माण सेवा	-	-	-	-	-	-	११६.८	२०५.२	-८८.४
बीमा तथा पेन्सन सेवा	१३२.५	१२१५.०	-१०८२.५	११०.९	१२०४.४	-१०९३.५	७४.९	१४०१.०	-१३२६.१
वित्तीय सेवा	-	-	-	-	-	-	१९१.४	१५९.२	३२.२
बौद्धिक सम्पत्ति प्रयोगको शुल्क	-	-	-	-	-	-	१.५	१८६.०	-१८४.५
दूरसञ्चार, कम्प्युटर तथा सूचना सेवा	१५६०.९	२१८.८	१३४२.१	१५५४.४	१९४.५	१३५९.९	२२३३.३	६१४.८	१६१८.५
दूरसञ्चार सेवा	-	-	-	-	-	-	५८४.६	३५६.५	२२८.१
कम्प्युटर सेवा	-	-	-	-	-	-	१६४३.५	२४९.९	१३९३.६
सूचना सेवा	-	-	-	-	-	-	५.३	८.५	-३.२
अन्य व्यावसायिक सेवा	-	-	-	-	-	-	५७५५.८	१२४४.८	४५११.०
अनुसन्धान तथा विकास सेवा	-	-	-	-	-	-	२३.०	५.५	१७.६
व्यावसायिक तथा व्यवस्थापन परामर्श सेवा	-	-	-	-	-	-	३७०२.४	४२५.७	३२७६.८
प्राविधिक, व्यापार-सम्बन्धी तथा अन्य व्यापारिक सेवा	-	-	-	-	-	-	२०३०.४	८१३.७	१२१६.६
व्यक्तिगत, सांस्कृतिक तथा मनोरञ्जनात्मक सेवा	-	-	-	-	-	-	३८१.८	९१.१	२९०.७

विवरण	वार्षिक								
	२०७९/८०[सं]			२०८०/८१[सं]			२०८१/८२[अ]		
	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद
श्रव्यदृश्य तथा सम्बन्धित सेवा	-	-	-	-	-	-	३५३.०	७८.९	२७४.१
अन्य व्यक्तिगत, सांस्कृतिक तथा मनोरञ्जनात्मक सेवा	-	-	-	-	-	-	२८.८	१२.२	१६.६
सरकारी वस्तु तथा सेवा	११४८.४	१८७.६	९६०.८	२३७४.३	१६२.२	२२१२.१	३४२८.०	४५०.२	२९७७.८
प्राथमिक आय	**९६६६.२**	**३३१५.५**	**६३५०.६**	**१३१४७.०**	**३७४०.२**	**९४०६.८**	**११५७६.८**	**३७३०.१**	**७८४६.७**
कर्मचारीको पारिश्रमिक	-	-	-	-	-	-	१४४७.८	८३.४	१३६४.४
लगानी आय	४८४५.०	२७५१.४	२०९३.६	९०७५.५	२९५२.२	६१२३.३	९९६५.६	३६४५.९	६३१९.७
प्रत्यक्ष लगानी	०.०	१९००.३	-१९००.३	०.०	१९३५.८	-१९३५.८	१.५	१६६५.५	-१६६४.०
पुँजी तथा लगानी कोष सेयरको आय	०.०	१९००.३	-१९००.३	०.०	१९३५.८	-१९३५.८	१.५	१६६५.५	-१६६४.०
लाभांश तथा क्वाजाई-कर्पोरेशनको आय निकासी	०.०	१९००.३	-१९००.३	०.०	१९३५.८	-१९३५.८	१.५	१६६५.५	-१६६४.०
पुनः लगानीबाट प्राप्त आय	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ब्याज	-	-	-	-	-	-	-	-	-
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अन्य लगानी	१९२.१	८५१.०	-६५८.९	४७३.७	१०१६.४	-५४२.७	४४८.६	१९८०.४	-१५३१.८
रिजर्भ सम्पत्ति	४६५२.८	०.०	४६५२.८	८६०१.८	०.०	८६०१.८	९५१५.५	०.०	९५१५.५
अन्य प्राथमिक आय	-	-	-	-	-	-	१६३.३	०.८	१६२.६
द्वितीय आय	**१३७७४०.८**	**७७८.४**	**१३६९६२.४**	**१५७७९४.१**	**६६९.७**	**१५७१२४.४**	**१८८६१६.१**	**११८६.४**	**१८७४२९.७**
सरकार	१३०२.०	०.०	१३०२.०	११६५.६	०.०	११६५.६	१८०२.२	०.०	१८०२.२
चालु अन्तर्राष्ट्रिय सहायता	१३०२.०	०.०	१३०२.०	११६५.६	०.०	११६५.६	१८०२.२	०.०	१८०२.२
वित्तीय संस्था, गैरवित्तीय संस्था, घरपरिवार, तथा गैर-लाभकारी संस्था	१३६४३८.८	७७८.४	१३५६६०.४	१५६६२८.५	६६९.७	१५५९५८.८	१८६८१३.९	११८६.४	१८५६२७.५
व्यक्तिगत ट्रान्सफर	१२४०६८.६	६६१.३	१२३४०७.४	१४४५३१.५	६०६.०	१४३९२५.५	१७३१२७.०	११२५.५	१७२००१.५
विप्रेषण	१२४०६८.६	६६१.३	१२३४०७.४	१४४५३१.५	६०६.०	१४३९२५.५	१७२३२७.०	१११७.२	१७१२०९.८
अन्य चालु ट्रान्सफर	१२३७०.१	११७.१	१२२५३.०	१२०९७.०	६३.७	१२०३३.३	१३६८६.९	६०.९	१३६२६.०
सामाजिक सुरक्षा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
सामाजिक लाभ (पेन्सन)	७५२५.८	०.०	७५२५.८	६८५८.०	०.०	६८५८.०	६४३६.५	०.०	६४३६.५
खुद गैर-जीवन बीमा प्रिमियम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
गैर-जीवन बीमा दावी	१११.६	८४.३	२७.३	२४१.३	६.७	२३४.७	२४१.०	११.७	२२९.३
चालु अन्तर्राष्ट्रिय सहायता	-	-	-	-	-	-	३२२०.५	०.०	३२२०.५
विविध चालु ट्रान्सफर	-	-	-	-	-	-	३७८८.८	४९.२	३७३९.६
पुँजी खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	७५४.२	०.१	७५४.२	६०२.९	२१.७	५८१.२	९८५.८	२.३	९८३.५
सरकार	७५४.२	०.०	७५४.२	६०२.९	०.०	६०२.९	९८५.८	२.३	९८३.५
ऋण माफी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अन्य पुँजी ट्रान्सफर	७५४.२	०.०	७५४.२	६०२.९	०.०	६०२.९	९८५.८	२.३	९८३.५
वित्तीय संस्था, गैर-वित्तीय संस्था, घरपरिवार तथा गैर-लाभकारी संस्था	-	-	-	-	-	-	०.०	०.०	०.०

विवरण	वार्षिक								
	२०७९/८०[सं]			२०८०/८१[सं]			२०८१/८२[अ]		
	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद
ऋण माफी	-	-	-	-	-	-	०.०	०.०	०.०
अन्य पुँजी ट्रान्सफर	-	-	-	-	-	-	०.०	०.०	०.०
खुद ऋण दिइएको (+) / खुद ऋण लिइएको (-) (चालु तथा पुँजी खाताको सन्तुलन)	**१८५७६२.१**	**१८९५९९.८**	**-३८३७.६**	**२१५०५८.१**	**१९२३०६.२**	**२२७५१.९**	**२५५९०८.९**	**२१४००५.६**	**४१९०३.३**
	वित्तीय सम्पत्तिको प्राप्ति (खुद)	दायित्वको सिर्जना (खुद)	खुद	वित्तीय सम्पत्तिको प्राप्ति (खुद)	दायित्वको सिर्जना (खुद)	खुद	वित्तीय सम्पत्तिको प्राप्ति (खुद)	दायित्वको सिर्जना (खुद)	खुद
वित्तीय खाता	**३१६०७.३**	**२४५३२.४**	**७०७४.९**	**४९९६७.०**	**१८९९०.१**	**३०९७६.९**	**६१४४६.१**	**१५२९८.९**	**४६१४७.३**
खुद ऋण दिइएको (+) / खुद ऋण लिइएको (-) (वित्तीय खाताको सन्तुलन)	**३१६०७.३**	**२४५३२.४**	**७०७४.९**	**४९९६७.०**	**१८९९०.१**	**३०९७६.९**	**६१४४६.१**	**१५२९८.९**	**४६१४७.३**
प्रत्यक्ष लगानी	**०.०**	**६१७.१**	**-६१७.१**	**०.०**	**८४०.१**	**-८४०.१**	**०.०**	**७३०.५**	**-७३०.५**
पुँजी तथा लगानी कोष सेयर	०.०	६१७.१	-६१७.१	०.०	८४०.१	-८४०.१	०.०	७३०.५	-७३०.५
पुँजी (आयको पुनः लगानी बाहेक)	०.०	७९७.८	-७९७.८	०.०	८४७.५	-८४७.५	०.०	१२०१.९	-१२०१.९
लगानी फिर्ता	०.०	-१८०.७	१८०.७	०.०	-७.४	७.४	०.०	-४७१.४	४७१.४
आयको पुनः लगानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ऋण उपकरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
पोर्टफोलियो लगानी	**०.०**	**०.०**	**०.०**	**०.०**	**०.०**	**०.०**	**०.०**	**०.०**	**०.०**
वित्तीय डेरिभेटिभस् तथा कर्मचारी स्टक अप्सन	-	-	-	-	-	-	**-१९४.९**	**-१८९.५**	**-५.४**
अन्य लगानी	**६८२.९**	**२३९१५.३**	**-२३२३२.४**	**१२३८.५**	**१८१५०.०**	**-१६९११.५**	**२५८२.०**	**१४७५७.८**	**-१२१७५.८**
अन्य पुँजी	२१.३	०.०	२१.३	२१.६	०.०	२१.६	५३.८	०.०	५३.८
मुद्रा तथा निक्षेप	०.०	१६८८.७	-१६८८.७	०.०	१०७.६	-१०७.६	०.०	१६१.०	-१६१.०
नेपाल राष्ट्र बैंक	०.०	४.६	-४.६	०.०	-२.७	२.७	०.०	१.६	-१.६
बैंक तथा वित्तीय संस्था	०.०	१६८४.०	-१६८४.०	०.०	११०.३	-११०.३	०.०	१५९.४	-१५९.४
सरकार	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अन्य क्षेत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
ऋण	०.०	९१८५.१	-९१८५.१	०.०	९१८४.२	-९१८४.२	०.०	१०१५५.०	-१०१५५.०
राष्ट्र बैंक	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषसँगको ऋण	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
बैंक तथा वित्तीय संस्था	०.०	४१८.८	-४१८.८	०.०	-१६१३.५	१६१३.५	०.०	-७७२.६	७७२.६
ऋण प्राप्ती	०.०	३३२५.७	-३३२५.७	०.०	१२७६.०	-१२७६.०	०.०	६१६.०	-६१६.०
साँवा भुक्तानी	०.०	-२९०६.८	२९०६.८	०.०	-२८८९.४	२८८९.४	०.०	-१३८८.६	१३८८.६
सरकार	०.०	६७५०.२	-६७५०.२	०.०	८५१४.७	-८५१४.७	०.०	७८३८.८	-७८३८.८
ऋण प्राप्ती	०.०	१०२१२.०	-१०२१२.०	०.०	१२४३२.४	-१२४३२.४	०.०	१२५४०.०	-१२५४०.०

विवरण	वार्षिक								
	२०७९/८०[सं]			२०८०/८१[सं]			२०८१/८२[अ]		
	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद	क्रेडिट	डेबिट	खुद
साँवा भुक्तानी	०.०	-३४६१.८	३४६१.८	०.०	-३९१७.६	३९१७.६	०.०	-४७०१.२	४७०१.२
अन्य क्षेत्र	०.०	२०१६.०	-२०१६.०	०.०	२२८२.९	-२२८२.९	०.०	३०८८.९	-३०८८.९
ऋण प्राप्ती	०.०	२२६०.५	-२२६०.५	०.०	२२९४.६	-२२९४.६	०.०	३९७३.१	-३९७३.१
साँवा भुक्तानी	०.०	-२४४.५	२४४.५	०.०	-११.७	११.७	०.०	-८८४.२	८८४.२
बीमा, पेन्सन तथा मानकीकृत ग्यारेन्टी योजना	-	-	-	-	-	-	-	-	-
व्यापारिक साख	६९१.४	१२८०७.०	-१२११५.६	१२१५.१	८८७३.०	-७६५७.९	२५२८.२	४२६५.३	-१७३७.१
अन्य सम्पत्ति / दायित्व	-२९.८	०.०	-२९.८	१.८	०.०	१.८	०.०	-४०.२	४०.२
स्पेसल ड्रोइङ्ग राइट्स (दायित्वको खुद वृद्धि)	०.०	२३४.६	-२३४.६	०.०	-१४.८	१४.८	०.०	२१६.७	-२१६.७
रिजर्भ सम्पत्ति	**३०९२४.४**	**०.०**	**३०९२४.४**	**४८७२८.५**	**०.०**	**४८७२८.५**	**५९०५९.०**	**०.०**	**५९०५९.०**
मौद्रिक सुन	-२५५.१	०.०	-२५५.१	१०९.९	०.०	१०९.९	२२५.०	०.०	२२५.०
स्पेसल ड्रोइङ्ग राइट्स	-१४१.०	०.०	-१४१.०	-१७४.५	०.०	-१७४.५	-१७३.६	०.०	-१७३.६
अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषसँगको रिजर्भ अवस्था	०.०	०.०	०.०	०.३	०.०	०.३	०.०	०.०	०.०
अन्य रिजर्भ सम्पत्ति	३१३२०.५	०.०	३१३२०.५	४८७९२.८	०.०	४८७९२.८	५९००७.६	०.०	५९००७.६
मुद्रा तथा निक्षेप	३१३२०.५	०.०	३१३२०.५	४८७९२.८	०.०	४८७९२.८	५९००७.६	०.०	५९००७.६
राष्ट्र बैंक	२७९२५.६	०.०	२७९२५.६	४८९००.०	०.०	४८९००.०	५१९८४.१	०.०	५१९८४.१
बैंक तथा वित्तीय संस्था	३३९४.८	०.०	३३९४.८	-१०७.२	०.०	-१०७.२	७०२३.५	०.०	७०२३.५
सेक्यूरिटी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
वित्तीय डेरिभेटिभस्	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अन्य दावी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
खुद भुलचुक			**१०९१२.५**			**८२२५.०**			**४२४३.९**
खुद रिजर्भमा परिवर्तन			**२८५८२.३**			**५०२४९.१**			**५९४५३.९**

सं : सशोधित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १७ : विदेशी विनिमय सञ्चिति

(असारमसान्त)

विवरण	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०८० सं	२०८१ सं	२०८२ अ	२०८०/८१	२०८१/८२
नेपाल राष्ट्र बैंक	**१३४,५७७.६**	**१८४,८५५.५**	**२४१,४६४.३**	**३७.४**	**३०.६**
परिवर्त्य	१०१,३०८.८	१४०,०९७.५	१८१,४२८.१	३८.३	२९.५
अपरिवर्त्य	३३,२६८.९	४४,७५८.०	६०,०३६.२	३४.५	३४.१
वाणिज्य बैंक	**१९,३५८.६**	**१९,२५४.८**	**२६,३०४.०**	**-०.५**	**३६.६**
परिवर्त्य	१७,९५७.३	१८,०६१.७	२४,५४०.३	०.६	३५.९
अपरिवर्त्य	१,४०१.३	१,१९३.१	१,७६३.८	-१४.९	४७.८
कुल सञ्चिति	**१५३,९३६.२**	**२०४,११०.३**	**२६७,७६८.४**	**३२.६**	**३१.२**
परिवर्त्य	११९,२६६.१	१५८,१५९.२	२०५,९६८.३	३२.६	३०.२
अपरिवर्त्य	३४,६७०.२	४५,९५१.१	६१,८००.०	३२.५	३४.५
	करोड अमेरिकी डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	**१,०२३.६**	**१,३८३.०**	**१,७५८.७**	**३५.१**	**२७.२**
परिवर्त्य	७७०.६	१,०४८.२	१,३२१.४	३६.०	२६.१
अपरिवर्त्य	२५३.१	३३४.९	४३७.३	३२.३	३०.६
वाणिज्य बैंक	**१४७.२**	**१४४.१**	**१९१.६**	**-२.२**	**३३.०**
परिवर्त्य	१३६.६	१३५.१	१७८.७	-१.१	३२.३
अपरिवर्त्य	१०.७	८.९	१२.८	-१६.३	४३.९
कुल सञ्चिति	**१,१७०.९**	**१,५२७.१**	**१,९५०.२**	**३०.४**	**२७.७**
परिवर्त्य	९०७.२	१,१८३.३	१,५००.१	३०.४	२६.८
अपरिवर्त्य	२६३.७	३४३.८	४५०.१	३०.४	३०.९

सं : सशोधित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १८ : वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

क.सं.	विवरण	असारमसान्त (रु. करोडमा)		
		२०८० सं	२०८१ सं	२०८२ अ
(क)	**सम्पत्ति**	**१६५,४४९.७**	**२२३,०१९.५**	**२९२,९६९.१**
१	**प्रत्यक्ष लगानी**	**-**	**-**	**-**
२	**पोर्टफोलियो लगानी**	**-**	**-**	**-**
३	**अन्य लगानी**	**२१,४३५.४**	**२७,२४९.८**	**३७,०७७.२**
	अन्य इक्विटी	१,२४९.६	१,३४०.९	१,४२२.०
	मुद्रा तथा सञ्चिति	६,८०२.२	६,१२३.७	६,३५०.९
	ऋण	१५६.८	२८७.३	४८४.०
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	७७०.४	६,५३६.६	९,०६४.८
	अन्य खाता प्राप्ति	१२,४५६.३	१२,९६१.३	१९,७५५.६
४	**अन्य अफिसियल रिजर्ब**	**१४४,०१४.३**	**१९५,७६९.६**	**२५५,८९१.९**
(ख)	**दायित्व**	**१८३,१५१.२**	**१९२,४३५.२**	**२१४,६४३.१**
१	**प्रत्यक्ष लगानी**	**२९,५४९.७**	**३३,२९७.१**	**३४,०२७.६**
२	**पोर्टफोलियो लगानी**	**-**	**-**	**-**
३	**अन्य लगानी**	**१५३,६०१.६**	**१५९,१३८.१**	**१८०,६१५.४**
	अन्य इक्विटी	-	-	-
	मुद्रा तथा निक्षेप	७,२८५.९	७,३८६.०	८,२७७.६
	ऋण	१२९,५३४.६	१३८,४२०.५	१५४,५०९.८
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	१२,७९९.९	९,३४०.७	१३,६०६.०
	अन्य खाता दायित्व	९०.५	११५.०	१२९.४
	स्पेसल ड्राइङ राइट्स्	३,८९०.७	३,८७५.९	४,०९२.६
खुद वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व		**-१७,७०१.६**	**३०,५८४.३**	**७८,३२६.०**

सं : सशोधित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १९ : सरकारको वित्त स्थिति*

(बैंकिङ कारोबारमा आधारित)

(असारमसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित)

(रु. करोडमा)

शीर्षक				प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७९/८०	२०८०/८१[सं]	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
कुल खर्च	**१३७९१९.९८**	**१३४६२१.२३**	**१४८०६९.७५**	**-२.४**	**१०.०**
चालु खर्च	**९८७३२.६**	**९२३७०.५**	०.०	(६.४४)	-
क. आन्तरिक साधन	९४८९२.६	८९६२२.९	०.०	-	-
ख. वैदेशिक ऋण	२७३६.६	१८४०.३	०.०	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	११०३.४	९०७.३	०.०	-	-
पूँजीगत खर्च	**२२४२९.०**	**१७८८२.४**	०.०	(२०.२७)	-
क. आन्तरिक साधन	१६०३६.८	११३७०.३	०.०	-	-
ख. वैदेशिक ऋण	५८३८.३	६१००.६	०.०	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	५५४.०	४११.५	०.०	-	-
वित्तीय व्यवस्था	**१६७५८.४**	**२४३६८.३**	०.०	४५.४१	-
क. आन्तरिक साधन	१६५१८.०	२४११२.३	०.०	-	-
ख. वैदेशिक ऋण	०.०	२५६.०	०.०	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	२४०.४	०.०	०.०	-	-
कुल साधन र स्रोत	**८८७७७.६**	**९६६८४.५**	**१०७६२७.५**	**८.९**	**११.३**
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान	८३४४७.३	९४२९९.१	१०५८९०.५	१३.०	१२.३
राजस्व	९५४१७.५	१०५२९२.३	११७८८२.०	१०.३	१२.०
संघीय सरकार	८३४०६.०	*९२९०४.८*	*१०३६०१.०*	११.४	*११.५*
प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण	१२०११.५	*१२३८७.५*	*१४२८१.०*	३.१	*१५.३*
वैदेशिक अनुदान	४१.४	१३९४.३	२२८९.५	३२७०.६	६४.२
अन्य प्राप्ति	५३३०.३	२३८५.५	१७३७.०	-५५.२	-२७.२
घाटा (-), बचत (+)	**-४९१४२.४**	**-३७९३६.७**	**-४०४४२.३**	**-२२.८**	**६.६**
घाटा व्यहोरिने स्रोतहरू	**३४५६७.५**	**३४०४०.०**	**४३००९.०**	**-१.५**	**२६.३**
आन्तरिक ऋण	२४८७३.८	२४५६९.३	३२९०७.६	-१.२	३३.९
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य वाहेक)	२५५९९.८	२३४४२.१	३२९९९.१	-८.४	४०.८
क. ट्रेजरी बिल्स	*५५००.०*	*५५००.०*	*११५००.०*	*०.०*	*१०९.१*
ख. विकास ऋणपत्र	*३०००.०*	*१७९००.०*	*२१०९५.०*	*४९६.७*	*१७.८*
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	*०.०*	*०.०*	*०.०*	-	-
घ. नागरिक बचतपत्र	*०.०*	*३७.०*	*३९०.०*	-	*९५४.७*
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	*०.०*	*५.२*	*१४.१*	-	*१७२.५*
अधिविकर्ष	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य@	-७२५.९	११२७.१	-९१.४	-२५५.३	-१०८.१
वित्तीय व्यवस्था	११८१.४	७२६.१	२४४.८	-३८.५	-६६.३
वैदेशिक ऋण	८५१२.३	८७४४.६	९८५६.६	२.७	१२.७
संघीय सरकारसँग उपलब्ध स्रोत	**-१४५७४.९**	**-३८९६.७**	**२५६६.७**	**-७३.३**	**-१६५.९**
प्रदेश सरकारको खर्च	**२०४६३.२**	**१८४०२.४**	**१९८५७.२**	**-१०.१**	**७.९**
प्रदेश सरकारको राजस्व	**१९१९३.९**	**१९१६५.७**	**२०४६१.६**	**-०.१**	**६.८**
१. संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान र राजस्व हस्तान्तरण	१४८८५.७	१४३५९.३	१५२९२.८	-३.५	६.५
२. राजस्व र बेरुजु	४३०८.२	४८०६.४	५१६८.८	११.६	७.५
२.१ प्रदेश राजस्व र बेरुजु	४२०१.२	४७११.१	५०४८.७	१२.१	७.२
२.२ धरौटी (निक्षेप)	१०७.०	९५.३	१२०.१	-१०.९	२६.०
प्रदेश सरकारको घाटा (-), बचत (+)	**-१२६९.३**	**७६३.३**	**६०४.४**	**-**	**-२०.८**
स्थानीय निकायको मौजदात परिवर्तन	**-४५९.०**	**६४३०.०**	**-५५५.२**	**-१५००.८**	**-१०८.६**
सरकारी कोष खाता मौज्दात परिवर्तन	**-३१५.८**	**-४१.२**	**१०६१.६**	**-८६.९**	**-२६७४.९**
मू.अ.क. कोष खाता	*०.६*	*४५.६*	*-३.७*	*७८९४.७*	*-१०८.१*
भन्सार कोष खाता	-२७०.९	५६.२	९.७	(१२०.७६)	(८२.८४)
पुनर्निर्माण कोष खाता	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य आय	-४५.५	-१४३.०	१०५५.७	२१४.२	-८३८.०
चालु मौज्दात	**-१६६१८.९**	**३२५५.४**	**३६७७.५**	**-११९.६**	**१३.०**
गत वर्षको सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्दात	२२४४१.७	५८२२.८	९३९५.५	-७४.१	६१.४
समायोजन	०.०	३१७.४	०.०	-	-
सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्दात	**५८२२.८**	**९३९५.५**	**१३०७३.१**	**६१.४**	**३९.१**

* नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग विभाग, सरकारी कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकहरू तथा ८१ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र भुक्तानी केन्द्रहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित ।

@ नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट आर्जित अन्य रकम ।

अ : अपरिष्कृत, सं : संशोधित

तालिका २० : नेपाल सरकारको राजस्व सङ्कलन

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन		संरचना	
	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
मूल्य अभिवृद्धि कर	२८६६३.२	३१०४५.०	३४१९३.२	८.३	१०.१	२८.७	२८.६
भन्सार	१८२११.६	२०१०२.४	२३०९०.६	१०.४	१४.९	१८.६	१९.३
आयकर	२५१८०.९	२८३४६.५	२९७८१.३	१२.६	५.१	२६.२	२४.९
अन्तःशुल्क	१४३०६.८	१४६३५.२	१७५१६.५	२.३	१९.७	१३.५	१४.६
शिक्षा सेवा शुल्क	२००.३	३२६.४	४०५.९	६२.९	२४.४	०.३	०.३
गैर कर राजस्व	९१७२.०	११४३४.२	१२८९४.५	२४.७	१२.८	१०.६	१०.८
कुल राजस्व	**९५७३४.९**	**१०५८८९.६**	**११७८८२.०**	**१०.६**	**११.३**	**९७.८**	**९८.५**
अन्य प्राप्ति*	५३३०.३	२३८५.३	१७३७.०	-५५.२	-२७.२	२.२	१.५
कुल राजस्व/प्राप्ति	**१०१०६५.१**	**१०८२७४.९**	**११९६१९.०**	**७.१**	**१०.५**	**१००.०**	**१००.०**

* अन्य प्राप्तिमा सडक मर्मत र सुधार शुल्क, सडक निर्माण तथा मर्मत शुल्क, फर्म र एजन्सी दर्ता शुल्क र स्वामित्व प्रमाणपत्र शुल्क समावेश गरिएको छ ।

अ : अपरिष्कृत,

स्रोत : अर्थ मन्त्रालय

तालिका २१ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण*

(रु. करोडमा)

सि.नं.	ऋणपत्रहरू तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
१	**ट्रेजरी बिल्स**	**४५७८१.६**	**४०३६९.२**	**३७५५६.२**	**-५४१२.३**	**-२८१३.०**	**-११.८**	**-७.०**
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	४५३५.३	०.०	२५.०	-४५३५.३	२५.०	-१००.०	-
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	३५३१८.५	३७३९२.५	३०९३१.४	२०७४.०	-६४६१.१	५.९	-१७.३
	इ. विकास बैंकहरू	२५०२.७	१४७०.८	५४६.३	-१०३१.९	-९२४.५	-४१.२	-६२.९
	ई. वित्त कम्पनीहरू	२०६.०	५५०.९	१४४.९	३४४.९	-४०६.०	१६७.४	-७३.७
	उ. अन्य	३२१९.१	९५५.०	५९०८.७	-२२६४.१	४९५३.७	-७०.३	५१८.७
२	**विकास ऋणपत्र**	**६५६४४.७**	**७६१९४.७**	**८७३७५.७**	**१०५५०.०**	**१११८१.०**	**१६.१**	**१४.७**
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	२४९४.९	१६४८.४	८७८.६	-८४६.५	-७६९.८	-३३.९	-४६.७
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	५३८३२.२	६४२३५.८	७२२५४.५	१०४०३.६	८०१८.७	१९.३	१२.५
	इ. विकास बैंकहरू	६६५२.१	७७५३.४	८५०६.६	११०१.४	७५३.१	१६.६	९.७
	ई. वित्त कम्पनीहरू	१७९६.९	१६९७.१	१६२५.८	-९९.८	-७१.३	-५.६	-४.२
	उ. अन्य	८६८.७	८६०.०	४११०.२	-८.७	३२५०.३	-१.०	३७८.०
३	**नागरिक बचतपत्र**	**१०७५.०**	**१११२.०**	**१३४१.५**	**३७.०**	**२२९.५**	**३.४**	**२०.६**
	अ. ने.रा.बैंक (दोस्रो बजार)	३९०.१	३९०.६	३००.२	०.५	-९०.४	०.१	-२३.१
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	इ. विकास बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ई. वित्त कम्पनीहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	उ. अन्य	६८४.९	७२१.४	१०४१.३	३६.५	३१९.९	५.३	४४.३
४	**वैदेशिक रोजगार बचतपत्र**	**१७.५**	**२२.७**	**३३.०**	**५.२**	**१०.३**	**२९.४**	**४५.५**
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	०.७	०.७	०.७	०.०	०.०	०.०	०.०
	आ. अन्य	१६.९	२२.१	३२.४	५.२	१०.३	३०.६	४६.९
५	**कुल आन्तरिक ऋण**	**११२५१८.८**	**११७६९८.६**	**१२६३०६.५**	**५१७९.८**	**८६०७.८**	**४.६**	**७.३**
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	७४२०.९	२०३९.७	१२०४.५	-५३८१.३	-८३५.२	-७२.५	-४०.९
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	८९१५०.७	१०१६२८.३	१०३१८५.९	१२४७७.६	१५५७.६	१४.०	१.५
	इ. विकास बैंकहरू	९१५४.८	९२२४.२	९०५२.८	६९.५	-१७१.४	०.८	-१.९
	ई. वित्त कम्पनीहरू	२००२.९	२२४८.०	१७७०.७	२४५.१	-४७७.३	१२.२	-२१.२
	उ. अन्य	४७८९.५	२५५८.४	११०९२.६	-२२३१.२	८५३४.२	-४६.६	३३३.६
६	**नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात**	**५८२२.८**	**९३९५.५**	**१३०७३.१**	**३५७२.८**	**३६७७.५**	**६१.४**	**३९.१**

*IMF promissory bond समावेश नभएको ।

तालिका २२ : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

मौद्रिक योगाङ्क	२०८० असार	२०८१ असार सं	२०८२ असार अ	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	**१४५७५५.७२**	**१९८९२७.८५**	**२६६४९४.२९**	**५०२४९.११**[1]	**३४.५**	**५९,४५३.९४**[2]	**२९.९**
१.१. वैदेशिक सम्पत्ति	१६३३७२.९१	२१५०२४.४३	२८२१९५.९३	५१६५१.५१	३१.६	६७,१७१.५१	३१.२
१.२. वैदेशिक दायित्व	१७६१७.१९	१६०९६.५७	१५७०१.६४	-१५२०.६२	-८.६	-३९४.९३	-२.५
(क) निक्षेप	७२७२.४०	७३७५.१५	८२७१.०९	१०२.७४	१.४	८९५.९५	१२.१
(ख) अन्य	१०३४४.७९	८७२१.४३	७४३०.५५	-१६२३.३६	-१५.७	-१,२९०.८८	-१४.८
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	**४७२१४९.८१**	**४९८४७८.५३**	**५१८०६६.२६**	**२९२५१.७५**[1]	**६.२**	**२७,७००.२३**[2]	**५.६**
२.१. कुल आन्तरिक दावी	६१८२६५.६६	६५५८०३.८२	६९६३१०.९०	३७५३८.१६	६.१	४०,५०७.०८	६.२
क. सरकार माथिको खुद दावी	१०१९०६.५१	१०५७४४.६९	१०२१४०.८१	३८३८.१८	३.८	-३,६०३.८९	-३.४
अ. सरकारमाथिको दावी	१०७७२९.२८	११५१४०.२४	११५२१३.८९	७४१०.९६	६.९	७३.६५	०.१
आ. सरकारी निक्षेप	५८२२.७६	९३९५.५५	१३०७३.०८	३५७२.७८	६१.४	३,६७७.५४	३९.१
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	३६४.७९	५९२.०६	५०५.५४	२२७.२७	६२.३	-८६.५२	-१४.६
ग. अन्य वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	२५६५९.४८	२९२१७.५९	३११९५.५६	३५५८.१२	१३.९	१,९७७.९७	६.८
अ. सरकारी	१०४.५५	१२६.२१	१३१.२०	२१.६७	२०.७	४.९८	३.९
आ. गैर–सरकारी	२५५५४.९३	२९०९१.३८	३१०६४.३७	३५३६.४५	१३.८	१,९७२.९९	६.८
घ. निजी क्षेत्र माथिको दावी	४९०३३४.८८	५२०२४९.४७	५६२४६८.९९	२९९१४.५९	६.१	४२,२१९.५१	८.१
२.२. खुद अमौद्रिक दायित्व	१४६११५.८५	१५७३२५.२९	१७८२४४.६४	८२८६.४११	५.७	१२,८०६.८५[2]	८.१
३. विस्तृत मुद्राप्रदाय (एम$_2$)	**६१७९०५.५३**	**६९७४०६.३९**	**७८४५६०.५५**	**७९५००.८५**	**१२.९**	**८७,१५४.१७**	**१२.५**
३.१. मुद्राप्रदाय (एम$_1^+$)	२८०३३६.५४	३३११४८.३५	४३१३३२.१२	५०८११.८०	१८.१	१००१८३.७७	३०.३
क. मुद्राप्रदाय (एम$_1$)	९६५१६.२४	९४८८०.७३	११५७१८.६१	-१६३५.५२	-१.७	२०८३७.८८	२२.०
अ. मुद्रा	५२८६९.५७	५८१७२.९१	६५५२४.९८	५३०३.३३	१०.०	७३५२.०८	१२.६
आ. चल्ती निक्षेप	४३६४६.६७	३६७०७.८२	५०१९३.६२	-६९३८.८५	-१५.९	१३४८५.८०	३६.७
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१८३८२०.३०	२३६२६७.६२	३१५६१३.५१	५२४४७.३२	२८.५	७९३४५.८९	३३.६
३.२. आवधिक निक्षेप	३३७५६८.९९	३६६२५८.०४	३५३२२८.४३	२८६८९.०५	८.५	-१३०२९.६०	-३.६
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम$_3$)	**६२५१७७.९४**	**७०४७८१.५३**	**७९२८३१.६४**	**७९६०३.६०**	**१२.७**	**८८०५०.११**	**१२.५**

सं - संशोधित, अ - अपरिष्कृत ।

१/ विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा रु.२९ अर्ब २३ करोड २ लाख समायोजन गरिएको ।

२/ विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा रु.८१ अर्ब १२ करोड ५० लाख समायोजन गरिएको ।

तालिका २३ : केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार सं	२०८२ असारप्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. वैदेशिक सम्पत्ति	**१४४०१४.३२**	**१९५७६९.६५**	**२५५८९१.८९**	**५१७५५.३३**	**३५.९**	**६०,१२२.२४**	**३०.७**
१.१. सुन लगानी	६५८१.२७	८२४३.१३	११७९०.४९	१६६१.८६	२५.३	३,५४७.३६	४३.०
१.२. एस.डि.आर.होल्डिङ	२५७०.८०	२३८७.२०	२३३७.३८	-१८३.५९	-७.१	-४९.८२	-२.१
१.३. आई. एम. एफ. रिजर्भ पोजिसन	२८४.६०	२८३.८२	२९९.६९	-०.७९	-०.३	१५.८७	५.६
१.४. विदेशी विनिमय	१३४५७७.६४	१८४८५५.४९	२४१४६४.३३	५०२७७.८५	३७.४	५६,६०८.८४	३०.६
२. सरकारमाथिको दाबी	**७४२०.९४**	**२०३९.६९**	**१२०४.४९**	**-५३८१.२५**	**-७२.५**	**-८३५.२०**	**-४०.९**
२.१. ट्रेजरी बिल	४५३५.२७	०.००	२५.००	-४५३५.२७	-१००.०	२५.००	-
२.२. विकास ऋणपत्र	२४९४.९०	१६४८.४०	८७८.६२	-८४६.५०	-३३.९	-७६९.७८	-४६.७
२.३. अन्य सरकारी ऋणपत्र	३९०.७७	३९१.२९	३००.८७	०.५२	०.१	-९०.४२	-२३.१
२.४. कर्जा तथा लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
३. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	३.३६	३.३६	३.०६	०.००	**०.०**	-०.३१	**-९.२**
४. गैर-वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	६४.३७	६४.३७	६१.१९	०.००	**०.०**	-३.१८	**-४.९**
४.१. सरकारी	६४.३७	६४.३७	६१.१९	०.००	०.०	-३.१८	-४.९
४.२. गैर–सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	१४९.७८	०.००	०.००	-१४९.७८	**-१००.०**	०.००	**-**
५.१. पुनरकर्जा	१४९.७८	०.००	०.००	-१४९.७८	-१००.०	०.००	-
५.२. रिपो लगानी तथा स्थायी तरलता सुविधा	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
६. निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	६५३.२९	८९३.७५	७५६.२०	२४०.४६	**३६.८**	-१३७.५५	**-१५.४**
७. अन्य सम्पत्ति	६१४२.९९	७१०९.०३	८२२७.९९	९६६.०४	**१५.७**	१११८.९६	**१५.७**
सम्पत्ति = दायित्व	**१५८४४९.०६**	**२०५८७९.८५**	**२६६१४४.८२**	**४७४३०.७९**	**२९.९**	**६०२६४.९६**	**२९.३**
८. कुल सञ्चित मुद्रा	**९२५९२.०६**	**९९७४०.३८**	**११५७९४.८८**	**७१४८.३१**	**७.७**	**१६०५४.५०**	**१६.१**
८.१ सर्वसाधारणसंग रहेको मुद्रा	५२८६९.५७	५८१७२.९१	६५५२४.९८	५३०३.३३	१०.०	७३५२.०८	१२.६
८.२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग रहेको मुद्रा	९९२८.०	१००५७.८३	९७१७.८४	१२९.८३	१.३	-३३९.९९	-३.४
८.३ वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप	२५९७२.८४	२७२२९.७७	३६३८४.७७	१२५६.९३	४.८	९,१५५.००	३३.६
८.४ विकास बैंकहरूको निक्षेप	२००२.१४	२३५५.०८	२६११.९१	३५२.९४	१७.६	२५६.८३	१०.९
८.५. वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप	५१२.७३	५५४.८१	६३६.२०	४२.०७	८.२	८१.४०	१४.७
८.६ अन्य निक्षेप	*१३०६.७७*	*१३६९.९८*	*९१९.१७*	*६३.२१*	४.८	*-४५०.८१*	-३२.९
९. सरकारी निक्षेप	५८२२.७६	९३९५.५५	१३०७३.०८	३५७२.७८	**६१.४**	३,६७७.५	**३९.१**
१०. निक्षेप बोलकबोल तथा स्थायी निक्षेप सुविधा	२०००.००	३५५४५.००	६५४०५.००	३३५४५.००	**१,६७७.३**	२९,८६०.०	**८४.०**
११. रिभर्स रिपो	४०००.००	०.००	०.००	-४०००.००	**-१००.०**	०.०	**-**
१२. नेपाल राष्ट्र बैंक बेण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.०	
१३. विदेशी दायित्व	३९०४.१४	३८८६.७०	४१०४.९७	-१७.४३	**-०.४**	२१८.३	**५.६**
१४. पुँजी तथा कोष	४१७४१.३४	४८३७५.३८	५९३८९.७३	६६३४.०४	**१५.९**	११,०१४.३	**२२.८**
१५. अन्य दायित्व	८३८८.७६	८९३६.८५	८३७७.१६	५४८.०९	**६.५**	-५५९.७	**-६.३**

सं - संशोधित, प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार[प्रा]	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	**५७१००१.५९**	**६४५२३८.६४**	**७२६३८७.४९**	**७४२३७.०५**	**१३.०**	**८११४८.८५**	**१२.६**
१.१ चल्ती निक्षेप	४४१९८.३६	३७४६७.२२	५१७३४.९०	-६७३१.१४	-१५.२	१४२६७.६८	३८.१
(क) आवासीय	४२३३९.९०	३५३३७.८४	४९२७४.४५	-७००२.०६	-१६.५	१३९३६.६१	३९.४
(ख) गैर-आवासीय	१८५८.४६	२१२९.३८	२४६०.४५	२७०.९२	१४.६	३३१.०७	१५.५
१.२ बचत निक्षेप	१५१८८५.७२	१९५४३८.९०	२६७२५९.६३	४३५५३.१८	२८.७	७१८२०.७३	३६.७
(क) आवासीय	१५०१७५.३८	१९३४१५.३७	२६४४८८.८४	४३२३९.९९	२८.८	७१०७३.४७	३६.७
(ख) गैर-आवासीय	१७१०.३४	२०२३.५३	२७७०.७९	३१३.१९	१८.३	७४७.२५	३६.९
१.३ मुद्दति निक्षेप	३३५८१५.२६	३६४२२६.०७	३५०८६९.५५	२८४१०.८०	८.५	-१३३५६.५२	-३.७
(क) आवासीय	३३३१९४.२३	३६२२६३.६१	३४८७८२.४२	२९०६९.३८	८.७	-१३४८१.१९	-३.७
(ख) गैर-आवासीय	२६२१.०३	१९६२.४६	२०८७.१३	-६५८.५७	-२५.१	१२४.६७	६.४
१.४ कल निक्षेप	३४७२६.९१	४४१११.५९	५२०७७.३२	९३८४.६९	२७.०	७९६५.७२	१८.१
(क) आवासीय	३३६४४.९२	४२८५२.२५	५११२४.६७	९२०७.३३	२७.४	८२७२.४२	१९.३
(ख) गैर-आवासीय	१०८१.९९	१२५९.३४	९५२.६४	१७७.३५	१६.४	-३०६.७०	-२४.४
१.५ मार्जिन निक्षेप	४३७५.३४	३९९४.८६	४४४६.१०	-३८०.४८	-८.७	४५१.२३	११.३
(क) आवासीय	४३७४.७५	३९९४.४३	४४४६.०१	-३८०.३३	-८.७	४५१.५८	११.३
(ख) गैर-आवासीय	०.५८	०.४४	०.०८	-०.१५	-२५.५	-०.३५	-८०.७
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	**१४९.७८**	**०.००**	**०.००**	**-१४९.७८**	**-१००.०**	**०.००**	**-**
३. वैदेशिक दायित्व	**६४४०.६५**	**४८३४.७२**	**३३२५.५८**	**-१६०५.९३**	**-२४.९**	**-१५०९.१४**	**-३१.२**
४. अन्य दायित्व	**१४००५१.९८**	**१५७९०९.४४**	**१६९२०४.३४**	**१७८५७.४६**	**१२.८**	**११२९४.९०**	**७.२**
४.१ पुँजी कोष	४२४९३.६०	४३६४५.६३	४४३६९.९५	११५२.०३	२.७	७२४.३३	१.७
४.२ जगेडा कोषहरू	४०७७४.१८	५१८३३.२९	६१६८७.७३	११०५९.११	२७.१	९८५४.४४	१९.०
४.२ डिबेन्चर	१६३४१.९९	१७७१५.४०	१८५००.८१	१३७३.४१	८.४	७८५.४१	४.४
४.३ अन्य दायित्व	४०४४२.२१	४४७१५.१३	४४६४५.८५	४२७२.९१	१०.६	-६९.२८	-०.२
सम्पत्ति = दायित्व	**७१७६४४.०१**	**८०७९८२.८१**	**८९८९१७.४१**	**९०३३८.८०**	**१२.६**	**९०९३४.६०**	**११.३**

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार[प्रा]	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
५. तरल कोषहरू	**५७७७३.१०**	**५९४५०.९४**	**७५६५१.६१**	**१६७७.८४**	**२.९**	**१६२००.६७**	**२७.३**
५.१ नगद मौज्दात	९९२८.००	१००५७.८३	९७१७.८४	१२९.८३	१.३	-३३९.९९	-३.४
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	२८४८७.७२	३०१३९.६६	३९६३२.८८	१६५१.९४	५.८	९४९३.२२	३१.५
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्दात	२८७.२४	३२७.६८	४१२.७८	४०.४४	१४.१	८५.१०	२६.०
५.४ विदेशमा रहेको मौज्दात	१९०६८.७१	१८९२४.३५	२५८८७.८९	-१४४.३६	-०.८	६९६३.५५	३६.८
५.५ मार्गस्थ रकम	१.४३	१.४३	०.२१	-०.०१	-०.४	-१.२२	-८५.३
६. कर्जा तथा लगानी	**६१५९४९.११**	**६६२२००.९४**	**७०७३६२.४१**	**४६२५१.८४**	**७.५**	**४५१६१.४७**	**६.८**
६.१ सरकारमाथिको दाबी	१००३०८.३४	११३१००.५५	११४००९.४०	१२७९२.२२	१२.८	९०८.८५	०.८
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	३६१.४३	५८८.७०	५०२.४९	२२७.२७	६२.९	-८६.२१	-१४.६
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	२५५९५.११	२९१५३.२३	३११३४.३७	३५५८.१२	१३.९	१९८१.१५	६.८
(क) सरकारी	४०.१८	६१.८४	७०.०१	२१.६७	५३.९	८.१६	१३.२
(ख) गैर-सरकारी	२५५५४.९३	२९०९१.३८	३१०६४.३७	३५३६.४५	१३.८	१९७२.९९	६.८
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	४८९६८१.५९	५१९३५५.७२	५६१७१२.७९	२९६७४.१३	६.१	४२३५७.०७	८.२
(क) साँवा	४७९७०३.०७	५०७३९६.८६	५४९७७०.२६	२७६९३.७९	५.८	४२३७३.४०	८.४
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरू	३००९५७.९६	३२१०५९.८६	३४५०३७.०४	२०१०१.८९	६.७	२३९७७.१८	७.५
आ. गार्हस्थ	१७८७४५.११	१८६३३७.००	२०४७३३.२२	७५९१.८९	४.२	१८३९६.२२	९.९
(ख) ब्याज	९९७८.५१	११९५८.८६	११९४२.५२	१९८०.३४	१९.८	-१६.३४	-०.१
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	२.६५	२.७५	३.३६	०.१०	४.०	०.६१	२२.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
८. अन्य सम्पत्ति	**४३९२१.८०**	**८६३३०.९२**	**११५९०३.३९**	**४२४०९.१२**	**९६.६**	**२९५७२.४७**	**३४.३**

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २५ : वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	**५०७२२३.३८**	**५७४६९९.९७**	**६५३१८६.८८**	**६७४७६.५९**	**१३.३**	**७८४८६.९१**	**१३.७**
१.१ चल्ती निक्षेप	४३१०५.९८	३६२०१.३०	५०२८५.१०	-६९०४.६८	-१६.०	१४०८३.८०	३८.९
(क) आवासीय	४१२६५.०४	३४०७५.२१	४७८२५.२६	-७१८९.८३	-१७.४	१३७५०.०६	४०.४
(ख) गैर-आवासीय	१८४०.९३	२१२६.०९	२४५९.८४	२८५.१६	१५.५	३३३.७५	१५.७
१.२ बचत निक्षेप	१३६६४७.६२	१७५२१४.२७	२३९१४६.५७	३८५६६.६५	२८.२	६३९३२.२९	३६.५
(क) आवासीय	१३४९४२.८४	१७३१९६.५७	२३६४०३.५३	३८२५३.७३	२८.३	६३२०६.९६	३६.५
(ख) गैर-आवासीय	१७०४.७८	२०१७.७१	२७४३.०४	३१२.९३	१८.४	७२५.३३	३५.९
१.३ मुद्दति निक्षेप	२८९७६०.९२	३१७७७२.९९	३११२९३.८०	२८०१२.०७	९.७	-६४७९.१९	-२.०
(क) आवासीय	२८७२७८.५४	३१५८९७.६४	३०९२१४.१३	२८६१९.१०	१०.०	-६६८३.५१	-२.१
(ख) गैर-आवासीय	२४८२.३८	१८७५.३५	२०७९.६७	-६०७.०३	-२४.५	२०४.३२	१०.९
१.४ कल निक्षेप	३३३६१.५९	४१५४४.३९	४८०९७.३१	८१८२.७९	२४.५	६५५२.९२	१५.८
(क) आवासीय	३२४२६.७४	४०४४३.२०	४७१४४.६७	८०१६.४६	२४.७	६७०१.४७	१६.६
(ख) गैर-आवासीय	९३४.८६	११०१.१९	९५२.६४	१६६.३३	१७.८	-१४८.५५	-१३.५
१.५ मार्जिन निक्षेप	४३४७.२८	३९६७.०३	४३६४.१०	-३८०.२५	-८.७	३९७.०८	१०.०
(क) आवासीय	४३४६.६९	३९६६.५९	४३६४.०२	-३८०.१०	-८.७	३९७.४३	१०.०
(ख) गैर-आवासीय	०.५८	०.४४	०.०८	-०.१५	-२५.५	-०.३५	-८०.७
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	**११४.९३**	**०.००**	**०.००**	**-११४.९३**	**-१००.०**	**०.००**	**-**
३. वैदेशिक दायित्व	**६४४०.६५**	**४८३४.७२**	**३३२५.५८**	**-१६०५.९३**	**-२४.९**	**-१५०९.१४**	**-३१.२**
४. अन्य दायित्व	**१२६५५१.८७**	**१४३२२५.२५**	**१५३०२६.४५**	**१६६७३.३८**	**१३.२**	**९८०१.२०**	**६.८**
४.१ पुँजी कोष	३६९८५.७३	३७९०२.०५	३८५३२.७२	९१६.३१	२.५	६३०.६७	१.७
४.२ जगेडा कोषहरू	३७०३०.०६	४७२१३.४०	५५९८४.३०	१०१८३.३४	२७.५	८७७०.९०	१८.६
४.२ डिबेन्चर	१५४९८.१८	१६८७१.७९	१७६२७.२४	१३७३.६१	८.९	७५५.४५	४.५
४.३ अन्य दायित्व	३७०३७.९०	४१२३८.०१	४०८८२.१९	४२००.११	११.३	-३५५.८२	-०.९
सम्पत्ति = दायित्व	**६४०३३०.८३**	**७२२७५९.९४**	**८०९५३८.९०**	**८२४२९.११**	**१२.९**	**८६७७८.९६**	**१२.०**

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
५. तरल कोषहरू	**५४३२७.८४**	**५५६९०.१५**	**७१५२३.९५**	**१३६२.३१**	**२.५**	**१५८३३.८०**	**२८.४**
५.१ नगद मौज्दात	९०२१.५०	९२३०.९०	८८८२.१९	२०९.४१	२.३	-३४८.७१	-३.८
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	२५९७२.८४	२७२२९.७७	३६३८४.७७	१२५६.९३	४.८	९१५५.००	३३.६
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्दात	२६३.८५	३०४.२९	३६९.४८	४०.४५	१५.३	६५.१९	२१.४
५.४ विदेशमा रहेको मौज्दात	१९०६८.२६	१८९२३.८०	२५८८७.३५	-१४४.४६	-०.८	६९६३.५५	३६.८
५.५ मार्गस्थ रकम	१.३८	१.३८	०.१६	-०.०१	-०.४	-१.२२	-८८.२
६. कर्जा तथा लगानी	**५४५१२५.९८**	**५८७१०३.४६**	**६२९५६५.१३**	**४१९७७.४८**	**७.७**	**४२४६१.६७**	**७.२**
६.१ सरकारमाथिको दावी	८९१५०.७१	१०१६२८.३१	१०३१८५.९०	१२४७७.६०	१४.०	१५५७.५९	१.५
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	३५१.९२	५८०.८६	४५२.७५	२२८.९४	६५.१	-१२८.११	-२२.१
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दावी	२२३४७.१२	२५२६६.६८	२७७७६.६६	२९१९.५६	१३.१	२५०९.९७	९.९
(क) सरकारी	४०.१८	६१.८४	७०.०१	२१.६७	५३.९	८.१६	१३.२
(ख) गैर-सरकारी	२२३०६.९४	२५२०४.८४	२७७०६.६५	२८९७.९०	१३.०	२५०१.८१	९.९
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	४३३२७३.५८	४५९६२४.८५	४९८१४६.४६	२६३५१.२७	६.१	३८५२१.६१	८.४
(क) साँवा	४२४९२१.१२	४४९६१६.३३	४८८२१९.१४	२४६९५.२१	५.८	३८६०२.८०	८.६
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरू	२८२७३६.५८	२९९८८१.०१	३२४५३४.८९	१७१४४.४३	६.१	२४६५३.८८	८.२
आ. गार्हस्थ	१४२१८४.५४	१४९७३५.३३	१६३६८४.२४	७५५०.७९	५.३	१३९४८.९२	९.३
(ख) ब्याज	८३५२.४६	१०००८.५१	९९२७.३२	१६५६.०६	१९.८	-८१.१९	-०.८
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	२.६५	२.७५	३.३६	०.१०	४.०	०.६१	२२.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
८. अन्य सम्पत्ति	**४०८७७.०२**	**७९९६६.३४**	**१०८४४९.८३**	**३९०८९.३२**	**९५.६**	**२८४८३.४९**	**३५.६**

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २६ : विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	**५६६१७.१०**	**६०८२५.१५**	**६२९३२.१४**	**४२०८.०५**	**७.४**	**२१०६.९९**	**३.५**
१.१ चल्ती निक्षेप	१०६१.१०	११४८.८९	१६६७.८२	८७.७९	८.३	५१८.९३	४५.२
(क) आवासीय	१०४३.५७	११४५.६४	१६६७.६१	१०२.०६	९.८	५२१.९८	४५.६
(ख) गैर-आवासीय	१७.५२	३.२५	०.२०	-१४.२७	-८१.५	-३.०५	-९३.७
१.२ बचत निक्षेप	१३२८४.२९	१७६७६.९५	२४९६८.२६	४३९२.६६	३३.१	७२९१.३०	४१.२
(क) आवासीय	१३२७९.१४	१७६७२.४३	२४९४२.५२	४३९३.२८	३३.१	७२७०.१०	४१.१
(ख) गैर-आवासीय	५.१५	४.५३	२५.७३	-०.६२	-१२.१	२१.२०	४६८.२
१.३ मुद्धति निक्षेप	३८०५७.८७	३७४४०.५४	३१००२.७५	-६१७.३३	-१.६	-६४३७.७९	-१७.२
(क) आवासीय	३७९२१.७६	३७३५८.६६	३०९९८.४३	-५६३.१०	-१.५	-६३६०.२३	-१७.०
(ख) गैर-आवासीय	१३६.११	८१.८८	४.३२	-५४.२३	-३९.८	-७७.५६	-९४.७
१.४ कल निक्षेप	४१८८.६१	४५३४.२२	५२१४.११	३४५.६१	८.३	६७९.८९	१५.०
(क) आवासीय	४०४१.४८	४३७६.०७	५२१४.११	३३४.५८	८.३	८३८.०५	१९.२
(ख) गैर-आवासीय	१४७.१३	१५८.१६	०.००	११.०२	७.५	-१५८.१६	-१००.०
१.५ मार्जिन निक्षेप	२५.२३	२४.५५	७९.२१	-०.६८	-२.७	५४.६५	२२२.६
(क) आवासीय	२५.२३	२४.५५	७९.२१	-०.६८	-२.७	५४.६५	२२२.६
(ख) गैर-आवासीय	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	**३०.००**	**०.००**	**०.००**	**-३०.००**	**-१००.०**	**०.००**	**-**
३. वैदेशिक दायित्व	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**		**०.००**	
४. अन्य दायित्व	**९८५३.८९**	**१०९०४.३५**	**१२४२३.२६**	**१०५०.४७**	**१०.७**	**१५१८.९०**	**१३.९**
४.१ पुँजी कोष	४०२०.६९	४२१७.०७	४३०२.३८	१९६.३८	४.९	८५.३१	२.०
४.२ जगेडा कोषहरू	२६८२.६०	३४१८.५१	४४६८.००	७३५.९१	२७.४	१०४९.४९	३०.७
४.२ डिबेन्चर	७४९.०७	७४८.८२	७४८.८१	-०.२५	०.०	-०.०१	०.०
४.३ अन्य दायित्व	२४०१.५२	२५१९.९५	२९०४.०७	११८.४३	४.९	३८४.१२	१५.२
सम्पत्ति = दायित्व	**६६५००.९९**	**७१७२९.५१**	**७५३५५.४०**	**५२२८.५२**	**७.९**	**३६२५.८९**	**५.१**

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
५. तरल कोषहरू	**२७६०.००**	**३०५७.८०**	**३३५९.७२**	**२९७.८०**	**१०.८**	**३०१.९२**	**९.९**
५.१ नगद मौज्दात	७३४.०३	६७८.७९	७०३.९८	-५५.२४	-७.५	२५.१९	३.७
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	२००२.१४	२३५५.०८	२६११.९१	३५२.९४	१७.६	२५६.८३	१०.९
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्दात	२३.३८	२३.३८	४३.२८	०.००	०.०	१९.८९	८५.१
५.४ विदेशमा रहेको मौज्दात	०.४५	०.५४	०.५४	०.१०	२१.५	०.००	०.०
५.५ मार्गस्थ रकम	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	**६१४५२.१४**	**६३७४७.६३**	**६५९९२.७७**	**२२९५.५०**	**३.७**	**२२४५.१४**	**३.५**
६.१ सरकारमाथिको दाबी	९१५४.७६	९२२४.२३	९०५२.८३	६९.४७	०.८	-१७१.४०	-१.९
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	०.०६	०.०६	४५.८७	०.००	-१.३	४५.८१	७१५२७.६
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	५८२८.०६	५५४३.५८	४९५२.६४	-२८४.४९	-४.९	-५९०.९४	-१०.७
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
(ख) गैर-सरकारी	५८२८.०६	५५४३.५८	४९५२.६४	-२८४.४९	-४.९	-५९०.९४	-१०.७
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	४६४६९.२६	४८९७९.७६	५१९४१.४३	२५१०.५१	५.४	२९६१.६७	६.०
(क) साँवा	४५८६५.९२	४८१८०.९७	५११४२.९३	२३१५.०५	५.०	२९६१.९६	६.१
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरू	१४९००.९७	१७८१४.३१	१६७७९.७७	२९१३.३४	१९.६	-१०३४.५४	-५.८
आ. गार्हस्थ	३०९६४.९५	३०३६६.६६	३४३६३.१६	-५९८.२९	-१.९	३९९६.५०	१३.२
(ख) ब्याज	६०३.३४	७९८.८०	७९८.५१	१९५.४६	३२.४	-०.२९	०.०
६.५ खरिद र डिस्काउन्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
८. अन्य सम्पत्ति	**२२८८.८५**	**४९२४.०७**	**६००२.९१**	**२६३५.२२**	**११५.१**	**१०७८.८४**	**२१.९**

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २७ : वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	रकम	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	**१११११५.५९**	**१२६५३.८९**	**१३०२५.६५**	**१५३८.३०**	**१३.८**	**३७१.७६**	**२.९**
१.१ चल्ती निक्षेप	२७२.८५	२५९.७०	१९४.८८	-१३.१५	-४.८	-६४.८२	-२५.०
(क) आवासीय	२७२.८५	२५९.६६	१९४.४७	-१३.१९	-४.८	-६५.१९	-२५.१
(ख) गैर-आवासीय	०.००	०.०४	०.४१	०.०४	-	०.३७	९५२.५
१.२ बचत निक्षेप	१९५३.८१	२५४७.६८	३१४४.८०	५९३.८६	३०.४	५९७.१३	२३.४
(क) आवासीय	१९५३.४०	२५४६.३८	३१४२.७९	५९२.९७	३०.४	५९६.४१	२३.४
(ख) गैर-आवासीय	०.४१	१.३०	२.०२	०.८९	२१६.५	०.७२	५५.५
१.३ मुद्दति निक्षेप	८०१३.०१	९०२९.२९	८५८२.१५	१०१६.२८	१२.७	-४४७.१४	-५.०
(क) आवासीय	८०१०.४७	९०२४.०६	८५७९.०१	१०१३.६०	१२.७	-४४५.०५	-४.९
(ख) गैर-आवासीय	२.५५	५.२३	३.१४	२.६८	१०५.१	-२.०९	-३९.९
१.४ कल निक्षेप	८७३.०८	८१३.९४	११०१.०४	-५९.१४	-६.८	२८७.०९	३५.३
(क) आवासीय	८७३.०८	८१३.९४	११०१.०३	-५९.१४	-६.८	२८७.०९	३५.३
(ख) गैर-आवासीय	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
१.५ मार्जिन निक्षेप	२.८३	३.२९	२.७९	०.४५	१६.०	-०.५०	-१५.२
(क) आवासीय	२.८३	३.२९	२.७९	०.४५	१६.०	-०.५०	-१५.२
(ख) गैर-आवासीय	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	**४.८५**	**०.००**	**०.००**	**-४.८५**	**-१००.०**	**०.००**	**-**
३. वैदेशिक दायित्व	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**		**०.००**	
४. अन्य दायित्व	**४१३९.४९**	**४३१८.३२**	**४५२७.६७**	**१७८.८२**	**४.३**	**२०९.३५**	**४.८**
४.१ पुँजी कोष	१४८७.१७	१५२६.५१	१५३४.८५	३९.३३	२.६	८.३५	०.५
४.२ जगेडा कोषहरू	१०६१.५१	१२०१.३८	१२३५.४४	१३९.८७	१३.२	३४.०६	२.८
४.२ डिबेन्चर	९४.७५	९४.७९	१२४.७६	०.०५	०.०	२९.९७	३१.६
४.३ अन्य दायित्व	१४९६.०६	१४९५.६४	१६३२.६३	-०.४२	०.०	१३६.९८	९.२
सम्पत्ति = दायित्व	**१५२५९.९४**	**१६९७२.२१**	**१७५५३.३३**	**१७१२.२८**	**११.२**	**५८१.११**	**३.४**
५. तरल कोषहरू	**६८५.२६**	**७०२.९९**	**७६७.९४**	**१७.७३**	**२.६**	**६४.९५**	**९.२**
५.१ नगद मौज्दात	१७२.४७	१४८.१४	१३१.६७	-२४.३३	-१४.१	-१६.४७	-११.१
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	५१२.७३	५५४.८१	६३६.२०	४२.०७	८.२	८१.४०	१४.७
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्दात	०.०१	०.००	०.०३	-०.०१	-७३.१	०.०२	६५७.३
५.४ विदेशमा रहेको मौज्दात	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०४	०.०४	०.०४	०.००	०.०	०.००	०.०

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	रकम	रकम	प्रतिशत
६. कर्जा तथा लगानी	**१३८१८.७५**	**१४७६३.८६**	**१४७९५.१२**	**९४५.११**	**६.८**	**३१.२६**	**०.२**
६.१ सरकारमाथिको दाबी	२००२.८७	२२४८.०१	१७७०.६७	२४५.१४	१२.२	-४७७.३४	-२१.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	९.४४	७.७७	३.८७	-१.६७	-१७.७	-३.९१	-५०.३
६.३ अन्य वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	१८६७.६८	१७५६.९७	१३९५.६९	-११०.७१	-५.९	-३६१.२८	-२०.६
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
(ख) गैर-सरकारी	१८६७.६८	१७५६.९७	१३९५.६९	-११०.७१	-५.९	-३६१.२८	-२०.६
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	९९३८.७५	१०७५१.११	११६२४.९०	८१२.३५	८.२	८७३.७९	८.१
(क) साँवा	८९१६.०४	९५९९.५६	१०४०८.२०	६८३.५२	७.७	८०८.६४	८.४
अ. गैर-वित्तीय संस्थाहरू	३३२०.४१	३३६४.५४	३७२२.३८	४४.१३	१.३	३५७.८४	१०.६
आ. गार्हस्थ	५५९५.६२	६२३५.०२	६६८५.८२	६३९.३९	११.४	४५०.८०	७.२
(ख) ब्याज	१०२२.७२	११५१.५५	१२१६.६९	१२८.८३	१२.६	६५.१५	५.७
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.००	-
८. अन्य सम्पत्ति	**७५५.९३**	**१५०५.३६**	**१९९०.२६**	**७४९.४३**	**९९.१**	**४८४.९०**	**३२.२**

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २८ : वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कृषि	४१४६६.१	४१८५९.८	४१७८८.९	३९३.७	०.९	-७०.९	-०.२
२. खानी	११७७.६	११८९.८	११७५.५	१२.२	१.०	-१४.३	-१.२
३. उत्पादन क्षेत्र	७५२८१.४	८१९२३.६	८८४०४.७	६६४२.२	८.८	६४८१.१	७.९
४. निर्माण	२०२९६.३	२०७९९.७	२३१३९.३	५०३.४	२.५	२३३९.६	११.२
५. धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	७०२७.५	७०२८.७	७३०७.३	१.३	०.०	२७८.६	४.०
६. यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	५१९०.१	५२०३.५	५२३२.७	१३.४	०.३	२९.२	०.६
७. सञ्चार र सार्वजनिक सेवा	३५३५६.०	४१२५३.३	४७६६२.३	५८९७.४	१६.७	६४०९.०	१५.५
८. थोक तथा खुद्रा विक्रेता	९८४४३.१	९९९५४.५	१०३३२४.४	१५११.५	१.५	३३६९.९	३.४
९. वित्त, वीमा र स्थिर सम्पत्ति	३६५६३.१	३९६०७.०	४४०७३.८	३०४३.९	८.३	४४६६.८	११.३
१०. सेवा उद्योग	४०७९६.०	४३३१४.६	४८८५५.०	२५१८.७	६.२	५५४०.४	१२.८
११. उपभोग्य कर्जा	९२६३९.६	१०१३६३.८	११५१७६.९	८७२४.२	९.४	१३८१३.०	१३.६
१२. स्थानीय सरकार	११२.७	१२१.८	१२३.४	९.२	८.१	१.६	१.३
१३. अन्य	३३५७८.५	३३०९६.९	३२९४२.८	-४८१.५	-१.४	-१५४.२	-०.५
जम्मा	**४८७९२७.९**	**५१६७१७.३**	**५५९२०७.०**	**२८७८९.४**	**५.९**	**४२४८९.७**	**८.२**

प्रा - प्रारम्भिक

तालिका २९ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रदान गरेको कर्जाको विविरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र	आर्थिक वर्ष		
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
	वाणिज्य बैंक			
१.	कृषि	५५,११७.९१	५८,९७९.०५	६५,६७५.२४
२.	ऊर्जा	२९,७७८.९२	३६,३०४.०५	४३,१६७.८७
३.	पर्यटन	१८,२२४.२३	१९,८६३.१८	२१,९६१.६९
४.	लघु, घरेलु तथा साना उद्यम	४२,१५७.४८	३९,३७९.८६	५१,३४४.३८
	जम्मा	**१४५,२७८.५४**	**१५४,५२६.१४**	**१८२,१४९.१७**
	विकास बैंक			
१.	कृषि	३,४४३.६०	३,५२५.९९	३,४०५.९६
२.	ऊर्जा	७२९.६९	९५९.५६	१,२६७.६४
३.	पर्यटन	२,८५८.४६	२,८८८.८७	३,३२४.४०
४.	लघु, घरेलु तथा साना उद्यम	४,६३१.९२	५,२६४.९८	५,२२३.८९
	जम्मा	**११,६६३.६७**	**१२,६३९.४०**	**१३,२२१.८९**
	वित्त कम्पनी			
१.	कृषि	६८७.५४	६७५.४७	७२०.३८
२.	ऊर्जा	८२.६३	८८.६८	३८.३६
३.	पर्यटन	४७२.७७	५३५.४०	४८७.१८
४.	लघु, घरेलु तथा साना उद्यम	७६५.४३	६१०.६८	७२७.९५
	जम्मा	**२,००८.३७**	**१,९१०.२२**	**१,९७३.८७**

तालिका ३० : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०८०	२०८१	२०८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
साधन					
पुँजी कोष	५९४७.९९	६३०१.५४	६९०३.९७	५.९	९.६
निक्षेप	१६७०९.२७	१७६६६.०८	१९९७५.६१	५.७	१३.१
सापटी	२१४२३.८१	२३०७४.५९	२३९४६.८४	७.७	३.८
अन्य	६१७७.९९	७६४७.२२	८१२९.८०	२३.८	६.३
नाफा नोक्सान हिसाव	५१९.११	६८३.६६	८८७.६२	३१.७	२९.८
साधन = उपयोग	**५०७७८.१७**	**५५३७३.०९**	**५९८४३.८३**	**९.०**	**८.१**
उपयोग					
तरल कोष	२६९६.३३	३४५९.१६	४२५६.८०	२८.३	२३.१
लगानी	९३४.२४	१०१९.१०	१०४९.९६	९.१	३.०
कर्जा तथा सापटी	४३२२३.७४	४५५८५.२६	४८९६७.२८	५.५	७.४
अन्य	३८१८.४९	५२६३.४५	५५११.७०	३७.८	४.७
नाफा नोक्सान हिसाव	१०५.३६	४६.१३	५८.०८	-५६.२	२५.९

अ : अपरिष्कृत

तालिका ३१ : बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
	२०८०	२०८१	२०८२[अ]	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
चुक्तापुँजी	७८०५.९	८७८८.०	९९४३.३	९८२.१	१२.६	११५५.३	१३.१
जगेडा कोष	५३४६४.१	८२८४.७	७८५८.९	-४५१७९.४	-८४.५	-४२५.८	-५.१
अन्य दायित्व	६८२०.४	७६८५०.७	९१५९३.६	७००३०.३	१०२६.८	१४७४३.०	१९.२
साधन = उपयोग	**६८०९०.४**	**९३९२३.४**	**१०९३९५.८**	२५८३२.९	**३७.९**	१५४७२.४	**१६.५**
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्दात	८१५.९	२२९०.५	३७७७.१	१४७४.६	१८०.७	१४८६.७	६४.९
लगानी	६०२६६.७	८२५५९.९	९३४२९.६	२२२९३.१	३७.०	१०८६९.७	१३.२
स्थिर सम्पत्ति	५११.०	११८७.७	१४७४.२	६७६.७	१३२.४	२८६.५	२४.१
अन्य सम्पत्ति	६४९६.८	७८८५.३	१०७१४.९	१३८८.५	२१.४	२८२९.६	३५.९
जम्मा उपयोग	**६८०९०.४**	**९३९२३.४**	**१०९३९५.८**	२५८३२.९	**३७.९**	१५४७२.४	**१६.५**

अ : अपरिष्कृत

स्रोतः नेपाल बीमा प्राधिकरण ।

तालिका ३२ : कर्मचारी सञ्चय कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
	२०८०	२०८१	२०८२[अ]	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
सञ्चयकोष	४६१७८.३	५१८४७.५	५७८९८.५	५६६९.२	१२.३	६०५१.०	११.७
अन्य कोष तथा व्यवस्था	५०२५.७	५२८५.२	४४२२.४	२५९.६	५.२	-८६२.९	-१६.३
साधन = उपयोग	**५१२०४.०**	**५७१३२.८**	**६२३२०.९**	**५९२८.८**	**११.६**	**५१८८.१**	**९.१**
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्दात	३८४.१	१४९३.४	१८२३.८	११०९.३	२८८.८	३३०.५	२२.१
लगानी	१७७५२.८	१९९७७.५	२२८४८.२	२२२४.७	१२.५	२८७०.७	१४.४
बैंक मुद्दती निक्षेप	१४५५४.२	१६७९०.३	१५५३४.०	२२३६.१	१५.४	-१२५६.३	-७.५
सरकारी ऋणपत्र	१०५.५	१०८.४	३८३३.४	२.९	२.७	३७२५.१	३४३७.३
सेयर तथा डिबेन्चरमा लगानी	३०९३.१	३०७८.८	३४८०.८	-१४.३	-०.५	४०२.०	१३.१
कर्जा तथा सापटी	३२७८५.६	३५३१७.७	३७२६६.८	२५३२.२	७.७	१९४९.०	५.५
परियोजना कर्जा	८१८४.०	९०३७.३	८८२९.७	८५३.२	१०.४	-२०७.५	-२.३
संचयकर्ता सापटी	२४६०१.५	२६२८०.५	२८४३७.०	१६७८.९	६.८	२१५६.६	८.२
स्थिर सम्पत्ति	१५५.२	१८१.७	१९९.२	२६.५	१७.०	१७.६	९.७
अन्य सम्पत्ति	१२६.३	१६२.४	१८२.९	३६.२	२८.६	२०.४	१२.६

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : कर्मचारी संचयकोष ।

तालिका ३३ : नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असारमसान्त			परिवर्तन			
				२०८०/८१		२०८१/८२	
	२०८०	२०८१	२०८२[अ]	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
चुक्ता पुँजी	५३१.४	५३१.४	६४८.२	०.०	०.०	११६.८	२२.०
जगेडा कोष	२२३६.९	१८१५.४	३१०१.६	-४२१.६	-१८.८	१२८६.२	७०.८
कोष संङ्कलन	२०४१३.९	२३०९३.०	२७१७२.४	२६७९.१	१३.१	४०७९.३	१७.७
अन्य दायित्व	३३७३.९	४९०१.४	१८४.६	१५२७.५	४५.३	-४७१६.८	-९६.२
साधन = उपयोग	**२६५५६.१**	**३०३४१.२**	**३११०६.७**	**३७८५.१**	**१४.३**	**७६५.५**	**२.५**
उपयोग							
तरल सम्पत्ति	३८२.१	११५७.०	६१५.७	७७४.९	२०२.८	-५४१.३	-४६.८
लगानी	१४७२०.४	१६४६५.५	२१२६४.९	१७४५.२	११.९	४७९९.४	२९.१
कर्जा तथा सापटी	७३८३.१	७९०६.७	८७०८.४	५२३.६	७.१	८०१.७	१०.१
अन्य सम्पत्ति	४०७०.५	४८१२.०	५१७.६	७४१.४	१८.२	-४२९४.३	-८९.२

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नागरिक लगानी कोष ।

तालिका ३४ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७९/८०			२०८०/८१			२०८१/८२[अ]		
	रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत	
	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात
वित्तीय संस्थाहरू	**९३४२३३.५**	**८६.५**	**१७४.१**	**१०७५६६४.६**	**८५.६**	**१८८.४**	**१२३२७२०.६**	**८५.९**	**२०१.८**
नेपाल राष्ट्र बैंक	१५८४४९.१	१४.७	२९.५	२०५८७९.९	१६.४	३६.१	२६६१४४.८	१८.५	४३.६
वाणिज्य बैंकहरू	६४०३३०.८	५९.३	११९.३	७२२७५९.९	५७.५	१२६.६	८०९५३८.९	५६.४	१३२.६
विकास बैंकहरू	६६५०१.०	६.२	१२.४	७१७२९.५	५.७	१२.६	७५३५५.४	५.२	१२.३
वित्त कम्पनीहरू	१५२५९.९	१.४	२.८	१६९७२.२	१.४	३.०	१७५५३.३	१.२	२.९
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू#	५०७७८.२	४.७	९.५	५५३७३.१	४.४	९.७	५९८४३.८	४.२	९.८
नेपाल पूर्वाधार बैंक #	२९१४.५	०.३	०.५	२९५०.०	०.२	०.५	४२८४.४	०.३	०.७
सम्झौतित बचत संस्थाहरू	**१४५८५०.५**	**१३.५**	**२७.२**	**१८१३९७.३**	**१४.४**	**३१.८**	**२०२८२३.४**	**१४.१**	**३३.२**
कर्मचारी सञ्चयकोष	५१२०४.०	४.७	९.५	५७१३२.८	४.५	१०.०	६२३२०.९	४.३	१०.२
नागरिक लगानी कोष	२६५५६.१	२.५	४.९	३०३४१.२	२.४	५.३	३११०६.७	२.२	५.१
वीमा कम्पनी	६८०९०.४	६.३	१२.७	९३९२३.४	७.५	१६.५	१०९३९५.८	७.६	१७.९
जम्मा	**१०८००८४.०**	**१००.०**	**२०१.२**	**१२५७०६१.९**	**१००.०**	**२२०.२**	**१४३५५४४.०**	**१००.०**	**२३५.१**
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ***(रु.करोडमा)***			**५३६६९९.६**			**५७०९०९.७**			**६१०७२२.१**
धितोपत्र बजार पुँजीकरण ***(रु.करोडमा)***			**३०८२५२.०**			**३५५३६७.७**			**४६५६९८.९**
बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ उत्पादनसँगको अनुपात ***(प्रतिशतमा)***			**५७.४**			**६२.२**			**७६.३**

अ : अपरिष्कृत

तालिका ३५ : सेयर बजार परिसूचक

विवरण		असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०८०	२०८१	२०८२[अ]	२०८०/८१	२०८१/८२
१	सूचीकृत कम्पनीको सङ्ख्या	२५४	२७०	२७२	६.३	०.७
२	सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता मूल्य*(रु. करोडमा)*	७२८९५.३	८२०८१.८	८६९८५.५	१२.६	६.०
३	कुल बजार पुँजीकरण *(रु. करोडमा)*	३०८२५२.०	३५५३६७.७	४६५६९८.९	१५.३	३१.०
४	वार्षिक कारोबार रकम *(रु. करोडमा)*	४६७१२.७	७३४६८.४	२१२४९१.५६	५७.३	१८९.२
५	कारोबार भएको दिन	२३६	२२९	२३१	-३.०	०.९
६	कारोबार भएको कम्पनी सङ्ख्या	४०४	४३३	४४०	७.२	१.६
७	कारोबार सङ्ख्या	८६४४७१५	१४७९५६४५	२२२३५२०७	७१.२	५०.३
८	सूचीकृत सेयर सङ्ख्या *(हजारमा)*	७३८७००६	८३२२५१०	८८२२५३०	१२.७	६.०
९	कारोबार भएको सेयरसङ्ख्या *(हजारमा)*	१२७७१११	२०५२१५१	४८४४८७७	६०.७	१३६.१
१०	चुक्ता पुँजी/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात *(प्रतिशत)*	१३.६	१४.४	१४.२	५.९	-०.९
११	कारोबार रकम/चुक्ता पुँजी अनुपात *(प्रतिशत)*	६४.१	८९.५	२४४.३	३९.७	१७२.९
१२	कारोबार रकम/बजार पुँजीकरण अनुपात *(प्रतिशत)*	१५.२	२०.७	४५.६	३६.४	१२०.७
१३	बजार पुँजीकरण/गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात *(प्रतिशत)*	५७.४	६२.२	७६.३	८.४	२२.५
१४	नेप्से परिसूचक *(कारोबार बन्द हुँदा)*	२०९७.१	२२४०.४	२७९४.८	६.८	२४.७
१५	नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक *(कारोबार बन्द हुँदा)*	३९४.२	३९७.२	४८९.३	०.८	२३.२
१६	नेप्से फ्लोट परिसूचक *(कारोबार बन्द हुँदा)*	१४५.०	१५२.६	१९३.३	५.३	२६.६

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड ।

तालिका ३६ : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू

विवरण	२०८०/८१			२०८१/८२		
	सेयर सङ्ख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)	सेयर सङ्ख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	६४११३७.२	३७६५.५	२८.९	३२४१७६.७	११८८.८	१४.३
विकास बैंक	२१६३७.९	३९६.४	३.०	२५८७८०.६	१४६२.८	१७.६
बीमा कम्पनी	३२९५६४.८	३२९५.६	२५.३	१४३०५७.६	१४३०.६	१७.२
वित्त कम्पनी	२३०६.७	२३.१	०.२	११३८.७	३८.४	०.५
लघुवित्त वित्तीय संस्था	१७११३.८	१७१.१	१.३	३२६६८.०	३२६.७	३.९
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
होटल	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
व्यापारिक संस्थाहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
जलविद्युत्	३४१३६८.९	३४१३.७	२६.२	१०५८६६.१	१०५८.७	१२.७
अन्य*	१९८१२२.४	१९८१.२	१५.२	२३६२९९.२	२८१३.०	३३.८
कुल	**१५५१२५१.६**	**१३०४६.६**	**१००.०**	**११०१९८६.९**	**८३१८.९**	**१००.०**
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण सेयर	१११४६६०.२	८६८०.७	६६.५	५५९७१५.४	४०२१.२	४८.३
हकप्रद सेयर	२१९७६७.०	२१९७.७	१६.८	१३२३०८.८	१३२३.१	१५.९
बोनस सेयर	२१६५२२.१	२१६५.२	१६.६	२४४२३३.९	२४४२.३	२९.४
सरकारी ऋणपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
कन्भर्टिवल प्रेफरेन्स सेयर	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
म्युचुअल फण्ड	०.०	०.०	०.०	१२५०००.०	१२५.०	१.५
थप सार्वजनिक प्रस्ताव	३०२.३	३.०	०.०	११२०.१	११.२	०.१
अन्य	०.०	०.०	०.०	३९६०८.६	३९६.१	४.८
कुल	**१५५१२५१.६**	**१३०४६.६**	**१००.०**	**११०१९८६.९**	**८३१८.९**	**१००.०**

* सरकारी बण्डहरूसमेत।

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३७ : सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पुँजीकरणको स्थिति

विवरण	सूचीकृत कम्पनीको सङ्ख्या			बजार पुँजीकरण (रकम रु. करोडमा)						बजार पुँजीकरणको प्रतिशत परिवर्तन	
	२०८०	२०८१	२०८२	२०८० असार		२०८१ असार		२०८२ असार		२०८०/८१	२०८१/८२
	असार	असार	असार	रकम	सेयर अंश	रकम	सेयर अंश	रकम	सेयर अंश		
वित्तीय संस्थाहरू	**१३६**	**१३२**	**१३२**	**१९४११२.७**	६३.०	**२०८४०४.९**	५८.६	**२५२०१३.४**	५४.१	७.४	२०.९
वाणिज्य बैंक	*२०*	*१९*	*१९*	*९५३४९.५*	*३०.९*	*९४३४०.३*	*२६.५*	*११७११०.२*	*२५.१*	*-१.१*	*२४.१*
विकास बैंक	*१६*	*१६*	*१६*	*१४३३७.५*	*४.७*	*१६३१०.४*	*४.६*	*२१८५६.५*	*४.७*	*१३.८*	*३४.०*
वित्त कम्पनी	*२०*	*२०*	*२०*	*६२०१.४*	*२.०*	*८४०९.९*	*२.४*	*८३२०.१*	*१.८*	*३५.६*	*-१.१*
लघु वित्त वित्तीय संस्था	*५९*	*५३*	*५०*	*३०६१०.१*	*९.९*	*३६०३६.२*	*१०.१*	*३९५०४.१*	*८.५*	*१७.७*	*९.६*
वीमा कम्पनी	*२१*	*२४*	*२७*	*४७६१४.१*	*१५.४*	*५३३०८.१*	*१५.०*	*६५२२२.४*	*१४.०*	*१२.०*	*२२.३*
उत्पादन तथा प्रशोधन	१९	२२	२३	१३६७६.१	४.४	२२८२५.४	६.४	२५१३९.२	५.४	६६.९	१०.१
होटल	७	७	७	१०४७८.३	३.४	१००४८.५	२.८	१२५५७.४	२.७	-४.१	२५.०
व्यापार	४	४	४	१५३५.५	०.५	१७७४.६	०.५	२३२८७.१	५.०	१५.६	१२१२.२
लगानी कम्पनी	६	७	७	२१९०२.६	७.१	२६०१९.३	७.३	३५८००.९	७.७	१८.८	३७.६
जलविद्युत्	७९	९१	९१	४०७३८.९	१३.२	५३६६९.०	१५.१	७१३४८.३	१५.३	३१.७	३२.९
अन्य	३	७	८	२५८०७.९	८.४	३२६२५.९	९.२	४५५५२.८	९.८	२६.४	३९.६
कुल	**२५४**	**२७०**	**२७२**	**३०८२५२**	**१००.०**	**३५५३६८**	**१००.०**	**४६५६९९**	**१००.०**	**१५.३**	**३१.०**

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड ।

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली (२०८२ असारमसान्त)

(१) **वाणिज्य बैंकहरू**

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	१९९४-०७-३०	१४६९.४०	राष्ट्रियस्तर
२	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०२४-१०-०७	१९२८.७९	राष्ट्रियस्तर
३	नविल बैंक लि.	तीनधारा, काठमाडौं	२०७९-०३-२७*	२७०५.७०	राष्ट्रियस्तर
४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट मेगा बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०७९-०९-२७*	३४१२.८६	राष्ट्रियस्तर
५	स्टाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०४३-१०-१६	१००४.२४	राष्ट्रियस्तर
६	हिमालयन बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७९-११-१२*	२१६५.६६	राष्ट्रियस्तर
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	केशरमहल, काठमाडौं	२०५०-०३-२३	१०८९.९२	राष्ट्रियस्तर
८	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०५१-०७-०१	१२९४.४७	राष्ट्रियस्तर
९	कुमारी बैंक लि.	टङ्गाल, काठमाडौं	२०७९-०९-१७*	२६२२.५९	राष्ट्रियस्तर
१०	लक्ष्मी सनराइज बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५८-१२-२१	२४३४.६५	राष्ट्रियस्तर
११	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	नारायणहिटी पथ, काठमाडौं	२०६४-०१-०७	१४७६.९०	राष्ट्रियस्तर
१२	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६४-०६-०७	१९४०.२६	राष्ट्रियस्तर
१३	सानिमा बैंक लि.	अल्कापुरी, नक्साल, काठमाडौं	२०६८-११-०३	१३५८.१५	राष्ट्रियस्तर
१४	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०६९-०३-२५*	११६२.१४	राष्ट्रियस्तर
१५	एनआईसी एसिया बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७०-०३-१६*	१४९१.७६	राष्ट्रियस्तर
१६	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७९-०९-२५*	३८११.५९	राष्ट्रियस्तर
१७	एनएमबी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७६-०६-११*	१८३६.६७	राष्ट्रियस्तर
१८	प्रभु बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७९-०९-२६*	२३५४.२५	राष्ट्रियस्तर
१९	सिद्धार्थ बैंक लि	हात्तीसार, काठमाडौं	२०७३-०३-०७*	१४०९.००	राष्ट्रियस्तर
२०	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरबारप्लाजा, काठमाडौं	२०७५-०१-१९*	१५६३.७४	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर/प्राप्तिपश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति।

(२) विकास बैंकहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८-०७-०१	२६.२५	१-३ जिल्ला (नवलपरासी, चितवन, मकबानपुर)
२	कर्णाली डेभलपमेन्ट बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०-११-०६	५०.२८	१-५ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, दाङ्ग, प्युठान, रोल्पा)
३	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बिर्तामोड, झापा	२०६२-०४-०६	१२४.९७	प्रदेशस्तर (कोशी प्रदेश)
४	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३-०६-२७	१२१.७१	प्रदेशस्तर (कोशी प्रदेश)
५	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०६३-०९-१९	७०४.६९	राष्ट्रियस्तर
६	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बीरगञ्ज, पर्सा	२०६४-०७-२१	५२.५०	१-५ जिल्ला (पर्सा, बारा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी)
७	सिन्धु विकास बैंक लि.	बाह्रबिसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७-०५-२४	५५.७५	१-५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, मकवानपुर, चितवन)
८	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९-०४-०१	३५.००	१ जिल्ला (खोटाङ)
९	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०५-०९	५६.९७	१-५ जिल्ला (म्याग्दी, बाग्लुङ र कास्की, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व)
१०	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७१-०३-२९*	३५५.६३	राष्ट्रियस्तर
११	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि	बुटवल, रूपन्देही	२०७६-०६-२७*	४८७.५७	राष्ट्रियस्तर
१२	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७५-१२-१५*	४३९.५८	राष्ट्रियस्तर
१३	गरिमा विकास बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०७८-०७-२८*	५६८.०५	राष्ट्रियस्तर
१४	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०७४-०३-१८*	४२९.६५	राष्ट्रियस्तर
१५	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७४-०३-२५*	३६२.३७	राष्ट्रियस्तर
१६	कामना सेवा विकास बैंक लि	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७४-०४-२०*	३५१.०८	राष्ट्रियस्तर
१७	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धनकुटा बजार, धनकुटा	२०७६-०३-२२*	८३.४३	१-७ जिल्ला (मोरङ, इलाम, पाँचथर, झापा, सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम)

* मर्जर /प्राप्तिपश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल फाइनान्स लि.	कमलादी, काठमाडौँ	२०७८-०३-२७*	७५.९४	राष्ट्रियस्तर
२	नेपाल सेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लि.	रामशाहपथ, काठमाडौँ	२०५०-०७-०३	२३.३३	राष्ट्रियस्तर
३	गुडविल फाइनान्स लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५२-०२-०१	९४.६१	राष्ट्रियस्तर
४	प्रोग्रेसिभ फाइनान्स लि.	तिनकुने, काठमाडौ	२०५२-११-१४	८४.८१	राष्ट्रियस्तर
५	जानकी फाइनान्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३-११-२४	६९.०५	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
६	पोखरा फाइनान्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३-१२-०३	१०८.२६	राष्ट्रियस्तर
७	मल्टीपर्पस फाइनान्स लि.	राजविराज, सप्तरी	२०५५-०१-०२	६१.०२	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
८	समृद्धि फाइनान्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२०५८-०४-२६	८१.८९	राष्ट्रियस्तर
९	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	बत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०५८-१०-१९	९३.५१	राष्ट्रियस्तर
१०	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९-०२-३०	१०१.२२	राष्ट्रियस्तर
११	आइ.सि.एफ.सी. फाइनान्स लि.	टंगाल, काठमाडौँ	२०६१-०३-३१	११८.३५	राष्ट्रियस्तर
१२	मञ्जुश्री फाइनान्स लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०६४-०६-३०	१३५.१६	राष्ट्रियस्तर
१३	रिलायन्स फाइनान्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	२०७१-०१-२५*	११२.१५	राष्ट्रियस्तर
१४	गोर्खाज फाइनान्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौँ	२०७२-१२-२८*	८६.८०	राष्ट्रियस्तर
१५	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौँ	२०७३-१०-१९*	१००.००	राष्ट्रियस्तर
१६	सेन्ट्रल फाइनान्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०७३-१२-१०*	९४.८९	राष्ट्रियस्तर
१७	बेष्ट फाइनान्स लि.	चाबहिल, काठमाडौ	२०७५-०४-१७*	८९.०४	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर /प्राप्तिपश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति।

(४) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
सर्वसाधारणबाट निक्षेप सङ्कलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
१	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नक्साल, काठमाण्डौ	२०५६-०४-०१	२६१.२१	राष्ट्रियस्तर
२	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुरानो बानेश्वर, काठमाण्डौ	२०५८-०८-१२	३२१.५३	राष्ट्रियस्तर
थोक कर्जाको मात्र कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
३	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बबरमहल, काठमाण्डौ	२०५८-११-०२	४३१.२६	राष्ट्रियस्तर
४	फर्स्ट माइक्रो फाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६६-०९-१३	१३४.४८	राष्ट्रियस्तर
५	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रूपन्देही	२०७०-०५-२६	१०३.४०	राष्ट्रियस्तर
खुद्रा कर्जाको कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
६	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०५८-०३-१९	१८६.८२	राष्ट्रियस्तर
७	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कमलपोखरी, काठमाण्डौ	२०५८-१०-०१	१६५.६	राष्ट्रियस्तर
८	नेरुडे मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बिराटनगर, मोरङ्ग	२०६४-०३-०१	१३९.७८	राष्ट्रियस्तर
९	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ढल्केवर, धनुषा	२०६६-०१-१६	२२.३९	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
१०	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रे	२०६६-०९-०१	७८.३९	राष्ट्रियस्तर
११	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७६-०९-२३*	४०.७६	राष्ट्रियस्तर
१२	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बुटवल, रूपन्देही	२०६७-०७-२३	१७.०१	१९ जिल्ला (कैलाली, कन्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, कपिलबस्तु, रूपन्देही, नवलपरासी पुर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पर्सा, सुर्खेत, डडेलधुरा, गुमी, पाल्पा, तनहुँ, अर्घाखाँची, प्युठान र सल्यान
१३	सूर्योदय वोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-१२-२९*	११०.६	राष्ट्रियस्तर
१४	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	महाराजगञ्ज, काठमाडौ	२०६९-०२-२२	४४.१७	राष्ट्रियस्तर
१५	हिमालयन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चुच्चेपाटी, काठमाडौ	२०६९-०३-२१	३१.९८	राष्ट्रियस्तर
१६	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैंडाकोट, नवलपरासी	२०६९-१२-१५	७४.५०	राष्ट्रियस्तर
१७	एनएमबि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा-हेम्जा, कास्की	२०६९-१२-१८	७२.१४	राष्ट्रियस्तर
१८	फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुहवी-भलुवा, सुनसरी	२०७०-०२-०३	११९.५९	राष्ट्रियस्तर
१९	ग्लोबल आइ.एम.ई. लघुबित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०२-०५	६१.८९	राष्ट्रियस्तर
२०	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०७७-०८-०८*	३६.९९	राष्ट्रियस्तर
२१	मेरो माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०७०-०४-०३	१४१.९	राष्ट्रियस्तर
२२	समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०१-०२*	६२.९०	राष्ट्रियस्तर
२३	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७१-०३-०१	१७.८०	४-१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, रामेछाप, सोलुखुम्वु, ओखलढुङ्गा, नुवाकोट, खोटाङ, भोजपुर र सङ्खुवासभा)
२४	नेशनल माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	निलकण्ठ, धादिङ	२०७८-०३-३०*	१३३.१६	राष्ट्रियस्तर
२५	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रूपन्देही	२०७१-०४-३०*	९८.२५	राष्ट्रियस्तर

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
२६	वीन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०७-१५*	८.४३	प्रदेशस्तर (बागमती प्रदेश)
२७	उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रूपन्देही	२०७७-०३-२६*	२४.६९	राष्ट्रियस्तर
२८	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गजुरी, धादिङ	२०७२-०२-०१	४८.५८	राष्ट्रियस्तर
२९	सपोर्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	हाँसपोसा, इटहरी	२०७२-०३-२७	१२.२४	प्रदेशस्तर (कोशी प्रदेश)
३०	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०७-३०*	३६.७१	राष्ट्रियस्तर
३१	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मदनपुर, नुवाकोट	२०७३-०५-१३	७३.३०	राष्ट्रियस्तर
३२	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७३-०८-०१	११.५८	प्रदेशस्तर (कोशी प्रदेश)
३३	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुलेगौडा (शुक्लगण्डकी), तनहुं	२०७३-०८-२४	१५.१६	राष्ट्रियस्तर
३४	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	गैंडाकोट, नवलपरासी	२०७८-०५-०४*	४९.७४	राष्ट्रियस्तर
३५	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	तिलोत्तमा, रूपन्देही	२०७४-०२-०८	१५.३४	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
३६	सम्पदा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बन्दीपुर, तनहूँ	२०८१-०३-३०*	७०.०९	राष्ट्रियस्तर
३७	एनआइसी एसिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७७-१२-०८*	१७३.९४	राष्ट्रियस्तर
३८	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०७५-०१-०२	२.२९	१-३ जिल्ला (धनुषा, सर्लाही र महोत्तरी)
३९	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०७-०१	२१.७६	राष्ट्रियस्तर
४०	मानुषी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०८-०१	१०.९४	राष्ट्रियस्तर
४१	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कोहलपुर, बाँके	२०७८-०९-३०*	१४.८६	४-१० जिल्ला (बाँके, वर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुर, दाङ, कपिलवस्तु, रूपन्देही, नवलपरासी, सुर्खेत र डडेलधुरा)
४२	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कोहलपुर, बाँके	२०७५-१२-११	१०.६१	प्रदेशस्तर (लुम्बिनीप्रदेश)
४३	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बाग्लुङ्ग-२, बाग्लुङ्ग	२०७५-११-०७	१३.३१	राष्ट्रियस्तर
४४	सिवाइसि नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पोखरा ,कास्की	२०७९-११-३०*	२६.६४	राष्ट्रियस्तर
४५	नेष्डो समृद्व लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कुस्मा, पर्वत	२०७५-११-२१	२९.१३	राष्ट्रियस्तर
४६	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	लाहान, सिराहा	२०७५-१२-१२	३.४६	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
४७	श्रृजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	गोलबजार, सिराहा	२०७५-१२-०१	१०.९४	राष्ट्रियस्तर
४८	मातृभूमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	धनगढी, कैलाली (करपोरेट मण्डिखाटार)	२०७७-०३-२९*	६२.८४	राष्ट्रियस्तर
४९	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कटहरी, मोरङ	२०७७-०५-२२*	१५३.६१	राष्ट्रियस्तर
५०	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	घोराही, दाङ	२०७६-०१-०२	७.८३	प्रदेशस्तर (लुम्बिनीप्रदेश)
५१	सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	तुलसीपुर, दाङ	२०७६-१०-०१	१.९५	प्रदेशस्तर (लुम्बिनीप्रदेश)
५२	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०९-०१	२५.००	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर/प्राप्तिपश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति।

(५) पूर्वाधार विकास बैंक

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०७५-११-२२	२१६०.००	राष्ट्रियस्तर

(६) अन्य संस्था

(६.१) सहकारी संस्था

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	पुल्चोक, ललितपुर	बानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०४-०४

(६.२) हायर पर्चेज

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	ओम्नी हायर पर्चेज प्रा.लि.	आदर्शनगर, बीरगंज	आदर्शनगर, बीरगंज	२०७१-०१-२४
२	हुलास फिनसर्भ हायर पर्चेज लि.	टेकु, काठमाडौं	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०४-१८
३	सिप्रदी हायर पर्चेज प्रा.लि.	गैरिधारा, काठमाडौं	थापाथली, काठमाडौं	२०७१-०७-२०
४	एम.ए.डब्लु. हायर पर्चेज प्रा.लि.	विराटनगर, मोरङ	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०९-३०
५	बतास हायर पर्चेज प्रा.लि.	पोखरा , कास्की	गैरीधारा, काठमाडौं	२०७१-१०-२१
६	स्याकार हायर पर्चेज प्रा.लि.	कान्तिपथ, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७३-०३-१०
७	जगद्रम्बा हायर पर्चेज लि.	नक्साल, काठमाडौं	नक्साल, काठमाडौं	२०७३-०९-१७
८	भेन्चर हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०८-०३
९	मनोकामना हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७६-०९-२७
१०	अग्नी हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७७-०७-१३

(६.३) प्रतिनिधि कार्यालय

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	श्री मशरेक बैंक पि एस सी	दुबई, युएई	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०६-२६
२	दोहा बैंक	दोहा, कतार	थापाथली, काठमाडौं	२०७४-०१-११
३	आईसी आईसी आई बैंक लि.	मुम्बई, भारत	थापाथली, काठमाडौं	२०७६-१०-२१

(६.४) जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाडौं	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९-०३-२६

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीति	७१
मौद्रिक व्यवस्थापन	७३
नियमन, वित्तीय क्षेत्र सुधार तथा वित्तीय पहुँच बिस्तार	७४
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	८१
गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	८६
सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण	८६
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	८६
भुक्तानी प्रणाली	९१
सूचना प्रविधि	९३
मुद्रा व्यवस्थापन	९४
मानव संसाधन व्यवस्थापन	९६
विविध	९७
प्रदेशस्थित कार्यालयका प्रमुख गतिविधिहरू	१०६
तालिकाहरू	१०७
अनुसूचीहरू	११६

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीति

२.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ले निर्दिष्ट गरेबमोजिम आर्थिक स्थायित्व र अर्थतन्त्रको दिगो विकासका निमित्त मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्ने मूल उद्देश्यका साथ २०८१ साउन ११ गते आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीति सार्वजनिक गरिएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिको पहिलो त्रैमासिक समीक्षा २०८१ मङ्सिर १४ गते, अर्धवार्षिक समीक्षा २०८१ फागुन १३ गते र तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा २०८२ जेठ ११ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू

२.२ कोभिड-१९ को महामारी पश्चात् शिथिल बनेको अर्थतन्त्र बिस्तारै लयमा फर्कन थालेको सङ्केतहरूबीच आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीति तर्जुमा गरिएको थियो । मौद्रिक नीति जारी गर्दाका बखत मुद्रास्फीति वाञ्छित सीमाभित्र आएको र बाह्य क्षेत्रमा सुधार आई विदेशी विनिमय सञ्चितिमा उल्लेख्य वृद्धि भएको अवस्था थियो । बैंकिङ तरलता उल्लेख्य बढेको र ब्याजदर घट्दै गएको अवस्थामा पनि आन्तरिक माग सोहीअनुरूप बढ्न नसक्दा कर्जा विस्तारमा अपेक्षित सुधार आउन सकेको थिएन । साथै, रुस-युक्रेन युद्ध र मध्यपूर्वमा तनाव कायमै रहेको अवस्थामा आपूर्तिजन्य व्यवधानले इन्धन तथा खाद्यान्नको मूल्यमा वृद्धि आउन सक्ने जोखिम एवम् अन्य अनिश्चिततताहरू यथावत् नै थिए ।

२.३ उक्त परिप्रेक्ष्यमा मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्ने, वित्तीय स्थायित्व समेत मजबुत राख्ने तथा नेपाल सरकारको बजेट एवम् आर्थिक क्रियाकलापलाई सघाउ पुऱ्याउने मुलभूत उद्देश्यका साथ मौद्रिक नीति तर्जुमा गरिएको थियो । अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउने, कर्जा प्रवाहलाई उत्पादनशील क्षेत्रतर्फ उन्मुख गराउने, कर्जाको गुणस्तरलाई ध्यान दिँदै वित्तीय स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक नीति एवम् नियामकीय नीतिहरूबीच समन्वय कायम गर्ने गरी मौद्रिक तथा नियामकीय नीतिहरू तय गरिएका थिए ।

२.४ उपर्युक्त परिवेश र उद्देश्यलाई दृष्टिगत गर्दै सजगतापूर्ण लचिलो कार्यदिशालाई आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिले निरन्तरता दिएको थियो । मुद्रास्फीति, विदेशी विनिमय सञ्चिति र समग्र मागमा समेत क्रमशः सुधार देखिँदै गएकाले मौद्रिक नीतिको पहिलो त्रैमासिक समीक्षा, अर्धवार्षिक समीक्षा एवम् तेस्रो त्रैमासिक समीक्षाले पनि सजगतापूर्ण लचिलो कार्यदिशालाई निरन्तरता दिएको थियो ।

२.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मौद्रिक विस्तारबाट मूल्यमा चाप पर्न नदिई मुद्रास्फीतिलाई ५.० प्रतिशतको हाराहारीमा राख्ने गरी मौद्रिक व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य लिइएकोमा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.०६ प्रतिशत रहेको थियो (तालिका २.१) । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कम्तीमा सात महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त हुने गरी विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम राख्ने लक्ष्य लिइएकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्त्यमा कायम विदेशी विनिमय सञ्चिति १५.४ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त रहेको थियो (तालिका २.१) ।

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा विदेशी विनिमय सञ्चिति पर्याप्तता

विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	
			लक्ष्य	यथार्थ
वार्षिक औसत मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	७.७४	५.४४	५.००	४.०६
विदेशी विनिमय सञ्चिति पर्याप्तता (वस्तु तथा सेवा आयात, महिनामा)	१०.०	१३.०	७.०	१५.४

२.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर १२.० प्रतिशतको हाराहारी रहने प्रक्षेपण गरिएको थियो । २०८२ असारमा विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर १२.५ प्रतिशत हरेको थियो (तालिका २.२) । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट निजी क्षेत्रतर्फ जाने कर्जाको वृद्धिदर १२.५ प्रतिशतसम्म रहने प्रक्षेपण गरिएकोमा ८.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ (तालिका २.२) । अघिल्लो आर्थिक वर्ष भन्दा व्यावसायिक वातावरणमा क्रमिक सुधार हुँदै जाँदा निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाह हुने कर्जामा केही वृद्धि भएतापनि आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जाको वृद्धिदर प्रक्षेपितभन्दा कम हुन गयो ।

तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	
			प्रक्षेपण	यथार्थ
विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	११.२	१३.०	१२.०	१२.५
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	४.६	६.१	१२.५	८.४

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा सञ्चालन लक्ष्य

२.७ नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको स्थिर विनिमयदरलाई आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिले मौद्रिक अङ्कुशको रूपमा निरन्तरता दिएको थियो र सोही विनिमयदरलाई मौद्रिक नीतिको अन्तरिम लक्ष्यको रूपमा लिइएको थियो । नीतिगत दरमार्फत अन्तरबैंक दर हुँदै बैंकिङ क्षेत्रको ब्याजदरलाई असर पार्ने र सोमार्फत मूल्य र बाह्य क्षेत्र स्थायित्व हासिल गर्ने प्रसार संयन्त्र आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिले अवलम्बन गरेको थियो ।

२.८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको भारित औसत अन्तरबैंक दरलाई सञ्चालन लक्ष्यका रूपमा लिई तरलता व्यवस्थापन गर्ने रणनीति अवलम्बन गरेको थियो । विश्व परिवेशमा मौद्रिक नीति सञ्चालनसम्बन्धी विकसित नवीनतम अवधारणा, प्रणाली र असल अभ्यासहरूलाई समेत आत्मसात गरी सञ्चालन लक्ष तय गरिएको हो ।

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू

२.९ मौद्रिक नीतिको सजगतापूर्ण लचिलो कार्यदिशालाई कार्यान्वयन गर्न ब्याजदर कोरिडरको माथिल्लो सीमाको रूपमा रहेको बैंकदरलाई आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिले ७ प्रतिशतबाट घटाई ६.५ प्रतिशत र नीतिगत दरलाई ५.५ प्रतिशतबाट घटाई ५.० प्रतिशत कायम गरेको थियो । त्यस्तै, ब्याजदर कोरिडरको तल्लो सीमाको रुपमा रहेको निक्षेप सङ्कलन दरलाई ३.० प्रतिशतमा यथावत् राखिएको थियो (तालिका २.३) । बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपातका विद्यमान् व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो (तालिका २.४) ।

तालिका २.३ : ब्याजदर कोरिडर तथा नीतिगत दर (प्रतिशत प्रतिवर्ष)

विवरण	२०८१ असार	२०८१ असोज	२०८१ पुस	२०८१ चैत	२०८२ असार
बैंक दर	७.०	६.५	६.५	६.५	६.५
नीतिगत दर	५.५	५.०	५.०	५.०	५.०
निक्षेप सङ्कलन दर	३.०	३.०	३.०	३.०	३.०

तालिका २.४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
अनिवार्य नगद अनुपात			
वाणिज्य बैंक	४.०	४.०	४.०
विकास बैंक	४.०	४.०	४.०
वित्त कम्पनी	४.०	४.०	४.०
वैधानिक तरलता अनुपात			
वाणिज्य बैंक	१२.०	१२.०	१२.०
विकास बैंक	१०.०	१०.०	१०.०
वित्त कम्पनी	१०.०	१०.०	१०.०

२.१० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबीचको भारित औसत अन्तरबैंक दरलाई मौद्रिक नीतिको सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा लिई नीतिगत दरको हाराहारीमा कायम गर्ने गरी स्वचालित र नियममा आधारित खुला बजार कारोबार गरिने व्यवस्था मौद्रिक नीतिमा उल्लेख गरिएको थियो । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको भारित औसत अन्तरबैंक दर २.९९ प्रतिशत रहेको थियो ।

मौद्रिक व्यवस्थापन

तरलता व्यवस्थापन

२.११ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मौद्रिक नीतिको व्यवस्थाअनुरुप "नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८" तथा "नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८" संशोधन गरिएको छ ।

२.१२ समीक्षा अवधिमा बजारमा देखिएको तरलताको उतार चढावलाई सम्बोधन गर्नका लागि खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर करिडोरअन्तर्गतका निक्षेप बोलकबोल र स्थायी निक्षेप सुविधा प्रयोगमा ल्याइएको छ । उक्त अवधिमा पटक पटक गरी निक्षेप सङ्कलन बोलकबोलमार्फत कुल रु.३,१४२ अर्ब ९५ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ ।

२.१३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयमा धितो स्वरुप रोक्का राखी सुरक्षणपत्रको अधिकतम ९० प्रतिशतसम्म हुने रकमलाई तीन महिना अवधिसम्म दैनिक तरलता सुविधा सीमा कायम गरी आवश्यकतानुसार दैनिक तरलता सुविधा दिने गरिएको छ ।

२.१४ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबीचको भारित औसत अन्तरबैंक दरलाई ब्याजदर करिडोर भित्र राख्न प्रयोगमा ल्याइएको स्थायी निक्षेप सुविधा (Standing Deposit Facility) मार्फत समीक्षा अवधिमा १४९ पटकमा कुल रु.२१,५०८ अर्ब ४० करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ ।

तालिका २.५ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा तरलता प्रशोचन

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम (रु.करोडमा)
१	निक्षेप सङ्कलन	९०	३,१४,२९५
२	स्थायी निक्षेप सुविधा	१४९	२१,५०,८४०
	जम्मा		**२४,६५,१३५**

सरकारी ऋणपत्रसम्बन्धी कारोवार

२.१५ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७५ को उपदफा (७) मा भएको व्यवस्थाबमोजिम सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अनुरोधमा २०८१ चैत १९ मा रु.२ अर्ब १ करोड ७५ लाखको ९१ दिने र रु.२५ करोडको १८२ दिने ट्रेजरी बिल खरिद गरिएको छ ।

२.१६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा कुल रु. १२ अर्ब ४ करोड ४८ लाखको सरकारी ऋणपत्र रहेका छन् ।

तालिका २.६ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	रकम (रु.करोडमा)			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
१.	ट्रेजरी बिल	४५३५.३	-	२५.००	-	१००
२.	विकास ऋणपत्र	२४९४.९	१६४८.४०	८७८.६२	(३३.९२)	(४६.७०)
३.	नागरिक बचतपत्र	३९०.१२	३९०.६४	३००.२१	०.१३	(२३.१५)
४.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.६५	०.६५	०.६५	-	-
जम्मा		**७४२०.९७**	**२०३९.६९**	**१२०४.४८**		

२.१७ नेपाल सरकार, सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयबाट २०८० चैत १५ देखि आन्तरिक ऋण निष्कासन र २०८१ असार १ देखि सरकारी ऋणपत्रहरूको दोस्रो बजार कारोवार, भुक्तानी र व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य थालनी भएपश्चात् मिति २०८१/०३/०१ भन्दा अघि परिपक्व हुने विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको साँवा र आर्जित ब्याजको सोधभर्ना मात्र यस बैंकबाट हुने गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस बैंकमार्फत साँवा तथा ब्याज गरी जम्मा रु.५ करोड ४२ लाख सोधभर्ना गरिएको छ ।

वित्तीय क्षेत्र सुधार, नियमन तथा वित्तीय पहुँच विस्तार

नियमन तथा वित्तीय क्षेत्र सुधार

नियामकीय व्यवस्थाहरू

२.१८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नियमन गर्न आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विभिन्न निर्देशन, मार्गदर्शन तथा सूचनाहरू जारी भएका छन् । अर्थतन्त्रलाई चलायमान राख्ने र बैकिङ क्षेत्र सुदृढीकरण गर्ने उद्देश्यका साथ कर्जाको पुनरसंरचना, पुनरतालिकीकरण गर्ने लगायतका व्यवस्थाहरू कार्यान्वयनमा ल्याइएका छन् ।

क) पुँजीसम्बन्धी व्यवस्था :

- Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू तथा Capital Adequacy Framework,2018 बमोजिम पूर्वाधार विकास बैंकलाई लगाइएको Counter Cyclical Buffer आ.व. २०८१/८२ को लागि शून्य प्रतिशत कायम गरिएको छ ।
- नियमनकारी कोषमा रहेको असल कर्जाको Accrued Interest Receivable र Interest Capitalized Reserve लाई पुँजीकोष गणना गर्दा पूरक पुँजीमा गणना गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ख) अनिवार्य नगद मौज्दातसम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन

- यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त "क", "ख" र "ग" वर्गका संस्थाले कुल निक्षेप दायित्वको ४ (चार) प्रतिशत अनिवार्य नगद मौज्दातबापत यस बैंकमा राख्नुपर्ने व्यवस्थाबमोजिम उक्त नगद मौज्दातको न्यूनतम ७० प्रतिशत दैनिक रूपमा यस बैंकमा राख्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा न्यूनतम सीमालाई वृद्धि गरी ९० प्रतिशत कायम गरिएको छ।

(ग) एकल ग्राहक कर्जा सीमामा संशोधन

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सुनचाँदी धितो लिई प्रवाह गर्ने कर्जामा एकल ग्राहक कर्जा सीमा रु. ५० लाख कायम गरिएको छ ।
- धितोपत्र बजारमा लगानी गर्ने मुख्य उद्देश्यले स्थापना भएका संस्थागत लगानीकर्ताहरूका लागि प्रवाह हुने मार्जिन प्रकृतिको सेयर धितो कर्जाको रु.१५ करोडको एकल ग्राहक कर्जा सीमा हटाइएको छ ।

(घ) Loan To Value Ratio र ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपातमा संशोधन

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सवारी साधन कर्जा प्रवाह गर्दा जुनसुकै प्रयोजनको विद्युतीय सवारी साधन खरिद गर्ने कर्जाको हकमा तथा निजी प्रयोजनका व्यक्तिगत अन्य सवारी साधनको हकमा सवारी साधनको ऋणमूल्य अनुपात ६० प्रतिशतसम्म कायम गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- घर जग्गा खरिद/निर्माण प्रयोजनमा प्रवाहित कर्जामा तोकिएका विवरण अद्यावधिक गरी ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपात (Debt Service to Gross Income Ratio, DTI) को अधिकतम सीमा ७० प्रतिशत कायम गरिएको छ ।

(ङ) ब्याजदरसम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन

- इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले रु.२ करोडसम्मको खाद्यान्न उत्पादन, पशुपंक्षी, मत्स्यपालन, कृषिका लागि सहयोगी उद्योग, कृषि औजार उत्पादन, निर्यातजन्य उद्योग, हस्तकला तथा सीपमूलक व्यवसाय, सूचना प्रविधि, पर्यटनलगायत आन्तरिक उत्पादनसँग सम्बन्धित उद्यम व्यवसाय र शतप्रतिशत स्वदेशी कच्चा पदार्थमा आधारित उत्पादनमूलक उद्योग सञ्चालनका लागि (आयातसम्बन्धी व्यवसायबाहेक) कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा २ प्रतिशतसम्म मात्र प्रिमियम थप गरी ऋणको ब्याज तोक्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

(च) कालो सूचीसम्बन्धी निर्देशनमा थप/संशोधन

- निर्माण व्यवसायीको जमानत दाबी भई सृजना भएको कर्जा (Forced Loan) को हकमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा एक वर्षले भाखा नाघेमा मात्र त्यस्ता ऋणी र सम्बन्धित पक्षलाई कालो सूचीमा समावेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- स्वदेशी Private Equity Venture Capital (PEVC) संस्थाको ५० प्रतिशत वा सोभन्दा कम सेयर लगानी रहेको साना तथा मझौला उद्योग कालो सूचीमा परेको कारणले मात्र त्यस्ता PrivateEquity Venture Capital (PEVC) संस्थालाई कालो सूचीमा समावेश नहुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- जमानतदातालाई कालो सूचीमा समावेश गर्नुपूर्व ऋणीले सुरक्षणस्वरूप राखेको धितो लिलाम गरी असुली गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यस्तो सुरक्षणबाट भएको असुली पर्याप्त नभई बैंकको लेना रकम बाँकी रहेमा सोको भुक्तानीका लागि जमानतदातालाई ९० दिनको समय प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- कालो सूचीमा समावेश भएका व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संस्थाले कानुनबमोजिम सामाजिक सुरक्षा भत्ता एवम् पेन्सन रकम प्राप्त गर्ने प्रयोजनको लागि खाता खोल्न सकिने र कानुनबमोजिम प्राप्त भएको पारिश्रमिक, सामाजिक सुरक्षा भत्ता, पेन्सनलगायतका रकम निकाल्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(छ) कर्जा पुनरसंरचना तथा पुनरतालिकीकरणसम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन

- जलविद्युत् आयोजना सम्पन्न भई उत्पादन प्रारम्भ गरे तापनि पूर्ण क्षमताको प्रसारण लाइन निर्माण नभएकोले आयोजना पूर्ण क्षमतामा सञ्चालनमा आउन नसकेका कारण ग्रेस अवधि थप भएमा पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण नहुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- सार्वजनिक निकायबाट स्रोत सुनिश्चित भई परियोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको वा निर्माण कार्य भइरहेको तर भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रहेका निर्माण व्यवसायीलाई प्रवाह भएको निर्माण व्यवसायसँग सम्बन्धित कर्जामा ऋणीको अनुरोधमा नगदप्रवाह विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यको आधारमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जाको पुनरतालिकीकरण र/वा पुनरसंरचना गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- परिस्थितिवश समस्यामा परेका रु.२ करोडसम्मका तोकिएका क्षेत्र (कृषि, ऊर्जा र लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्यम) मा प्रवाह भएको कर्जाको हकमा ऋणीको अनुरोधमा व्यावसायिक योजना तथा नगदप्रवाह लगायतका पक्षहरूको विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बुझाउनुपर्ने ब्याजको कम्तीमा १० प्रतिशत रकम असुलउपर गरी एक पटकको लागि कर्जाको पुनरतालिकीकरण र/वा पुनरसंरचना गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ज) चालू पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ मा संशोधन

- चालू पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ लागु भएको मिति २०७९/०७/०१ पूर्व प्रवाह भएका चालु पुँजी कर्जालाई मार्गदर्शनअनुसार पहिलो पटक पुनरावलोकन वा नवीकरण गर्दा मार्गदर्शनले तोकेको सीमाभन्दा बढी प्रवाह भएका कर्जामध्ये भुक्तानी हुन बाँकी कर्जारकमलाई २०८२ असार मसान्तसम्म भुक्तानी हुने गरी आवधिक कर्जामा मिलान गर्ने व्यवस्था रहेकोमा समान आवधिक किस्ता कायम गरी २०८४ असार मसान्तसम्ममा भुक्तान हुने गरी भुक्तानी तालिका निर्धारण गरी असुलउपर गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- चालू पुँजी कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७९ मा भएको Variance सम्बन्धी प्रावधान २०८३ साउन १ गतेदेखि मात्र लागु हुने व्यवस्था गरिएको छ।

(झ) जोखिम भारसम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन

- व्यक्तिगत हायरपर्चेज तथा अटो कर्जाको जोखिम भार १०० प्रतिशत कायम गरिएको छ ।
- रु ५० लाखसम्मको सेयर धितो कर्जामा जोखिम भार १०० प्रतिशत र सोभन्दा माथिको लगानीमा १२५ प्रतिशत रहेकोमा सम्पूर्ण सेयर धितो कर्जामा जोखिम भार १०० प्रतिशत कायम गरिएको छ ।

(ञ) कर्जा वर्गीकरणसम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन

- कर्जा प्रवाह भई स्थापना भएको उद्योग/परियोजना/व्यवसाय परिस्थितिजन्य कारणले सञ्चालनमा नभए तापनि पूर्वनिर्धारित व्यवस्थाबमोजिम कर्जाको साँवा ब्याज नियमित रूपमा भुक्तानी भइरहेको त्यस्तो उद्योग/परियोजना/व्यवसायमा प्रवाहित कर्जालाई सूक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- निर्माण व्यवसायीको जमानत दावी भई सिर्जना भएको कर्जा (Forced Loan) को हकमा उक्त कर्जा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लागि ९० दिनसम्म असुली नभई खराब वर्गमा वर्गीकरण भइनसकेको अवस्थामा त्यस्तो कर्जालाई आ.व. २०८१/८२ मा कर्जाको भाखा नाघेको अवधिको आधारमा वर्गीकरण गरी सोहीबमोजिम कर्जा नोक्सानी कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ट) कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा संशोधन

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले असल कर्जा नोक्सानीवापत कायम गर्नुपर्ने कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई १.०० प्रतिशत कायम गरिएको छ ।

(ठ) विपन्न वर्ग तथा तोकिएका कर्जासम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन

- विपन्न वर्ग कर्जा व्यवस्थाबमोजिम कुनै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै एक "घ" वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा आफुले प्रवाह गरेको कुल थोक कर्जाको अधिकतम ४० प्रतिशतसम्म मात्र थोक कर्जा प्रवाह गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाले २०८५ असार मसान्तसम्ममा न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा लघु, घरेलु, साना एवम् मझौला उद्यमका क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्नेमा उक्त कर्जाको सीमा रु.२ करोड कायम गरिएको छ ।
- उर्जा क्षेत्रसँग सम्बन्धित सार्वजनिक संस्थान र पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरूले जारी गरेका उर्जा बन्डलगायतका ऊर्जासम्बन्धी ऋणपत्रमा गरेको लगानीलाई उर्जा क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने गरी तोकिएको सीमामा गणना गर्न पाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
- Regulatory Retail Portfolio (RRP) को सीमालाई रु.२ करोडबाट बढाएर अधिकतम रु.२ करोड ५० लाख कायम गरिएको छ ।
- तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने कर्जाको समयसीमा पुनरावलोकन गर्नुका साथै यसअघि तोकिएको अधिकतम सीमा पुऱ्याउन २०८४ असार मसान्तसम्म समय प्रदान गरिएकोमा उक्त समयलाई २०८५ असार मसान्त कायम गरिएको छ ।

(ड) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी व्यवस्था

- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन तथा नियमावलीमा भएको संशोधनबमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्था तथा पूर्वाधार विकास बैंकलाई निर्देशन जारी गरिएको छ ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा सूचक संस्थाले पालना गर्नुपर्ने दायित्वका सम्बन्धमा Guideline on Targeted Financial Sanctions for Financial Institutions जारी गरिएको छ ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सामाजिक सुरक्षा कोषलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धमा पहिलोपटक निर्देशन जारी गरिएको छ । साथै, सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीमा भएको संशोधनलाई समेटी कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष र अनुमतिपत्रप्राप्त हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको लागि सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन गरिएको छ ।
- FATF को "High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action", "Jurisdictions under Increased Monitoring" मा सूचीकृत मुलुक र UN Sanction List मा समावेश भएका मुलुकमा "क" वर्गका बैंकहरूलाई शाखा, सम्पर्क/प्रतिनिधि कार्यालय स्थापना गर्न स्वीकृति प्रदान नगरिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ढ) अन्य व्यवस्थाहरू:

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ब्याज आम्दानीको लेखाङ्कन यस बैंकबाट जारी भएको NFRS 9- Expected Credit Loss Related Guidelines, 2024 बमोजिम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाले खरिद गरेको एक वर्ष व्यतीत भएका लगानीमध्येबाट एक आर्थिक वर्षमा प्राथमिक पुँजीको २० प्रतिशत रकमसम्मको लगानी मात्र बिक्री गर्नसक्ने व्यवस्था कायम गरिएको छ ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अनिवार्य रूपमा राष्ट्रिय परिचयपत्र वा सोको नम्बरको आधारमा खाता खोल्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । विदेशमा बसोबास गरिरहेका नेपाली नागरिकले विदेशमै बसी अनलाइनमार्फत इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा खाता खोल्नुपर्दा राष्ट्रिय परिचयपत्र वा राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बरबाहेकका अन्य आवश्यक कागजात लिएर समेत खाता खोल्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, ग्राहकले उपलब्ध गराएको मोबाइल नम्बरको विवरण निज ग्राहककै रहे/नरहेको सुनिश्चित गर्न निहित जोखिमका आधारमा संस्थाले आवश्यक पहिचान पद्धति अवलम्बन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- ब्याज पुँजीकरण गरिएका ५० मेगावाट वा सोभन्दा बढी क्षमताको जलविद्युत् परियोजनाको निर्माण कार्य ६० प्रतिशत सम्पन्न भएको प्रमाणित भएको अवस्थामा Interest Capitalized Term Loan (ICTL) मा रहेको रकमलाई Interest Capitalized Reserve (ICR) बाट घटाई सञ्चित मुनाफा हिसाबमा सार्न सकिने साथै ब्याज पुँजीकरण गरिएको अन्य परियोजनाको हकमा परियोजना व्यावसायिक रूपमा सञ्चालनमा आएको अवस्थामा ICTL मा रहेको सम्पूर्ण रकमलाई ICR बाट घटाई सञ्चित मुनाफा हिसाबमा सार्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ण) लघुवित्तसम्बन्धी व्यवस्थामा थप/संशोधनः

- लघुवित्त संस्थाहरूले असल कर्जामा कायम गर्नुपर्ने कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई १.० प्रतिशत कायम गरिएको छ ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुका ऋणीहरूलाई सहज रूपमा कर्जा प्रवाह गरी वित्तीय समावेशिता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले रु.२५ हजारसम्मको कर्जा परिवारिक जमानीमा मात्र प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, प्रतिपरिवार बढीमा रु.३ लाखसम्मको न्यून लागतमा घर निर्माण (Low cost housing) प्रयोजनका लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

- बिनाधितो सामूहिक जमानीमा वा धितोको सुरक्षणमा लघुकर्जा प्रदान गर्दा यस व्यवस्थाबमोजिमको कर्जा सीमा ननाघ्ने गरी एउटा ऋणीलाई अधिकतम २ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सम्बन्धित आर्थिक वर्षको खुद मुनाफाको ग्राहक संरक्षण कोषमा राख्नुपर्ने रकम २०८२ असारमा १.५ प्रतिशत, २०८३ असारमा २ प्रतिशत र २०८४ असारमा ३ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले शाखा व्यवस्थापक वा सोभन्दा माथिको कर्मचारी छनौट, सरुवा, बढुवा, पदस्थापन तथा मूल्याङ्कन गर्दा उक्त कर्मचारीको विगतको पृष्ठभूमि विश्लेषण गरेर मात्र नियुक्त गर्नुपर्ने तथा निश्चित तालिम एवम् कार्यानुभवका आधारमा मात्र पदोन्नति र जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी, कर्मचारीको छनौट, सरुवा, बढुवा तथा पदस्थापन गर्दा तालिमलगायत सम्बन्धित सर्टिफिकेशन कोर्स (Certification Courses) लिएको भए त्यस्तो विशेष योग्यतालाई समेत आधारको रूपमा लिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले वार्षिक रूपमा संस्थागत सुशासन प्रतिवेदन (Corporate Governance Report) तयार गरी सार्वजनिक जानकारीको लागि आफ्नो वेबसाइटमा प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिई नतिर्ने ऋणीहरूलाई तोकिएको आधारमा नियतवश ऋण नतिर्ने ऋणी र परिस्थितिवशः ऋण नतिर्ने ऋणी गरी दुई वर्गमा वर्गीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। साथै, लघुवित्त वित्तीय संस्थाले परिस्थितिवश ऋण नतिर्ने ऋणीहरूलाई कर्जा सूचना केन्द्रको कालोसूचीमा समावेश गरेको भए तापनि केही समय प्रदान गरेमा ऋणीले प्रयास गरी छोटो अवधिमा ऋण चुक्ता गर्छ भन्ने संस्थालाई लागेमा ६ महिनाका लागि कालोसूचीबाट हटाउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले नयाँ कर्जा प्रवाह गर्दा लिने सेवा शुल्कलाई १.५ प्रतिशतबाट घटाई १.३ प्रतिशत कायम गरिएको छ। कर्जा प्रवाह गर्दा स्वीकृत कर्जा रकमबाट तोकिएको सेवा शुल्कबाहेक अन्य कुनै पनि प्रकारको रकम कट्टा गरी बचतको रूपमा राख्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाले ऋण असुलीका लागि कुनै किसिमको अपमानजनक एवम् कठोर विधि अपनाउन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ। साथै, सेवाग्राहीबाट प्राप्त गुनासो सुनुवाई गर्न संस्थाले सूचना तथा गुनासो सुनुवाइका निम्ति गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्नुपर्ने व्यवस्थाका साथै गुनासो सुन्ने प्रक्रिया समेत उल्लेख गरी निर्देशन जारी गरिएको छ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRSs) अनुसार वित्तीय विवरण तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानले समावेश नगरेका क्षेत्रहरूमा अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदनमान (IFRSs) लाई आधारको रूपमा लिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले ग्राहकसँग कर्जामा लिने ब्याजदर तय गर्दा आफ्नो आधार दरमा बढीमा ३ प्रतिशतसम्म प्रिमियम थप गरी ब्याजदर कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। यसरी ब्याजदर कायम गर्दा वाणिज्य बैंकहरूको पछिल्लो औसत आधार दरमा ८ प्रतिशत थप गरी कायम हुने दरभन्दा बढी हुने गरी ब्याजदर निर्धारण गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ।

(त) थप गरिएका निर्देशनहरू

- इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट हुने कर्जा प्रवाह एवम् लगानीलाई वातावरणमैत्री बनाउन एवम् उक्त प्रकृतिको लगानी गर्दा सन्दर्भ सामग्रीको प्रयोग गर्न सकिने गरी Nepal Green Finance Taxonomy, 2024 जारी गरिएको छ।

- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंकतथा वित्तीय संस्थामा खोलिएको खाता रोक्का राख्न तथा त्यसरी रोक्का रहेका खाता फुकुवा गर्नेसम्बन्धी व्यवस्थालाई थप स्पष्ट, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्न "बैंक खाता रोक्का तथा फुकुवासम्बन्धी विनियमावली, २०८१" जारी गरिएको छ।

- बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको कारोबारलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक ऐनले निर्दिष्ट गरेअनुरूप निर्देशन तथा मापदण्ड स्वीकृत गरिएको छ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत गर्ने खर्च पारदर्शी, प्रभावकारी र उद्देश्यमूलक बनाउन र मुलुकको वृहत्तर हितमा त्यसको प्रयोग सुनिश्चित गर्ने अभिप्रायले "बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वसम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८१" जारी गरिएको छ।

- बैकिङ कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ (दोस्रो संशोधन, २०८२ समेत) मा चेक अनादरसम्बन्धी विषयमा भएको संशोधन समावेश गरी ऐनले निर्दिष्ट गरे अनुरूप "चेक अनादर गरेको व्यहोरा प्रमाणित गर्ने कार्यविधि, २०८१" जारी गरिएको छ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कर्जा व्यवस्थापन, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, कर्मचारी प्रशासन, व्यवसाय सञ्चालन एवम् ग्राहक संरक्षणलगायतका विषयहरूका सम्बन्धमा लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई सामाजिक बैकिङको अवधारणासमेतका आधारमा सञ्चालन गर्न "इजाजतपत्रप्राप्त "घ" वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई सञ्चालन मार्गदर्शन, २०८१" जारी गरिएको छ।
- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन Risk Management Guidelines for Microfinance Institutions जारी गरिएको छ।

वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क प्रकाशन

२.१९ नेपाल राष्ट्र बैंकले नियमित रूपमा वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशन गर्ने गरेको छ। सोही क्रममा २०८१ असार महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित सोह्रौं वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशित भएको छ।

२.२० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका लागि जारी एकीकृत निर्देशनबमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकमा प्राप्त तथ्याङ्कका आधारमा नियमित रूपमा वेबसाइटमार्फत मासिक विवरण तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ।

वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि

२.२१ वित्तीय संस्थाहरूको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ। नेपाल सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा बाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरूप २०८२ असार मसान्तमसम्म सबै स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेको छ।

तालिका २.७ : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति

प्रदेश	स्थानीय तहको सङ्ख्या	वाणिज्य बैंक पुगेका स्थानीय तहको सङ्ख्या		
		२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार
कोशी	१३७	१३७	१३७	१३७
मधेश	१३६	१३६	१३६	१३६
बागमती	११९	११९	११९	११९
गण्डकी	८५	८५	८५	८५
लुम्बिनी	१०९	१०९	१०९	१०९
कर्णाली	७९	७९	७९	७९
सुदूर-पश्चिम	८८	८७	८७	८८
जम्मा	**७५३**	**७५२**	**७५२**	**७५३**

२.२२ २०८२ असार मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्या १०७ (पूर्वाधार विकास बैंकसहित) कायम रहेको छ। २०८२ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सङ्ख्या ११,५२६ कायम भएको छ। शाखारहित बैकिङ सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरूको सङ्ख्या २०८२ असार मसान्तसम्म ८२२ रहेको छ। २०८१ असार मसान्तमा प्रतिशाखा जनसङ्ख्या २५२९ रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा २५३० कायम भएको छ।

२.२३ २०८२ असार मसान्तमा सञ्चालनमा रहेका २० वाणिज्य बैंकहरूको जम्मा चुक्ता पुँजी रु.३८५ अर्ब ३३ करोड रहेको छ भने विकास बैंकको रु.४३ अर्ब ५ करोड र वित्त कम्पनीको रु.१५ अर्ब ३० करोड रहेको छ। साथै, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको कुल निक्षेप १२.४४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७,३०३ अर्ब पुगेको छ। त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको कुलकर्जा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ८.१८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५,५९१ अर्ब पुगेको छ।

चार्ट २.१ : कुल कर्जाको संरचना (आर्थिक वर्ष २०८१/८२)

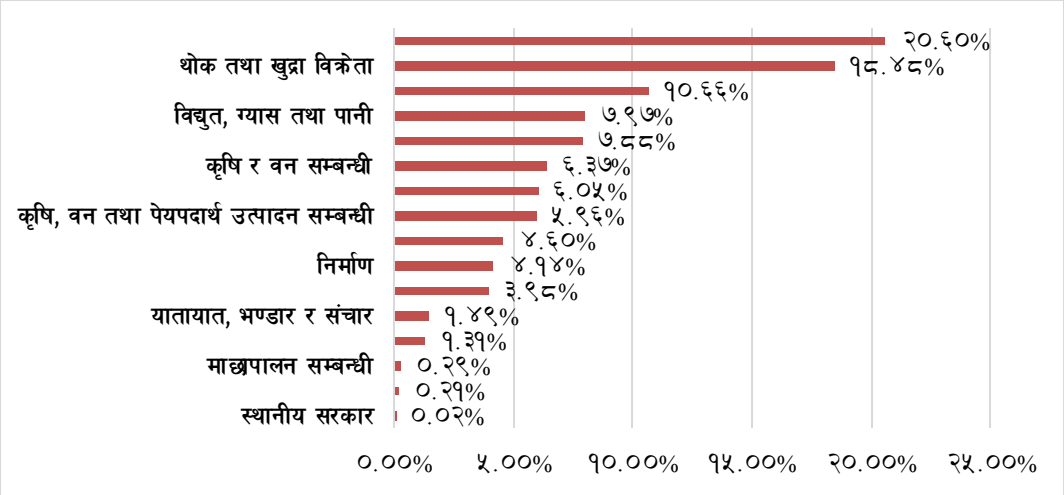

बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका खाताहरू रोक्का, फुकुवा तथा विवरण माग

२.२४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपाल प्रहरीको अपराध अनुसन्धानसम्बन्धी विभिन्न कार्यालय, आन्तरिक राजस्व विभाग, करदाता सेवा कार्यालय, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, समस्याग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन समितिको कार्यालयजस्ता निकायको अनुरोधमा बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका खाता रोक्का राख्ने, फुकुवा गर्ने तथा विवरण माग गर्ने कार्य गरिएको छ।

सहुलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा

२.२५ "सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदानसम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५" बमोजिम २०८२ असार मसान्तसम्ममा ९४,९२० ऋणीलाई रु.७८ अर्ब ६६ करोड कर्जा लगानी रहेको छ।

२.२६ आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा "क", "ख" र "ग" वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम ५ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०८२ असार मसान्तसम्म वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले क्रमशः ५.४० प्रतिशत, ६.६१ प्रतिशत र ५.४८ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गरेका छन्।

मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान गर्न स्वीकृति प्रदान

२.२७ नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको सिफारिसबमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७६ बमोजिम ३५ सेयर ब्रोकर संस्थाहरूलाई मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रवाह गर्ने अनुमति प्रदान गरिएको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

बैंक सुपरिवेक्षण

२.२८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि अवलम्बन गरी कुल २० वाणिज्य बैंकहरू तथा नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लिमिटेडको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (Full Scope Onsite Inspection) सम्पन्न गरिएको छ।

२.२९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ४ वाणिज्य बैंकहरूको IT and Cyber Risk सम्बन्धी लक्षित स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। स्थलगत निरीक्षणका क्रममा बैंकहरूमा Information Security, IT Governance, IT Operations, Outsourcing Management लगायतका क्षेत्रमा देखिएका कमी कमजोरीहरूलाई सुधार गराउने तथा बैंकहरूबाट प्राप्त विवरणको आधारमा निरन्तर रूपमा बैंकहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य गरिएको छ।

२.३० समीक्षा वर्षमा समष्टिगत र लक्षित स्थलगत निरीक्षणका साथै विभिन्न निकायहरू र व्यक्तिगत रूपमा पेस हुन आएका कुल २२० वटा उजुरी तथा गुनासोहरूका आधारमा वाणिज्य बैंकहरूको स्थलगत र गैर-स्थलगत विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरी उक्त उजुरी तथा गुनासोहरूको सम्बोधन गरिएको छ। सो उजुरीहरूमध्ये ६१.८ प्रतिशत बैंक जमानत दाबी भुक्तानीसम्बन्धमा, २३.२ प्रतिशत वित्तीय सेवा सम्बन्धमा, ४.५ प्रतिशत बैंक कर्मचारीसम्बन्धमा, ३.६ प्रतिशत अनियमितता सम्बन्धमा र ६.८ प्रतिशत अन्य विषयसँग सम्बन्धित रहेको छ।

२.३१ गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणअन्तर्गत सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूबाट नियमित रूपमा तथ्याङ्क लिई सोको आधारमा देहायबमोजिमका कार्यहरू सम्पन्न गरिएको छ :

- अनिवार्य नगद मौज्दात अनुपात (CRR) को दुई/दुई हप्तामा अनुगमन प्रतिवेदन तयार गर्ने गरिएको ।
- कर्जा निक्षेप अनुपात (CD Ratio) को दैनिक अनुगमन गरी मासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
- वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा स्प्रेड दर (Spread Rate) सम्बन्धी विवरण नियमित अनुगमन गरी मासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
- विपन्न वर्ग कर्जा (Deprive Sector Lending)को अनुगमन गरी त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
- प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र कर्जा (Priority Sector Lending) को अनुगमन गरी त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
- वाणिज्य बैंकहरूको पुँजी पर्याप्तता सम्बन्धमा मासिक अनुगमन गरिएको ।
- वाणिज्य बैंक तथा पूर्वाधार विकास बैंकको वित्तीय विश्लेषण तथा ऐन, प्रचलित कानुन, नियमन, आदेश तथा निर्देशन पालनाको अनुगमन, CAELS Analysis, Early Warning Signals (EWS), Stress Testing Result आदि समेटी त्रैमासिक रूपमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षन प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
- वाणिज्य बैंकहरूको वित्तीय विश्लेषणका आधारमा त्रैमासिक रूपमा Key Financial Indicators तयार गरी बैंकको वेबसाइटमा प्रकाशन गरिएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड बमोजिमको वित्तीय विवरणको आधारमा २० वाणिज्य बैंक तथा नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि. लाई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको ।
- वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा बैंकहरूमा स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा देखिएका कैफियतलगायत बाह्य लेखापरीक्षकले औंल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न तथा त्यस्ता कैफियतहरू पुनः दोहोरिन नदिने व्यवस्था मिलाउनका लागि बैंकहरूलाई निर्देशन दिइएको ।

२.३२ यस बैंकबाट सम्पन्न गरिएका समष्टिगत, लक्षित तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण तथा नियमित गरिने गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका आधारमा तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूमा उल्लेख गरिएका कैफियतहरू तथा तत् सम्बन्धमा जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना भए/नभएको कार्यको नियमित अनुगमन गर्ने गरिएको छ। सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूको अर्धवार्षिक रूपमा अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

२.३३ वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषणसहित समसामयिक विषयवस्तुहरू समेटेर आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

२.३४ बैंकहरूवाट प्राप्त हुने कर्जा नोक्सानी व्यवस्थासम्बन्धी विवरणका आधारमा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुरूप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरे नगरेको सम्बन्धमा सङ्क्षिप्त प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

२.३५ वाणिज्य बैंकहरूबाट Supervisory Information System (SIS) मार्फत प्राप्त हुने तथ्याङ्क तथा विवरण अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने गरिएको छ ।

२.३६ बैंकका ठूला ऋणीहरूको Interconnectedness सम्बन्धी विश्लेषण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

२.३७ बैंकले पेस गरेको ICAAP Report को आधारमा Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) गरिएको छ ।

२.३८ वाणिज्य बैंकका मुख्य परिसूचकहरू देहायबमोजिम रहेका छन् (तालिका २.८) ।

तालिका २.८ : वाणिज्य बैंकका मुख्य परिसूचकहरू

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०८१ असार मसान्त	२०८२ असार मसान्त
१	कुल सङ्ख्या	२० (निफ्रासहित २१)	२० (निफ्रासहित २१)
२	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	३७९.०२	३८५.३३
३	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	५६१.४९	६००.०१
४	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	७१३.७१	७६४.६८
५	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	५७५६.७७	६५४१.६५
६	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	४५६९.०८	४९६३.१५
७	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१०.१०	१०.०३
८	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१२.८४	१२.७८
९	कर्जा-स्रोत परिचालन अनुपात (प्रतिशत)	७८.६५	७६.६३
१०	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	३२.२१	३५.०७
११	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२८.७३	३०.१३
१२	निष्कृय कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	३.७६	४.४४
१३	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	६.०३	५.४१

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

२.३९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालनमा रहेका १७ विकास बैंक र १७ वित्त कम्पनीको समष्टिगत/लक्षित स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । सोमध्ये ८ विकास बैंकहरूको जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण सम्पन्न भएको छ । सोही क्रममा समस्याग्रस्त २ वित्त कम्पनीको समेत निरीक्षण गरिएको छ ।

२.४० सेवाग्राहीहरू एवम् विभिन्न निकायबाट विभिन्न माध्यमद्वारा आएको गुनासोका आधारमा समीक्षा अवधिमा १ विकास बैंक र ४ वित्त कम्पनीको विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

२.४१ स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न भई निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित कैफियतहरूको सुधारको लागि दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन पक्षको अनुगमन गरिएको छ ।

२.४२ वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि १५ विकास बैंक र १३ वित्त कम्पनीहरूलाई आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

२.४३ नियमित रूपमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण कार्य गरी विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको पुँजीकोष पर्याप्तता, अनिवार्य नगद अनुपात (CRR), वैधानिक तरलता अनुपात (SLR), कर्जा तथा निक्षेप अनुपात (CD Ratio), आधार दर, स्प्रेड दर, क्षेत्रगत कर्जा, विपन्नवर्ग कर्जा लगायतका नियमनकारी व्यवस्थाहरूको अनुगमन गरी त्रैमासिक गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

२.४४ प्रचलित कानुन, नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी गरिएका नियमन व्यवस्था तथा दिइएका निर्देशनको अनुपालना नभएकोले ३ फाइनान्स कम्पनी र १ विकास बैंकलाई आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नसिहत दिइएको छ। त्यसैगरी, ४ विकास बैंक र ५ फाइनान्स कम्पनीलाई सचेत गराइएको छ भने २ फाइनान्स कम्पनी तथा १ विकास बैंकलाई नगद जरिवाना गरिएको छ। यस अवधिमा १ विकास बैंकलाई शीघ्र सुधारात्मक कारबाही (Prompt Corrective Action) गरिएको छ भने १ विकास बैंकलाई समस्याग्रस्त घोषणा गरी बैंकको नियन्त्रणमा लिइएको छ।

२.४५ सहुलियतपूर्ण कर्जासम्बन्धी मार्गदर्शन र यस बैंकबाट जारी सहुलियतपूर्ण कर्जासम्बन्धी निर्देशन उल्लङ्घन गरेका ७ विकास बैंक तथा ८ फाइनान्स कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा १०० को उपदफा २ को खण्ड (क) बमोजिम सचेत गराइएको छ।

२.४६ यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्रदान गरिएका 'ख' र 'ग' वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको छ।

२.४७ २०८२ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको अपरिस्कृत वित्तीय विवरणअनुसार निष्कृय कर्जा अनुपात औसतमा ४.६३ प्रतिशत रहेको छ भने कुल पुँजीकोष अनुपात औसतमा १३.९३ प्रतिशत रहेको छ। सो अनुपात २०८१ असार मसान्तमा क्रमशः ३.६२ र १३.३८ प्रतिशत रहेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा अवधिको अन्त्यमा वित्त कम्पनीहरूको निष्कृय कर्जा अनुपात औसत ८.५९ रहेको छ भने कुल पुँजीकोष अनुपात औसत १३.३९ प्रतिशत रहेको छ। उक्त अनुपात २०८१ को असार मसान्तमा क्रमश ७.१३ प्रतिशत र १४.७७ प्रतिशत रहेको थियो।

२.४८ २०८२ असार मसान्तमा कायम रहेको विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको अपरिष्कृत प्रमुख वित्तीय सूचकहरू देहायबमोजिम रहेका छन् (तालिका २.९)।

तालिका २.९ : विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	सूचकहरू	विकास बैंक	वित्त कम्पनी
१.	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	४२.५५	१४.१३
२.	प्राथमिक पुँजी (रु.अर्बमा)	५७.५१	१२.५५
३.	कुल पुँजी कोष (रु.अर्बमा)	७१.३०	१४.८३
४.	कुल निक्षेप (रु.अर्बमा)	६२५.८७	१३१.१६
५.	कुल ऋण (रु.अर्बमा)	५२१.६५	१०१.४०
६.	प्राथमिक पुँजी अनुपात (प्रतिशतमा)	११.२३	११.३३
७.	कुल पुँजी अनुपात (प्रतिशतमा)	१३.९३	१३.३९
८.	कुल कर्जा/निक्षेप अनुपात (प्रतिशतमा)	८४.०६	७७.६३
९.	तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)	२६.७२	३२.३१
१०.	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)	२४.६०	२६.२८
११.	निष्किय कर्जा अनुपात (प्रतिशतमा)	४.६३	८.५९
१२.	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशतमा)	६.६२	५.८३
१३.	निर्देशित क्षेत्र कर्जा (प्रतिशतमा)	२५.५९	२०.२५

नोट : परिसूचकहरुमा समस्याग्रस्त घोषित कर्णाली विकास बैंक, नेपाल शेयर मार्केट एण्ड फाइनान्स लि. र क्यापिटल मर्चेण्ट बैंकिंग एण्ड फाईनान्स कम्पनी लि. को तथ्याङ्क समावेश गरिएको छैन।

लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

२.४९ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्या २०८२ असार मसान्तमा ५२ रहेको छ। जसमध्ये ३ थोक कर्जा प्रदायक संस्था र ४९ खुद्रा कर्जा प्रवाह गर्ने लघुवित्त संस्थाहरू रहेका छन्। २०८२ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या ५,०२६ रहेको छ र ती संस्थाहरूमा कुल १४ लाख ७८ हजार समूह, ६२ लाख २१ हजार सदस्य र २७ लाख ६ हजार ऋणी आबद्ध रहेका छन्। खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने ४९ लघुवित्त वित्तीय संस्थामध्ये २ संस्थाले सर्वसाधारणबाट निक्षेप सङ्कलनको अनुमति पाएका छन्। ५२ संस्थाहरूमध्ये ३९ राष्ट्रियस्तर, ९ प्रदेशस्तर र ४ जिल्लास्तरका लघुवित्त वित्तीय संस्था रहेका छन्।

२.५० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ४० लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र ३ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।

२.५१ समीक्षा अवधिमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को दोस्रो अर्धवार्षिक र आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रथम अर्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन (Enforcement Report) तथा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चौथो त्रैमासिक, आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

२.५२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

२.५३ समीक्षा अवधिमा चुक्तापुँजीको दुई प्रतिशतभन्दा बढी सस्थापक सेयर खरिद/बिक्री गर्दा यस बैंकको स्वीकृति नलिई सेयर खरिद/बिक्री गर्न स्वीकृति दिने एक लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सञ्चालक समिति, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र कम्पनी सचिवलाई सचेत गराइएको छ।

२.५४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम पुँजीकोष अनुपात कायम नगर्ने एक लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शीघ्र सुधारात्मक कारबाहीसम्बन्धी विनियमावली, २०७४ बमोजिम कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ।

२.५५ २०८२ असार मसान्तसम्ममा लघुवित्त सम्बन्धी कारोबार गर्ने "घ"वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको साधन, स्रोत तथा उपयोगको स्थिति देहायबमोजिम रहेको छ (तालिका २.१०)।

तालिका २.१० : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को साधन, स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार*
पुँजी तथा जगेडा कोष	५९३२	६३०२	६७५२
बचत तथा निक्षेप	१६७०९	१७६६६	१९९७५
सापटी	२१४२४	२३०७४	२३९४९
अन्य	४७०९	५६७५	७११८
नाफा हिसाब	५१९	६८६	९२३
जम्मा साधन	४९२९३	५३४०३	५८७१७
तरल कोष	२६९६	३४५९	४२५१
लगानी	९३४	१०१९	१०५३
कर्जा तथा सापट	४३२२४	४५५८५	४९१८०
अन्य	२३३४	३२९४	४१७१
नोक्सान हिसाब	१०५	४६	६२
जम्मा उपयोग	४९२९३	५३४०३	५८७१७

*अपरिष्कृत

गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

२.५६ सुपरिवेक्षकीय दायरामा रहेका सम्पूर्ण संस्थाहरूको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणसम्बन्धी कार्यका लागि आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा एकीकृतरूपमा गैर-बैंक वित्तीय संस्था निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि, २०८१ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

२.५७ समीक्षा अवधिमा विप्रेषण कारोबार गर्ने १२ कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र १० बैंकहरू गरी जम्मा २२ विप्रेषण कारोबार गर्ने बैंक/कम्पनीहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ। साथै, हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि. र राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडको स्थलगत निरीक्षण कार्यसमेत सम्पन्न गरिएको छ।

२.५८ समीक्षा अवधिमा उपत्यकाभित्रका ३४ मनिचेन्जर कम्पनी, २४ टुर्स ट्राभल्स तथा ट्रेकिङ्ग कम्पनी, ८ हायरपर्चेज कम्पनी, १२ होटल, १ क्यासिनो, ६ कार्गो कम्पनी, ६ एयरलायन्स कम्पनी र अन्य ७ गरी ९८ कम्पनीहरू तथा उपत्यकाबाहिरका १२ मनिचेञ्जर तथा १२ होटल र १ ट्राभल्स तथा टुर्सहरू, २ क्यासिनो र १ अन्य गरी जम्मा २८ कम्पनीहरूको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण

२.५९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण कार्यका लागि छुट्टै महाशाखा स्थापना गरिएको छ।

२.६० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ४० सूचक संस्थाहरूको सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी नियमित सुपरिवेक्षण तथा २३ संस्थाको २७ पटक विशेष निरीक्षण गरिएको छ। सोही अवधिमा लक्षित वित्तीय कारबाही (Targeted Financial Sanction) सन्दर्भमा सबै इजाजतपत्रप्राप्त "क" वर्गका वाणिज्य बैंकहरूको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ।

२.६१ समीक्षा अवधिमा सम्पत्ति शुद्धीकरण, आतङ्कारी क्रियाकलाप तथा आम-विनाशकारी हातहतियार निर्माणमा वित्तीय लगानीको निवारणसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुन, ऐन, नियम तथा बैंकबाट जारी भएका निर्देशनहरूको अनुपालना नभएको कारण "क" वर्गको वाणिज्य बैंक १, "ख" वर्गका विकास बैंकहरू २ र भुक्तानी सेवा प्रदायक २ सूचक संस्थाहरूलाई वित्तीय तथा गैर वित्तीय कारबाही गरिएको छ।

२.६२ नेपाल राष्ट्र बैंकले गरेको सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण (AML/CFT) सम्बन्धी वार्षिक गतिविधिको प्रतिवेदन नियमित रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय (OPMCM) लाई समर्पित पोर्टलमार्फत पठाउने गरिएको छ।

२.६३ वित्तीय जानकारी इकाई (FIU) सँग अन्तरक्रिया र सम्पर्क कायम गर्न goAML सन्देश बोर्ड प्रयोग गर्ने गरिएको छ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

विदेशी विनिमय नियमन

२.६४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले विदेशबाट भित्र्याएको विदेशी मुद्राको ऋणमा निहित विनिमय जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक स्वाप कारोबार विनियमावली, २०८१ जारी गरिएको छ।

२.६५ विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ तथा विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५ मा भएको संसोधनबमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋण व्यवस्थापन विनियमावली, २०७८ (चौथो संशोधनसहित) जारी गरिएको छ।

२.६६ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाहेक अन्य मुलुकहरूबाट प्रतीतपत्र बाहेक Documents Against Payment तथा Documents Against Acceptance को माध्यमबाट आयात गर्ने अधिकतम सीमा अमेरिकी डलर १,००,००० कायम गरिएको छ।

२.६७ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाहेक तेस्रो मुलुकहरूबाटड्राफ्ट/टी.टी. को माध्यमबाट आयात गर्ने अधिकतम सीमा अमेरिकी डलर ५०,००० कायम गरिएको छ।

२.६८ समीक्षा अवधिमा सुनचाँदी व्यवसाय गर्ने उद्योगले चाँदीका गरगहना, कलात्मक वस्तु, भाँडाकुँडा आदि बनाउन औद्योगिक कच्चा पदार्थको रूपमा आफ्नै प्रयोजनको लागि चाँदी आयात गर्दा प्रतिपटक अमेरिकी डलर ३,००,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न सक्ने गरी सीमा कायम गरिएको र अन्य सुनचाँदी व्यवसायीलाई चाँदी आयात गर्दा प्रतिपटक अमेरिकी डलर १,००,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न सक्ने सीमा कायम गरिएको छ।

२.६९ भारतबाहेक अन्य मुलुकको भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकहरूलाई राहदानीबापत प्रतिपटक अमेरिकी डलर २,५०० वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। यस्तै, स्थलमार्गबाट चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत (नियमानुसार सीमा ओहोर दोहोर गर्ने व्यक्तिहरू बाहेक) र स्थलमार्गबाट सार्क मुलुकहरू (भारतबाहेक) मा निजी भ्रमण जाने व्यक्तिहरूलाई सम्बन्धित देशको प्रवेशाज्ञा भएमा एक पटकमा बढीमा अमेरिकी डलर १,००० र एक आर्थिक वर्षमा बढीमा अमेरिकी डलर २,००० कायम गरिएको छ।

२.७० समीक्षा अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रचलित व्यवस्थाअन्तर्गत रही पछि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै हिसाबमिलान गर्नुपर्ने सर्तमा खातामा मौज्दात रहेको अवस्थामा अमेरिकी डलर २५,०००।- सम्म खर्च गर्न सकिने गरी क्रेडिट कार्ड जारी गर्न सक्ने सीमा कायम गरिएको छ।

२.७१ नेपाली नागरिकहरूको नाममा खोलिएको कुनै पनि किसिमको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाताबाट सम्बन्धित खातावाला र निजको परिवारका सदस्यहरूलाई विदेशी संस्थाबाट लिइएको सेवा पुष्टि हुने आवश्यक कागजातको आधारमा सम्बन्धित संस्थालाई वार्षिक अमेरिकी डलर २५,००० सम्म भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.७२ विदेशी मुद्रामा आय आर्जन गरी विदेशी मुद्रामा खाता भएका नेपाली नागरिकहरू विदेश भ्रमणमा जाँदा आवश्यक कागजात लिई आफ्नो खातामा भएको विदेशी मुद्रा प्रचलित व्यवस्थाबमोजिम उपयोग गर्न चाहेमा विदेशी मुद्रा मौज्दातबाट एक पटक वा पटक पटक गरी वर्षमा बढीमा अमेरिकी डलर २५,०००।- सम्म वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बैंकिङ्ग उपकरणमार्फत उपयोग गर्न सक्ने सीमा कायम गरिएको छ।

२.७३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाहरूमा काम गरी तलब भत्ता तथा पेन्सनको रूपमा विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने नेपाली नागरिकहरूले आवश्यक कागजातको आधारमा नेपाली बैंकहरूमा खोलिएको विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा प्रचलित व्यवस्थाले खर्च गर्न छुट दिएका वस्तु आयात गर्न, पर्यटन र सेवा खरिदका लागि नेपाल भित्रिएको कुल परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ७० प्रतिशत बराबरसम्मको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा उपयोग गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। तर, यस्तो सटही सुविधा एक पटकमा अमेरिकी डलर २५,०००।- सम्म वा पटक पटक गरी एक वर्षमा जम्मा अमेरिकी डलर ३०,०००।- सम्म प्रदान गर्दा उल्लिखित ७० प्रतिशतको सीमा लागू नहुने व्यवस्था गरिएको छ।

२.७४ समीक्षा अवधिमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खोलिएका खाताबाट आफ्नो तथा आफ्नो Sister Concern को लागि विदेशी संस्थाबाट लिने विविध सेवा, अदृश्य आयात (Invisible Import) लिए/गरेको पुष्टि हुने कागजात/बिल बीजकको आधारमा मासिक रूपमा बढीमा अमेरिकी डलर २५,०००।- सम्म सम्बन्धित पक्षलाई भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.७५ विप्रेषण कारोबारबापत सम्झौता गरिएको विदेशी संस्थाबाट प्राप्त भएको कमिसन बापतको आर्जित रकमबाट खोलेको विदेशी मुद्रा खाताबाट आफ्नो प्रयोजनको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गरिने आयातको भुक्तानी गर्न सकिने साबिकको रकम अमेरिकी डलर २५,०००।- कायम गरिएको छ।

२.७६ ट्राभल, ट्रेकिङ्ग, कार्गो, कुरियर, होटल, एयरलाइन्स तथा सोको जि.एस.ए/पि.एस.ए र अन्य निकायहरूले रिप्याट्रिएशन खाताबाट रिप्याट्रिएशन गरी बाँकी रहेको विदेशी मुद्राबाट अमेरिकी डलर २५,०००।- वा सो बराबरसम्मको सेवा लिएबापत विदेशी संस्थालाई भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि खर्च गर्न सकिने गरी सीमाकायम गरिएको छ।

२.७७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मावार्षिक १०० (एक सय) सम्म कामदार पठाउने वैदेशिक रोजगार व्यवसायी फर्म/कम्पनी/संस्थाहरूको व्यापार प्रवर्द्धन खर्च, मनोरञ्जन खर्चबापत व्यवसायीहरू वैदेशिक भ्रमणमा जाँदा निवेदनको आधारमा आफ्नो विदेशी मुद्रा खाताबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले वर्षमा एक पटक वा पटक पटक गरी बढीमा अमेरिकी डलर २५,०००।- सम्म सटही सुविधा दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ। साथै, वर्षमा १०० जना भन्दा बढी कामदार पठाउने वैदेशिक रोजगार कम्पनीहरूको हकमा वर्षमा एक पटक वा पटक पटक गरी बढीमा अमेरिकी डलर ३०,०००।- सम्म सटही सुविधा दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.७८ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त "क" वर्गका बैंक तथा राष्ट्रिय स्तरका "ख" वर्गका विकास बैंकहरूले गैर-आवासीय नेपाली तथा गैर-आवासीय नेपालीबाट प्रवर्द्धित विदेशस्थित संस्थाको निक्षेप सङ्कलन गर्न खोलिएको खाताको मौज्दातले खामेसम्म खातामा रहेको रकमलाई एयरमार्क गरी एकै पटक वा पटक-पटक गरी प्रतिवर्ष अमेरिकी डलर १००,०००।- सम्म खर्च हुने सक्ने गरी विद्युतीय कार्ड वा अन्य विद्युतीय भुक्तानीका उपकरण जारी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.७९ प्रतीतपत्रमार्फत आयात गर्दा Copy Document को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं. ४/४(ग) जारी भएको मितिले ६० दिनभित्र Original Document पेस भइसक्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८० समीक्षा अवधिमा भारतबाहेक तेस्रो मुलुकहरूबाट प्रतीतपत्र बिना ड्राफ्ट/टी.टी.को माध्यमबाट आयात गर्दा सटही सुविधा प्रदान भएको १२० दिनभित्र सामान आयात गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८१ हवाइजहाज, दूरसञ्चार र मेडिकल इक्विपमेण्टका पार्टपूर्जाहरू तत्कालै विदेशबाट मगाउनुपरेको अवस्थामा र बिक्रेताले उधारोमा दिएमा अधिकतम अमेरिकी डलर १,००,००० सम्मका त्यस्ता सामानहरू अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल भन्सार नाकाबाट आयात गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८२ सामान आयात वा निर्यातको सिलसिलामा पोर्ट अथोरिटी, ढुवानी/कन्टेनर सेवाप्रदायक वा सोसम्बन्धी कार्य गर्ने निकाय/संस्थामा तिर्नुपर्ने डेमुरेज (Demurrage) तथा डिटेन्सन (Detention) शुल्कको लागि सम्बन्धित आयात/निर्यातको लागि जारी भएको ढुवानीसम्बन्धी कागजातको प्रतिलिपि र सो ढुवानी कागजातको नम्बरसमेत उल्लेख भई सम्बन्धित निकाय/संस्थाबाट जारी भएको बिलबिजकको आधारमा सटही प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८३ वैदेशिक रोजगारीमा अष्ट्रेलिया जाने नेपाली नागरिकलाई समेत राहदानीबापत अधिकतम अमेरिकी डलर ५०० सटही सुविधा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८४ विदेशस्थित अस्पतालमा गई औषधोपचार गराउने र आवश्यक औषधी खरिद गर्ने प्रयोजनका लागि नेपाली नागरिकहरूलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले वार्षिक अमेरिकी डलर १५,००० सटही सुविधा प्रदान गर्न

सक्ने व्यवस्था गरिएको छ। यस्तो सुविधाबाट उपचारजन्य उपकरणसमेत खरिद गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८५ परिवर्त्य विदेशी मुद्राको स्रोत भएका संस्थाबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पारिश्रमिक प्राप्त गर्ने गरी नेपालमा कार्यरत भारतीय नागरिकलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा समेत पारिश्रमिकको रिप्याट्रियशन सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा नेपाल सरकारको अनुमति लिई खुलेका नेपालस्थित शिक्षण संस्थाहरूलाई सम्बन्धन, परीक्षा लगायतका शुल्कहरूको भुक्तानी सीमा अमेरिकी डलर २५,००० कायम गरिएको छ।

२.८७ बस/मिनिबसको बडी निर्माणको लागि भारतीय फर्म, कम्पनी, वा संस्थाले भुक्तानी पाउने गरी प्रति सवारी भा.रु.१५ लाखसम्मको सटही सुविधा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाटै प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८८ विदेशबाट विदेशी मुद्रा प्राप्त भएको आधारमा फर्म, कम्पनी, संघ, संस्थाले भारत तथा तेस्रो मुलुकका सेवा आयात गरी अन्य मुलुक (भारत समेत) मा निर्यात व्यापार गर्न विदेशी मुद्रा प्राप्त गर्ने सम्बन्धित वाणिज्य बैंकले विदेशी मुद्राको सुविधा उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२.८९ मनिचेञ्जरले पोइन्ट अफ सेल्स (पी.ओ.एस.), क्युआर कोडलगायतका विद्युतीय माध्यमबाट सटही सुविधा दिन यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२.९० नेपालमा कार्यरत रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पारिश्रमिक प्राप्त गर्ने भारतीय नागरिकको हकमा सो प्रमाणित हुने कागजातको आधारमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न तथा सञ्चालन गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.९१ परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा लिएको ऋणको किस्ता (सावाँ, ब्याज) विभिन्न परिस्थितिजन्य कारणले सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योगहरूको विदेशी मुद्रा आम्दानी नभएर परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न नसकिने अवस्था भएमा २०८२ असार मसान्तसम्मका लागि सम्बन्धित बैंक-वित्तीय संस्थाले प्रचलित विनिमय दरका हिसाबले नेपाली रुपैयाँमा असुल गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२.९२ होटलहरूले प्रतिग्राहक अधिकतम अमेरिकी डलर १,००० सम्मको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा एक बसाइ अवधिमा एकै पटक वा पटक-पटक गरी सटही प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

२.९३ "नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली, २०७९" बमोजिम इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनीले बाहेक अन्यले सब-एजेण्ट/सब-रिप्रिजेन्टेटिभ नियुक्त गर्न नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ।

२.९४ परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सूचीमा ओमानी रियाल (OMR) थप गरिएको छ।

२.९५ इजाजतपत्रप्राप्त "क" वर्गका बैंकले Proprietary अन्तर्गतका Derivatives कारोबारको हकमा वक्यौता खरिद र बिक्री (Buy/Sale) दुवैको जोड प्राथमिक पुँजीको २० प्रतिशतभन्दा बढी हुन नहुने गरी सीमा कायम गरिएको छ।

विदेशी मुद्रा कारोबार गर्न इजाजत

२.९६ २०८२ असार मसान्तसम्म यस बैंकबाट जारी गरिएको "नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय कारोवार इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ (संशोधनसहित)" बमोजिम विदेशी विनिमय कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूमा वाणिज्य बैंक २०, विकास बैंक ९, फाइनान्स कम्पनी ७, क्यासिनो ८ र अन्य

संस्थाहरू २२६१ रहेका छन्। त्यसैगरी, "नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ (संशोधन सहित)" बमोजिम ३०८ मनिचेञ्जरहरूलाई इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ।

२.९७ "नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली, २०७९ (संशोधनसहित)" बमोजिम विपेषण कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूमा वाणिज्य बैंक १९, विकास बैंक ५ र अन्य संस्थाहरूमा २४ विप्रेषण कम्पनीहरू रहेका छन्।

वस्तु तथा सेवा आयात/निर्यात

२.९८ समीक्षा अवधिमा विदेशी फर्म, कम्पनी तथा संस्थासँग नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले सम्झौता गरी सेवा खरिद गरेबापत वाणिज्य बैंकहरूले प्रदान गर्न सक्ने विदेशी मुद्रा सटही सुविधाको सीमाका अतिरिक्त यस बैंकमा पेस हुन आएका १,६७९ फाइलमार्फत रु.२१ अर्ब ५२ करोड बराबरको विदेशी मुद्राको सटही सुविधा प्रदान गरिएको छ।

२.९९ निर्यात व्यापारलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले विभिन्न निर्यातकर्ता फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूलाई वाणिज्य बैंकहरूबाट भुक्तानी भएको रु. १ अर्ब १९ करोड ७० लाख बराबरको निर्यातमा नगद अनुदान रकमको शोधभर्ना उपलब्ध गराइएको छ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति तथा लगानी

२.१०० २०८१ असार मसान्तमा यस बैंकको विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानी अमेरिकी डलरमा १३ अर्ब ६२ करोड रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा यस्तो रकम अमेरिकी डलरमा १७ अर्ब ५० करोड रहेको छ।

२.१०१ विदेशी विनिमय सञ्चितिको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न सुरक्षा, तरलता तथा प्रतिफलको आधारमा सञ्चिति लगानीलाई विभिन्न बैंकहरूमा आवधिक निक्षेप, केन्द्रीय बैंकबाट जारी हुने ट्रेजरी बिल्स तथा नोट्स, चीनियाँ सरकारी बण्ड, बैंक फर इन्टरनेसनल सेटलमेन्टले जारी गरेका FIXBIS र Medium Term Investment (MTI) लगायतका उपकरणहरूमा केन्द्रित गरिएको छ। यस अवधिमा अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा सुनको मूल्यमा आएको उतार चढावका कारण सुनमा वाञ्छित सीमाअनुसार लगानी हुन सकेको छैन।

२.१०२ बैंकले अमेरिकी डलर, युरो, पाउण्ड स्टर्लिङ, चीनियाँ युआन, जापानी येन, अष्ट्रेलियन डलर, क्यानेडियन डलर र भारतीय रुपैयाँको लगानीयोग्य उपकरणहरूमा लगानी गर्दै आएको छ। २०८२ असार मसान्तमा कुल लगानीमा मुख्य हिस्सा अमेरिकी डलर (५९.०६ प्रतिशतं) रहेको छ।

२.१०३ अमेरिकी फेडरल रिजर्भ बैंकलगायत अधिकांश केन्द्रीय बैंकहरूले नीतिगत दर घटाएको कारणले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विदेशी विनिमय सञ्चितिबाट प्राप्त प्रतिफल ४.२३ प्रतिशत रहेको छ।

२.१०४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंकले लगानी व्यवस्थापन गर्ने सिलसिलामा CIMB Bank Berhad, Singapore; Mashreq Bank PSC, UAE र Standard Chartered Bank, Singapore लाई लगानीयोग्य काउण्टरपार्टीहरूको रूपमा सूचीकृत गरी सो बैंकहरूसँग Relationship Management Application (RMA) स्थापना भई कारोबार सुरु गरेको छ।

२.१०५ विदेशी विनिमय सञ्चिति व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउने प्रयोजनको लागि अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले उपलब्ध गराएको प्राविधिक सहायता प्रतिवेदन (Technical Assistance Report Nepal: Improving the Foreign Exchange Reserves Management Framework) बाट प्राप्त सुझाव समेटी तयार गरिएको "नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय लगानी नीति, २०८१" कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

वैदेशिक लगानी तथा ऋण

२.१०६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विदेशी मुद्रा भित्र्याउनु पूर्व यस बैंकलाई दिइने लिखित जानकारीमार्फत रु.७१ अर्ब २२ करोड, सेयर स्वामित्व परिवर्तनमार्फत नेपाली उद्योगमा कायम रहेका कुल नेपाली सेयरधनीहरूको सेयरधारण अनुपात घट्ने गरी भएको विदेशी लगानीको लागि रु. ८ अर्ब ४६ करोड तथा लगानी समर्थन स्वीकृतिमार्फत रु.२३ करोड गरी कुल रु.७९ अर्ब ९२ करोड बराबरको विदेशी लगानीबापत विदेशी मुद्रा भित्र्याउन अनुमति प्रदान गरिएको छ। साथै, उक्त अवधिमा यस बैंकबाट अनुमति प्राप्त बैंक/वित्तीय संस्थालाई रु.८ अर्ब ६५ करोडर अन्य उद्योग/कम्पनीलाई रु. ५१ अर्ब ७८ करोड गरी कुल रु.६० अर्ब ४३ करोड बराबरको वैदेशिक ऋण भित्र्याउन अनुमति प्रदान गरिएको छ।

२.१०७ समीक्षा अवधिमा रु.११ अर्ब ३० करोड बराबरको विदेशी लगानी र रु.५४ अर्ब ८३ करोड बराबरको विदेशी ऋणको लेखाङ्कन भएको छ। साथै, उक्त अवधिमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानी फिर्ता, ऋणमार्फत भित्रिएको विदेशी लगानीको साँवा र ब्याज, विदेशी लगानीबाट आर्जित लाभांश, प्रविधि हस्तान्तरणबवापतको रोयल्टी तथा विदेशी लगानीसँग सम्बन्धित विभिन्न शुल्कहरू भुक्तानीको लागि जम्मा रु.३३ अर्ब ६ करोड बराबरको विदेशी मुद्रा सटहीको स्वीकृति प्रदान गरिएको छ।

भुक्तानी प्रणाली

२.१०८ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई भुक्तानी सेवा प्रदायकको रूपमा कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने व्यवस्थाअनुरूप आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्त्यसम्ममा २० वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १५ वित्त कम्पनी र १२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ। समीक्षा अवधिमा १३ भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूको अनुमतिपत्र नवीकरण गरिएको छ।

२.१०९ भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई विदेशी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी अन्तरदेशीय भुक्तानी कारोबारको Acquiring सेवा सञ्चालन गर्न/प्रक्रिया अघि बढाउन स्वीकृति प्रदान गरिएको छ। यसैगरी, फोनपे पेमेन्ट सर्भिस लि. लाई नेपालमा जारी भएका भुक्तानी उपकरणहरू (कार्डबाहेक) को प्रयोग गरी भारतमा क्यूआर कोडमार्फत Person2Merchantको भुक्तानी कारोबार गर्न Issuing सेवा सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ।

२.११० "भुक्तानी तथा फस्यौंट विनियमावली (संशोधनसमेत), २०७७" को व्यवस्थाबमोजिम २ भुक्तानी सेवा प्रदायक संस्थाहरूलाई एक आपसमा गाभिई एकीकृत कारोबार सुरु गर्न अन्तिम स्वीकृति प्रदान गरिएको छ।

२.१११ "भुक्तानी तथा फस्यौंट ऐन, २०७५", "भुक्तानी तथा फछ्यौंट विनियमावली, २०७७", "भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन, २०८१" तथा "सम्पत्ति शद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४" का विभिन्न प्रावधानहरूको उल्लङ्घन गरेको पाइएकोले २ भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र खारेज गरिएको छ।

२.११२ लामो समयदेखि कारोबार नगरी निष्क्रिय रहेको १ भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र नवीकरण गरिएको छैन। यसैगरी, यस बैंकको निर्देशनको पूर्ण परिपालना नगरेको १ भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र खारेज गरिएको छ।

२.११३ विद्युतीय भुक्तानी पूर्वाधारमा भएको विकास, विद्युतीय भुक्तानी कारोबारको लागि गरिएको प्रोत्साहन र सर्वसाधारणको विद्युतीय भुक्तानी उपकरण प्रयोगमा बढ्दो अभ्यासका कारण आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विद्युतीय कारोबार उल्लेख्य बढेको छ (तालिका २.११ र २.१२)।

तालिका २.११ : विद्युतीय भुक्तानीका सूचकहरू

क्र.सं.	सूचकहरू	२०८१ असार मसान्त	२०८१ असार मसान्त	प्रतिशत परिवर्तन
		सङ्ख्यामा		
१	भुक्तानी प्रणली सञ्चालक (PSO)	९	९	०
२	भुक्तानी सेवा प्रदायक (PSP)	२६	२२	-१५.३८
३	भुक्तानी सेवा प्रदायकहरू(PSPs) मा आधिकारिक एजेन्ट	१७,५६३	४,२७,७८७	२३३५.७३
४	वालेट प्रयोगकर्ता	२,३४,६१,१०७	२,६७,६५,६६०	१४.०९
५	डेबिट कार्ड	१,२८,९३,५२८	१,३६,६५,७९२	५.९९
६	क्रेडिट कार्ड	२,८९,२३९	३,१८,४२८	१०.०९
७	प्रिपेड कार्ड	१,८१,७२४	२,५०,६९५	३७.९५
८	मोबाइल बैकिङ प्रयोगकर्ता	२,४६,४८,८४६	२,७७,४१,२८४	१२.५५
९	इन्टरनेट बैकिङ प्रयोगकर्ता	१९,१९,३२२	२२,१९,३४१	१५.६३
१०	RTGS सहभागी	४४	४४	०
११	ConnectIPS का प्रयोगकर्ता	१२,७६,८८६	१४,४१,४७१	१२.८९
१२	ECC मा सहभागी	५४	५४	०

२.११४ RTGS प्रणालीमा २० वाणिज्य बैंक, ११ विकास बैंक, १२ वित्त कम्पनी र नेपाल पूर्वाधार विकास बैंक गरी हाल जम्मा ४४ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू आबद्ध भएका छन् । समीक्षा अवधिमा RTGS प्रणालीमार्फत देहायबमोजिम कारोबार भएको छ (तालिका २.१२) ।

तालिका २.१२ : RTGS प्रणालीमार्फत भएका कारोबार विवरण

Types of Transfers	कारोबार सङ्ख्या	कारोबार रकम (रु.दस लाख)
Customer Transfers	३,४८,६४९	५९,२८,२२१
Interbank Transfer	५८,००८	५०,३६,४३६
NCHL Settlements	३,५२,०८३	८९,२३,९७७
NRB Payments	८२,८९९	५,५१,००,०८२

२.११५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस बैंकबाट भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider -PSP) १३ तथा भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (Payment Systems Operator -PSO) ३ गरी १६ संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण, ५ संस्थाको AML/CFT Focused विशेष स्थलगत निरीक्षण र २२ संस्थाहरूको गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण सम्पन्न गरिएको छ । निरीक्षणमा देखिएका कैफियतको आधारमा विभिन्न ७ संस्थाहरूलाई सचेत तथा काराबाही गरिएको छ । साथै, समिक्षा अवधिमा ६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको RTGS सञ्चालनसम्बन्धी स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

२.११६ भुक्तानी प्रणालीको सुरक्षा, जोखिमको पहिचान र व्यवस्थापन, संस्थागत सुशासन, अन्तरदेशीय भुक्तानी कारोबार, आधिकारिक प्रतिनिधिसम्बन्धी व्यवस्थालगायतका विषयमा समयानुकुल सुधार गरी भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन, २०८१ जारी गरिएको छ ।

२.११७ भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त संस्था (बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाहेक) ले आर्जन गरेको मुनाफाको बाँडफाँट तथा लाभांश वितरणसम्बन्धी व्यवस्थालाई पारदर्शी एवम् व्यवस्थित बनाउने अभिप्रायले

"भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त संस्था (बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाहेक) का लागि लाभांश वितरणसम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८२" जारी गरिएको छ ।

२.११८ बैंकिङ तथा भुक्तानी प्रणाली क्षेत्रका वित्तीय नवप्रवर्तकहरूलाई नियामकसँगको सहज पहुँच विस्तार गरी नवप्रवर्तनलाई थप उत्प्रेरित गर्ने उद्देश्यले अन्य नियामक एवम् सरोकारवाला निकाय र निजी क्षेत्रको सहभागिता हुने गरी स्थापना गरिएको Digital Finance Innovation Hub (DiFI-Hub) ले कार्य प्रारम्भ गरेको छ ।

२.११९ अन्तरदेशीय भुक्तानी कारोबारका सम्बन्धमा SWIFT का अतिरिक्त अन्य भुक्तानी उपकरणसमेत स्वीकार गर्ने गरी एकीकृत परिपत्र संशोधन गरिएको छ ।

२.१२० यस बैंकबाट भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकको अनुमतिपत्रप्राप्त संस्था Visa Worldwide Pte. Ltd. बाट जारी भएको Visa B2B Connect उपकरण नेपालमा सञ्चालनमा ल्याउने सम्बन्धमा गरेको प्रस्ताव बैंकमा स्थापना गरिएको Digital Finance Innovation Hub (DiFI-Hub) मा छलफल भई संयन्त्रले उक्त संस्थालाई Non-Binding Guidance प्रदान गरेको छ ।

२.१२१ USSD प्रणालीलाई समेत प्रवर्द्धन गर्न यस प्रणालीमा आधारित भुक्तानी कारोबारको सीमा निर्धारण गर्नुका साथै सुरक्षासम्बन्धी व्यवस्थाका लागि निर्देशन जारी गरिएको छ ।

२.१२२ समीक्षा अवधिमा १७ भुक्तानी सेवा प्रदायक तथा ५ भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक सहित २२ संस्थाहरूलाई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

२.१२३ नेपाल भ्रमणमा आउने पर्यटकलाई लक्षित गरी प्रिपेड कार्डमा आधारित Tourist App, विदेशमा रहेका नेपाली नागरिकहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी विप्रेषण कारोबार गर्नका लागि Remit as Merchant Payment, विदेशमा जारी भएका कार्डहरू लिंक गरी नेपाल आएका विदेशी नागरिकहरूले क्युआर कोडमार्फत विद्युतीय भुक्तानी कारोबार गर्नका लागि Digital wallet for Travelers, नेपाल टेलिकम तथा राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकमा रहेको KYC सम्बन्धी विवरण API Sharing मार्फत प्राप्त गरी वालेट दर्ता गर्न सकिने व्यवस्था, आफ्ना ग्राहकहरूलाई Point of Sale (POS) मेशिनमार्फत अत्यावश्यक बैंकिङ सेवाहरू ग्राहकको घरदैलोमा पुऱ्याउने Door Step Banking जस्ता नवप्रवर्तनमा आधारित प्रविधिमैत्री सेवाहरू सञ्चालनको लागि स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

२.१२४ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को भुक्तानी तथा फस्यौंटसम्बन्धी Oversight प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

२.१२५ केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्रा सञ्चालनमा ल्याउनका लागि CBDC Base Prototype Version 0.1 तयार गरी परीक्षण गरिएको छ । साथै, सोसम्बन्धमा बैंकका कर्मचारीलाई जानकारी गराउन Virtual माध्यमबाट उक्त प्रणालीको सञ्चालनसम्बन्धी प्रयोगात्मक प्रस्तुति (Demonstration) गरिएको छ ।

२.१२६ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषबाट केन्द्रीय बैंक विद्युतीय मुद्रासम्बन्धी प्राविधिक सहयोग प्राप्त भएको छ ।

सूचना प्रविधि

२.१२७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंकमा प्रयोग भइरहेको Human Resource Information System लाई Payroll, Pension, SRFSYS, DISP लगायतका अन्य प्रणालीसँग Application Programming Interface (API) मार्फत Integration गरिएको छ ।

२.१२८ यस बैंकको बैंकिङ विभाग, सुर्खेत कार्यालय तथा धनगढी कार्यालयमा Upgraded ECC तथा New RMIS (Risk Management Information System) प्रणाली सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

२.१२९ SWIFT System लाई सुरक्षित, भरपर्दो तथा व्यवस्थित तवरले सञ्चालन गर्न SWIFT Alliance Entry बाट SWIFT Alliance Cloud मा Migration गर्ने कार्य सम्पन्न गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

२.१३० समीक्षा अवधिमा Consumer Price Index (CPI) Software तथा एसियन क्लियरिङ युनियनको Payment Messaging सँग सम्बन्धित ACUMER System सञ्चालनमा ल्याइएको छ।

२.१३१ साइवर सुरक्षा जोखिमको पहिचान, त्यसबाट हुने असर न्यूनीकरण र साइवर सुरक्षासम्बन्धी घटनामा तत्काल सहायताको लागि वित्तीय क्षेत्र कम्प्यूटर आकस्मिक सहायता समूह (Financial Sector Computer Emergency Response Team, FinCERT) गठन गरिएको छ।

२.१३२ यस बैंकभित्र सूचना प्रविधि पूर्वाधारहरूको सुरक्षा जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न Cyber Security Framework र IT Governance Framework तयार गरिएको छ। साथै, सूचना प्रविधि प्रणालीमा हुनसक्ने संभावित साइवर आक्रमणको पहिचानको लागि बैंकमा प्रयोग भएका विभिन्न सिष्टमको Log विवरणहरू केन्द्रीकृत रूपमा सङ्कलन गरी शङ्कास्पद गतिविधिहरूको विश्लेषण गर्ने कार्यको लागि Security Information and Event Management System (SIEM) प्रयोगमा ल्याइएको छ।

२.१३३ विपद व्यवस्थापनको लागि बैंकको Critical Business Functions र Processes हरूको निरन्तरतालाई सुनिश्चित गर्न IT Disaster Recovery Plan तयार गरिएको छ। बैंकको सूचना सुरक्षालाई थप सुदृढीकरणका लागि Chief Information Security Officer (CISO) र Information Security Officer नियुक्त गरी Cyber Security Unit स्थापना गरिएको छ।

२.१३४ सूचना प्रविधि परिवर्तन व्यवस्थापन नीति, २०८१ (Information Technology Change Management Policy, 2081) र सूचना प्रविधि परिवर्तन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१ (Information Technology Change Management Procedure, 2081) तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

२.१३५ बैंकमा सञ्चालनमा रहेका Web Based Applications हरूलाई Data Breach हुनबाट जोगाउन Web Application Firewall कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

मुद्रा व्यवस्थापन

२.१३६ बैंकनोटको सुरक्षण विशेषता तथा नोटमा प्रयोग हुने प्राविधिक स्पेशिफिकेशनलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरअनुसार अद्यावधिक/परिमार्जित गर्दै बैंकनोटलाई थप सुरक्षित तथा गुणस्तरीय बनाउँदै लगिएको छ। बैंकनोट डिजाइन, छपाइ तथा आपूर्तिको लागि ६ अन्तर्राष्ट्रिय सेक्युरिटी प्रिन्टर्स कम्पनीहरूलाई पूर्वयोग्यता सूचीमा समावेश गरिएको छ।

२.१३७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा देहायअनुसारका विभिन्न दरका नोट छपाइसम्बन्धी कार्य गरिएको छ:

- रु.५ दरको ३५ करोड थान बैंकनोट करार सम्झौताबमोजिम पहिलो लटअन्तर्गतको १३ करोड थान बैंकनोट आपूर्ति भई ढुकुटी दाखिला भएको छ।
- रु.१० दरको ३४ करोड थान बैंकनोट डिजाइन, छपाइ तथा आपूर्तिका लागि करार सम्झौताबमोजिम पहिलो लटअन्तर्गतको ९ करोड थान बैंकनोट आपूर्ति भई ढुकुटी दाखिला भएको छ।
- रु.२० दरको ३१ करोड थान बैंकनोट करार सम्झौताबमोजिम आपूर्ति भई ढुकुटी दाखिला भएको छ।

२.१३८ २०८२ असार मसान्तमा विभिन्न दरका रु.५१ अर्ब ५१ करोड ८२ लाख ४९ हजार बराबरको नयाँ नोट स्टक मौज्दात रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मौज्दात रु.१४५ अर्ब ७ करोड ४ लाख ९९ हजार रहेको थियो (तालिका २.१३)।

तालिका २.१३ : नयाँ नोट स्टक मौज्दात विवरण

दर (रु.)	२०८० असार	२०८१ असार	२०८२ असार	वृद्धि प्रतिशत	
				२०८१ असार	२०८२ असार
१	५०,०००	५०,०००	५०,०००	-	-
२	६,३००,०००	६,३००,०००	६,३००,०००	-	-
५	४५७,५००,०००	१७१,२५०,०००	६५०,०००,०००	(६२.५७)	२७९.५६
१०	१,३६२,८९९,०४०	७२४,३९९,०४०	१,४४४,८९९,०४०	(४६.८५)	९९.४६
२०	६७०,०००,०००	२,०२१,०००,०००	५,६४७,०००,०००	२०१.६४	१७९.४२
५०	१,३५२,५००,०००	२८७,५००,०००	२८५,०००,०००	(७८.७४)	(०.८७)
१००	११,९२५,०००,०००	५,०१०,०००,०००	४,७८५,०००,०००	(५७.९९)	(४.४९)
५००	८२,०७५,०००,०००	६२,२५०,०००,०००	२२,७००,०००,०००	(२४.१५)	(६३.५३)
१०००	११८,७००,०००,०००	७४,६००,०००,०००	१६,०००,०००,०००	(३७.१५)	(७८.५५)
कुल रकम	**२१६,५४९,२४९,०४०**	**१४५,०७०,४९९,०४०**	**५१,५१८,२४९,०४०**	**(३३.०१)**	**(६४.४९)**

२.१३९ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विभिन्न दरका ३,८५० बाकस नयाँ नोटहरू देहायबमोजिम निष्कासन (Stock Out) भएको छ (तालिका २.१४)।

तालिका २.१४ : नोट स्टकबाट चलनचल्तीमा निष्कासित नोटको विवरण

दर (रु.)	जम्मा Stock Out बाकसमा (प्रति बाकस ५० हजार थान बैंकनोट)	जम्मा Stock Out रकम (रु.)
५	६८५	१७,१२,५०,०००
१०	३११	१५,५५,००,०००
२०	५४	५,४०,००,०००
५०	१	२५,००,०००
१००	४५	२२,५०,००,०००
५००	१,५८२	३९,५५,००,००,०००
१०००	१,१७२	५८,६०,००,००,०००
कुल	**३,८५०**	**९८,७५,८२,५०,०००**

२.१४० २०८१ असार मसान्तसम्ममा विभिन्न दरका गरी रु.६९०.१५ अर्ब बराबरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेकोमा २०८२ असार मसान्तसम्ममा १०.३३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७६१.४१ अर्ब बराबरका नोट चलनचल्तीमा रहेको छ (तालिका २.१५)।

तालिका २.१५ : चलनचल्तीमा रहेको बैंकनोटको विवरण (२०८२ असार मसान्तसम्म)

दर (रु.)	चलनचल्तीमा रहेका नोट (थान)	रकम (रु.)
१	१६०,९७४,६३५	१६०,९७४,६३५
२	९२,५३९,३३०	१८५,०७८,६६०
५	७५२,५०१,७८६	३,७६२,५०८,९३०
१०	५८४,५७१,२०१	५,८४५,७१२,०१०
२०	३८३,९३७,२२७	७,६७८,७४४,५४०
२५	२,२८०,८०३	५७,०२०,०७५
५०	२७२,२२१,५८८	१३,६११,०७९,४००
१००	३१४,१३२,८९०	३१,४१३,२८९,०००
२५०	३४९,६८५	८७,४२१,२५०
५००	३३०,२७१,७७१	१६५,१३५,८८५,५००
१०००	५३३,४७२,२८६	५३३,४७२,२८६,०००
जम्मा		**७६१,४१०,०००,०००**

२.१४१ २०८२ असार मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एवम् सर्वसाधारणले यस बैंकमा जम्मा गर्न/सट्टाभर्ना लिन ल्याएका झुत्रा, मैला र च्यातिएका तथा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य विभिन्न दरका रु.७४५ अर्ब ६९ करोड बराबरका नोट धुल्याउने कार्य गरिएको छ (तालिका २.१६)।

तालिका २.१६ : चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू धुल्याने कार्यको विवरण

दर (रु.)	२०८०/८१सम्ममा	२०८१/८२ सम्ममा	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धुल्याइएको नोटको सङ्ख्या	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धुल्याइएको नोट (रु.)
५	१,०६९,३२१,९३१	१,०९८,५२९,९३०	२९,२०७,९९९	१४६,०३९,९९५
१०	१,०३०,९८४,४९०	१,०७२,८६२,१६५	४१,८७७,६७५	४१८,७७६,७५०
२०	७१२,८४६,५५१	७४२,२९५,८००	२९,४४९,२४९	५८८,९८४,९८०
५०	६४४,६११,०४१	६७०,७१८,८३१	२६,१०७,७९०	१,३०५,३८९,५००
१००	७४७,९२३,६७२	७७५,९६६,४९३	२८,०४२,८२१	२,८०४,२८२,१००
५००	३४३,७५९,३८८	३५९,४७०,३३२	१५,७१०,९४४	७,८५५,४७२,०००
१०००	४१७,३१६,५२०	४२३,७३८,८३७	६,४२२,३१७	६,४२२,३१७,०००
जम्मा				**१९,५४१,२६२,३२५**

२.१४२ नोट राष्ट्रको सम्पत्ति भएको हुँदा यसको हिफाजतसाथ प्रयोग गर्नेसम्बन्धी विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ। साथै, बैंकले सफा नोट नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा सुकिलो नोटको प्रवाहलाई प्रवर्धन गर्न दसैँ, तिहार तथा छठ पर्वमा नयाँ बैंक नोटको सट्टा सुकिलो नोट व्यवस्थापन गरेको छ।

२.१४३ मुद्रा व्यवस्थापन पद्धतिलाई क्रमशः आधुनिकीकरण गर्दै लैजाने लक्ष्यअनुरूप पुराना नोट धुल्याउने Banknote Shredding and Briquetting System (BSBS) मार्फत ब्रिकेट्स बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ।

२.१४४ समीक्षा अवधिमा वाणिज्य बैंकहरूमा रहेका नोटकोष कारोबार Reporting गर्न Note Chest Transaction System (NCTS) कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। नोटकोषसम्बन्धी कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाउन नोटकोषहरूको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ।

मानव संसाधन व्यवस्थापन

२.१४५ २०८२ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ १११९ र प्राविधिकतर्फ ७८ गरी कुल ११९७ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन्। कुल कर्मचारीहरूमध्ये अधिकृततर्फ ६९४, सहायकतर्फ ४४३ र श्रेणीविहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ६० जना रहेका छन्। २०८२ असार मसान्तमा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये अधिकृतस्तरका कर्मचारीसँग सहायक र कार्यालय सहयोगी कर्मचारीको अनुपात १.३८:१ रहेको छ। सहयोगी सेवामा करारमा नियुक्ति गरिने व्यवस्थाअनुसार २०८२ असार मसान्तमा विभिन्न समूह/पद अन्तर्गत २८६ जना करार सेवामा कार्यरत रहेका छन्।

२.१४६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंक सेवामा सहायक निर्देशक (अधिकृत तृतीय श्रेणी) पदमा ६६ तथा सहायक (सहायक द्वितीय श्रेणी) पदमा ५३ गरी कुल ११९ जना नयाँ कर्मचारी नियुक्त गरिएको छ। कुल ४३ जना कर्मचारीहरू बैंक सेवाबाट अलग भएका छन् जसमध्ये ४० जनाले अनिवार्य अवकाश पाएका, १ जनाको राजिनामा स्वीकृत भएको र २ जनाको निधन भएको छ।

२.१४७ बैंकको मानव संसाधन योजना (२०८०/८१-२०८४/८५) को अर्ध-वार्षिक प्रगति विवरण तयार गरिएको छ।

२.१४८ समीक्षा अवधिमा "नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी स्वास्थ्य तथा कार्यस्थल सुरक्षासम्बन्धी नीति, २०८१" जारी गरिएको छ। सोही अवधिमा "नेपाल राष्ट्र बैंक कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१"; "नेपाल राष्ट्र बैंक, कर्मचारी बाह्य पदस्थापन (सेकेण्डमेन्ट) सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१"; "नेपाल राष्ट्र बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय तालिमको यात्रा प्रबन्धसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१" जारी गरिएको छ। साथै, "अवकाश प्राप्त निवृत्त कर्मचारीको औषधोपचार खर्च सहायता कार्यविधि, २०७५"; "नेपाल राष्ट्र बैंक अन्तर्राष्ट्रिय तालिम नीति, २०७६"; "नेपाल राष्ट्र बैंक सहयोगी सेवा करारमा लिनेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७"; "नेपाल राष्ट्र बैंक सेवा पुरस्कारसम्बन्धी पुरस्कारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८" तथा "नेपाल राष्ट्र बैंक आन्तरिक कामकाजसम्बन्धी कार्यविधि, २०७९" मा आवश्यक संशोधन गरिएको छ।

२.१४९ "नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारीसेवा विनियमावली, २०६८" को विनियम १७२ र "नेपाल राष्ट्र बैंक सेवा पुरस्कारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८" बमोजिमको व्यवस्था र प्रक्रियाअनुसार यस बैंकको ७०औँ वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा नेपाल राष्ट्र बैंक सर्वोत्कृष्ट सेवा पुरस्कार १ जना र नेपाल राष्ट्र बैंक उत्कृष्ट सेवा पुरस्कार ४ जना कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिएको छ।

२.१५० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रिक्त रहेका स्थायी पदहरूमा कार्यक्षमता मूल्याङ्कन बढुवाबाट ४० जना, आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाबाट २१ जना र खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाबाट ५२ जना पदपूर्ति गरिएको छ। साथै, आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा विज्ञापन भई नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी रहेका आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षा तथा खुला (खुला तथा समावेशी) प्रतियोगितात्मक परीक्षामार्फत पूर्ति गरिने पदहरू समेत यसै आर्थिक वर्षमा पूर्ति गरिएको छ।

२.१५१ समीक्षा अवधिमा करारका पदहरूमा रक्षक ४ जना, सिपाही ८ जना, सिपाही महिला ३ जना, पिपा ७ जना, सवारी चालक ११ जना र इन्जिनियर २ जना गरी जम्मा ३५ जना नियुक्त गरिएको छ।

विविध

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

बजेट एवम् जोखिम व्यवस्थापन

२.१५२ नेपाल राष्ट्र बैंक बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७९ मा भएको व्यवस्थाबमोजिम आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि बैंकको वार्षिक बजेटसञ्चालक समितिको मिति २०८२/०३/२३ को बैठकबाट स्वीकृत भएको छ।

२.१५३ समीक्षा अवधिमा Business Continuity Plan, 2025 तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

२.१५४ समीक्षा अवधिमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चौथो त्रयमास तथा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पहिलो, दोस्रो र तेस्रो त्रयमासको जोखिम व्यवस्थापन समीक्षा प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। साथै, विभिन्न विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईमा जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा निरीक्षण गरी प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

रणनीतिक योजना कार्यान्वयन

२.१५५ २०८१ असोज मसान्तसम्मको प्रगति विवरणको आधारमा यस बैंकको चौथो रणनीतिक योजना (२०२२-२०२६) को मध्यावधि समीक्षा सम्पन्न गरिएको छ। उक्त समीक्षा अवधिमा सम्पन्न गर्नुपर्ने १८४ कार्यहरूमध्ये ७९ कार्यहरू सम्पन्न भएको, ८९ कार्यहरू प्रगतिमा रहेको, ४ कार्य योजनाबाट हटाइएको र बाँकी १२ कार्यहरू सुरु हुन बाँकी रहेका छन्।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कार्य

२.१५६ एसिया प्यासिफिक समूह (Asia Pacific Group - APG) ले सन् २०२२/२३ मा AML/CFT सम्बन्धी नेपालको पारस्परिक मूल्याङ्कन, त्यस पश्चात्का प्रक्रिया र नेपाललाई फेब्रुअरी, २०२५ मा वित्तीय कारबाही कार्यदल (एफएटिएफ) ले थप अनुगमनको सूचीमा राखेपछिको थप प्रक्रियाका लागि वित्तीय जानकारी इकाई (FIU-Nepal) ले प्राथमिक सम्पर्क विन्दुका रूपमा कार्य गरिरहेको तथा आवश्यक समन्वय/सहकार्यसमेत गर्दै आएको छ।

२.१५७ वित्तीय जानकारी इकाई (FIU-Nepal) ले मुख्य अनुसन्धानकारी तथा नियामक निकायहरूसँग goAML को माध्यमबाट शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदनलगायतको विश्लेषणको निश्कर्ष प्रवाह, पृष्ठपोषण, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय समन्वयलगायतको सूचना आदान प्रदान गर्दै आएको छ।

२.१५८ पारस्परिक मूल्याङ्कन प्रक्रिया सम्बन्धमा APG सचिवालयलाई आवश्यक पर्ने जानकारी, स्पष्टीकरण र कागजातहरू आदानप्रदान गर्ने कार्यमा इकाईले समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ।

२.१५९ सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिम इकाईले सूचक संस्थाहरूमार्फत सीमा कारोबार विवरण (TTR), शङ्कास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (STR/SAR) र आवश्यकताअनुसार थप सूचनाहरू प्राप्त गर्ने गरेको छ। बैंक तथा वित्तीय संस्था, भुक्तानी सेवा प्रदायक, भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक, मुद्रा विप्रेषक/स्थानान्तरणकर्ता, मुद्रा सटहीकर्ता, नागरिक लगानी कोष, सामाजिक सुरक्षा कोष, कर्मचारी सञ्चय कोष, पूर्वाधार विकास बैंक, हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनी, सहकारी बैंक, बीमा कम्पनी, धितोपत्रसम्बन्धी कम्पनी, सहकारी संस्थालगायतका वित्तीय संस्थाहरू (Financial Institutions-FIs) तथा क्यासिनो, बहुमुल्य धातु/वस्तु व्यवसायी, घरजग्गा खरिद/बिक्री व्यवसायी, लेखापरीक्षण व्यवसायीलगायतका गैरवित्तीय पेसा/व्यवसायीहरू (Designated Non-Financial Businesses and Professions-DNFBPs) लाई सूचक संस्थाको रूपमा goAML System मा आबद्ध गरी प्रतिवेदनहरू प्राप्त भएका छन्।

२.१६० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा इकाईले जम्मा २,२३६,०६७ सीमा कारोबार विवरण (अपरिष्कृत) प्राप्त गरेको छ। इकाईले शङ्कास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदनहरूको विश्लेषण गरी आवश्यकताअनुसार अन्य कुनै सूचना प्राप्त भएमा भविष्यमा पूनः विश्लेषण गर्ने गरी अभिलेखीकरण गर्ने वा अनुसन्धान गर्ने निकायमा निष्कर्ष प्रवाह गर्ने गरेको छ।

तालिका २.१७ : शंकास्पद कारोबार/गतिविधिसम्बन्धी अपरिष्कृत विवरण (आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राप्त)

विवरण	सङ्ख्या
शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन प्राप्त गरेको	९,५६५
शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन विश्लेषण गरेको	२,१७५
अभिलेखीकरण गरिएको	१,२५८
विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह गरिएको	९१७

२.१६१ समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा समान प्रकृतिको काम गर्ने २० विदेशी मुलुकको निकाय (FIU) हरूसँग इकाईले पारस्पारिकताका आधारमा समझदारीपत्र (MOU) मा हस्ताक्षर गरेको छ।

२.१६२ Egmont Group को Egmont Secure Web (ESW) मार्फत इकाईले समान प्रकृतिको काम गर्ने विदेशी मुलुकको निकाय (FIU) सँग आवश्यक सूचना माग गर्ने र त्यस्तो निकायको अनुरोधमा सूचना दिने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छ। समीक्षा अवधिमा विदेशी FIU हरूसँग जम्मा ६४ पटक यस्तो सूचना आदान-प्रदान भएको छ।

२.१६३ सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिम स्थापित सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी समन्वय समिति (Coordination Committee, CC) को सचिवालयको रूपमा निरन्तर कार्य गर्दै आएको छ।

२.१६४ 'Cyber Enabled Fraud' सम्बन्धी रणनीतिक विश्लेषण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

२.१६५ भौतिक तथा विद्युतीय माध्यमबाट सूचक संस्था, नियामक निकाय, कानुन कार्यान्वयन गर्ने निकाय तथा अन्य सरोकारवालासँग ३० अन्तरक्रिया, गोष्ठी, ज्ञान आदानप्रदानलगायतका कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन्।

कानुन तथा बहस/पैरवी

२.१६६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ मा पुनरावलोकन गरी तयार भएको मस्यौदा तथा विदेशी विनिमय व्यवस्थापन ऐन, २०८१ को मस्यौदामा यस बैंकको राय नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयसमक्ष प्रेषित गरिएको छ।

२.१६७ नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारण बैंक तथा वित्तीय संस्था तथा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरू र संलग्न पदाधिकारीलाई गरिएको नियामकीय कारवाही उपरका पूनरावेदन र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतमा रहेका मुद्दाको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ (तालिका २.१८)।

तालिका २.१८ : अदालतमा रहेका मुद्दाको विवरण

क्र.सं.	मुद्दाहरू	सङ्ख्या
१.	२०८२ असार मसान्तमा फैसला हुन बाँकी मुद्दा	१९४
२.	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा फैसला भएका जम्मा मुद्दा	१६९
३.	२०८२ असार मसान्तमा दामासाहीसम्बन्धी मुद्दा	३

२.१६८ मुद्दा मामिलासम्बन्धी कागजातलाई डिजिटाइजेसन प्रक्रियामा लैजान समीक्षा अवधिसम्ममा २८९ मुद्दा मामिलासम्बन्धी कागजात Litigation Management System (LMS) मा अद्यावधिक गरिएको छ।

२.१६९ विभिन्न विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईबाट माग भएका विषयमा ६३ वटा राय प्रदान गरिएको छ।

आन्तरिक लेखापरीक्षण

२.१७० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपाल राष्ट्र बैंक, लेखापरीक्षण समिति निर्देशिका, २०८२ जारी गरिएको छ।

२.१७१ बैंकका सम्पूर्ण विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूको Audit Universe को अद्यावधिक तथा Risk Ranking को मूल्याङ्कन गरी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ देखि आर्थिक वर्ष २०८४/८५ सम्मको तीन वर्षीय जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना अद्यावधिक गरिएको छ।

२.१७२ बैंकको लेखापरीक्षण समितिको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक प्रतिवेदन तथा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को त्रैमासिक प्रतिवेदनहरू तयार गरी बैंकको सञ्चालक समितिसमक्ष पेस गरिएको छ।

२.१७३ विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग, सूचना प्रविधि विभाग, मानव संशाधन व्यवस्थापन विभाग, वित्तीय जानकारी इकाई, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग, गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग र गभर्नरको कार्यालयको वार्षिक अवधिको जोखिमको आधारमा लेखापरीक्षण गरिएको छ। यसैगरी, समीक्षा अवधिमा विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग र टक्सार महाशाखाको विशेष आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

२.१७४ प्रदेशस्थित ८ वटै कार्यालयहरू तथा वित्त व्यवस्थापन विभाग, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग र बैंकिङ विभागको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक अवधिको र आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रथम अर्द्धवार्षिक अवधिको तथा अन्य विभागहरूको वार्षिक अवधिको स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट प्राप्त कैफियतहरूको सम्बन्धमा दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन तथा कैफियत सुधारको स्थितिको अनुगमन प्रतिवेदन तथा मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, बैंकिङ्ग विभाग तथा प्रदेशस्थित ८ वटै कार्यालयहरूको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पहिलो र तेस्रो त्रैमासिक अवधिको गैर-स्थलगत लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

२.१७५ Internal Control Operational Framework जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसैगरी, बैंकले प्रयोग गरिरहेका GL, HRIS, RTGS, SWIFT लगायत विभिन्न सफ्टवेयर तथा समग्र सूचना प्रविधि प्रणालीको System Audit तथा Vulnerability Assessment and Penetration Testing (VAPT) सम्पन्न गरिएको छ ।

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन

२.१७६ बैंकको केन्द्रीय कार्यालय परिसर वालुवाटारमा रहेको बैंकिङ विभाग तथा मुद्रा व्यवस्थापन विभागलाई नवनिर्मित भवन थापाथलीमा स्थानान्तरण गरिएको छ । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि, दरबारमार्गको भवनमा रहेको बैंक सुपरिवेक्षण विभाग, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग, सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखालाई बैकको बालुवाटार परिसरमा रहेको भवनमास्थानान्तरण गरिएको छ । साथै, कृषि विकास बैंक, वोडे, भक्तपुरमा रहेको बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रलाई बैकको थापाथलीस्थित नवनिर्मित भवनमा स्थानान्तरण गरिएको छ ।

२.१७७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषबाट Extended Credit Facility को Structural Benchmark अन्तर्गत १० वाणिज्य बैंकहरू छनौट गरी स्वतन्त्र अन्तर्राष्ट्रिय तेस्रो पक्ष लेखापरीक्षकको सहयोगमा सम्पन्न गर्नुपर्ने Extensive Asset Quality Review (Loan Portfolio Review – LPR)का लागि प्रस्तावदाताको प्रस्ताव स्वीकृत गरिएको छ ।

२.१७८ Portfolio Analysis and Reporting System खरिद गर्न सूचना प्रकाशन गरिएको तथा Risk Based Internal AuditSoftware खरिद गरिएको छ ।

२.१७९ बालुवाटार तथा थापाथलीस्थित नवनिर्मित भवनको दुवैतर्फको भल्ट र सोसँग सम्बन्धित Security System खरिद गरिएको छ । यसै गरी, उक्त भवनमा आन्तरिक सजावट, फर्निचर, फिक्चर्सलगायतको व्यवस्थाको लागि Drawing/Design, Bills of Quantities तथा बोलपत्रसम्बन्धी कागजात तयार गर्न परामर्शदाताबाट अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त भएको छ ।

बैंकिङ कारोबार

२.१८० नेपाल सरकारअन्तर्गतका निकाय/कार्यालयहरूको अनुरोधमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा जम्मा ४० प्रतीतपत्र जारी गरिएको छ । साथै, समीक्षा वर्षमा जम्मा ३० प्रतीतपत्रहरू बन्द गरिएको छ ।

२.१८१ नेपाल सरकारअन्तर्गतका विभिन्न निकाय तथा कार्यालयद्वारा सञ्चालित विभिन्न परियोजना निर्माणमा जापान सरकारअन्तर्गतको JICA बाट प्राप्त हुने अनुदानका लागि आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा जापानिज येन १ अर्ब ८८ करोड ३० लाख बराबरको २ वटा Authorization to Pay (A/P) खोलिएको छ ।

२.१८२ सरकारी कारोबार निर्देशिका २०७६ (दोस्रो संशोधन, २०८१) जारी गरी लागु गरिएको छ । साथै, अधिविकर्ष नियमावली २०८१ नेपाल राष्ट्र बैंकको सञ्चालक समितिबाट निर्णय भई अर्थमन्त्रालयमा स्वीकृतिको लागि पठाइएको छ ।

२.१८३ समीक्षा अवधिमा सरकारी कारोबार गर्ने विभिन्न वाणिज्य बैंकका उपत्यकाबाहिरका २० तथा उपत्यका भित्रका ४ गरी कुल २४ बैंक शाखा/केन्द्रीय कार्यालयहरूको सरकारी कारोबारको निरीक्षण गरिएको छ ।

२.१८४ समीक्षा अवधिमा २ वाणिज्य बैंकका १० शाखालाई र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको २ Extension Counter लाई सरकारी कारोबार गर्ने स्वीकृति प्रदान गरिएको छ । यस अवधिमा ६ वाणिज्य बैंकका शाखालाई नेपाल

सरकारका "क" खाताहरू, २ वाणिज्य बैंकका शाखालाई प्रदेश सरकारका "ख" खाताहरू र २ वाणिज्य बैंकका शाखालाई स्थानीय तहका "ग" खाताहरू गरी कुल १० शाखाहरूमार्फत सरकारी कारोबार सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

२.१८५ समीक्षा अवधिमा बैंकका ४ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको इलेक्ट्रोनिक चेक क्लियरिङ (ECC) तथा अन्तरबैंक भुक्तानी प्रणाली (IPS) को कार्यान्वयनको अवस्थासम्बन्धमा स्थलगत अनुगमन सम्पन्न गरिएको छ ।

२.१८६ समीक्षा अवधिमा इलेक्ट्रोनिक चेक क्लियरिङ्ग (ECC) प्रणाली तथा अन्तर बैंक भुक्तानी प्रणाली (IPS) मार्फत नेपाली तथा विदेशी परिवर्त्य मुद्रामा देहायबमोजिमको कारोबार सम्पन्न भएको छ (तालिका २.१९) ।

तालिका २.१९ : ECC प्रणाली तथा IPS मार्फत भएका कारोबार विवरण

क्र.सं.	माध्यम	मुद्रा	कारोबार सङ्ख्या	कारोबार रकम
१	ECC - Inward	नेपाली	१२,३३९	रु.४८ अर्ब ३४ करोड ।
		अमेरिकी डलर	१	अमेरिकी डलर २५ हजार ।
		युरो	१	युरो १ लाख ।
२	ECC - Outward	नेपाली	१,६३३	रु.१६ अर्ब ६५ करोड ।
		अमेरिकी डलर	३०१	अमेरिकी डलर ६ लाख ३ हजार ।
३	IPS - Inward	नेपाली	३५,०२८	रु.३१ अर्ब ९२ करोड ।
		अमेरिकी डलर	३	अमेरिकी डलर ६ लाख २६ हजार ।
४	IPS - Outward	नेपाली	३,४९,८४२	रु.५३ अर्ब ६ करोड ।

२.१८७ नेपाल राष्ट्र बैंकमा जम्मा हुन आएका नगद विदेशी मुद्राहरूमध्ये आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुल रु.५ अर्ब ४७ करोड बराबरको विदेशी मुद्राहरू विदेशस्थित एजेन्सी खाताहरूमा जम्मा गरिएको छ । यस बैंकमा जम्मा हुन आएको विदेशी मुद्रा जम्मा गर्ने प्रयोजनका लागि समीक्षा अवधिमा Mashreq Bank Psc, Dubai सँग समेत Bank Notes Purchase Agreement गरिएको छ ।

२.१८८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वाणिज्य बैंकहरूबाट भारतीय रूपैयाँ ६४ अर्ब ३९ करोड खरिद गरिएको तथा वाणिज्य बैंकहरूलाई भारतीय रूपैयाँ ३४३ अर्ब १७ करोड बराबर बिक्री गरिएको छ । सोही अवधिमा रिजर्भ बैंक अफ इण्डिया, कोलकाताबाट नगद भारतीय रूपैयाँ १ करोड खरिद गरिएको छ ।

२.१८९ बैकिङ विभागअन्तर्गत विद्यमान भा.रु. कोषहरूमा कायम रहेको सीमा तथा विमाङ्क रकम एवम् मौज्दात तालिका देहायबमोजिम भारतीय रूपैयाँ रहेको छ:

तालिका २.२० : भा.रु. कोषसम्बन्धी विवरण

क.सं.	बैंकको नाम	भा.रु. कोष रहेको शाखा	स्वीकृत सीमा तथा विमाङ्क रकम	आ.व. २०८१/८२ सम्मको मौज्दात रकम
१.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	राजविराज	६०,००,०००.००	-
२.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	सिराहा	६०,००,०००.००	-
३.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	इनरुवा	६०,००,०००.००	-
४.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	कलैया	२५,००,०००.००	-
५.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	भद्रपुर	५०,००,०००.००	-
६.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	प्रधान कार्यालय	२,००,००,०००.००	-
७.	नेपाल बैंक लिमिटेड	प्रधान कार्यालय	२,००,००,०००.००	-
८.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	परासी	५,००,०००.००	१,००,०००.००
९.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	बैतडी	१५,००,०००.००	१०,००,०००.००
१०.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	दार्चुला	१०,००,०००.००	४,००,०००.००
११.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	बर्दघाट	१०,००,०००.००	१,००,०००.००
१२.	नेपाल बैंक लिमिटेड	कांकरभिट्टा	६०,००,०००.००	५,००,०००.००
जम्मा			**७,५५,००,०००.००**	**२१,००,०००.००**

टक्सारसम्बन्धी कार्य

२.१९० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सातै प्रदेशस्थित प्राकृतिक, पुरातात्विक, सामाजिक, सांस्कृतिक, ख्यातिप्राप्त, धार्मिक, महत्वपूर्ण चाडपर्व तथा ऐतिहासिक महत्व एवम् स्मरणीय घटनासँग सम्बन्धित विषयवस्तु पहिचान हुने गरी स्मारिका सिक्का तथा मेडालियन टकमरी गर्न स्वीकृति प्राप्त भएको छ।

२.१९१ सुनका असर्फी, स्मारिका र मेडालियन बिक्री गर्दा Mint Billing System (MBS) मार्फत विद्युतीय बिल (Electronic Bill) जारी गर्ने कार्य सुरु गरिएको छ।

२.१९२ समीक्षा अवधिमा २० वटा सार्वजनिक निकाय तथा संघ संस्थाबाट अनुरोध भई आएका विभिन्न किसिमका पदकहरू टकमरी गरी उपलब्ध गराइएको छ।

सञ्चालक समितिको बैठक

२.१९३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बैंकको सञ्चालक समितिको बैठक ४६ पटक तथा व्यवस्थापन समितिको बैठक ४६ पटक बसेको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस्तो बैठक क्रमशः ३७ र ४७ पटक बसेको थियो।

वैदेशिक सहायता समन्वय

२.१९४ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको Extended Credit Facility (ECF) को Fifth र Sixth Review Mission क्रमशः २०८१ पुस २४ देखि माघ ६ सम्म (सन् २०२५ जनवरी ८-१९) र २०८२ जेठ १२ देखि जेठ २७ सम्म (सन् २०२५ मे २६-जुन १०) काठमाडौंमा सम्पन्न भएको थियो। ECF अन्तर्गत हालसम्म SDR 251.1 Million नेपाल सरकारलाई प्राप्त भएको छ।

२.१९५ नेपाल राष्ट्र बैंकका संस्थापक गभर्नर स्व. हिमालय शमशेर जबराको स्मृतिमा बैंकले आयोजना गरेको '1st Himalaya Shumsher Memorial Lecture' कार्यक्रम २०८१ असोज ८ गते सम्पन्न भएको छ।

२.१९६ नेपाल राष्ट्र बैंक र भारतीय रिजर्व बैंकका अधिकारीहरूको सहभागितामा Joint Technical Coordination Committee (JTCC) को आठौं बैठक २०८१ मंसिर ७ गते (सन् २०२४ नोभेम्बर २२) भारतको मुम्बईमा सम्पन्न भएको छ।

२.१९७ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको Article VIII Mission मिति २०८१ चैत ४ देखि १५ सम्म (सन् २०२५ मार्च १७-२८) सम्पन्न भएको छ।

२.१९८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषबाट Residential Property Price Index, Central Bank Digital Currency, IFRS-9 Expected Credit Loss Model लगायतका विषयहरूमा प्राविधिक सहायता प्राप्त भएको छ।

२.१९९ El Salvador मा आयोजना भएको पाँचौं SARFII Leader's Roundtable बाट यस बैंकका गभर्नरलाई सन् २०२४ सेप्टेम्बर देखि २०२६ सेप्टेम्बर अवधिको लागि अध्यक्षमा चयन गरिएको छ। मिति २०८१ फागुन ५ देखि ८ सम्म (सन् २०२५ फेब्रुअरी १७-२०) छैंटौं SARFII Leader's Roundtable र EGFIP/PEG बैठक तथा Capacity Building Training Program कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

२.२०० नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कम्पनी लिमिटेडसँग "Indian Currency (IC) Transport Agreement" विषयमा सम्झौता गरिएको छ।

२.२०१ समीक्षा अवधिमा यस बैंक र अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूबीच देहायबमोजिमका Memorandum of Understanding/सम्झौता भएका छन्:

- श्रीलङ्काको केन्द्रीय बैंकसँग "Exchange of Information on Regulation, Supervision, Crisis Management and Resolution of Financial Institutions and Capacity Building & Technical Assistance" विषयको सम्झौतापत्र (Memorandum of Understanding) मा हस्ताक्षर गरिएको छ।
- SICPA SA, स्वीट्जरल्याण्डसँग "Testing Agreement, CBDC's Sandbox Exploration" विषयमा सम्झौता गरिएको छ।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

२.२०२ समीक्षा अवधिमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्ययोजनामा अन्य कार्यअन्तर्गत गोष्ठी, अन्तरक्रिया, अनुशिक्षण लगायतका विविध कार्यहरू गरी जम्मा १८७ कार्यहरू रहेकोमा १७९ कार्यहरू सम्पन्न भएका छन्।

२.२०३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्वीकृत ४३ वटा तालिम तथा वर्कसप कार्यक्रममा नेपाल राष्ट्र बैंक तथा बाह्य निकायका सहित महिला प्रशिक्षार्थी ४४८ र पुरुष प्रशिक्षार्थी ९५१ गरी कुल १३९९ जना प्रशिक्षार्थीहरूको सहभागिता रहेको छ। उक्त कार्यक्रमहरूमा आन्तरिक र बाह्य गरी कुल २१६ जना स्रोत व्यक्तिको सहभागिता रहेको छ।

२.२०४ भौतिक रूपमा सम्पन्न भएका अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रम, तालिम, सेमिनार तथा गोष्ठीहरूमा यस बैंकको तर्फबाट ४६४ जनाको सहभागिता भएको छ भने स्वदेशी तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा ३४३ जना कर्मचारीहरूको सहभागिता भएको छ। त्यसैगरी, Online माध्यमबाट सञ्चालन भएका वैदेशिक तालिम कार्यक्रममा २६२ जना कर्मचारीहरूको सहभागिता भएको छ।

२.२०५ सन् २०२४ को Bank of Korea-Knowledge Partnership Program (BOK-KPP) कार्यक्रमअन्तर्गत "Regulatory and Oversight Framework of Payment System" विषयक Seminar सम्पन्न भएको छ।

२.२०६ वित्तीय साक्षरता रूपरेखा, २०७९ बमोजिम विभिन्न स्थानहरूमा ६ वटा वित्तीय साक्षरता तथा डिजिटल वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।

२.२०७ महिला उद्यमीहरूको उपस्थितिमा महिलाद्वारा सञ्चालित व्यवसाय सम्बन्धमा वित्तीय साक्षरताको आवश्यकतासम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ।

वित्तीय समावेशिता

२.२०८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वित्तीय समावेशीकरण अभिवृद्धि तथा वार्षिक रूपमा समावेशीकरणको स्तर मापनका लागि Financial Inclusion Index - FII गणनासम्बन्धी कार्य सुरुआत गरिएको छ।

२.२०९ वित्तीय समावेशिताको अभिवृद्धिका लागि सञ्चालित SEDRA परियोजना Phase III को नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयसँग Fund Channeling Agreement कार्य सम्पन्न भई वाणिज्य बैंकहरूसँग On lending Agreement भएको छ।

२.२१० देशभर वित्तीय पहुँचको अवस्थाको नक्साङ्कनको लागि Financial Inclusion Portal सञ्चालनमा रहेको छ।

वित्तीय साक्षरता

२.२११ समीक्षा अवधिमा डिजिटल/वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिका लागि बैंकको सामाजिक सञ्जालमा प्रत्येक मङ्गलबार वित्तीय साक्षरता सन्देश प्रसारण गर्ने गरिएको छ।

२.२१२ वित्तीय साक्षरता सम्बन्धमा ६ वटा Short Videos निर्माण गरी बैंकको सामाजिक सञ्जालमार्फत प्रसारण गरिएको Radio Jingle सामग्री देशभरि नै विभिन्न FM मार्फत प्रसारण भइरहेको तथा सोसम्बन्धमा बैकबाट सम्पादन हुने मुख्य कार्यहरूमा केन्द्रित Podcasts निर्माण गरी बैंकको YouTube Channel मार्फत प्रसारण गरिएको छ। साथै, औपचारिक वित्तीय सेवा उपयोग गरी उद्यम सञ्चालन गरिरहेका उद्यमीहरूको कथा "गरिखाने कथा"को भाग १ देखि भाग ४ सम्मको वृत्तचित्र निर्माण गरी प्रसारण गरिएको छ।

२.२१३ वित्तीय साक्षरता तालिमलाई प्रभावकारी बनाउने उदेश्यले Bankers Training Center सँगको सहकार्यमा वित्तीय साक्षरता प्रशिक्षकका लागि ToT सम्पन्न गरी थप २५ जना वित्तीय साक्षरता प्रशिक्षक तयार गरी कुल ४८ जना वित्तीय साक्षरता प्रशिक्षकको रोस्टर तयार गरी बैंकको वेवसाइटमा प्रकाशित गरिएको छ।

२.२१४ वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी कार्यमा एकरूपता कायम गर्न वित्तीय साक्षरता तालिम पुस्तिका तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ। वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिलाई थप प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले 'वित्तीय साक्षरता- आधारभूत अवधारणाहरू' पुस्तक प्रकाशन गरिएको छ।

२.२१५ वित्तीय तथा डिजिटल वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी विषयलाई विद्यालयस्तरको पाठयक्रममा समावेश गर्न नेपाल सरकार, शिक्षामन्त्रालय तथा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रमा सुझाव पेस गरिएको छ।

२.२१६ Think before you follow, wise money tomorrow भन्ने मूल नाराका साथ २०८१ चैत ४ देखि १० सम्म देशभर Global Money Week, 2025 मनाइएको छ।

बजार आचरण सुपरिवेक्षण/वित्तीय ग्राहक संरक्षण

२.२१७ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ बाट बजार आचरण सुपरिवेक्षण कार्यको सुरुआत गरिएको छ। सोअन्तर्गत ४ बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा बजार आचरण सुपरिवेक्षणको Pilot परीक्षण र ८ वाणिज्य बैक र १ विकास बैंकमा full scope बजार आचरण सुपरिवेक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ।

२.२१८ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विभिन्न माध्यमबाट प्राप्त गुनासोहरूको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ (तालिका २.२१)।

तालिका २.२१ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राप्त गुनासोसम्बन्धी विवरण

गुनासोको विवरण	अनलाइन पोर्टल	लिखित निवेदन	हेलो सरकार	अन्य (टेलिफोन/इमेल)	जम्मा
प्राप्त भएको	३५३९	४६२	१८२	२०५	४३८८
सम्बोधन गरिएको	२७६३	४४३	१३०	१९७	३५३३
प्रक्रियामा रहेको	३९८	१९	५२	७	४७६
अमान्य गुनासो	२८०	-	-	-	२८०
बैंकको अधिकार क्षेत्रभित्र नपर्ने	९८	-	-	१	९९

अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रकाशनसम्बन्धी कार्य

२.२१९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ लाई आधार वर्ष मानेर उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क र तलब तथा ज्याला सूचकाङ्क प्रकाशन गरिएको छ। साथै, मौद्रिक नीति र सोको समीक्षाहरूमार्फत नियमन तथा सुपरिवेक्षण, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन र भुक्तानी प्रणाली लगायतमा विभिन्न नीतिगत व्यवस्थाको तर्जुमा, परिमार्जन तथा निर्देशन जारी गरिएको छ।

२.२२० Foreign Direct Investment Survey अध्ययन सम्पन्न गरी प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

२.२२१ Second Salary and Wage Index Survey अध्ययन सम्पन्न गरी प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

२.२२२ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषबाट जारी Balance of Payment Manual (BPM6) अनुरूपको तथ्याङ्कका आधारमा शोधनान्तर तथ्याङ्क प्रकाशन सुरु गरिएको छ।

२.२२३ शोधनान्तर तथ्याङ्कलाई थप परिष्कृत गर्न विद्युतीय माध्यमबाट हुने शोधनान्तर तथ्याङ्कसँग सम्बन्धित कारोवारहरूको सर्वेक्षण, हुलाक तथा हवाई सेवासम्बन्धी सर्वेक्षण, यातायात सेवासम्बन्धी सर्वेक्षण, सञ्चार सेवासम्बन्धी सर्वेक्षण र नेपाल शोधनान्तर-३ (NESO3) को विस्तृत तथ्याङ्कसम्बन्धी सर्वेक्षण सम्पन्न भएको छ।

२.२२४ 'USSD-Based Payment System and its Regulations: Suggestions for Nepal' विषयक अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

२.२२५ Assessing the utilization and effectiveness of directed lending program in Nepal र Human Resource Development and Management in Commercial Banksof Nepal अध्ययन बाह्य स्रोतमार्फत सेवा खरिद गरी सम्पन्न भएको छ।

२.२२६ Wholesale CBDC Use Cases And Design Characetristics" सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

२.२२७ राष्ट्रिय भुक्तानी स्वीच (National Payment Switch) को सञ्चालन एवम् National Payment Ecosystem का सम्बन्धमा "National Payment Switch (NPS) and the National Payment Ecosystem- Master Reference Document" तयार गरिएको छ।

२.२२८ बैंक अफ कोरिया र नेपाल राष्ट्र बैंकबीच भएको सम्झौताअनुसार सन् २०२४ को लागि Regulatory and Oversight Framework of Payment System विषयमा Knowledge Partnership Programme सम्पन्न गरी अध्ययन प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको छ।

२.२२९ राष्ट्रिय भुक्तानी बोर्डको निर्णयबमोजिम वित्तीय कारोबारको जानकारीस्वरूप ग्राहकलाई पठाइने एसएमएस(SMS) शुल्कका सम्बन्धमा गठित कार्यदलबाट अध्ययन प्रतिबेदन प्राप्त भएको छ।

२.२३० सातवटै प्रदेशको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक प्रादेशिक आर्थिक गतिविधि प्रतिवेदन तथा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अर्द्धवार्षिक प्रादेशिक आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ। त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक एकीकृत आर्थिक गतिविधि प्रतिवेदन र २०८१/८२ को अर्द्धवार्षिक एकीकृत आर्थिक गतिविधि प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत प्रकाशन भएको छ।

२.२३१ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक बजेटको लागि पूर्वबजेटकालीन अध्ययन सम्पन्न भई सुझावसहितको प्रतिवेदन नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेस गरिएको छ।

२.२३२ समीक्षा वर्षमा Business Confidence Survey त्रैमासिक रूपमा गरिएको छ।

२.२३३ "कोशी प्रदेशमा उत्पादित अर्गानिक अर्थोडक्स चियाले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा पुऱ्याएको योगदान एवम् आन्तरिक तथा बाह्य बजारमा यसको सम्भावना र चुनौतीहरू" विषयक विशेष अध्ययन प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू

२.२३४ "Think before you follow, wise money tomorrow" को नारासहित Global Money Week, 13th edition को अवसरमा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा वित्तीय चेतना अभिवृद्धि गर्ने वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएका छन् ।

२.२३५ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा विदेशी विनिमय कारोबार गर्ने सूचक संस्थाहरूलाई goAML सम्बन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

२.२३६ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको कार्यक्षेत्रभित्रका सरकारी कारोबार गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरू, प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयका कर्मचारीहरू र बैंकका कर्मचारीहरूसमेतको सहभागितामा "प्रदेश सरकारको सरकारी कारोबार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र हिसाब मिलान" विषयक अनुशिक्षण गरिएको छ ।

२.२३७ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूका लागि "आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क सङ्कलनका समस्याहरू" विषयक गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ ।

२.२३८ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको कार्यक्षेत्रभित्रका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरू र बैंकका कर्मचारीहरू, नेपाल प्रहरीसमेतको सहभागितामा शंकास्पद विदेशी मुद्रा पहिचान, बैंकिङ कारोबार सञ्चालन, नोट सर्टिङ तथा जाली नोट पहिचानसम्बन्धी एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् ।

२.२३९ प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा कार्य क्षेत्रभित्रका नोटकोषहरू र भा.रु. तथा परिवर्त्य विदेशी मुद्रासमेतको कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, टुर्स, ट्राभल्स एण्ड ट्रेकिङ्ग एजेन्सी, मनिचेन्जर तथा होटेलको निरीक्षण कार्य गरिएको छ ।

२.२४० प्रदेशस्थित कार्यालयहरूद्वारा ग्राहकहरूको बैंकिङ सेवा सम्बन्धमा आएका गुनासाहरूको सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय तथा व्यवस्थापनमा सहजीकरण गरिएका छन् ।

तालिका १ : चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू

दर	२०८० असार मसान्त		२०८१ असार मसान्त		२०८२ असार मसान्त	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	१६०,९९७,०३९	०.०३%	१६०,९८६,६०३	०.०२%	१६०,९७४,६३५	०.०२%
२	१८५,१५१,४३६	०.०३%	१८५,११८,०५२	०.०३%	१८५,०७८,६६०	०.०२%
५	३,६४०,४५१,८८५	०.५७%	३,७४१,१२५,१८५	०.५४%	३,७६२,५०८,९३०	०.४९%
१०	५,८६७,६७३,४५०	०.९२%	६,०३१,२३९,७४०	०.८७%	५,८४५,७१२,०१०	०.७७%
२०	७,५२४,२६३,०४०	१.१८%	८,०२४,६१९,०२०	१.१६%	७,६७८,७४४,५४०	१.०१%
२५	५७,०४७,२००	०.०१%	५७,०३२,४००	०.०१%	५७,०२०,०७५	०.०१%
५०	१४,६८५,९५१,९००	२.२९%	१४,०८२,१९४,९५०	२.०४%	१३,६११,०७९,४००	१.७९%
१००	३०,३९४,५९४,८००	४.७५%	३२,५३१,१८६,८००	४.७१%	३१,४१३,२८९,०००	४.१३%
२५०	८७,४२३,२५०	०.०१%	८७,४२२,७५०	०.०१%	८७,४२१,२५०	०.०१%
५००	१३०,६७०,८८४,०००	२०.४१%	१३६,८९९,४१९,५००	१९.८४%	१६५,१३५,८८५,५००	२१.६९%
१०००	४४६,८०५,५६२,०००	६९.८०%	४८८,३४९,६५५,०००	७०.७६%	५३३,४७२,२८६,०००	७०.०६%
जम्मा	**६४०,०८०,०००,०००**	**१००%**	**६९०,१५०,०००,०००**	**१००%**	**७६१,४१०,०००,०००**	**१००%**

तालिका २ : नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन	चाँदी	विदेशी मुद्रा र सेक्युरिटी	जम्मा (१+२+३)	सरकारी ऋणपत्रहरू	ीनष्कासित नोटको सुरक्षण	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत (४/६) × १००
	(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
२०६३	७०.३	-	७९७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७१३.८	८७१३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०
२०७१	-	-	२७३२५.०	२७३२५.०	-	२७३२५.०	१००.०
२०७२	-	-	३१९०८.०	३१९०८.०	-	३१९०८.०	१००.०
२०७३	-	-	३८६१६.०	३८६१६.०	-	३८६१६.०	१००.०
२०७४	-	-	४३०९९.०	४३०९९.०	-	४३०९९.०	१००.०
२०७५	-	-	४९४३८.९५	४९४३८.९५	-	४९४३८.९५	१००.०
२०७६	-	-	२२५.७७	२२५.७७	-	२२५.७७	१००.०
२०७७	-	-	५८८०६.००	५८८०६.००	-	५८८०६.००	१००.०
२०७८	-	-	६८३५०.००	६८३५०.००	-	६८३५०.००	१००.०
२०७९	-	-	६३२४७.००	६३२४७.००	-	६३२४७.००	१००.०
२०८०	-	-	६४००८.००	६४००८.००	-	६४००८.००	१००.०
२०८१	-	-	६९०१५.००	६९०१५.००	-	६९०१५.००	१००.०
२०८२	-	-	७५,०११.२४	७५,०११.२४	-	७५,०११.२४	१००.०

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट सञ्चालित तालिमहरू

S.N.	Training Name	Venue	Date	Days
1	Regulation and Supervision of Microfinance Financial Institutions	Bode	Saun 21-24, 2081	4
2	AML CFT Regime and Supervisory Aspects	Bode	Saun 27-32, 2081	6
3	Training on Arbitration	Bode	Bhadau 5-6, 2081	2
4	Workshop on Income Tax of Staff and TDS Calculation in NRB	Bode	Bhadau 11, 2081	1
5	Financial Stability and Macro Prudential Policies	Bode	Bhadau 16-19, 2081	4
6	Risk Based Internal Audit	Bode	Bhadau 24-27, 2081	4
7	Central Banking Training	Bhairahawa	Asoj 6-11, 2081	6
8	Monetary Management Theories and Practices	Bode	Asoj 20-21, 2081	2
9	Payment and Settlement System of Nepal	Bode	Katik 11-13, 2081	3
10	Pre-Service Training for Assistant Directors	Bode	Katik 25-Mangsir 6, 2081	12
11	Research Methodology and Report Writing	Bode	Mangsir 9-14	6
12	Ethics and Behavior in Organization	Bode	Mangsir 16-17, 2081	2
13	Pre-Service Training for Assistant Directors (I.T.)	Bode	Mangsir 16-21, 2081	6
14	Procurement and Inventory Management in NRB	Pokhara	Mangsir 23-26, 2081	4
15	Foreign Exchange Management in NRB	Bode	Poush 1-3, 2081	3
16	Pre-Service Training for Assistants	Bode	Poush 24- Magh 8, 2081	12
17	ToT for Financial Literacy Trainer	Bode	Magh 06-11, 2081	6
18	Central Banking Training	Biratnagar	Magh 06-11, 2081	6
19	Training on Core Banking Software of BFIs	Durbarmarg	Magh 13-14, 2081	2
20	Macroeconomic Management in Nepal	Bode	Magh 20-25, 2081	6
21	GL Software	Thapathali	Magh 27-29, 2081	3
22	Risk Based Supervision	Bode	Magh 27- Falgun 02, 2081	5
23	Supervision of LC Transactions	Bode	Fagun 4-5, 2081	2
24	Currency Management in Nepal	Thapathali	Fagun 11-13, 2081	3
25	Training for Drivers and Other Mechanics	Dhulikhel	Fagun 16, 2081	1
26	Management Development Program	Bode	Fagun 18-23, 2081	6
27	Training for Office Subordinates	Pokhara	Fagun 22-23, 2081	2
28	Central Bank's Law & Application in Department Level Decision Making	Bode	Fagun 25-27, 2081	3
29	Orientation Program on Current Eco and Banking Affairs for Economic Journalists	Thapathali	Fagun 26-28, 2081	3
30	Financial Literacy	Bode	Chaitra 6, 2081	1
31	Banking Operation	Thapathali	Chaitra 10-14, 2081	5
32	Active Directory and Email Operational Training	Bode	Chaitra 17-18, 2081	2
33	Orientation Program on Current Eco and Banking Affairs for EconomicJournalists	Thapathali	Chaitra 17-18, 2081	2
34	Coin Design, Engraving Modelling	Bode	Baisakh 21-23, 2082	3
35	Financial Inclusion and Literacy	Bode	Baisakh 24-26, 2082	3
36	Consumer Protection and Market Conduct Supervision	Bode	Jestha 1-2, 2082	2
37	Macroeconomic Modelling and Forecasting	Bode	Jestha 4-9, 2082	6
38	Letter and Memo Writing Skills	Pokhara	Jestha 11-12, 2082	2
39	Regulations and Supervision of Non Bank Financial Institutions	Bode	Jestha 19-21, 2082	3
40	GL Workshop 2	Thapathali	Jestha 25-27,2082	3
41	Cyber Security Issues in Payment and Settlement System in Nepal	Bode	Asar 1-3,2082	3
42	Pre-Service Training for Assistant Directors	Bode	Asar 8-19,2082	12
43	Pre-Service Training for Assistants	Thapathali	Asar 30 to Shrawan 9,2082	12

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

क) अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा बैठकमा भौतिक रूपमा सहभागिता

क्र.स.	आयोजक	पटक
१.	Alliance for financial Inclusion	१२
२.	APRACA	२
३.	APRACA and National Bank of Cambodia	३
४.	Asia Pacific Group	११
५.	Asia Pacific Network Information Center (APNIC)	१
६.	Asian Clearing Union (ACU)	२
७.	Asian Development Bank	५
८.	Bangko Sentral ng Pilipinas	२५
९.	Bangladesh Bank	६
१०.	Bank for International Settlement (BIS)	१०
११.	Bank Indonesia	६
१२.	Bank of Korea	१६
१३.	Banque De France	४
१४.	BBVA Turkey	२
१५.	Central Bank of Sri Lanka	२५
१६.	China Banknote Printing and Minting	३
१७.	CICTAB	१६
१८.	College of Supervisors	२
१९.	Deutsche Bundesbank	८
२०.	Egmont	३
२१.	FATF	४
२२.	Federal Reserve Bank	३
२३.	Financial Intelligence Unit of Latvia	१
२४.	Franklin Templeton	२
२५.	IMF SARTTAC	३६
२६.	IMF STI	१४
२७.	IntelliMindz	५
२८.	International Monetary Fund	१२
२९.	IRIS Business Services Ltd.	१२
३०.	Jersey Financial Services Commission And Toronto centre	१
३१.	KOENIG	२
३२.	London Stock Exchange Group	४
३३.	Mashreq Bank PSc Dubai	४
३४.	Mint of Poland	२
३५.	Monetary Authority of Maldives	१
३६.	National Institute of Banking studies & Corporate Management (NIBSCOM)	५८
३७.	Nepal Clearing House Limited	१
३८.	Reserve Bank of India	२६
३९.	SARTTAC	६
४०.	Standard Chartered Bank	४
४१.	State Bank of Pakistan	२
४२.	The Royal Mint the original maker	३
४३.	The SEACEN CENTRE	८७
४४.	The SEACEN CENTRE & ADB	२
४५.	Toronto Centre	१
४६.	US Department of Justice Criminal Division	२
४७.	World Bank	४
४८.	World Gold Council &Bank De France	१
४९.	Zurcher Kantonalbank	२
	जम्मा	**४६४**

ख) पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा बैठकमा सहभागिताको विवरण

क्र.स.	पद	पटक
१.	गभर्नर	५
२.	डेपुटी गभर्नर	९
३.	सञ्चालक	४
४.	कार्यकारी निर्देशक	३७
५.	निर्देशक	६२
६.	निर्देशक (सू.प्र.)	६
७.	का.मु. निर्देशक	५
८.	उप-निर्देशक	१३५
९.	उप-निर्देशक (सू.प्र.)	५
१०.	सहायक निर्देशक	१३३
११.	Senior Compiler	१
१२.	सहायक निर्देशक (सू.प्र.)	६
१३.	प्रधान सहायक	५०
१४.	प्रधान सहायक (सू.प्र.)	३
१५.	सहायक	१
१६.	सहायक (सू.प्र.)	२
	जम्मा	**४६४**

ग) अनलाइन माध्यमबाट अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा बैठकमा सहभागिताको विवरण

क्र.स.	आयोजक	पटक
१.	APG	३
२.	APG Diversity & Inclusion Network	२
३.	APRACA	२
४.	Asian Development Bank Institute	४
५.	Bank Negara Malaysia	१६
६.	Bank of Korea	१२
७.	Bank of Russia	२
८.	Banque De France	२
९.	BIS	२१
१०.	Business and Finance Consulting	४
११.	CICTAB	४
१२.	CIMB Bank Berhad (Singapore)	४८
१३.	Department of Money laundering Investigation, Nepal	३
१४.	Egmont Group	६
१५.	Fintelekt	२
१६.	Heifer International in Asia & ICA-AP	३
१७.	IMF	११
१८.	IMF SARTTAC	२
१९.	IMF/STA	४
२०.	SAARCFINANCE	१३
२१.	South Asia Region Financial Inclusion Initiative (SARFII)	७
२२.	South Asian University (SAU)	१०
२३.	The SEACEN Centre	५६
२४.	United Nation Office on Drugs and Crime (UNODC)	६
२५.	United Nations Sustainable Stock Exchange (Un SEE) and IFC	४
२६.	University of Cambridge	१४
२७.	World Bank Group	१
	जम्मा	**२६२**

घ) पदअनुसार अनलाइन माध्यमबाट अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा सहभागिताको विवरण

क्र.स.	पद	पटक
१.	कार्यकारी निर्देशक	१
२.	निर्देशक	१३
३.	का.मु. निर्देशक	२
४.	उप-निर्देशक	६५
५.	उप-निर्देशक (सू.प्र.)	५
६.	सहायक निर्देशक	१३६
७.	सहायक निर्देशक (सू.प्र.)	२
८.	प्रधान सहायक	१३
९.	Statistician	२
१०.	सहायक	२२
११.	सहायक (सू.प्र.)	१
	जम्मा	**२६२**

तालिका ५ : अन्य निकायद्वारा स्वदेशमा सञ्चालित तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

क) स्वदेशी तालिम तथा बैठकमा भौतिक रूपमा सहभागी कर्मचारी सङ्ख्या

क्र.स.	आयोजक	पटक
१.	Alliance for Financial Inclusion (AFI)	१०
२.	Agricultural Development Bank Ltd.	१
३.	Asia Pacific Rural Agricultural Association (APRACA)	३
४.	Asian Development Bank Institute	२
५.	Bank of Korea	३२
६.	Banking Finance & Insurance Institute of Nepal	७
७.	Birendra Mulitple Campus	१
८.	Bitta Chettra Bewasthapan	१७
९.	BYAN	२
१०.	Central Department of Management	१
११.	Cloud Tech Solution	१४
१२.	Department of Customs	१
१३.	Fintek	३
१४.	Global Green Growth Institute (GGGI)	१
१५.	IMF	४१
१६.	International Finance Corporation	२१
१७.	Jiban Bigyan	१०
१८.	Kaski Gold and Silvers Dealers' Association	२
१९.	Lalitpur District Federation of Saving & CreditCo-operative Society Ltd.	१
२०.	Ministry of Communication and Information Technology	२
२१.	Ministry of Energy, Water Resource and Irrigation	१
२२.	Ministry of Finance	२
२३.	Ministry of forest and environment	२
२४.	Ministry of Industry, Commerce and Supplies	१
२५.	National Banking Institute	३
२६.	National Planning Commission	१
२७.	Nelite System Private Limited	३
२८.	Nepal Administrative Staff College	३४
२९.	Nepal Bank Limited	१
३०.	Nepal Engineers Association	२
३१.	Nepal Food Forum	१
३२.	Nepal Open University	५
३३.	Nepal Police	५
३४.	Nepal Police, Central Investigation Bureau	१
३५.	Nepal Telecommunications authority	२
३६.	Non Bank Financial Institutions Supervision Department	१३
३७.	NSAF/FNCCI/AECP	१
३८.	Office of Attorney General	१
३९.	PPMO	४
४०.	Public Dept Management Department	२
४१.	Rastra Surakhya Parisadh	१
४२.	Rastriya Beema Company	१
४३.	Sampati Suddhikaran Anusandhan Bibagh	३
४४.	Sarbajanik kharid anugaman karyalaya	२

क्र.स.	आयोजक	पटक
४५.	Shramik Sanjal	१
४६.	Srishti Sadhana Kendra	१३
४७.	Standard Chartered ASEAN and South Asia (ASA) Correspondent Banking Academy	२
४८.	SWIFT	३
४९.	The Association of Chartered Accountants of Nepal	१२
५०.	The Institute of Chartered Accountants of Nepal	१५
५१.	The Westminster College	१
५२.	Transparency International Nepal	१
५३.	Tribhuvan University, Central Department of Economics	१०
५४.	United Nation	१
५५.	United Nation Fund for Population Activities (UNFPA)	१
५६.	United Nations Development Program (UNDP)	४
५७.	Nepal YogaInstitute and Retreat P. Ltd	१५
	जम्मा	**३४३**

ख) पदअनुसार स्वदेशी तालिम तथा बैठकमा सहभागिताको विवरण

क्र.स.	पद	पटक
१.	डेपुटी गभर्नर	१
२.	कार्यकारी निर्देशक	१६
३.	का.मु. कार्यकारी निर्देशक	१
४.	निर्देशक	३६
५.	निर्देशक (सू.प्र.)	१
६.	का.मु. निर्देशक	१
७.	उप-निर्देशक	९५
८.	उप-निर्देशक (सू.प्र.)	६
९.	सहायक निर्देशक	१३९
१०.	सहायक निर्देशक (सू.प्र.)	९
११.	प्रधान सहायक	७
१२.	सहायक	१८
१३.	सहायक (सू.प्र.)	१२
१४.	कार्यालय सहयोगी तृतीय	१
	जम्मा	**३४३**

तालिका ६ : काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्रीको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला									विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री				
		नेपाली मुद्रा (करोडमा)					भारतीय मुद्रा (ने.रु.करोडमा)				अन्य वि.मु. (ने.रु. करोडमा)		भा.रु. (ने.रु. करोडमा)		
		तोडा चलान			तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिला						
		नोटकोषस ङ्ख्या+	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात@	खरिद	बिक्री#	मौज्दात@
१	जनकपुर	६	३०	१२३६.५०	५	९.६६	०	०	३	३२	२९.२२	४.१२	०	१६.४१	२६.५१
२	विराटनगर	१२	६१	२८५८	१९	१४७२	५	५५.८२	१	४०	४.७४	२.६९	५.०९	२६.४७	२९.४८
३	पोखरा	९	४१	१५५०	१०	१२२	१	०.०५	१	१६	८४.३०	५.६२	०.४२	९.५	११.९६
४	सिद्धार्थनगर	९	६२	२०९१	८	३७.७६	२	२०			४.५६	७.०७	३.२१	३७.०३	११.४०
५	नेपालगञ्ज	१३	४२	१४८२	१०	२१.५३	०	०	०	०	१.८८	०.४३	०.१९	१५.७६	६.५७
६	धनगढी	९	३०	८८४.७८	१०	५६.५९	१	५.७१	१	१६	४.१३	२.८१	१.०७	९.१९	१०.५८
७	वीरगञ्ज	४	१२	१५१३.४६	९	६६.५२	१	१००	३	२०	०.६१	०.००	०.१४	१८.४७	१२.०७

\+ कार्यालय अन्तर्गतको नोटकोषको सङ्ख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०८२ असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

\# कार्यालयबाट ग्राहकलाई बिक्री गरेको रकम मात्र ।

तालिका ७ : आ.व. २०८१/८२ मा बिक्री तथा वितरण गरिएका सुन तथा चाँदीका स्मारिका सिक्का, मेडालियन तथा पदकको विवरण :

क) सुनको स्मारिकाः

क्र.सं.	नाम	तौल (ग्राममा)
१.	९०० टच सार्क सिक्का	३०
२.	९०० टच सार्क सिक्का	१५

ख) चाँदीको स्मारिका तथा मेडालियनः

क्र.सं	नाम	तौल (ग्राममा)
१	लक्ष्मी मेडालियन	१०
२	गणेश मेडालियन	१०
३	गजलक्ष्मी	१०
४	टक्सार यान्त्रीकरण	१५
५	राज्यारोहण १ ओजेड	३१.१०३
६	सार्क प्रुफ सिक्का	२५
७	गाई मेडालियन २५ ग्राम	२५
८	गाई मेडालियन १० ग्राम	१०
९	श्री ५ ज्ञानेन्द्र राज्यारोहण	३१.१
१०	निर्यात वर्ष	२३
११	व्यवस्थापन	२३
१२	मारवाडी सेवा समिति	१८
१३	संयुक्त राष्ट्र संघ ५० वर्ष	२०
१४	राष्ट्र बैंक स्वर्ण वर्ष	३५
१५	रोटरी १०० वर्ष	३५
१६	गुरुनानक १०००	१०
१७	गुरुनानक २५००	२५
१८	सत्यमोहन जोशी १०००	१०
१९	सत्यमोहन जोशी २५००	२५
२०	धितोपत्रबोर्ड (SEBON) २५००	२५

अनुसूची २.१ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम	क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम
१	नेपाल बैंक लिमिटेड	१२	लक्ष्मी सनराइज बैंक लिमिटेड
२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	१३	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड
३	नबिल बैंक लिमिटेड	१४	कृषि विकास बैंक
४	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक लिमिटेड	१५	ग्लोबल आइएमइ बैंक लिमिटेड
५	स्टान्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लिमिटेड	१६	सिटिजन्स बैंक इन्टरन्यास्नल लिमिटेड
६	हिमालयन बैंक लिमिटेड	१७	प्राइम कमर्सियल बैंक लिमिटेड
७	नेपाल SBI बैंक लिमिटेड	१८	एनमबी बैंक लिमिटेड
८	एभरेष्ट बैक लिमिटेड	१९	प्रभु बैंक लिमिटेड
९	एनआइसी एसिया बैंक लिमिटेड	२०	सानिमा बैक लिमिटेड
१०	माछापुच्छे बैंक लिमिटेड	२१	नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लिमिटेड
११	कुमारी बैंक लिमिटेड		

ख) लक्षित स्थलगत निरीक्षण (IT र Cyber Risk मा आधारित)

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम
१	नेपाल बैंक लिमिटेड
२	नबिल बैंक लिमिटेड
३	एनआइसी एसिया बैंक लिमिटेड
४	ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड

(ग) विशेष निरीक्षण

क्र.सं.	वाणिज्य बैंकको नाम	निरीक्षणको सङ्ख्या
१	कुमारी बैंक लिमिटेड	१
२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	१
३	नेपाल बैंक लिमिटेड	५
४	नेपाल SBI बैंक लिमिटेड	१
५	सिटिजन्स बैंक इन्टरन्यास्नल लिमिटेड	१
६	एनआइसी एसिया बैंक लिमिटेड	२
७	कृषि विकास बैंक	१
८	हिमालयन बैंक लिमिटेड	२
९	प्रभु बैंक लिमिटेड	३
१०	नबिल बैंक लिमिटेड	१
११	लक्ष्मी सनराइज बैंक लिमिटेड	१
	कुल	**१९**

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वित्तीय संस्थाहरू

क) विकास बैंकहरू

क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम	क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम
१.	नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक	८.	लुम्बिनी विकास बैंक लि.
२.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	९.	एक्सल डेभलपमेण्ट बैंक लि
३.	ज्योती विकास बैंक लि.कमलादी	१०.	साल्पा विकास बैंक लि.
४.	सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लि.	११.	गरिमा विकास बैंक लि.
७.	ग्रिन डेभलपमेण्ट बैंक लि, पोखरा	१२.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
५.	कर्पोरेट डेभलपमेण्ट बैंक लि	१३.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेण्ट बैंक लि.
६.	साग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लि	१४.	कामना सेवा विकास बैक लि.

ख) वित्त कम्पनीहरू

क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम	क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम
१.	जानकी फाइनान्स कम्पनी लि.	६.	गुडविल फाइनान्स लि.
२.	बेष्ट फाइनान्स लि.	७	नेपाल फाइनान्स लि.
३.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स लि.	८	मल्टी पर्पस फाइनान्स लि.
४.	सेन्ट्रल फाइनान्स लि.	९	रिलायन्स फाइनान्स लि.
५.	समृद्धि फाइनान्स कम्पनी लि.	१०	प्रोग्रेसिभ फाइनान्स लि.

(ग) लक्षित निरीक्षण (विकास बैंक र वित्त कम्पनी)

क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम	क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम
१.	कर्णाली डेभलपमेण्ट बैंक	६.	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.
२.	सिन्धु विकास बैंक लि.	७.	नेपाल सेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लि.
३.	मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक लि.	८.	पोखरा फाइनान्स लि.
४.	मञ्जुश्री फाइनान्स लि.	९.	गोर्खाज फाइनान्स लि.
५	आइ.सि.एफ.सि फाइनान्स लि.	१०	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स लि.

(घ) विशेष निरीक्षण (विकास बैंक र वित्त कम्पनी)

क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम	क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम
१.	गोर्खाज फाइनान्स लि.	३.	प्रोग्रेसिभ फाइनान्स लि.
२.	मञ्जुश्री फाइनान्स लि.	४.	जानकी फाइनान्स कम्पनी लि.

अनुसूची २.३ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं	संस्थाको नाम	क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	नेरुडे मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२१	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२	समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२२	नेशनल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३	मातृभूमि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२३	नेष्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
४	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२४	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
५	गणपती लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२५	सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
६	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२६	एनएमबी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
७	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२७	वीन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
८	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२८	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
९	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२९	एनआइसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१०	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३०	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
११	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३१	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१२	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३२	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१३	सृजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३३	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१४	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३४	स्वावलम्वन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१५	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३५	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१६	जनउत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३६	हिमालयन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१७	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३७	ग्लोबल आइएमइ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१८	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३८	सम्पदा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१९	उन्नति सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३९	मेरो माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२०	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४०	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

ख) विशेष निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं	संस्थाको नाम
१	नेरुडे मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

अनुसूची २.४ : AML/CFT मा आधारित निरीक्षण

(क) AML/CFT मा आधारित नियमित निरीक्षण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	सनिमा बैंक लि.	२१	सिटी वालेट प्रा.लि
२	स्टार्ण्डड चार्ट्र्ड बैंक नेपाल लि.	२२	पोखरा फाइनान्स लि.
३	एन एम बि बैंक लि.	२३	ग्रीन डेभलोपमेन्ट बैंक लि.
४	सिद्धार्थ बैंक लि.	२४	साइन रेसुङ्गा डेभलोपमेन्ट बैंक लि.
५	मल्टिपर्पोज फाइनान्स लि.	२५	गुर्खाज फाइनान्स लि.
६	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	२६	नेपाल एसबिआई बैंक लि.
७	एभरेष्ट बैंक लि.	२७	गुहेश्वरी मर्चेन्ट बैंकिङ् एण्ड फाइनान्स लि.
८	कृषि विकास बैंक लि.	२८	सम्सरा रेमिट प्रा. लि.
९	गुड्विल्स फाइनान्स लि.	२९	लुम्बिनी विकास बैंक लि.
१०	ज्योती बिकास बैंक लि.	३०	प्राइम कर्मसियल बैंक लि.
११	नागरिक लगानी कोष	३१	नबिल बैंक लि.
१२	महालक्ष्मी बिकास बैंक लि.	३२	आइपे रेमिट प्रा. लि.
१३	निर्धान उत्थान लाघुवित्त वित्तिय संस्था लि.	३३	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.
१४	आईसिएफसि फाइनान्स लि.	३४	हुलास रेमिटेन्स प्रा. लि.
१५	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	३५	गरिमा विकास बैंक लि.
१६	कर्मचारी सञ्चय कोष	३६	नेपाल रेमिट ईन्टरनेशनल प्रा. लि.
१७	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३७	सांग्रिला विकास बैंक लि.
१८	रिलायन्स फाइनान्स लि.	३८	इसेवा लि.
१९	ई सेवा मनि ट्रान्सफर प्रा. लि.	३९	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.
२०	हाम्रो पात्रो रेमिट प्रा. लि.	४०	एटिटि रेमिट प्रा. लि.

(ख) विशेष निरीक्षण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक लि.	१३	प्राइम कर्मसियल बैंक लि.
२	ज्योती विकास बैंक लि. लि.	१४	सिद्धार्थ बैंक लि.
३	मुक्तिनाथ विकास बैंक	१५	सनिमा बैंक लि.
४	नबिल बैंक लि.	१६	सिटिजन्स बैंक ईन्टरनेशनल लि.
५	कुमारी बैंक लि.	१७	प्रभु बैंक लि.
६	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	१८	लक्ष्मी सनराइज बैंक लि.
७	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	१९	नेपाल एसबिआई बैंक लि.
८	स्मार्ट कार्ड नेपाल प्रा.लि	२०	एभरेष्ट बैंक लि.
९	माईपे मनि ट्रान्सफर	२१	माछापुच्छ्रे बैंक लि.
१०	कामना सेवा विकास बैंक लि.	२२	हिमालयन बैंक लि.
११	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	२३	नेपाल क्लियरिङ हाउस लिमिटेड लि.
१२	एनआईस एसिया बैंक लि.		

(ग) विषयगत अध्ययन (Thematic Study)

क्र.सं.	संस्थाको नाम	क्र.सं.	संस्थाको नाम
१	नेपाल बैंक लि.	११	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.
२	कृषि विकास बैंक लि.	१२	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.
३	नविल बैंक लि.	१३	सानिमा बैंक लि.
४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट मेगा बैंक लि.	१४	माछापुच्छ्रे बैंक लि.
५	स्टाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	१५	एन आई सी एसिया बैंक लि.
६	हिमालयन बैंक लि.	१६	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	१७	एनएमबी बैंक लि.
८	एभरेष्ट बैंक लि.	१८	प्रभु बैंक लि.
९	कुमारी बैंक लि.	१९	सिद्धार्थ बैंक लि
१०	लक्ष्मी सनराइज बैंक लि.	२०	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.

अनुसूची २.५ : पाँच वर्षको जनशक्ति तथा कार्यरत जनशक्तिसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	तह	२०७८ असार मसान्त			२०७९ असार मसान्त			२०८० असार मसान्त			२०८१ असार मसान्त			२०८२ असार मसान्त		
		प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
१	अधिकृत विशिष्ट	१७	०	१७	१८	०	१८	१८	०	१८	१८	०	१८	१८	०	१८
२	अधिकृत प्रथम	४९	१	५०	५०	४	५४	५०	५	५५	५१	५	५६	४४	५	४९
३	अधिकृत द्वितीय	१६२	१०	१७२	१८०	१३	१९३	२००	९	२०९	२०३	९	२१२	२१२	९	२२१
४	अधिकृत तृतीय	२६९	१४	२८३	२९३	३	२९६	३४०	९	३४९	३३६	९	३४५	३९३	१३	४०६
	अधिकृत जम्मा	**४९७**	**२५**	**५२२**	**५४१**	**२०**	**५६१**	**६०८**	**२३**	**६३१**	**६०८**	**२३**	**६३१**	**६६७**	**२७**	**६९४**
५	सहायक प्रथम	११७	१५	१३२	१३२	१७	१४९	१५८	१६	१७४	१६६	१४	१८०	१६९	१५	१८४
६	सहायक द्वितीय	२६३	३४	२९७	२४७	३०	२७७	२३९	२६	२६५	२२२	२५	२४७	२१५	३६	२५१
७	सहायक तृतीय	१७	१	१८	१२	०	१२	११	०	११	११	०	११	८	०	८
	सहायक जम्मा	**३९७**	**५०**	**४४७**	**३९१**	**४७**	**४३८**	**४०८**	**४२**	**४५०**	**३९९**	**३९**	**४३८**	**३९२**	**५१**	**४४३**
८	का.स. प्रथम	१२	०	१२	२५	०	२५	२४	०	२४	२२	०	२२	१५	०	१५
९	का.स. द्वितीय	२४	०	२४	७	०	७	६	०	६	६	०	६	५	०	५
१०	का.स. तृतीय	०	०	०	४२	०	४२	४०	०	४०	४१	०	४१	४०	०	४०
११	का.स. चतूर्थ	५६	०	५६	९	०	९	६	०	६	०	०	०	०	०	०
	का.स. जम्मा	**९२**	**०**	**९२**	**८३**	**०**	**८३**	**७६**	**०**	**७६**	**६९**	**०**	**६९**	**६०**	**०**	**६०**
	कुल	**९८६**	**७५**	**१०६१**	**१०१५**	**६७**	**१०८२**	**१०९२**	**६५**	**११५७**	**१०७६**	**६२**	**११३८**	**१११९**	**७८**	**११९७**

अनुसूची २.६ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भएको पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिता	कार्य क्षमता मूल्याङ्कन	आन्तरिक प्रतियोगिता
१	अधिकृत विशिष्ट	प्रशासन		८	
२.	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	२	
३.	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	१०	५
४.	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	३४	७	७
५.	अधिकृत तृतीय	प्राविधिक			-
६.	सहायक प्रथम	प्रशासन	-	१३	९
७.	सहायक प्रथम	प्राविधिक		३	
८.	सहायक द्वितीय	प्रशासन	१३	-	-
९.	सहायक द्वितीय	प्राविधिक	५	-	-
जम्मा			**५२**	**४३**	**२१**

अनुसूची २.७ : पाँच वर्षको पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण[1]

श्रेणी	पदपूर्तिको माध्यम	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
कार्यकारी निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	-	४	-	-	८
निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	५	५	-	२	२
	आन्तरिक प्रतियोगिता	२	१	१	१*	-
	प्राविधिक	-	३	२	-	-
उप निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१५	१५	१४	८	१०
	आन्तरिक प्रतियोगिता	७	६	६	३*	५
	प्राविधिक	३	४	-	-	-
सहायक निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	७	११	६	५	७
	आन्तरिक प्रतियोगिता	-	-	३	५*	७
	खुला	३८	५८**	१८	३२*	३४
सहायक प्रथम	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	७	२४	१४	१५	१३
	आन्तरिक प्रतियोगिता	३	१५	१०	९*	९
	प्राविधिक	-	५	-	-	३
सहायक द्वितीय	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१	३	-	-	-
	आन्तरिक प्रतियोगिता	-	-	-	-	-
	खुला	११	२५**	२४	२४*	१३
	प्राविधिक (खुला)	-	१	-	११*	५
कार्यालय सहयोगी	स्वत बढुवा	२	५८	-	-	-
कुल		**१०१**	**२३८**	**९८**	**११५**	**११६**

१ विज्ञापन भएको वर्षको आधारमा ।

**आ.व.२०७८/७९ मा भएको विज्ञापनको पदपूर्ति २०७९/८० मा भएको ।

* आ.व.२०८०/८१ मा भएको विज्ञापनको पदपूर्ति २०८१/८२ मा भएको ।

अनुसूची २.८ : सञ्चालक समिति
(२०८२ असार मसान्त)

क्र.सं.	नाम	पद
१	प्रा.डा. विश्वनाथ पौडेल	अध्यक्ष
२	श्री घनश्याम उपाध्याय, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
३	डा. नीलम ढुङ्गाना (तिम्सिना)	सदस्य
४	श्री बमबहादुर मिश्र	सदस्य
५	श्री चिन्तामणि शिवाकोटी	सदस्य
६	डा. शंकरप्रसाद आचार्य	सदस्य
७	डा. रबीन्द्रप्रसाद पाण्डे	सदस्य

अनुसूची २.९ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली
(२०८२ असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	श्री ऋषिकेश भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
२.	श्री प्रदीपराज पौड्याल	कार्यकारी निर्देशक,सूचना प्रविधि विभाग
३.	डा. गुणाकर भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
४.	श्री नरेश शाक्य	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
५.	श्री रेवतीप्रसाद नेपाल	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
६.	श्री रामु पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
७.	श्री विश्रुत थापा	कार्यकारी निर्देशक, मानव संसाधन व्यवस्थापन विभाग
८.	श्री दयाराम शर्मा पंगेनी	कार्यकारी निर्देशक, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
९.	श्री गुरुप्रसाद पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
१०.	श्री बिमलराज खनाल	कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
११.	श्री किरण पण्डित	कार्यकारी निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
१२.	डा. सत्येन्द्र तिमिल्सिना	कार्यकारी निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१३.	श्री चेतप्रसाद उप्रेती	कार्यकारी निर्देशक, गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१४.	श्री रोशनकुमार सिग्देल	कार्यकारी निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
१५.	डा. रामशरण खरेल	कार्यकारी निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
१६.	डा. डिल्लीराम पोखेल	कार्यकारी निर्देशक, बैंकिङ विभाग
१७.	श्री दीर्घबहादुर रावल	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
१८.	श्री निश्चल अधिकारी	कार्यकारी निर्देशक, सूचना प्रविधि विभाग
अधिकृत प्रथम		
१.	श्री अनुज दाहाल	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२.	श्री दिपकराज लामिछाने	निर्देशक, पोखरा कार्यालय
३.	श्री राजनविक्रम थापा	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
४.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
५.	श्री हिमप्रसाद न्यौपाने	निर्देशक, वित्तीय समावेशिता तथा ग्राहक संरक्षण महाशाखा
६.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
७.	श्री गोविन्दप्रसाद नागिला	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
८.	श्री मीना पाण्डे	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
९.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
१०.	श्री सृजना बास्तोला	निर्देशक, मानव संसाधन व्यवस्थापन विभाग
११.	श्री बुद्धराज शर्मा	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
१२.	श्री सुदीप फुँयाल	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१३.	श्री निभा श्रेष्ठ	निर्देशक, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग

१४.	श्री डिलाराम सुवेदी	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
१५.	श्री केशवबहादुर के.सी.	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
१६.	श्री शैलेन्द्र रेग्मी	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
१७.	श्री विरेन्द्रदत्त अवस्थी	निर्देशक, मानव संसाधन व्यवस्थापन विभाग
१८.	श्री देवेन्द्र गौतम	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
१९.	श्री ईश्वरीप्रसाद भट्टराई	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२०.	श्री राजनदेव भट्टराई	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
२१.	श्री लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	निर्देशक, टक्सार महाशाखा
२२.	श्री रमेश आचार्य	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
२३.	डा. राजनकृष्ण पन्त	संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
२४.	श्री दुर्गेशगोपाल श्रेष्ठ	संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
२५.	श्री इन्द्रा चम्लागाई (मैनाली)	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
२६.	श्री रन्जना पौडेल पण्डित	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२७.	श्री नीरा ताल्चाभडेल	निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
२८.	श्री विज्ञानराज सुवेदी	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२९.	श्री नारायणप्रसाद पोखेल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय
३०.	श्री माधव दङ्गाल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
३१.	श्री सत्येन्द्रराज सुवेदी	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
३२.	श्री आर्या जोशी	निर्देशक, सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखा
३३.	श्री बासुदेव भट्टराई	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
३४.	श्री अशोक घिमिरे	निर्देशक, गैर-बैंक वित्तीय सुपरिवेक्षण विभाग
३५.	श्री विनोदराज लेखक	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
३६.	श्री शरण कुमार अधिकारी	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
३७.	श्री गिरिजा प्रसाद कोइराला	निर्देशक, कानुन महाशाखा
३८.	श्री अजित रेग्मी	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
३९.	श्री बिना ढकाल पौडेल	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४०.	श्री सुवास आचार्य	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४१.	डा. हरिकुमार नेपाल	निर्देशक, मानव संसाधन व्यवस्थापन विभाग (अतिरिक्त दरबन्दी)
४२.	श्री सुशील पौडेल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विरगञ्ज कार्यालय
४३.	श्री केशव प्रसाद तिमिल्सिना	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४४.	श्री ऋषिराम बराल	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
४५.	इ. सौरभ दास मानन्धर	निर्देशक (सू.प्र.), सूचना प्रविधि विभाग
४६.	इ. कृष्ण राम धुञ्जु	निर्देशक (सू.प्र.), भुक्तानी प्रणाली विभाग
४७.	इ. तरुण कुमार झा	निर्देशक (सू.प्र.), सूचना प्रविधि विभाग
४८.	इ. शहदेव चन्द	निर्देशक (सू.प्र.), सूचना प्रविधि विभाग
४९.	डा. तेज नारायण ठाकुर	निर्देशक (सू.प्र.), सूचना प्रविधि विभाग
५०.	डा. वीरेन्द्र बहादुर बुढा	का.मु. निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
५१.	श्री सम्झना ढकाल	का.मु. निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
५२.	श्री नविना ढकाल	का.मु. निर्देशक, गैर-बैंक वित्तीय सुपरिवेक्षण विभाग
५३.	श्री सुमन न्यौपाने	का.मु. निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
५४.	श्री पुष्पा अधिकारी	का.मु. निर्देशक, बैंकिङ विभाग
५५.	श्री मोहन पुडासैनी	का.मु. निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
५६.	श्री सञ्जिब झा	का.मु. निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
५७.	श्री कमल प्रसाद कालाथोकी	का.मु. निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
५८.	श्री प्रह्लाद गिरी	का.मु. निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय स्थिति

सम्पत्ति तथा दायित्व	१२५
आय विवरण	१२६
वार्षिक वित्तीय विवरण	१२७

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व

३.१ नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०८१ असार मसान्तको तुलनामा २९.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.२६ खर्ब ७१ अर्ब २३ करोड ९५ लाख ४० हजार पुगेको छ ।

चार्ट ३.१ : नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति संरचना (प्रतिशत)

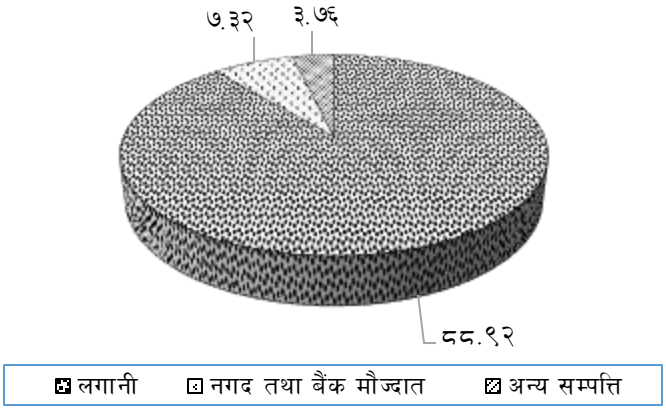

३.२ २०८२ असार मसान्तमा कायम कुल सम्पत्तिमा लगानी (Gold Certificate समेत) को अंश ८८.९२ प्रतिशत, नगद तथा बैंक मौज्दात सम्पत्तिको अंश ७.३२ प्रतिशत र बाँकी अन्य सम्पत्तिको अंश ३.७६ प्रतिशत रहेको छ। २०८१ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः ८९.२३ प्रतिशत, ६.३७ प्रतिशत र ४.४१ प्रतिशत रहेको थियो ।

३.३ यस बैंकले विभिन्न उपकरण (Gold Certificate समेत) मा गरेको लगानी २०८१ असार मसान्तको तुलनामा २८.७९ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.२३ खर्ब ७५ अर्ब २६ करोड २ लाख ९२ हजार पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा उपरोक्तबमोजिमको लगानी रु.१८ खर्ब ४४ अर्ब ३० करोड ३८ लाख ३५ हजार रहेको थियो ।

३.४ यस बैंकको नगद तथा बैंक मौज्दात सम्पत्ति २०८१ असार मसान्तको तुलनामा ४८.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ९५ अर्ब ५३ करोड १० लाख १० हजार पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा नगद तथा नगद सरहका सम्पत्ति रु.१ खर्ब ३१ अर्ब ६६ करोड ४५ लाख २२ हजार रहेको थियो ।

३.५ २०८२ असार मसान्तको कुल दायित्व तथा इक्विटीमा दायित्वको अंश ७४.६९ प्रतिशत र इक्विटीको अंश २५.३१ प्रतिशत रहेको छ। २०८१ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्व तथा इक्विटीहरूको अंश क्रमशः ७३.४५ प्रतिशत र २६.५५ प्रतिशत रहेको थियो ।

३.६ २०८२ असार मसान्तमा कायम कुल दायित्वमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको अंश ३७.६० प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको स्वदेशी तथा विदेशी मुद्रामा रहेको निक्षेप दायित्व (SDF तथा Deposit Collection समेत) को अंश ५२.७९ प्रतिशत, नेपाल सरकारको निक्षेप दायित्वको अंश ३.५५ प्रतिशत र बाँकी अन्य दायित्वको अंश ६.०७ प्रतिशत रहेको छ । २०८१ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ४४.७९ प्रतिशत, ४३.४१ प्रतिशत, ४.२१ प्रतिशत र ७.५९ प्रतिशत रहेको थियो ।

चार्ट ३.२ : नेपाल राष्ट्र बैंकको दायित्व संरचना (प्रतिशत)

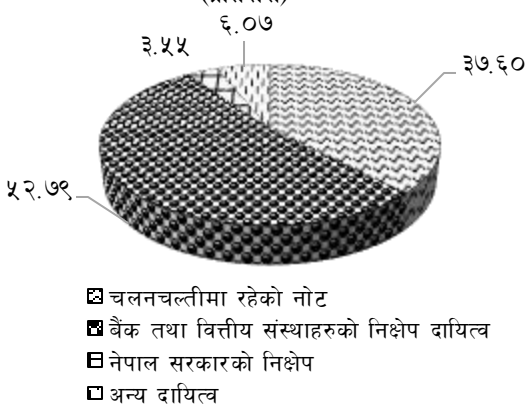

३.७ २०८१ असार मसान्तको तुलनामा चलनचल्तीमा रहेको नोट १०.३० प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.७ खर्ब ५० अर्ब ११ करोड २४ लाख २२ हजार पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको रकम रु.६ खर्ब ८० अर्ब ४ करोड ८८ लाख ३ हजार रहेको थियो।

३.८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको यस बैंकमा स्वदेशी तथा विदेशी मुद्रामा रहेको निक्षेप (SDF तथा Deposit Collection समेत) २०८१ असार मसान्तको तुलनामा ५९.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा रु.१० खर्ब ५३ अर्ब १७ करोड ९१ लाख ४० हजार पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु.६ खर्ब ५९ अर्ब ३ करोड ७१ लाख २४ हजार रहेको थियो।

३.९ यस बैंकमा रहेको नेपाल सरकारको निक्षेप २०८१ असार मसान्तको तुलनामा १०.७६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०८२ असार मसान्तमा ७० अर्ब ८३ करोड ७० लाख ९९ हजार पुगेको छ। २०८१ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व ६३ अर्ब ९५ करोड ३३ लाख ९१ हजार रहेको थियो।

३.१० २०८१ असार मसान्तको तुलनामा २०८२ असार मसान्तमा कुल इक्विटीमा २३.१८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । यस अन्तर्गत जगेडा कोष २३.३९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ खर्ब ७१ अर्ब ०२ करोड ६३ लाख २३ हजार रहेको छ। २०८१ असार मसान्तमा उक्त कोष रु.५ खर्ब ४३ अर्ब ८१ करोड ८१ लाख ३८ हजार रहेको थियो।

३.११ २०८१ असार मसान्तमा यस बैंकको शेयर पुँजी रु.५ अर्ब रहेकोमा २०८२ असार मसान्तमा समेत सोही रकम कायम रहेको छ।

आय विवरण

३.१२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को आय विवरण अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १०.२५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८८ अर्ब ४६ करोड ७४ लाख ८० हजार पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को खुद संचालन आम्दानीमा खुद ब्याज आम्दानीको अंश ९८.६९ प्रतिशत, अन्य संचालन आम्दानीको अंश १.४१ प्रतिशत र विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट आम्दानी ०.१० प्रतिशत ऋणात्मक रहेको छ।

३.१३ समीक्षा वर्षमा खुद ब्याज आम्दानी अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १०.०८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८७ अर्ब ३० करोड ९७ लाख ०८ हजार पुगेको छ। त्यसैगरी, अन्य आम्दानी रु.१ अर्ब २४ करोड ६८ लाख २९ हजार भएको छ। विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट हुने आम्दानी भने रु.८ करोड ९० लाख ५७ हजार ऋणात्मक रहेको छ।

३.१४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अघिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८० अर्ब ४८ करोड २६ लाख ५० हजार कायम भएको छ। यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु.७३ अर्ब ७६ करोड २३ लाख २१ हजार रहेको थियो।

३.१५ सञ्चालक समितिको मिति २०८२/०७/२८ को बैठकबाट बैंकको खुद मूनाफामध्ये विभिन्न कोषहरुमा छुट्ट्याउनु पर्ने आवश्यक रकम विनियोजन गरी बाँकी रकम रु.४२ अर्ब नेपाल सरकारलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ।

Nepal Rastra Bank

Statement of Financial Position

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

ASSETS	Note	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Foreign currency financial assets			
Cash and balances with banks	4.1	195,522,615,444	131,658,377,029
Derivative financial assets		-	-
IMF related assets	4.2	23,552,113,844	23,991,803,148
Term deposit with foreign banks	4.3	561,777,218,459	598,508,477,426
Investments in foreign securities	4.4	1,668,276,021,551	1,127,741,874,366
Other receivables	4.5	-	-
Total foreign currency financial assets		**2,449,127,969,298**	**1,881,900,531,969**
Foreign currency non-financial assets			
Investment in Gold Certificates	4.6	118,193,529,311	83,322,433,218
Tota foreign currency non-financial assets		**118,193,529,311**	**83,322,433,218**
Total foreign currency assets		**2,567,321,498,609**	**1,965,222,965,187**
Local currency financial assets			
Balances with banks		8,394,919	6,144,630
Investment in Government securities	4.7	15,185,270,309	23,047,152,978
Investment in bonds & term deposit	4.8	6,822,515,860	7,381,089,826
Advances and receivable from Government	4.9	260,548,220	1,946,658,278
Loan and advances to bank and financial institutions	4.10	118,231,579	118,433,601
Other loan and advances	4.11	9,144,728,192	9,399,741,857
Equity investment	4.12	5,005,736,072	4,302,806,764
Other receivables	4.13	2,063,528	1,745,467
Total local currency financial assets		**36,547,488,679**	**46,203,773,401**
Local currency non-financial assets			
Gold and silver assets	4.14	55,416,574,175	44,003,521,309
Inventories	4.15	1,922,307,587	1,449,807,211
Property, plant and equipment	4.16	6,309,276,910	6,437,994,139
Intangible assets	4.17	35,291,595	43,330,321
Other assets	4.18	3,687,102,248	3,662,986,225
Total local currency non-financial assets		**67,370,552,515**	**55,597,639,205**
Total local currency assets		**103,918,041,194**	**101,801,412,606**
Total assets		**2,671,239,539,803**	**2,067,024,377,793**

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Financial Position

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

Liabilities & Equity	Note	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Foreign currency financial liabilities			
Derivative financial liabilities		-	-
Deposit of bank and financial institutions	4.19	10,493,587,420	12,868,855,095
IMF related liabilities	4.20	41,237,741,376	38,953,389,315
Total foreign currency financial liabilities		**51,731,328,796**	**51,822,244,410**
Local currency financial liabilities			
Bills Payable		54,245,636	111,732,583
Deposit of bank and financial institutions	4.19	388,635,552,440	290,718,269,398
Deposit of Government	4.21	70,837,099,174	63,953,391,009
Deposit of other institutions	4.22	12,502,055,256	20,063,196,070
Currency in circulation	4.23	750,112,422,154	680,048,802,701
Due to bank and financial institutions	4.24	654,050,000,000	355,450,000,000
IMF related liabilities	4.20	12,464,816,036	11,859,006,209
Surplus payable to Government		42,000,000,000	37,223,820,561
Other liabilities	4.25	2,027,025,539	1,592,587,318
Total local currency financial liabilities		**1,932,683,216,235**	**1,461,020,805,849**
Other liabilities			
Pension and other employment benefits payable	4.26	10,798,671,487	5,363,189,944
Total local currency liabilities		**1,943,481,887,722**	**1,466,383,995,793**
Total liabilities		**1,995,213,216,518**	**1,518,206,240,203**
EQUITY			
Capital		5,000,000,000	5,000,000,000
Reserves	4.27	671,026,323,285	543,818,137,590
Total equity		**676,026,323,285**	**548,818,137,590**
Total liabilities and equity		**2,671,239,539,803**	**2,067,024,377,793**

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Net Income and Other Comprehensive Income

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	32 Asar 2082	31 Asar 2081
OPERATING INCOME			
Foreign currency income and expenses			
Interest income on foreign currency financial assets	4.28	96,167,221,419	79,785,220,115
Interest expense on foreign currency financial liabilities	4.29	(1,352,545,497)	(1,618,999,680)
Net foreign currency income		**94,814,675,922**	**78,166,220,435**
Local currency income and expenses			
Interest income on local currency financial assets	4.30	1,627,366,258	3,336,345,665
Interest expense on local currency financial liabilities	4.31	(9,132,334,287)	(2,186,034,052)
Net local currency income		**(7,504,968,029)**	**1,150,311,613**
Net interest income		**87,309,707,893**	**79,316,532,048**
Other income			
Fee and commission income	4.32	18,162,871	120,714,523
Income on Gold Certificates	4.33	537,156,642	422,354,601
Gain or loss on sale of securities			
Realized gain/loss on foreign exchange transaction		(89,057,429)	(257,261,092)
Other income	4.34	997,072,635	920,665,908
Less: Fee and commission expense	4.35	(61,268,732)	(92,444,169)
Net other income		**1,402,065,987**	**1,114,029,771**
Allowance for ECL (loss)/gain on financial assets	4.36	(244,294,013)	(185,852,877)
Total net operating income		**88,467,479,867**	**80,244,708,942**
OPERATING EXPENSES			
Personnel expenses	4.37	5,063,361,907	3,873,034,981
Note printing expense		773,605,902	410,882,145
Administrative expenses	4.38	1,662,687,548	1,815,754,984
Depreciation, amortisation and impairment	4.39	485,174,069	382,716,123
Total operating expenses		**7,984,829,426**	**6,482,388,233**
Net profit/(loss) before revaluation gain/loss		**80,482,650,441**	**73,762,320,709**
Revaluation gain/(loss)			
Gold and silver revaluation gain/(loss)		46,886,685,765	26,596,033,683
Net foreign exchange revaluation gain/(loss)		45,029,959,182	14,995,429,467
Net profit/(loss) for the year		**172,399,295,388**	**115,353,783,859**

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Net Income and Other Comprehensive Income

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Net profit/(loss) for the year		172,399,295,388	115,353,783,859
Other comprehensive income			
Items that are or may be reclassified subsequently to profit or loss:			
Net unrealised gain from Equity Investment at FVOCI		693,191,508	635,186,270
Sub total		**693,191,508**	**635,186,270**
Items that will not be reclassified to profit or loss:			
Property revaluation gain/loss			
Re-measurement gain from defined benefit plan		(3,783,833,487)	101,846,034
Sub total		**(3,783,833,487)**	**101,846,034**
Total other comprehensive income		**(3,090,641,979)**	**737,032,304**
Total comprehensive income		**169,308,653,409**	**116,090,816,163**

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Changes in Equity

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	Capital	General reserve	Monetary Liability Reserve	Financial Stability Fund	Exchange Equalisation Fund	Gold and Silver Equalisation Reserve	Fair Value Reserve	Acturial Gain Reserve	Open Market Operation Stabilization Fund	Other reserve	Retained Earning	Total
Balance as at 1 Sawan 2080		**5,000,000,000**	**76,120,125,947**	**15,194,655,781**	**11,997,141,783**	**206,818,097,401**	**65,766,495,953**	**3,025,140,244**	**2,532,245,736**	**2,196,772,113**	**81,300,467,030**	**-**	**469,951,141,988**
Net profit/(loss) for the year												115,353,783,859	115,353,783,859
Other comprehensive income for the year								635,186,270	101,846,034				737,032,304
Appropriation of profit :													-
General reserve			11,274,655,157									(11,274,655,157)	-
Monetary liability reserve				3,688,116,035								(3,688,116,035)	-
Financial stability fund					3,688,116,035							(3,688,116,035)	-
Open Market Operation Stabilization Fund										10,666,821,436		(10,666,821,436)	
Exchange equalisaiton fund						14,995,429,467						(14,995,429,467)	-
Gold and silver equalisation reserve							26,596,033,683					(26,596,033,683)	-
Other reserve											7,091,153,478	(7,091,153,478)	-
Net cumulative surplus fund											129,638,007	(129,638,007)	-
Inter fund transfer												-	-
Administrative expense reimbursement/ adjustment of RSRF												-	-
Surplus transfer to Government												(37,223,820,561)	(37,223,820,561)
Balance as at 31 Asar 2081		**5,000,000,000**	**87,394,781,104**	**18,882,771,816**	**15,685,257,818**	**221,813,526,868**	**92,362,529,636**	**3,660,326,514**	**2,634,091,770**	**12,863,593,549**	**88,521,258,515**	**-**	**548,818,137,590**
Balance as at 1 Sawan 2081		**5,000,000,000**	**87,394,781,104**	**18,882,771,816**	**15,685,257,818**	**221,813,526,868**	**92,362,529,636**	**3,660,326,514**	**2,634,091,770**	**12,863,593,549**	**88,521,258,515**	**-**	**548,818,137,590**
Adjustment for Prior Period Income(Expense)											**(100,292,215)**		**(100,292,215)**
Restated Balance		**5,000,000,000**	**87,394,781,104**	**18,882,771,816**	**15,685,257,818**	**221,813,526,868**	**92,362,529,636**	**3,660,326,514**	**2,634,091,770**	**12,863,593,549**	**88,420,966,300**	**-**	**548,717,845,375**
Net profit/(loss) for the year												172,399,295,388	172,399,295,388
Other comprehensive income for the year								693,191,508	(3,783,833,487)				(3,090,641,979)
Appropriation of profit :													-
General reserve			16,250,973,601									(16,250,973,601)	-
Monetary liability reserve				4,024,132,522								(4,024,132,522)	-
Financial stability fund					4,024,132,522							(4,024,132,522)	-
Open Market Operation Stabilization Fund										10,473,483,632		(10,473,483,632)	
Exchange equalisaiton fund						45,029,959,182						(45,029,959,182)	-
Gold and silver equalisation reserve							46,886,685,765					(46,886,685,765)	-
Other reserve											1,807,077,854	(1,807,077,854)	-
Net cumulative surplus fund											1,902,850,310	(1,902,850,310)	-
Inter fund transfer												-	-
Administrative expense reimbursement/ adjustment of RSRF											(175,499)		(175,499)
Surplus transfer to Government												(42,000,000,000)	(42,000,000,000)
Balance as at 32 Asar 2082		**5,000,000,000**	**103,645,754,705**	**22,906,904,338**	**19,709,390,340**	**266,843,486,050**	**139,249,215,401**	**4,353,518,022**	**(1,149,741,717)**	**23,337,077,181**	**92,130,718,965**	**-**	**676,026,323,285**

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082 Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Cash Flows

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Cash flows from operating activities		
Interest income received	96,650,221,494	83,121,565,780
Fees, commission and other income received	1,464,987,442	1,381,653,043
Interest expense paid	(10,484,879,784)	(3,805,033,732)
Personnel expense paid	(3,411,713,851)	(3,117,608,908)
Fees and commission Expense paid	(61,268,732)	(92,444,169)
Note printing expense paid	(773,605,902)	(410,882,145)
Administrative expense paid	(1,662,687,548)	(1,815,754,984)
Net cash flow from operating activities before changes in operating assets and liabilities	**81,721,053,119**	**75,261,494,885**
Net (increase)/decrease in operating assets		
Loan and advances to BFIs	175,498	1,549,797,399
Other loan and advances	254,669,451	(1,473,964,953)
Advances and receivable from Government	1,462,289,498	(340,658,278)
Inventories	(472,500,376)	137,330,122
Other receivables	(458,623)	33,594,325
Other assets	(24,116,023)	(1,325,127,414)
Net increase/(decrease) in operating liabilities		
Deposit of bank and financial institutions	95,542,015,367	16,481,621,279
Deposit of Government	6,883,708,165	18,863,943,393
Deposit of other institutions	(7,561,140,814)	2,111,402,574
Due to Bank and Other Financial Institutions	298,600,000,000	295,450,000,000
Other liabilities	301,776,858	200,978,422
Cash flow from changes in operating assets and operating liabilities	**394,986,419,001**	**331,688,916,869**
Net cash flow from operating activities	**476,707,472,120**	**406,950,411,754**
Cash flows from investing activities		
Net purchase of property and equipment	(344,833,759)	(1,196,280,524)
Purchase of intangible assets	(3,584,354)	3,913,729
Sale of property and equipment	4,029,006	8,014,435
Net Sale/(purchase) of securities	(215,258,485,440)	(298,843,488,875)
Receipt from/(Investment) in term deposit	(6,601,053,610)	(104,620,791,992)
Net purchase of gold and silver	-	(360,615,532)
Net purchase of equity instruments	(9,737,800)	1,843,877,778
Dividend income received	82,940,200	70,973,442
Net cash flow from investing activities	**(222,130,725,757)**	**(403,094,397,539)**

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Cash Flows

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Cash flows from financing activities		
Net increase/(decrease) in currency in circulation	70,063,619,453	54,260,930,171
Lease payments	(25,293,298)	(10,606,821)
Net increase/(decrease) in liabilities with IMF	2,958,852,264	(213,996,617)
Interest paid on IMF related liabilities	(68,690,376)	10,016,248
Surplus paid to Government	(37,223,820,561)	(25,000,000,000)
Net cash flow from financing activities	**35,704,667,482**	**29,046,342,981**
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents	**290,281,413,845**	**32,902,357,196**
Exchange rate effect on cash and cash equivalents	44,940,901,753	14,738,168,375
ECL effect on cash and cash equivalents	-	-
Cash and cash equivalents as at the beginning of the year	672,804,191,641	625,163,666,070
Cash and cash equivalents as at the end of the year	**1,008,026,507,239**	**672,804,191,641**

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Cash and cash equivalent includes following assets:

Assets	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Foreign currency cash in hand	23,999,547,422	25,243,089,889
Balances with other central banks	100,360,702,752	51,280,897,155
Balances with banks	71,173,713,139	55,129,172,928
SDR Holdings	23,405,205,370	23,791,069,016
Term deposit with maturity upto 3 months	274,000,000	43,819,360,000
Treasury bills with maturity upto 3 months	788,813,338,556	473,540,602,653
Total	**1,008,026,507,239**	**672,804,191,641**

Mr. Rajan Dev Bhattarai
Acting Executive Director
Financial Management Department

Dr. Ravindra Prasad Pandey
Board Member

Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

As per our report of even date

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA Durga Prasad Gnawali
N.B.S.M. & Associates

CA Sudarshan Raj Pandey
S.R Pandey & Co.

Dr. Ghanshyam Upadhyaya
Secretary MOF/Board Member

Prof. Dr. Biswo Nath Poudel
Governor

CA Bijay Kumar Agrawal
B.K Agrawal & Co.

Mr. Baikuntha Bahadur Adhikari
Deputy Auditor General
Office of the Auditor General

Date: 28/07/2082

Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK

Notes Forming part of Financial Statements

Fiscal Year 2081-82 (2024-25 AD)

1 General Information

Nepal Rastra Bank (hereinafter referred to as 'NRB' or 'the Bank'), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by Nepal Rastra Bank Act, 2058 (amended on 2073). The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The primary objectives of the Bank are to maintain economic stability; price stability as well as external sector stability, promote financial access and develop secured, healthy and s table paymentsystems.Inorder to attain these objectives, the Bank's principal functions include:

a. Formulating necessary monetary and foreign exchange policies
b. Issuing Nepalese currency notes and coins and maintaining record of Nepalese currency in circulation
c. Foreign reserve management
d. Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector
e. Developing a secure, healthy and efficient system of payment
f. Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system
g. Promoting entire banking and financial system of Nepal

2 Basis of Preparation

2.1 Statement of Compliance

The Bank's financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) as issued by Accounting Standards Board, Nepal which are generally in compliance with the International Financial Reporting Standards as issued and applicable, except mentioned hereinafter. NFRS also include interpretations (IFRIC and SIC) as issued by International Accounting Standards Board.

The Bank's financial statements include Statement of Financial Position, Statement of Net Income and Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, Statement of Cash Flows and Notes to Accounts.TheBank's assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity, and expenses are classified as per their nature.

2.2 Basis of Measurement

The Bank's financial statements are prepared on a historical cost basis except for following material items.

Items	Measurement Basis
Financial Instruments at Fair value through profit or Loss	Fair value
Debt Instruments and other similar financial Instruments	Fair value as well as Amortized Cost
Equity investments	Fair value
Monetary Gold	Fair value
Inventories (Including gold& silver kept for further processing)	Cost or Net realizable value whichever is lower
Net defined benefit liability/(assets)-gratuity & pension fund and staff security fund	Fair value of plan assets less the present value of the defined benefit obligation

2.3 Responsibility of Financial Statements

The Management of the Bank is responsible for preparation and presentation of the Bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The Bank's financial statements are approved by the Board Meeting held on 28th Kartik 2082.

2.4 Presentation of Financial Statements

The Bank has presented its assets and liabilities broadly in order of liquidity in the statement of financial position. Income and expenses are presented in the statement of net income based on nature of income/expenses. The Bank's financial assets and financial liabilities, and their associated income and expenses are further distinguished between foreign currency and local currency.

The Bank's Cash Flow Statement has been prepared by using the "Direct Method" in accordance with the NAS 7- Statement of Cash Flow. For the purpose of the Statement of Cash Flows, cash and cash equivalents consist of cash and cash equivalents as defined in point No. 3.2 of the NAS 7- Statement of Cash Flow.

2.5 Functional and Presentation Currency

The Bank's functional and presentation currency is Nepalese Rupee (NRs). All financial information are presented in Nepalese Rupee except otherwise indicated. The figures have been rounded up to the nearest rupee.

2.6 Materiality and Aggregation

Each material class of similar items is presented separately in the Financial Statements. Items of dissimilar nature or function are presented separately unless they are immaterial.

2.7 Offsetting

Financial assets and liabilities are offset and the net amount is presented in the Statement of Financial Position when and only when, the Bank has a legal right to set off the recognized amounts and it intends either to settle on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

The Bank has offset the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in the Statement of Financial Position.

2.8 Comparative Information

The comparative information is reclassified whenever necessary to conform with the current year's presentation. The narrative and descriptive information has been given in notes to the financial statements, where relevant, for the understanding of the current year's financial statements.

2.9 Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2081/82 i.e. 1st Shrawan 2081 to 32nd Asar 2082 corresponding to Gregorian calendar 16th July 2024 to 16th July 2025. The previous year was 1st Shrawan 2080 to 31st Asar 2081 (17th July 2023 to 15th July 2024).

2.10 Use of Estimates, Assumptions or Judgments

The preparation of the financial statements in conformity with NFRS requires management to make judgment, estimates and assumption that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual result may differ from these estimates.

The financial statements have been prepared on going concern basis. Estimated and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revision to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimates, uncertainty and critical judgment in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognized in the financial statements are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value and useful life of the intangible assets

2.11 Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its share capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- The Bank shall be the banker and financial advisor of Government of Nepal and a financial agent of the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall consult the Bank on any matters that are within the jurisdiction of its competence. It shall be the duty of the Bank to advice on matter consulted by the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall, while preparing annual budget, consult the Bank on the domestic debt including overdrafts.
- The Bank shall submit a pre-budget review report to Government of Nepal each year on the economic and financial matters.

The Bank does not generally collect any commission, fees or other charges for services, which it renders to the Government of Nepal or related entities except where agreement states otherwise.

2.12 Basis of Consolidation

As per NFRS 10- Consolidated Financial Statements, "an investor controls an investee when it is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee and has the ability to affect those returns through its power over the investee." The Bank's investment in Rastriya Beema Sansthan and Agriculture Project Service Center is in excess of 50% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise control or significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NFRS 10- Consolidated Financial Statements does not meet for consolidation, the consolidation of the financial statements of the subsidiaries is not done. These investments are accounted at fair value through other comprehensive income as per NFRS 9.

2.13 Basis of Accounting for Investment in Associates

NAS 28 mentions that an entity with joint control of, or significant influence over, an investee shall account for its investment in an associate or a joint venture using the equity method. Further, the standard clarifies that significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of the investee but is not control or joint control of those policies. The Bank's investment in National Productivity and Economic Development Ltd. is in excess of 20% of the paid up capital of the entity. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NAS 28- Investments in Associates for being the associates of the Bank does not meet, the equity accounting for such investment has not been done. These investments are accounted at fair value through other comprehensive income as per NFRS 9.

2.14 Changes in Accounting Policies

The bank has applied its accounting policies consistently and there is no any change in any accounting policy followed by the Bank during this fiscal year.

3 Significant Accounting Policies

3.1 Financial Assets and Financial Liabilities

A financial instrument is any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or equity instrument of another entity.

A. Financial Assets

A financial asset is any asset that is cash, an equity instrument of another entity, a contractual right to receive cash or another financial asset from another entity or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially favorable to the entity.

(i) Recognition

The Bank initially recognizes loans and advances, deposit with other bank, investment in securities on the date of which the Bank becomes a party to the instruments. All other financial instruments (including regular-way purchases and sales of financial assets) are recognized on the trade date which is the date on which the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments.

(ii) Classification and measurement

The classification and measurement of financial assets will depend on how these are managed (the entity's business model) and their contractual cash flow characteristics. These factors determine whether the financial assets are measured at amortized cost, fair value through other comprehensive income (FVTOCI) or fair value through profit or loss (FVTPL).

The Bank classifies its financial assets into one of the following categories:

- **Financial assets measured at amortized cost:**

  Financial assets measured at amortized cost are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments for which the business model of the Bank is to collect contractual cash flows and the contractual cash flows include solely payment of principal and interest only. Financial assets measured at amortized cost are initially recognized at fair value plus any transaction costs. Subsequent to initial recognition, such financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.

  Following financial instruments are measured at amortized cost:

  a) Cash in hand and balance with banks

  Cash in hand and balance with banks includes notes and unrestricted balances held with banks domiciled domestically and at abroad. This also includes balances at current account of foreign central banks and Bank for International Settlement. These balances are measured at amortized cost and the transaction amount is the initial fair value of the asset. There is no any transaction cost on these balances and interest income if any on bank balances is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on these assets using expected credit loss method.

  b) IMF related assets

  International Monetary Fund (IMF) related assets include Special Drawing Rights (SDR) holding of the Bank at IMF and interest receivable from IMF. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value and there is no any transaction cost. Interest income is recognized at effective interest rate. Due to the nature of the transaction with IMF, the allowance for impairment loss on this asset determined at zero.

  c) Term deposit with banks

  The term deposit with banks includes term deposit with foreign banks as well as domestic banks and financial institutions. These are the interest bearing deposit with banks for specific period of time. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value and there is no any transaction cost. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on these assets using expected credit loss method.

  d) Investments in Government securities

  Investment in Government securities includes investment in coupon bonds, treasury bills and treasury notes of foreign Government. This account also includes investment in development bonds, citizen saving bonds, foreign employment bonds and treasury bills issued by Nepal Government. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value. Transaction cost is recognized in this account. Any premium or discount paid/received on transaction or at the maturity of the investment is amortized over the tenure of specific instrument using effective interest rate. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on foreign Government securities using expected credit loss method. Allowance for impairment loss on Nepal Government's securities is determined at zero due to nature of relation with Nepal Government.

  e) Loan and advances to bank and financial institutions

  Loan and advances to bank and financial institutions stand for loan and advances made as per monetary policy instrument. This includes standing liquidity facilities, repo transactions, lender of last resort and refinance facilities. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment using expected credit loss method. Allowance for impairment

loss on standing liquidity facility and repo transactions are determined at zero due to nature of transaction. These transactions are fully secured by collateral of Nepal Government securities.

f) Other Loan and Advances

Loan and advances to others include loans to employees, pension advance, construction advance, travelling advance, other advances etc. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value. Since, the loan to employees is subsidized or interest free loan, its fair value is measured by adopting valuation technique of projected cash flow method. Fair value of other assets is taken as transaction value. Interest income on loan to staff is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment using expected credit loss method.

- **Financial assets measured at fair value through other comprehensive income:**

Financial assets measured at fair value through other comprehensive income include investment in equity instruments of other entities. The Bank has made irrevocable election at initial recognition to recognize the changes in fair value through other comprehensive income. All investments in equity instrument of other entities are classified under this heading. These investments are initially measured at fair value. The initial fair value is the transaction value. Transaction cost, if any is recognized in the investment amount. The subsequent measurement of these assets is done at fair value. The fair value is market value of particular instrument. If market value is not available for any instruments, its fair value is determined by adopting valuation method. The change in fair value is recognized in other comprehensive income.

- **Financial assets measured at fair value through profit or loss:**

All financial assets other than measured at amortized cost and at fair value through other comprehensive income are measured at financial assets measured at fair value through profit or loss. Assets classified under this class are measured at fair value. Transaction cost is recognized in statement of net income. The change in fair value is recognized to statement of net income. There is no any asset classified under this heading during the year.

(iii) De-recognition

The Bank derecognizes financial assets when the contractual rights to the cash flow from the financial assets expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risk and rewards of the ownership of the financial assets are transferred or in which the Bank neither transfer nor retains substantially all of the risk and rewards of the ownership and it does not retain control of the financial assets.

On de-recognition of financial assets, the difference between the carrying amount of the assets (or the carrying amount allocated to the portion of the assets derecognized) and the consideration received (including any new assets obtained less any new liability assumed) is recognized in income or expenditure. Any interest in transferred financial assets that does not qualify for de-recognition that is created or retained by the Bank is recognized as a separate assets or liability.

B. Financial liabilities

A financial liability is any liability that is a contractual obligation to deliver cash or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavorable to the entity, a contract that will or may be settled in the entity's own equity instrument.

i) Recognition and Measurement

All financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt Securities which are initially recognized on the date that they are issued. Such financial liabilities are recognized initially at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest rate method.

ii) De-recognition

A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expired.

C. Offsetting

The financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when and only when, the Bank has a legal right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously. Please refer to Note 2.7 for further details.

D. Amortized cost measurement

The 'amortized cost' of a financial asset and financial liability is the amount at which the financial asset or financial liability is measured at initial recognition, minus principal repayments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method of any difference between initial amount recognized and the maturity amount minus any reduction for impairment.

E. Fair value measurement

The Bank measures financial instruments, such as, investment in equity instrument, at fair value at each reporting date. The fair values of financial instruments measured at amortized costs are disclosed in Note 5.6.4.

Fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. The fair value measurement is based on the presumption that the transaction to sell the assets or transfer the liability takes place in the principal market. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows. All assets and liabilities for which fair value is measured or disclosed in the financial statements are categorized within the fair value hierarchy, described as follows, based on the lowest level input that is significant to the fair value measurement as a whole:

Level 1 — Quoted (unadjusted) market prices in active markets for identical assets or liabilities

Level 2 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is directly or indirectly observable.

Level 3 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is unobservable.

Details related to fair value hierarchy is presented in Note 5.6.5.

F. Impairment of financial assets

The Bank recognizes loss allowances for expected credit loss (ECL) on the financial instruments that are measured at amortized cost. Loss allowance on financial assets measured at fair value through other comprehensive income is not recognized as this class of assets includes investment in equity instrument only which are measured at fair value. The loss allowance is recognized in profit or loss.

The Bank measures loss allowances at an amount equal to 12 months ECL for Stage 1 financial instruments. Stage 1 financial instruments include financial assets which are not due or due for up to 30 days as well as assets which are in investment grade i.e. sovereign and other investment grade rated assets. Life time loss allowance is measured on financial instrument which are classified as "Stage 2 financial instruments". Stage 2 financial instruments includes asset which are past due for more than 30 days but up to 90 days. Stage 2 financial instruments also include assets which are referred to non investment grade investment. Life time ECL is also measured for credit impaired assets which is referred to as "Stage 3 financial instruments" A financial asset is "credit-impaired" when one or more events that have a detrimental impact on the estimated future cash flows of the financial asset have occurred. Evidence that a financial asset is credit impaired includes the following observable data:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- the assets is past due for more than 90 days or a breach of contract such as a default;
- it is becoming probable that the borrower will enter bankruptcy or other financial reorganization

Measurement of allowances for expected credit loss

The Bank uses "internal default experience" method for measurement of allowances for expected credit loss. For the financial assets on which there is no any default history, allowance for expected credit loss is measuring by adopting "mapping to external data" method. The mechanism of the ECL calculations is outlined below with the key elements.

- **Exposure at Default**

  The Exposure at Default is an estimate of the exposure at a future default date. The exposure at default includes principal amount and interest receivable. The committed amount of investment is also included in exposure at default.

- **Probability of Default (PD)**

  The Probability of Default is an estimate of the likelihood of default over a given time horizon. A default may only happen at a certain time over the assessed period. The Bank considers a particular obligor has defaulted in any of following two events:

  - The obligor is past due for more than 90 days, or
  - The Bank considers that the obligor is unlikely to pay its credit obligations to the banking group in full, without recourse by the Bank to actions such as realizing security if any held.

  The Bank uses credit rating specific PD's of issuers/counterparties from S&P for all its foreign investments amortized cost. Sovereign credit rating is used for central bank, foreign government and bank for international settlement. PD's for local currency is calculated based on default history. In the absence of default history, a floor rate for PD is used as backstop.

- **Loss Given Default (LGD)**

  The Loss Given Default is an estimate of the loss arising in the case where a default due and those that the lender would expect to receive, including from the realization of any collateral. The Bank determines LGD for local assets based on historical recovery rates. Floor rate, for financial assets without default experience, is used as backstop.

Write off

Loans and debt securities are written off (either partially or in full) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write off. This assessment is carried out at the individual asset level. Recoveries of amounts previously written off are included in "impairment losses on financial instruments" in the Statement of Income and OCI.

G. Designation at fair value through Profit or Loss

The Bank has designated financial assets and financial liabilities at fair value through profit or loss in either of the following circumstances:

- The assets or liabilities are managed, evaluated and reported internally on a fair value basis.
- The designation eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

3.2 Cash and Cash Equivalents

Cash and Cash Equivalents include notes, unrestricted balances held with banks and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the acquisition date that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value. The Bank holds Cash and Cash Equivalents for management of its short-term commitments and it is carried at amortized cost in the Statement of Financial Position. Allowance for expected credit loss is recognized on Cash and Cash Equivalents.

3.3 Trading Assets and Liabilities

Trading assets and liabilities are those assets and liabilities that the Bank acquires or incurs principally for the purpose of selling or repurchasing in the near term, or holds as part of a portfolio that is managed together for short-term profit or position taking. These assets are accounted for on trade date.

Trading assets and liabilities are initially recognized and subsequently measured at fair value in the statement of financial position with transactions cost recognized in statement of income. All changes in the fair value are recognized as part of the net trading income in statement of income. Further, the difference in the book value of the trading assets and the disposal proceeds is recognized in statement of net income.

3.4 Gold and Silver

Gold and silver assets include paper gold deposit, trading gold; and physical gold and silver held at reserve.Gold and silver is measured at fair value. Fair value of paper gold deposit and trading gold at initial recognition is measu red at transaction price. Subsequently, the fair value is taken as fixing rate from London Bullion and Metal Association.The fair value of gold and silver held at reserve is measured as market rate offered by Federation of Nepal Gold and Silver Dealers Association. Transaction cost is recognized in statement of net income. The change in fair value is recognized in statement of net income. Revaluation gain/loss arises on gold and silver is appropriated to "Gold and Silver Equalization Reserve" at the time appropriation of profit.

3.5 Foreign Currency Transaction

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing on that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between the amortized cost in the functional currency at the beginning of the year/origination date, adjusted for effective interest and payment during the year and the amortized cost in the foreign currency translated at the rate of exchange at the reporting date.

Non-monetary assets and liabilities are measured at fair value in a foreign currency are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing at the date on which the fair value is determined. Non-monetary items that are measured based on historical cost in the foreign currency are translated using the rate of exchange on the date of transactions.

An amount equivalent to the net exchange gain/loss during the year is transferred to/from 'Exchange Equalization Fund' through Statement of Appropriation.

3.6 Income tax

Income of the Bank is exempted from taxes under section 8 of the Nepal Rastra Bank Act, 2058 as well as Section 10 of Income Tax Act, 2058.

3.7 Property, Plant and Equipment

Property, plant and equipments are tangible items that:

a. are held for use in production or supply of goods or services or for administrative purposes; and

b. are expected to be used during more than one period.

i. Recognition

The cost of an item of property, plant and equipments is recognized as an asset if, and only if:

a. it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the Bank; and

b. cost of the item can be measured reliably.

However, any asset having value below Rs.25,000 other than land is directly expensed to statement of net income in the year of purchase.

The cost of construction or acquisition of the item of property, plant and equipments is capitalized under the respective head of Property, Plant and Equipments only on completion of the construction work.

ii. Measurement

a. Initial Measurement

The cost of an item of property, plant and equipments comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates and any costs directly attributable to bringing the assets to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. However, administration and other general overhead costs are not be capitalized.

b. Subsequent Measurement

Property, Plant and Equipments are measured using cost model. Hence, the value of the assets is recognized as cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses.

iii. De-recognition

The carrying amount of an item of property, plant and equipments is derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. Any gain or loss on disposal of an item of property and equipments (calculated as the difference between the net proceeds from disposal and carrying amount of the items) is recognized within other income in Statement of Net Income.

iv. Depreciation

Depreciation is the systematic allocation of the depreciable amount of an asset over its useful life. Depreciable amount is the cost of an asset, or other amount substituted for cost, less its residual value. Land is not depreciated. All other property, plant and equipments are depreciated from immediate next month of the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Similarly, while disposing any depreciable assets, the depreciation is charged till the immediate preceding month from the date of disposal.

Depreciation is charged on straight line method over the estimated useful life of current and comparative years of significant items of property, plant and equipments. The Bank estimates the useful life and residual value of the depreciable assets. Since the Bank does not have any intention to sell or dispose the items of Property, Plant and Equipments before the expiry of their useful life, the residual value of all such assets has been considered to be Re 1. Useful lives are reviewed on each reporting date and adjusted if required.

The estimated useful lives of the significant items of Property, Plant and Equipments are as follows:

Class of assets	Estimated useful life
Building	Above 33 years
Building- Temporary Structure	5 years
Office Equipment	5 years
Computer & Accessories	4 years
Fixtures and fittings	10 years
Machinery Equipments	5 years
Vehicles	4-5 years
Others	5 years

v. Impairment

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its assets under Property, Plant and Equipments to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Any reimbursements received from Insurance Companies related to the claims of the impaired assets are recognized separately as “Other Income” in the Statement of Net Income.

vi. Assets received in grant

Grant at fair value is not recognized until there is reasonable assurance that the bank will comply with the conditions attaching to them and the grant will be received. The Bank follows the alternative approach to account for the assets received in grant i.e. it records both the assets and the grant amount in nominal value.

Accordingly, equipments acquired under grant are recognized as "Grant Assets" at nominal value and included under respective head of property, plant and equipments.

3.8 Intangible Assets

An Intangible Asset is an identifiable non-monetary asset without physical substance. Intangible assets include software purchased by the Bank.

i. Recognition

An intangible asset shall be recognized if, and only if:

a. The asset is identifiable

b. It is probable that the economic benefits that are attributable with the item will flow to the Bank; and

c. Cost of the asset can be measured reliably.

ii. Measurement

Intangible assets are measured initially at cost. The cost of a separately acquired intangible asset comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates; and any directly attributable cost of preparing the asset for its intended use. Subsequently, the intangible assets are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Costs incurred in the ongoing maintenance of software are expensed immediately as incurred. Subsequent cost on software is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific assets to which it relates.

iii. Amortization

Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight line basis over the useful life of asset. Software, useful life of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence are amortized on straight line basis over estimated useful life of ten years and five years for business application software and other software respectively.

iv. Impairment

When there is an indication of impairment (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the impairment of such intangible asset is recognized. Impairment losses are recognized in Statement of Net Income.

v. De-recognition

Intangible assets are derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. The gain or loss arising formed-recognition of an intangible asset shall be determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the asset. It shall be recognized in Statement of Net Income on disposal.

3.9 Leases

Payments made under operating leases are accounted as per NFRS 16. At the inception of the lease, the Bank recognizes right of use assets and lease liabilities. Right of use assets is measured at cost which comprises the amount of initial measurement of lease liabilities, any lease payments made at or before the commencement of the lease less any incentives received, any initial direct cost incurred by the Bank and an estimated cost of dismantling and removing the underlying asset. The right of use assets is subsequently depreciated using straight line method from the commencement date to the end of the lease term. In addition, the right of use assets is periodically reduced by impairment losses, if any, and adjusted for certain re-measurements of the lease liability.

Lease liability is measured at present value of lease payments that are not paid at the commencement of the lease. The lease payments are discounted by incremental borrowing rate to determine the present value. The Bank does not have any borrowing during the year, so general refinance rate is taken as proxy of incremental borrowing rate of the Bank. Subsequently, the carrying amount of lease liability is increased to reflect the interest on lease liability, decreased by the amount of lease payments and adjusted for re-measurement of carrying amount to reflect any reassessment or lease modification.

The lease liability is re-measured when there is changes in future lease payments than the agreed amount or the Bank opts for the extension of lease term. When the lease liability is re-measured, corresponding adjustment is made to the carrying amount of the right of use assets, or is recorded in income statement if the carrying amount of the right of use assets has been reduced to zero.

Interest on lease liability is recognized in statement of net income. Interest amount is determined in each period during the lease term at the amount that produce constant periodic rate of interest on outstanding lease liabilities. Variable payments if any that is not included in the measurement of lease liabilities are recognized in statement of net income in the period in which the event or condition that triggers those payments occurs.

3.10 Investment Property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both but not for sale in the ordinary course of business, use in the supply of services or for administrative purpose.

3.11 Impairment of Non-Financial Assets

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its non-financial assets to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated. The Bank assesses whether events or changes in circumstances indicate that the carrying value may be impaired, whether there is an indication that a non-financial asset may be impaired. If any such indication exists, the Bank makes an estimate of the asset's recoverable amount. Where the carrying amount of an asset exceeds its recoverable amount, the asset is considered impaired and is written down to its recoverable amount. The 'recoverable amount' of an asset is the greater of its value in use and its fair value less costs to sell. 'Value in use' is based on the estimated future cash flows, discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Impairment loss is reversed only to the extent that assets carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortization, if no impairment loss has been recognized.

3.12 Inventories

Inventories of the Bank include gold and silver stock physically held for minting and processing purpose, coin stock, metal and numismatic stock and dispensary stock. Inventories are initially measured at cost and it is carried at cost or net realizable value whichever is lower. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification method where as cost for other inventories is determined under the weighted average method. Other stores items are charged directly to Statement of Net Income.

Allowance is made for slow moving inventories. Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are written down to zero as there is no any net realizable value of those assets in the normal course of the business. The loss is recognized in Statement of Net Income. Carrying amount of inventories are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the net realizable value below the cost are recognized as income/expenses in the Statement of Net Income.

3.13 Deposits and Borrowings

Deposits and borrowings (debt securities issued) are the source of funds of the Bank in addition to its reserves. The Bank accepts interest free deposits from Government of Nepal (GON) since it acts as a banker of GON as per Nepal Rastra Bank Act, 2058. Similarly, being the banker of all banks, the Bank accepts deposits from the banks and financial institutions as well. Further, deposits from other institutions such as Public Entity, Foreign Central Banks, International Banks and other International Organizations are also accepted by the Bank during the course of its operation. These deposits are accounted for as Financial Liabilities.

Further, deposits and borrowings (including debts securities issued) are initially measured at fair value minus incremental direct transaction cost and subsequently measured at their amortized cost using the effective interest method, except where the Bank designates liabilities at fair value through profit or loss.

3.14 IMF Related Liabilities

IMF Related Liabilities include Special Drawing Rights (SDR) Allocation and Interest bearing loan under Rapid Credit Facility (RCF) and Extended Credit facility (ECF). Interest needs to be paid on amount of loan provided by IMF where as no any interest needs to be paid on deposit amount placed by IMF in NRB. Such liability is accounted at amortized cost. Contractual interest rate is considered to be the effective interest rate for accounting purposes since there is no any other directly attributable cost incurred for this purpose.

The liability is derecognized when such liability is paid off or when IMF waives the right to receive the amount of liability. Any difference in the book value and amount paid to settle the liability is recognized in Statement of Net Income.

3.15 Currency in Circulation

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the Nepal Rastra Bank Act, 2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are secured by assets including foreign currency and foreign securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act, 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. Currency in circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation, as allowed by the Act.

The Bank offsets the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

All costs incurred during circulation of the currency are expensed in statement of net income. Any amount that has been removed from the economy is accounted for as disposal of Financial Liabilities.

3.16 Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo

Repurchase Arrangements (Repo) and Reverse Repo of securities are recorded as follows:

a. Securities purchased under Repurchase Agreement (Repo) are recognized as loans and advances to BFIs under the heading of refinance and loan to banks. Interest income on Repo facility is recognized as per effective interest rate method. The difference between the purchase price and sale price is recognized as interest income over the tenure of the facility using effective interest rate.

b. Securities sold under Reverse Repurchase Agreement ('Reverse Repo') are recognized as short term borrowings. Interest expense on Reserve Repo is recognized as per effective interest rate method. The difference between the sale price and purchase price is recognized as interest expenses over the tenure of the facility using effective interest rate.

Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

3.17 Bills Payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of Government securities and interest thereon on behalf of the Government of Nepal (GON). Bills Payable primarily represents the year end undisbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest/repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

3.18 Provisions

A provision is recognized if as a result of a past event, the Bank has a present legal or constructive obligation that can be estimated reliably, and it is probable that an outflow of economic benefits will be required to settle the obligation. Provisions are determined by discounting the expected future cash flows at the pre-tax rate that reflects current market assessment of the time value of money and the risks specific to the liability. The unwinding of the discount is recognized as finance cost. Where the Bank expects a provision to be reimbursed, the reimbursement is recognized as a separate asset but only when the reimbursement is probable to be received.

3.19 Employee Benefits

- **Short term employee benefits**

  Short term employee benefits are the benefits that are expected to be settled wholly before twelve months after the end of the annual reporting period in which the employees render the related services. Short term employee benefits are expensed as the related service is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employees and obligation can be estimated reliably. These includes salary, overtime, various allowance, staff Welfare etc.

- **Post Employment Benefits**

  Post employment benefits are employee benefits that are payable after the completion of employment.

  A. Defined Contribution Plan

  A defined contribution plan is a post employment benefit plan under which an entity pays a fixed contribution to a separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expenses in the Statement of Net Income in the periods during which the related services are rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employees render the service are discounted at their present value. Following are the defined contribution plan provided by the Bank to its employees:

i. Contributory Retirement Fund

All permanent employees are entitled for participation in employee's Provident Fund (Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The Bank contributes 10% of basic salary (with grade) to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 78, Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in Statement of Net Income as the related services are rendered.

ii. Welfare Provident Fund

Certain amounts as prescribed by the Board of the Bank are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in Statement of Net Income as the related services are accounted.

B. Defined Benefits Plan

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. The discount rate is the yield at the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid.

The calculation of defined benefit obligation is performed annually by a qualified actuary using the projected unit credit method. The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in the statement of other comprehensive income and all expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

Re-measurements of the net defined benefit liability comprise actuarial gains and losses. The return on plan assets (excluding interest) and the effect of the assets ceiling (if any excluding interest) are recognized immediately in other comprehensive income. The Bank determines the net interest expenses (income) on the net defined liability (assets) for the period by applying the discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the annual period to the then net defined benefits liability (assets), taking into account any changes in the net defined benefits liability (asset) during the period as a result of contribution and benefits payments. Net interest expenses and other expenses related to defined benefit plans are recognized in personnel expenses in Statement of Net Income.

Following are the defined benefit plans provided by the Bank to its employees:

i. Gratuity and Pension Scheme

Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period of five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay scale of staff's existing designation and completed years of service. The Bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected unit credit method. All expenses related to defined benefit plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

ii. Staff Security Fund

Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the Bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty three months salary. The Bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected unit credit method. All expenses related to defined benefit plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

- **Other long term employee benefits**

  Other long-term employee benefits are all employee benefits other than short term employee benefits, post-employment benefits and termination benefits. The Bank's net obligation in respect of long term employee benefits is the amount of future benefits that employees earned in return for their service in the current and prior period. That benefit is discounted to determine its present value. The present obligation on these liabilities is determined by actuary adopting projected unit credit method. Re-measurement gains/losses are recognized in Statement of Net Income in the period in which they arise.

  i. Leave Encashment

  As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the Bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

  ii. Staff Medical Fund

  Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.

- **Termination Benefits**

  Termination benefits are employee benefits provided in exchange for the termination of an employee's employment as a result of either an entity's decision to terminate an employee's employment before the normal retirement date; or an employee's decision to accept an offer of benefits in exchange for the termination of employment. The termination benefits are expensed at the earlier of which the Bank can no longer withdraw the offer of those benefits and when the Bank recognizes costs for restructuring. If benefits are not expected to be wholly settled within 12 months of the reporting date, then they are discounted.

3.20 Interest Income and Expenses

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Expenses are accounted on accrual basis.

Interest income/expenses is recognized in Statement of Net Income using the effective interest method when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably.

The effective interest rate is the rate that exactly discount estimated future cash receipt or payment through expected life of the financial instrument or where appropriate a shorter period, to the net carrying amount of the financial asset and liability. While calculating the effective interest rate, the Bank estimates cash flows considering all contractual terms of the financial instruments but excluding future credit losses. The calculation includes all amount paid or received by the Bank that are an integral part of the effective interest rate of the financial instrument, including the transaction costs and other premium or discounts.

Interest income on stage 1 and stage 2 financial assets measured at amortized cost is recognized on gross carrying amount. Interest income on stage 3 financial assets is recognized on net carrying amount.

Interest income on investments from certain banks and financial institutions which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming are not recognized.

3.21 Non Interest Income

i. Fees and Commission income

Fees and commission income is earned for currency exchange and government transactions and other services. These are measured on accrual basis.

ii. Net trading income

Net trading income comprises gains less losses relating to trading assets and liabilities and includes all realized and unrealized fair value changes.

iii. Net income from financial instruments designated at fair value

All gains and losses from the changes in the fair value of financial assets and liabilities designated at fair value are recognized through Net Income. Interest income and expenses and dividend income arising on these financial instruments are also included, except for interest arising from debt securities issued by the Bank, and derivatives managed in conjunction with those debt securities which is recognized in Interest expense.

Net income from other financial instruments at fair value through profit and loss related to non-trading derivatives held for risk management purposes that do not form part of the qualifying hedge relationships are recognized through statement of net income. It includes realized and unrealized fair value changes, interest, dividend and foreign exchange differences.

iv. Other Income and Expenses

Other income and expenses are recognized on an accrual basis. The following incomes are recognized based on the recognition criteria explained here under.

- Balances unclaimed and outstanding for more than three clear consecutive accounting years in unclaimed account is written back to income.
- Dividend income is recognized when the right to receive income is established.
- Penal income is accounted on cash basis.
- Profit/loss from sale of precious metal and coins are recognized when the sale is made.
- Grant income is not recognized until there is reasonable certainty that the entity will comply with the conditions attaching to it, and that the grant will be received. Grant that becomes receivable as compensation for expenses or losses already incurred or for the purpose of giving immediate financial support with no future related costs is recognized in statement of net income of the period in which it becomes receivable.

Gains and losses arising from incidental activities to the main revenue generating activities and those arising from a group of similar transactions which are not material are aggregated, reported and presented on a net basis.

3.22 Note Printing Expenses

The Bank procures note printing service from note printing service providers outside from the country. Note printing expenses include cost of printing notes and cost incurred to bring note to our premises. These costs include transportation cost, transit insurance and loading/unloading expenses. Note printing expenses is recognized in statement of net income at the time of receipt of the notes by the Bank.

3.23 Unclaimed Account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Net Income.

3.24 Contingent Liabilities and Commitments

Contingent liabilities are possible obligations whose existence will be confirmed only by uncertain future events or present obligations where the transfer of economic benefit is not probable or cannot be reliably measured. All outstanding letter of credit issued, capital commitments, litigation amount and unclaimed amount recognized as income, which are not recognized as liabilities in Statement of Financial Position, are shown under respective headings disclosed as Contingent Liabilities and Capital Commitments items. Where applicable, such amounts are measured at best estimates.

3.25 Consolidation of Project Accounts

The Bank manages and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered into separate subsidiary loan agreements with Government of Nepal or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the Bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with the Bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no right of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expenses of such projects. Disclosure of such projects is given in the notes.

3.26 Events Occurring after the Reporting Date

All material subsequent events after the reporting date have been considered and where appropriate adjustments or disclosures have been made in the respective notes to the Financial Statements.

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.1	Cash and balances with banks	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Foreign currency cash in hand	23,999,547,422	25,243,089,889
	Balances with other central banks	100,360,702,752	51,280,897,155
	Balances with foreign banks	71,165,317,087	55,123,027,468
	Money at overnight placements with other central banks	-	-
	Interest receivable	23,678,678	35,000,282
	Less: Allowances for expected credit loss	(26,630,495)	(23,637,765)
	Total cash and balance with banks	**195,522,615,444**	**131,658,377,029**

4.2	IMF related assets	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Special drawing right holding	23,405,205,370	23,791,069,016
	Interest receivable	146,908,474	200,734,132
	Less: Allowances for exprected credit loss	-	-
	Total IMF related assets	**23,552,113,844**	**23,991,803,148**

Details disclosure regarding the financial position on IMF is provided in Note 5.14

4.3	Term deposit with foreign banks	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Term deposit with maturity of 3 months or less	274,000,000	43,819,360,000
	Term deposit with maturity of more than 3 months	558,266,487,853	551,169,998,743
	Interest receivable	3,720,024,798	3,975,886,250
	Less: Allowances for expected credit loss	(483,294,192)	(456,767,567)
	Total term deposit with banks	**561,777,218,459**	**598,508,477,426**

4.4	Investment in foreign securities	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Investment measured at amortised cost		
	Treasury bills	788,813,338,556	473,540,602,653
	Treasury Notes	611,778,943,853	425,622,066,365
	Mid Term Instruments (MTI)	164,166,295,695	126,282,230,415
	Coupon bonds	95,421,600,620	96,453,226,913
	Interest receivable	8,892,112,518	6,425,308,468
	Less: Allowances for expected credit loss	(796,269,691)	(581,560,448)
	Investment measured at fair value through OCI		
	Treasury bills		
	Treasury Notes		
	Coupon bonds		
	Less: Allowances for expected credit loss	-	-
	Investment measured at fair value through profit or loss		
	Treasury bills		
	Treasury Notes		
	Coupon securities		
	Coupon bonds		
	Total investment in securities	**1,668,276,021,551**	**1,127,741,874,366**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.5	Other receivables	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Receivable from Asian Clearing Union		
	Other receivable	-	-
	Less: Allowances for expected credit loss	-	-
	Total interest and other receivable	**-**	**-**

4.6	Investment in Gold Certificates	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Investment in paper gold	117,904,935,071	82,431,302,171
	Trading gold	-	-
	Interest receivable on paper gold	288,594,240	891,131,047
	Total investment in gold certificates	**118,193,529,311**	**83,322,433,218**

Details disclosure regarding the investment in gold is provided in Note 5.1

4.7	Investment in Government securities	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Investment in treasury bills	245,398,000	-
	Investment in bond	11,781,247,570	20,362,590,200
	Investment in Government bond issued for IMF related liabiliities	3,023,415,618	2,438,302,023
	Interest receivable	135,209,121	246,260,755
	Less: Allowances for expected credit loss	-	-
	Total investment in Government securities	**15,185,270,309**	**23,047,152,978**

4.8	Investment in bonds & term deposit	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Investment in corporate bonds	-	-
	Term deposit with Bank and Financial Institutions	6,789,800,000	7,284,800,000
	Interest receivable	59,180,047	122,829,432
	Less: Allowances for expected credit loss	(26,464,187)	(26,539,606)
	Total fixed deposit with Bank and Financial Institutions	**6,822,515,860**	**7,381,089,826**

4.9	Advances and receivables from Government	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Overdraft provided to Government	-	-
	Advance payment to Government	-	1,460,000,000
	Receivable from Government - IMF Bond	260,548,220	262,837,718
	Advance to project/fund operated by Government	-	-
	Interest Receivable	-	223,820,560
	Less: Allowances for expected credit loss	-	-
	Total advance to Government	**260,548,220**	**1,946,658,278**

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
As at 32 Asar 2082
(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.10	Loan and advances to bank and financial institutions	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Standing liquidity facility	-	-
	Refinance	-	-
	Lender of last resort	-	-
	Securities purchased under repurchase agreement	-	-
	Other loans to BFIs	118,247,542	118,423,040
	Interest receivable	-	26,553
	Less: Allowances for expected credit loss	(15,963)	(15,992)
	Total Loan and advances to bank and financial institutions	**118,231,579**	**118,433,601**

4.11	Other loan and advances	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Staff loans	11,224,100,867	11,257,077,314
	Less: Amortization	(3,598,818,384)	(3,580,874,113)
	Pension advance	1,440,611,864	1,652,831,031
	Travelling advances to staff	12,670,020	5,062,201
	Advance for construction	13,640,139	14,950,303
	Staff endowment policy advance	4,659,850	5,854,850
	Other advance	45,508,067	42,140,288
	Interest receivable	2,355,769	2,699,983
	Less: Allowances for expected credit loss	-	-
	Total other loan and advances	**9,144,728,192**	**9,399,741,857**

4.12	Equity investment	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Investment in equity instruments measured at fair value through OCI		
	Cost price	652,218,050	642,480,250
	Fair Value Changes	4,353,518,022	3,660,326,514
	Total equity investment	**5,005,736,072**	**4,302,806,764**

Details disclosure regarding the equity investment is provided in Note 5.6.5

4.13	Other receivables	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Dividend receivable	-	-
	Sundry debtors	-	-
	Deposits	1,361,463	1,360,679
	Other receivables	8,418,033	7,960,194
	Less: Allowances for expected credit loss	(7,715,968)	(7,575,406)
	Total interest and other receivables	**2,063,528**	**1,745,467**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.14	Gold and silver assets	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Gold held in reserve at cost	27,351,269	27,351,269
	Silver held in reserve at cost	20,406,443	20,406,443
	Changes in fair value	55,368,816,463	43,955,763,597
	Total gold and silver assets	**55,416,574,175**	**44,003,521,309**

Details disclosure regarding the gold and silver assets is provided in Note 5.1

Current year Income available for distribution

4.15	Inventories	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Gold stock	1,653,930,869	1,092,816,617
	Silver stock	90,358,947	81,897,402
	Coin stock	172,971,329	270,083,340
	Numismatic stock	3,778,067	3,778,067
	Other metal stock	31,285,014	31,752,520
	Dispensary stock	1,164,901	660,805
	Gross inventories	**1,953,489,127**	**1,480,988,751**
	Less: Write down of inventories to net realizable value	-	-
	Coin stock	(22,465,540)	(22,465,540)
	Other metal stock	(8,716,000)	(8,716,000)
	Net inventories	**1,922,307,587**	**1,449,807,211**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.16 Property, Plant and equipment

Please see accounting policy in Note 3.7. The details are given as below:

	Particulars	Land	Building	Temporary Structure	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Right of Use Assets	Capital Work in Progress	Total Assets
Depreciation Rate			**3%**	**20%**	**20%**	**20%-25%**	**20%**	**20%**	**10%**	**20%**			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2080	360,623,152	882,113,840		377,642,041	722,035,891	549,276,051	203,827,013	83,545,773	6,821,310	179,181,148	3,820,006,590	7,185,072,809
	Addition during the Year		98,261,227	1,448,196	112,048,515	55,400,000	68,894,986	17,815,362	24,390,047	689,872	24,983,768	877,211,670	1,281,143,642
	Disposal/Write Off/Adjustment		(6,720,757)		(9,026,712)	(26,715,254)	(1,904,050)	(6,500,155)	(221,163)	(320,711)		(97,630,815)	(149,039,617)
	Balance as on 31st Asar 2081	**360,623,152**	**973,654,310**	**1,448,196**	**480,663,844**	**750,720,637**	**616,266,987**	**215,142,220**	**107,714,657**	**7,190,471**	**204,164,916**	**4,599,587,445**	**8,317,176,835**
Accumultaed Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2080	-	387,897,736		231,575,379	458,436,885	195,967,316	156,244,623	42,134,489	5,618,135	82,768,508	-	1,560,643,071
	Depreciation for the Year		27,910,578	271,209	80,850,726	98,167,688	93,957,197	17,918,696	7,289,662	411,102	39,620,298		366,397,156
	Disposal/Write Off/Adjustment		(4,707,410)		(7,994,696)	(26,715,245)	(1,904,048)	(6,025,607)	(189,818)	(320,707)			(47,857,530)
	Balance as on 31st Asar 2081	**-**	**411,100,904**	**271,209**	**304,431,409**	**529,889,328**	**288,020,465**	**168,137,712**	**49,234,333**	**5,708,530**	**122,388,806**	**-**	**1,879,182,696**
Net Book Value as on 31st Asar 2081		**360,623,152**	**562,553,406**	**1,176,987**	**176,232,435**	**220,831,309**	**328,246,522**	**47,004,508**	**58,480,324**	**1,481,941**	**81,776,110**	**4,599,587,445**	**6,437,994,139**
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2081	360,623,152	973,654,310	1,448,196	480,663,844	750,720,637	616,266,987	215,142,220	107,714,657	7,190,471	204,164,916	4,599,587,445	8,317,176,835
	Addition during the Year		7,008,462,839	9,230,919	53,402,393	36,489,500	643,311	18,921,482	32,201,274	1,638,211		206,006,725	7,366,996,654
	Disposal/Write Off/Adjustment		(2,269,301,090)	-	(42,475,442)	(72,224,795)	(10,667,444)	(12,155,247)	(742,623)	(87,509)		(4,788,377,258)	(7,196,031,408)
	Balance as on 32nd Asar 2082	**360,623,152**	**5,712,816,059**	**10,679,115**	**491,590,795**	**714,985,342**	**606,242,854**	**221,908,455**	**139,173,308**	**8,741,173**	**204,164,916**	**17,216,912**	**8,488,142,081**
Accumultaed Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2081	-	411,100,904	271,209	304,431,409	529,889,328	288,020,465	168,137,712	49,234,333	5,708,530	122,388,806	-	1,879,182,696
	Depreciation for the Year		148,831,059	2,650,464	78,121,609	88,395,857	101,043,757	16,544,386	10,171,275	618,962	25,613,001		471,990,370
	Disposal/Write Off/Adjustment		(51,428,157)	319,203	(40,874,521)	(57,485,892)	(10,667,406)	(11,341,004)	(742,610)	(87,508)			(172,307,895)
	Balance as on 32nd Asar 2082	**-**	**508,503,806**	**3,240,876**	**341,678,497**	**560,799,293**	**378,396,816**	**173,341,094**	**58,662,998**	**6,239,984**	**148,001,807**	**-**	**2,178,865,171**
Net Book Value as on 32nd Asar 2082		**360,623,152**	**5,204,312,253**	**7,438,239**	**149,912,298**	**154,186,049**	**227,846,038**	**48,567,361**	**80,510,310**	**2,501,189**	**56,163,109**	**17,216,912**	**6,309,276,910**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.17 Intangible Assets

Please refer accounting policies in Notes 3.8. The details of balance are as follows:

Particulars		Computer Software				Total Intangible Assets
		Useful Life Defined by Contractual Agreements	Other Useful Life		Capital Work in Progress	
Amortisation Rate			**20%**	**10%**		
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2080	20,065,540	43,365,821	243,872,285	-	307,303,646
	Addition during the Year	8,894,230	1,049,202	275,000		10,218,432
	Disposal/Write Off/Adjustment				-	-
	Balance as on 31st Asar 2081	**28,959,770**	**44,415,023**	**244,147,285**	**-**	**317,522,078**
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2080	6,314,730	20,076,414	233,668,452	-	260,059,596
	Depreciation for the Year	6,032,881	6,319,158	1,480,122	-	13,832,161
	Disposal/Write Off/Adjustment		300,000			300,000
	Balance as on 31st Asar 2081	**12,347,611**	**26,695,572**	**235,148,574**	**-**	**274,191,757**
Net Book Value as on 31st Asar 2081		**16,612,159**	**17,719,451**	**8,998,711**	**-**	**43,330,321**
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2081	28,959,770	44,415,023	244,147,285		317,522,078
	Addition during the Year	2,260,000	1,324,360	-		3,584,360
	Disposal/Write Off/Adjustment	(7,845,815)	-	-		
	Balance as on 32nd Asar 2082	**23,373,955**	**45,739,383**	**244,147,285**	**-**	**321,106,438**
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2081	12,347,611	26,695,572	235,148,574		274,191,757
	Depreciation for the Year	3,881,891	6,253,982	1,487,208		11,623,081
	Disposal/Write Off/Adjustment	(7,845,810)	-	-		(7,845,810)
	Balance as on 32nd Asar 2082	**8,383,692**	**32,949,554**	**236,635,782**	**-**	**277,969,028**
Net Book Value as on 32nd Asar 2082		**14,990,263**	**12,789,829**	**7,511,503**	**-**	**35,291,595**

4.18 Other Assets

Particulars	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Deferred Employees Benefits	3,598,818,384	3,580,874,113
Project Assets	-	-
Prepaid expense	88,283,864	82,112,112
Other Assets		
Total	**3,687,102,248**	**3,662,986,225**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.19	Deposit of bank and financial institutions	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Foreign Currency		
	Deposit of commercial banks	10,435,799,865	12,847,372,512
	Deposit of development banks	57,787,555	21,482,583
	Deposit of finance companies	-	-
	Deposit of microfinance financial institutions	-	-
	Total foreign currency deposit	**10,493,587,420**	**12,868,855,095**
	Local Currency		
	Deposit of commercial banks	353,411,871,330	259,450,328,603
	Deposit of development banks	26,061,323,480	23,529,331,854
	Deposit of finance companies	6,362,021,232	5,548,059,069
	Deposit of microfinance financial institutions	2,800,336,398	2,190,549,872
	Total local currency deposit	**388,635,552,440**	**290,718,269,398**
	Total deposit of bank and financial institutions	**399,129,139,860**	**303,587,124,493**

4.20	IMF related liabilities	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Foreign Currency		
	Special Drawing Right allocation	40,980,517,183	38,627,474,746
	Interest bearing loans	-	-
	Interest payable	257,224,193	325,914,569
	Total foreign currency IMF related liabilities	**41,237,741,376**	**38,953,389,315**
	Local Currency		
	IMF account no.1	12,461,652,312	11,855,996,232
	IMF account no.2	3,163,724	3,009,977
	Total local currency IMF related liabilities	**12,464,816,036**	**11,859,006,209**
	Total IMF related liabilities	**53,702,557,412**	**50,812,395,524**

Details disclosure regarding the financial position on IMF is provided in Note 5.14

4.21	Deposit of Government	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Deposit of Central Government	(69,863,090,776)	(99,491,721,176)
	Deposit of Province Government	56,884,247,107	69,227,910,373
	Deposit of Local Authorities	83,815,942,843	94,217,201,812
	Total deposit of Government	**70,837,099,174**	**63,953,391,009**

4.22	Deposit of other institutions	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Deposit of public enterprises	2,554,758,886	2,249,194,159
	Deposit of Government for Interest Subsidy & Subsidies Loan	2,023,587,721	8,811,688,206
	LC margin deposit	5,986,549,456	8,445,825,910
	Deposit of other organisations	1,937,159,193	556,487,795
	Total deposit of other institutions	**12,502,055,256**	**20,063,196,070**

4.23	Currency in Circulation	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	Currency Issued (Denomination)		
	1	160,974,635	160,997,039
	2	185,078,660	185,151,436
	5	3,762,508,930	3,640,451,885
	10	5,845,712,010	5,867,673,450
	20	7,678,744,540	7,524,263,040
	25	57,020,075	57,047,200

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

50	13,611,079,400	14,685,951,900
100	31,413,289,000	30,394,594,800
250	87,421,250	87,423,250
500	165,135,885,500	130,670,884,000
1000	533,472,286,000	446,805,562,000
Gross Amount of Currency in Circulation	**761,410,000,000**	**690,150,000,000**
Less: Cash at Vault of the Bank	(11,297,577,846)	(10,101,197,299)
Net Amount of Currency in Circulation	**750,112,422,154**	**680,048,802,701**

4.23.1	**Reserve against currency in circulation**	**32 Asar 2082**	**31 Asar 2081**
	Foreign Treasury Bills	750,112,422,154	473,540,602,653
	Foreign Bank Balance (Including Term Deposits)	-	206,508,200,048
	Total	**750,112,422,154**	**680,048,802,701**

4.24	**Due to bank and financial institutions**	**32 Asar 2082**	**31 Asar 2081**
	Holding of NRB bond issued	-	-
	Deposit collection	377,450,000,000	950,000,000
	Reverse repo liabilities	-	-
	Standing Deposit Facility	276,600,000,000	354,500,000,000
	Total due to bank and finanical institutions	**654,050,000,000**	**355,450,000,000**

4.25	**Other liabilities**	**32 Asar 2082**	**31 Asar 2081**
	Payable to Asian Clearing Union	178,096,167	130,217,162
	Deposit & Earnest money	46,834,350	24,753,000
	Unclaimed account	54,064,405	57,360,703
	Unclaimed Deposit of Bank and Financial Institutions	49,019,517	24,119,003
	Lease liabilities	68,016,924	93,310,222
	Loan from Government for project operation	-	-
	Provision for expense	86,315,071	2,765,845
	Taxes payable	73,267,947	41,786,447
	Payable to retired staff	324,807,634	334,754,908
	Other liabilities	1,146,603,524	883,520,028
	Total other liabilities	**2,027,025,539**	**1,592,587,318**

4.26	**Pension and other employment benefits payable**	**32 Asar 2082**	**31 Asar 2081**
	Pension and gratuity fund	24,368,286,017	20,674,784,248
	Less: Plan Assets for pension and gratuity fund	(19,341,500,033)	(19,764,593,229)
	Staff security fund	3,157,721,143	2,810,347,436
	Less: Plan Assets for staff security fund	(2,133,000,447)	(2,245,050,687)
	Leave encashment	1,742,473,465	1,404,336,645
	Staff medical fund	2,123,902,027	1,628,982,456
	Welfare Provident fund	880,789,315	854,383,075
	Total pension and other employment benefit payable	**10,798,671,487**	**5,363,189,944**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.27	Reserve	32 Asar 2082	31 Asar 2081
	General Reserve	103,645,754,705	87,394,781,104
	Monetary Liabilities Reserve	22,906,904,338	18,882,771,816
	Financial Stability Fund	19,709,390,340	15,685,257,818
	Open Market Operation Stabilization Fund	23,337,077,181	12,863,593,549
	Exchange Equalization Fund	266,843,486,049	221,813,526,867
	Gold and Silver Equalization Reserve	139,249,215,401	92,362,529,636
	Net Cumulative Surplus Fund	3,971,688,506	2,169,130,410
	Development Fund	77,595,989,244	76,595,989,244
	Banking Development Fund	1,601,941,806	1,601,941,806
	Mechanisation Fund	1,891,316,414	1,891,316,414
	Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
	Mint Development Fund	1,097,712,943	1,097,712,943
	Gold Replacement Fund	5,606,163,443	4,799,085,589
	Rural Self Reliance Fund	253,400,000	253,400,000
	Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)	50,912,107	51,087,606
	Actuarial Gain Reserve	(1,149,741,717)	2,634,091,770
	Fair Value Reserve	4,353,518,021	3,660,326,514
	Impact on Retained Earning due to ECL & Lease	-	-
	Total Reserves	**671,026,323,285**	**543,818,137,590**

4.27 (a) Appropriation of Net Profit/(Loss)

Particulars	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Net Income/(Expenditure) for the year	**169,308,653,409**	**116,090,816,163**
Less:		
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(45,029,959,182)	(14,995,429,467)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	(46,886,685,765)	(26,596,033,683)
Transfer to Fair Value Reserve	(693,191,508)	(635,186,270)
Transfer to Actuarial Reserve	3,783,833,487	(101,846,034)
Current year Income available for distribution	**80,482,650,441**	**73,762,320,709**
Transfer from Open Market Operation Stabilization Fund	9,026,516,368	2,088,750,238
Surplus before appropriations	**89,509,166,809**	**75,851,070,947**
Less: Appropriations		
General Reserve	(16,250,973,601)	(11,274,655,157)
Monetary Liability Reserve	(4,024,132,522)	(3,688,116,035)
Financial Stability Fund	(4,024,132,522)	(3,688,116,035)
Open Market Operation Stabilization Fund	(19,500,000,000)	(12,755,571,674)
Mint Development Fund	-	-
Mechanisation Fund	-	-
Banking Development Fund	-	-
Development Fund	(1,000,000,000)	(6,000,000,000)
Development Finance Project Mobilisation Fund	-	-
Gold Replacement Fund	(807,077,854)	(1,091,153,478)
Net Cumulative Surplus Fund	(1,902,850,310)	(129,638,007)
Balance Payable to Government of Nepal	**42,000,000,000**	**37,223,820,561**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.28 Interest income on foreign currency financial assets

	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Interest income on term/demand deposit	29,709,614,495	34,189,325,627
Interest income on Foreign Securities	62,039,115,830	41,499,583,052
Interest income on fixed income securities	3,539,921,690	3,009,534,429
Interest income on SDR holdings	878,569,404	1,086,777,007
Other FCY interest income	-	-
Total	**96,167,221,419**	**79,785,220,115**

4.29 Interest expense on foreign currency financial liabilities

	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Interest on SDR Allocation	1,328,096,568	1,578,272,946
Interest on interest bearing loans	-	-
Other interest expense	24,448,929	40,726,734
Total	**1,352,545,497**	**1,618,999,680**

4.30 Interest income on local currency financial assets

	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Interest income on Treasury Bills	19,527,486	950,733,324
Interest income on Government bonds	925,940,294	1,247,100,940
Interest income on Refinance	-	38,235,619
Interest income on Standing Liquidity Facility and Repo	-	748,110
Other LCY interest income	681,898,478	1,099,527,672
Total	**1,627,366,258**	**3,336,345,665**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.31 Interest expense on local currency financial liabilities	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Interest expense on Deposit Collection	5,155,464,319	1,186,248,874
Interest expense on Reverse Repo	-	25,564,380
Interest expense on SDF	3,871,052,049	876,936,984
Interest expense on Lease Liabilities	4,094,353	5,076,838
Other interest expense	101,723,566	92,206,976
Total	**9,132,334,287**	**2,186,034,052**

4.32 Fee and commission income	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Commission Income	5,213,115	109,794,706
Letter of credit commission	817,448	719,973
RTGS fee	12,132,308	10,199,844
Total	**18,162,871**	**120,714,523**

4.33 Income on Gold Certificates	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Income on Paper Gold	537,156,642	422,354,601
Gain or loss on revaluation of trading gold	-	-
Total	**537,156,642**	**422,354,601**

4.34 Other income	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Income from Mint (Sale of Coin)	8,989	11,754
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	269,921,211	668,798,876
Provisions written back	435,500	3,094,112
Fine/Penalty Charge	154,251,557	33,569,234
Profit/(Loss) on Sale of Investment Securities	-	-
Profit/loss on Sale of Assets	4,029,006	8,014,435
Dividend Income	82,940,200	70,973,442
Project Income/(Loss)	-	-
Grant Income	-	-
Miscellaneous income	485,486,172	136,204,055
Total Other Income	**997,072,635**	**920,665,908**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.35 Fee and commission expense	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Agency commission and service charges	61,268,732	91,273,169
Other fee and commission expense	-	1,171,000
Total	**61,268,732**	**92,444,169**

4.36 Allowance for ECL (loss)/gain on financial assets

	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Cash & Bank Balance	(2,993,032)	(4,882,970)
Investment in Securities	(214,709,242)	(279,927,987)
Term Deposit	(26,451,205)	98,147,556
Loans and advances to BFIs	28	209,222
Other Receivables	(140,562)	601,302
Total	**(244,294,013)**	**(185,852,877)**

The details of movement and stagewise information on allowance for expected credit loss/gain is further disclused in note no. 5.6.1.2

4.37 Personnel expenses	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Salary	894,454,693	872,921,802
Allowances	1,082,426,058	1,046,533,648
Provident Fund Contribution	89,523,313	87,292,180
Staff Welfare Provident Fund Contribution	860,360,607	838,171,636
Pension & Gratuity Expense	481,309,569	335,718,660
Staff Security Expense	209,142,289	124,886,214
Staff Leave Compensation	493,848,189	229,012,600
Staff Medical Fund Contribution	655,151,572	97,919,671
Amortisation of deferred employees benefits	267,716,318	213,747,501
Others	29,429,299	26,831,069
Total	**5,063,361,907**	**3,873,034,981**

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 2082

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.38 Administrative expenses	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Directors Fees and Expenses	9,433,127	8,469,162
Mint Expenses	166,874	229,119,535
Security charges	306,719,464	284,677,123
Fund Transfer Expense	50,839,078	37,631,575
Travelling Expenses	354,793,338	420,579,044
Insurance Charges	105,199,475	107,431,965
Repair & Maintenance	66,921,078	46,846,747
Banking Promotion	88,803,621	113,453,856
Audit Fees and Expenses	5,122,386	4,782,945
Utilities Expenses	68,668,357	68,187,976
Postal and Communication Expenses	27,677,843	21,905,615
House Rent	22,705,156	6,808,415
Training Seminar and Membership	45,957,623	34,884,917
Expenses on Miscellaneous Assets	17,290,637	10,938,545
Consumable Expenses	25,614,696	20,119,756
Books and Periodicals	13,591,425	13,404,873
Software Annual Maintenance Charges	137,227,601	118,351,956
Meeting Fee and Expense	41,779,487	48,731,202
Advertisement	8,547,123	9,585,335
Wages	108,702,905	95,707,153
Miscellaneous Expenses	156,926,254	114,137,289
Total	**1,662,687,548**	**1,815,754,984**

4.39 Depreciation, amortisation and impairment	32 Asar 2082	31 Asar 2081
Depreciation on Property & Equipment	446,377,370	326,792,907
Impairment of Property & Equipment	1,560,618	2,470,755
Amortisation of intangible assets	11,623,080	13,832,163
Impairment of intangible assets	-	-
Depreciation on Right of Use Assets	25,613,001	39,620,298
Total	**485,174,069**	**382,716,123**

5. Significant Disclosures

5.1. Gold and Silver

The Bank has been holding gold and silver for reserve purpose as well as for minting purpose. The gold and silver held for reserve purpose, being the financial assets, has been measured at fair value and the gold and silver held for minting purpose, being the inventories of the Bank, has been measured at lower of cost or net realizable value.

The gold and silver measured at fair value along with its quantity is as follows:

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Weight (Kg)	Total Fair Value (NRs.)	Weight (Kg)	Total Fair Value (NRs.)
Investment in Paper Gold	7,280.53	117,904,935,071	7,280.53	82,431,302,171
Trading gold	-	-	-	-
Gold held in reserve	1,953.66	32,159,231,828	1,953.66	24,605,397,318
Silver held in reserve	120,037.90	23,257,342,347	120,037.90	19,398,123,991
Total		**173,321,509,246**		**126,434,823,480**

Fair value for investment in paper gold; and gold and silver held at reserve is determined based on the closing rate prevailing in London Bullion and Metal Association; and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively.For gold physically held with the Bank, the rate for Fine Gold (9999) has been considered for the purpose of fair value.

Mint Division of the Bank has held gold and silver for minting purpose and is treated as inventories kept for further processing & minting. The inventories are measured at lower of cost or net realizable value. The gold and silver held by the Bank as inventories which is measured at cost or net realizable value whichever is lower is as follows:

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Weight (Kg)	Value (NRs.)	Weight (Kg)	Value (NRs.)
Gold held in Stock	347.62	1,653,930,869	306.1465	1,092,816,617
Silver held in Stock	3505.89	90,358,947	3,660.35	81,897,402
Total		**1,744,289,816**		**1,174,714,019**

5.2. Year-end Exchange Rates

The year-end exchange rates of Nepalese Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below:

S. N.	Currency	Current Year (2081/82)	Previous Year (2080/81)
1	US Dollar	137.00	133.36
2	UK Pound Sterling	184.19	173.29
3	Euro	159.91	145.46
4	Swiss Franc	171.93	149.14
5	Australian Dollar	89.90	90.47
6	Canadian Dollar	100.08	97.82
7	Singapore Dollar	106.90	99.45
8	Japanese Yen	0.926	0.845
9	Chinese Yuan	19.10	18.39
10	Saudi Arabian Riyal	36.53	35.56
11	Qatari Riyal	37.59	36.57
12	Thai Baht	4.22	3.69
13	UAE Dirham	37.30	36.31
14	Malaysian Ringgit	32.30	28.56
15	South Korean Won	0.0993	0.097
16	Swedish Kroner	14.20	12.71
17	Danish Kroner	21.43	19.49
18	Hong Kong Dollar	17.45	17.08
19	Kuwait Dinar	448.40	436.39
20	Bahrain Dinar	363.40	353.74
21	SDR	187.57	176.8
22	Indian Rupees	1.6	1.6
23	Omani Rial	355.83	-

5.3. Related Parties Disclosure

5.3.1. Key Management Personnel

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including the board members. The key management personnel of the Bank include members of its Board of Directors and Special Class Officers (Executive Directors). The key management personnel who are holding various positions in the Bank during the year are as follows:

S.N.	Name	Post	Date	Remarks
1	Prof. Dr. Biswo Nath Poudel	Governor	2082.02.06	
2	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	2076.12.24	Discharge position w.e.f 2081.12.24
3	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary	2081.01.12	Discharge position w.e.f 2081.04.14
4	Dr. Ram Prasad Ghimire	Finance Secretary	2081.04.17	Discharge position w.e.f 2081.10.28
5	Dr. Ghanshyam Upadhyaya	Finance Secretary	2081.11.01	
6	Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	2077.11.25	
7	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	2077.11.25	
8	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Board Member	2079.02.06	
9	Dr. Shankar Prasad Acharya	Board Member	2079.02.06	
10	Dr. Ravindra Prasad Pandey	Board Member	2080.01.26	
11	Rishikesh Bhatta	Executive Director	2075.05.12	
12	Pradeepraj Poudyal	Executive Director	2075.06.18	
13	Gunakar Bhatta	Executive Director	2075.07.06	
14	Naresh Shakya	Executive Director	2076.02.30	
15	Revati Prasad Nepal	Executive Director	2076.10.13	
16	Ramu Paudel	Executive Director	2077.01.12	
17	Vishrut Thapa	Executive Director	2077.01.12	
18	Dayaram Sharma	Executive Director	2078.06.19	
19	Guru Prasad Paudel	Executive Director	2078.09.23	
20	Bimal Raj Khanal	Executive Director	2078.12.01	
21	Kiran Pandit	Executive Director	2081.11.01	
22	Satyendra Timilsina	Executive Director	2081.12.04	
23	Chet Prasad Uprety	Executive Director	2081.12.31	
24	Roshan Kumar Shigdel	Executive Director	2081.12.31	
25	Ram Sharan Kharel	Executive Director	2081.12.31	
26	Dilli Ram Pokhrel	Executive Director	2082.02.13	
27	Dirgha Bahadur Rawal	Executive Director	2082.02.19	
28	Nishchal Adhikari	Executive Director	2082.03.27	
29	Dev Kumar Dhakal	Executive Director	2074.12.15	Discharge position w.e.f. 2081.08.06
30	Nephil Matangi Maskay	Executive Director	2074.10.25	Discharge position w.e.f. 2081.10.25
31	Ram Bahadur Manandhar	Executive Director	2077.01.12	Discharge position w.e.f. 2081.12.02
32	Suman Kumar Adhikari	Executive Director	2076.03.11	Discharge position w.e.f. 2081.12.24
33	Mukunda Kumar Chhetri	Executive Director	2074.12.28	Discharge position w.e.f. 2081.12.28
34	Pitambar Bhandari	Executive Director	2074.12.28	Discharge position w.e.f. 2081.12.28
35	Prakash Kumar Shrestha	Executive Director	2076.03.11	Discharge position w.e.f. 2082.02.10
36	Tulashi Prasad Ghimire	Executive Director	2078.06.19	Discharge position w.e.f. 2082.02.17
37	Ram Prasad Gautam	Executive Director	2081.08.16	Discharge position w.e.f. 2082.03.25

The transactions, if any, with director-related or key management personnel-related entities occurred in the normal course of the Bank's operations were conducted as arm's length transactions.

i. *Transactions with Key Management Personnel*

In addition to salaries, non-cash benefits (Vehicle Facility) were provided to special class officers and the executive board members. Furthermore, Governor and Deputy Governors are also entitled to post employee benefits. The data relating to total compensation paid to key management personnel are as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Short term employee benefits	123,613,219	94,829,399
Post-employment and other long term benefits	146,977,767	5,140,976
Total	**270,590,986**	**99,970,375**

Other transactions with the Key Management Personnel and the status of year end balances with them are presented below:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Meeting Fees/Incidental Expenses to Directors	19,025,210	18,513,579
Loan Facilities	173,435,000	167,399,000
Total	**192,460,210**	**185,912,579**

ii. Salary, Benefits and Other Facilities of Board Members

Members of the Bank's board are entitled to a meeting allowance of NRs. 9,000 per meeting. Additionally, executive board members receive a salary along with various allowances. All board members are also entitled to benefits including fuel, vehicle repair, telephone, newspaper, internet, driver services, and medical facilities. The details of salaries, benefits, and other facilities provided to both executive and non-executive board members for the fiscal year 2081/82 are presented below:

Amount in NRs.

S.N.	Name	Post	Salary	Board Meeting Allowance	Other Allowances & Facilities
1	Prof. Dr. Biswo Nath Poudel	Governor	250,065	117,000	316,538
2	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	1,188,903	288,000	4,110,403
3	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary	-	36,000	42,548
4	Dr. Ram Prasad Ghimire	Finance Secretary	-	162,000	189,532
5	Dr. Ghanshyam Upadhyaya	Finance Secretary	-	225,000	116,040
6	Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	1,460,400	369,000	4,608,731
7	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	1,460,400	378,000	4,347,739
8	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Board Member	-	432,000	819,280
9	Dr. Shankar Prasad Acharya	Board Member	-	369,000	813,120
10	Dr. Ravindra Prasad Pandey	Board Member		414,000	871,280
TOTAL			**4,359,768**	**2,790,000**	**16,235,210**

5.3.2. Government of Nepal

The Bank, being the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 (currently replaced by Nepal Rastra Bank Act, 2058) and the Government of Nepal (GON) is the controlling body of the Bank holding 100% of its capital.

i. Transactions with Government of Nepal

The transaction with GON and the status of year end balances with GON are as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Transactions during the year		
Commission Income received from GON	-	105,997,589
Payment made to GON from surplus (As per Financial Statement of Previous Year)	37,223,820,561	25,000,000,000
Adjustment of Receivable from Surplus Payable to GON	-	-
Balances at the year end		
Deposit from GON	70,837,099,174	63,953,391,009
Advance to GON for Business Continuity Loan	-	1,460,000,000
Investment in Treasury Bills (GON)	245,398,000	-
Investment in Bonds (GON)	11,795,993,188	18,887,992,223
Investment in Saving Certificates (GON)	3,008,670,000	3,912,900,000
Interest and Commission Receivable	135,209,121	465,260,755

ii. Government of Nepal Treasury Position

Balance of Government of Nepal as of 32nd Asar 2082 as per the records of the Bank is a surplus balance of NRs. 70,837,099,174 (PY NRs. 63,953,391,009). The Government transactions are being verified by the Comptroller General's Office of GON on regular interval.

5.4. Inter-Office Transactions

There is no any net balance at the end of the year on inter-office transactions.

5.5. Assets Received in Grant

The various assets received as grants under the Financial Sector Restructuring Project (Phase I and Phase II) were valued at NRs. 11,585,586, with a written-down balance of NRs. 7 (PY NRs. 7) at the end of the fiscal year. With the technical and financial assistance of the Department for International Development (DFID), a Disaster Recovery Site was established in Biratnagar, valued at approximately NRs. 232,059,005 (comprising NRs. 89,344,232, USD 240,463, and GBP 646,544), which also had a written-down balance of NRs. 16 (PY NRs. 16) at year-end. Additionally, under the auspices of the Financial, Commonwealth &

Development Office of the UK, the development of the Supervisory Information System (SIS) had been successfully completed and handed over. The associated computer hardware and software for this system were valued at NRs. 141,820,115 with a written-down balance of NRs. 26 (PY NRs. 26) at the end of the fiscal year.

5.6. Financial Instruments

Financial Risk Management– Overview

Risk Management Framework

The Bank's Board of Directors has the overall responsibility for the establishment and oversight of the Bank's Risk Management Framework. The Board of Directors has formed the Risk Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the Bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors about its activities.

The Bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the Bank, set appropriate risk limits and control, and monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the Bank's activities. The Bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

The Bank's Audit Committee oversees how the management monitors compliance with the Bank's risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the Bank. The Audit Committee is assisted in its oversight role by Internal Audit Department. Internal Audit Department undertakes both regular and ad hoc review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

The Bank has exposure to the following risk arising from financial instruments:

A. Credit Risk

B. Liquidity Risk

C. Market Risk

5.6.1. Credit Risk

Credit risk is the risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instruments fails to meet its contractual obligation. The Bank's credit risk in relation to the financial instruments is the risk that its customer or counterparty fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the Bank to incur a financial loss. The Bank's credit risk arises principally from the Bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the Bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

5.6.1.1. Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the year end is as follows:

a) By Nature of Assets

Amount in NRs.

Particulars	As on 32.03.2082	As on 31.03.2081
Foreign currency financial assets		
Cash and balances with banks	195,522,615,444	131,658,377,029
Derivative financial assets	-	-
IMF related assets	23,552,113,844	23,991,803,148
Term deposit with foreign banks	561,777,218,459	598,508,477,426
Investments in foreign securities	1,668,276,021,551	1,127,741,874,366
Other receivables	-	-
Total foreign currency financial assets	**2,449,127,969,298**	**1,881,900,531,969**
Local currency financial assets		
Balances with Banks	8,394,919	6,144,630
Investment in Government securities	15,185,270,309	23,047,152,978
Investment in bonds & term deposit	6,822,515,860	7,381,089,826
Advances and receivable from Government	260,548,220	1,946,658,278
Loan and advances to bank and financial institutions	118,231,579	118,433,601
Other loan and advances	9,144,728,193	9,399,741,857
Equity investment	5,005,736,072	4,302,806,764
Other receivables	2,063,527	1,745,467
Total local currency financial assets	**36,547,488,679**	**46,203,773,401**
Total financial assets	**2,485,675,457,977**	**1,928,104,305,370**

b) By Geographical Region

Amount in NRs.

S. No.	Particulars	As on 32.03.2082	As on 31.03.2081
1	Bahrain	48,129,650,863	72,536,162,985
2	Canada	10,159,543,778	-
3	China	96,905,378,890	97,660,618,707
4	Hongkong	72,373,258,126	138,904,228,300
5	India	595,736,218,184	440,434,524,707
6	Spain	33,354,843,338	33,183,659,335
7	Qatar	68,625,118,470	55,208,255,724
8	Singapore	167,396,278,723	152,053,436,239
9	Switzerland	284,457,288,934	274,939,735,484
10	U.A.E	44,158,615,152	-
11	USA	833,588,723,278	486,359,861,475
12	Nepal	232,130,931,869	177,919,920,028
	Total	**2,487,015,849,605**	**1,929,200,402,984**
	Less: Expected Credit Loss	*(1,340,391,627)*	*(1,096,097,614)*
	Grand Total	***2,485,675,457,977***	**1,928,104,305,370**

c) By Nature of the Entity

Amount in NRs.

S. No.	Particulars	As on 32.03.2082	As on 31.03.2081
1	Bank for International Settlements	230,047,639,841	190,384,661,635
2	Central Banks	99,838,855,452	48,888,735,996
3	Foreign Commercial Banks	570,317,800,607	593,991,005,341
4	International Monetary Fund	23,552,113,844	23,991,803,148
5	Foreign Government	1,502,678,206,508	1,000,463,201,741
6	Domestic Banks and FIs	6,967,227,589	9,209,899,586
7	Government of Nepal	15,445,818,529	23,309,990,695
8	Equity Instruments	5,005,736,072	4,302,806,764
9	Other Parties	33,162,451,163	34,658,298,078
	Total	***2,487,015,849,604***	***1,929,200,402,984***
	Less: Expected Credit Loss	(1,340,391,627)	(1,096,097,614)
	Grand Total	***2,485,675,457,977***	**1,928,104,305,370**

d) By Credit Rating

Particulars	As on 32.03.2082		As on 31.03.2081	
	Amount (NRs.)	%	Amount (NRs.)	%
Foreign Currency				
AAA	22,567,769,943	0.91%	79,418,855,976	4.12%
AA+	886,060,955,225	35.65%	489,284,457,268	25.38%
AA	4,429,075,859	0.18%	787,265,923	0.04%
AA-	124,876,766,692	5.02%	122,582,793,801	6.34%
A+	235,443,913,675	9.47%	240,559,963,528	12.46%
A	195,498,498,387	7.87%	148,377,995,062	7.70%
A-	47,519,134,047	1.91%	47,029,622,346	2.42%
BBB+	1,669,818,488	0.07%	1,481,525,453	0.08%
BB+	-	0.00%	-	0.00%
BB	-	0.00%	-	0.00%
BBB-	654,745,251,574	26.34%	514,018,022,894	26.64%
Other*	277,622,979,784	11.17%	239,421,995,501	12.42%
Total	***2,450,434,163,673***	***98.58%***	***1,882,962,497,752***	***97.60%***
Less: Expected Credit Loss	(1,306,194,375)		(1,061,965,783)	
Total Foreign Currency Financial Assets	***2,449,127,969,298***		***1,881,900,531,969***	
Local Currency				
Other*	36,581,685,931	1.47%	46,237,905,232	2.40%
Less: Expected Credit Loss	(34,197,252)		(34,131,831)	
Total Financial Assets	***2,485,675,457,977***	***100%***	***1,928,104,305,370***	***100%***

All of the above ratings are as per S&P.

*Rating not available or rating not required as per NRB's Investment Policy

5.6.1.2. Loss Allowances for Expected Credit Loss

The Bank had recognized the allowances for impairment based on Incurred Loss model as per the requirement of NAS 39: Financial Instruments - Recognition and Measurement. From the fiscal year 2078-79, the Bank has changed its accounting policy to recognize allowance for impairment based on Expected Credit Loss model as per the requirement of NFRS 9: Financial Instruments. The change in models of accounting for allowances for impairment has resulted into the changes in accounting policy and has been required by NFRS 9. Impairment on financial asset is measured at

the end of each reporting period and the movement in the allowances for impairment of financial assets during the year is as follows:

Amount in NRs.

Particulars	Allowances for Expected Credit Loss for					
	Bank Balance	Investment in Securities	Term Deposits	Loans and advances to BFIs	Other Receivable	Total
Balance as on 31st Asar 2080	**18,755,626**	**301,632,462**	**581,454,728**	**225,213**	**8,176,708**	**910,244,737**
Impairment Loss Recognized	4,882,970	279,927,783	-	-	-	**284,810,752**
Amount Written Off	-	-	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	(98,147,556)	(209,222)	(601,302)	**(98,958,079)**
Balance as on 31st Asar 2081	**23,638,596**	**581,560,245**	**483,307,172**	**15,991**	**7,575,406**	**1,096,097,410**
Impairment Loss Recognized	2,993,033	214,709,445	26,451,204	-	140,562	**244,294,245**
Amount Written Off	-	-	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	-	(27)	-	**(27)**
Balance as on 32nd Asar 2082	**26,631,629**	**796,269,690**	**509,758,377**	**15,963**	**7,715,968**	**1,340,391,627**

Credit Exposure Movement- ECL Stage wise

Amount in NRs.

Allowances for Expected Credit Loss for	Balance as on 32nd Asar 2082				Balance as on 31st Asar 2081			
	Stage I	Stage II	Stage III	Total	Stage I	Stage II	Stage III	Total
Bank Balance	22,197,229	-	4,434,400	26,631,629	19,204,196	-	4,434,400	23,638,596
Investment in Securities	796,269,690	-	-	796,269,690	581,560,245	-	-	581,560,245
Term Deposits	484,211,250	-	25,547,126	509,758,377	457,760,046	-	25,547,126	483,307,172
Loan and advances to BFIs	15,963	-	-	15,963	15,991	-	-	15,991
Other Receivables	2,428,716	-	5,287,252	7,715,968	2,288,052	-	5,287,354	7,575,406
Total	**1,312,897,757**	**-**	**35,268,778**	**1,340,391,627**	**1,060,828,529**	**-**	**35,268,881**	**1,096,097,410**

Financial assets are written off (either in full or partially) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off.

5.6.1.3. Credit Quality

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on the credit policy (Investment Directives) formed by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the acceptable standard. In case of domestic investment, investment is made in the counterparty who meets the minimum standard level set by the credit policy. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Amount in NRs.

Counterparties	As on 32.03.2082	As on 31.03.2081
External Credit Rating at least AAA/BBB- from credit rating agency	570,294,121,929	594,188,564,514
Non Rated Counterparties	24,023,226,099	25,045,530,718
Central Banks	99,838,855,452	48,888,735,996
Bank for International Settlement	230,047,639,841	190,384,661,635
Foreign Government	1,502,678,206,508	1,000,463,201,741
International Monetary Fund	23,552,113,844	23,991,803,148
Government of Nepal	15,445,818,529	23,309,990,695

Financial Assets with Other Counterparties:		
Party with Normal Risk	21,074,641,551	22,866,688,686
Party with High Risk	61,225,851	61,225,851
Total	**2,487,015,849,604**	**1,929,200,402,984**
Less: Expected Credit Loss	(1,340,391,627)	(1,096,097,614)
Grand Total	***2,485,675,457,977***	***1,928,104,305,370***

5.6.1.4. Collateral held and other credit enhancement

The Bank holds collateral and other credit enhancements against certain of its credit exposures. The following table sets out the principal types of collateral held against different types of financial assets.

Type of Credit Exposure	% of Exposure subject to collateral requirement		Principal type of collateral held
	As on 32.03.2082	As on 31.03.2081	
Securities purchased under Resale Agreement	110	110	Government Securities
Refinance to BFIs	100	100	Good Loans of BFIs
Standing Liquidity Facilities	110	110	Government Securities
Loans to Staff	100-125	100-125	Land and Buildings, Insurance Policies, Retirement Fund Balance, and Accrued Retirement Benefits.

5.6.2. Liquidity Risk

Liquidity risk is the risk that the Bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The Bank's approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, provide finance to maintain liquidity in financial market and provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Bank's reputation. In order to control liquidity risk, the Bank has maintained sufficient balance in the current account with other central banks, demand and call deposits with foreign banks and investment in highly liquid securities. The Bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligations.

Further, the Bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by the International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of balance of payment of the country.

5.6.2.1. Assets Held for Managing Liquidity Risk

The Bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The Bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit
- Balance with foreign central banks and Bank for International Settlement
- Investment in Government of Nepal and foreign governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the Bank's trading portfolios

5.6.2.2. Maturity Profile of Financial Assets and Financial Liabilities

The Bank's remaining contractual maturities and other forms of financial assets and financial liabilities at the end of the reporting period are shown in the table 1.

Table 1
The contractual maturities and other forms of financial assets and financial liabilities as at 32.03.2082

(Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	up to 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Years	More than 3 Years
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks	195,549,245,938	195,549,245,938				
Derivative financial assets	-					
IMF related assets	23,552,113,844	23,552,113,844				
Term deposit with foreign banks	562,260,512,651	3,857,024,798	137,000,000	558,266,487,853	-	-
Investments in foreign securities	1,669,072,291,241	259,128,452,711	275,051,793,440	625,853,289,486	488,565,022,509	20,473,733,093
Other receivables	-					
Total foreign currency financial assets	**2,450,434,163,674**	**482,086,837,292**	**275,188,793,440**	**1,184,119,777,339**	**488,565,022,509**	**20,473,733,093**
Local currency financial assets						
Balances with banks	8,396,052	8,396,052				
Investment in government securities	15,185,270,309	1,579,970,947	245,398,000	4,545,660,797	2,996,572,780	5,817,667,785
Investment in bonds & term deposit	6,848,980,047	334,780,047	747,700,000	5,766,500,000		
Advances and receivable from Government	260,548,220	260,548,220				
Loan and advances to bank and financial institutions	118,247,542			118,247,542		
Other loan and advances						
Staff loan	11,224,100,867	349,069,537	662,221,951	1,346,892,104	1,571,374,121	7,294,543,153
Pension advance	1,440,611,864	44,803,029	84,996,100	172,873,424	201,685,661	936,253,650
Travelling advances to staff	12,670,020	12,670,020				
Staff endowment policy advance	4,659,850	4,659,850				
Other advance	45,508,067	45,508,067				
Interest receivable	2,355,769	2,355,769				
Equity investment	5,005,736,072					5,005,736,072
Total local currency financial assets	**40,157,084,678**	**2,642,761,538**	**1,740,316,051**	**11,950,173,867**	**4,769,632,562**	**19,054,200,661**
Total financial assets	**2,490,591,248,353**	**484,729,598,830**	**276,929,109,492**	**1,196,069,951,206**	**493,334,655,071**	**39,527,933,754**
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-					
Deposit of bank and financial institutions	10,493,587,420		10,493,587,420			
IMF related liabilities	41,237,741,377	41,237,741,377				
Total foreign currency financial liabilities	**51,731,328,797**	**41,237,741,377**	**10,493,587,420**	**-**	**-**	**-**
Local currency financial liabilities						
Bills payable	54,245,636	54,245,636				
Deposit of bank and financial institutions	388,635,552,439	77,727,110,488		38,863,555,244	272,044,886,707	
Deposit of government	70,837,099,174	14,875,790,827	17,000,903,802	22,667,871,736	16,292,532,810	
Deposit of other institutions	12,502,055,255	3,000,493,261	2,875,472,709	6,626,089,285		
IMF related liabilities	12,464,816,037	12,464,816,037				
Other liabilities	2,027,025,538		2,027,025,538			
Total local currency financial liabilities	**486,520,794,079**	**108,122,456,248**	**21,903,402,049**	**68,157,516,265**	**288,337,419,517**	**-**
Total Financial Liabilities	**538,252,122,876**	**149,360,197,625**	**32,396,989,469**	**68,157,516,265**	**288,337,419,517**	**-**
Net Financial Assets Position	**1,952,339,125,476**	**335,369,401,205**	**244,532,120,023**	**1,127,912,434,941**	**204,997,235,554**	**39,527,933,754**

Previous Year Figures (NRs.)

	Contractual and Other Cash Flows					
Particulars	**Carrying Amount**	**up to 1 month**	**1-3 months**	**3-12 months**	**1 -3 Year**	**More than 3 Year**
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks	131,682,014,794	131,682,014,794				
Derivative financial assets	-					
IMF related assets	23,991,803,148	23,991,803,148				
Term deposit with foreign banks	598,965,244,993	199,652,085,522	365,293,366,089	34,019,793,382	-	-
Investments in foreign securities	1,128,323,434,814	179,363,087,651	255,777,281,123	229,984,198,515	458,606,037,574	4,592,829,951
Other receivables	-					
Total foreign currency financial assets	**1,882,962,497,749**	**534,688,991,115**	**621,070,647,212**	**264,003,991,897**	**458,606,037,574**	**4,592,829,951**
Local currency financial assets						
Balances with banks	6,145,460	6,145,460				
Investment in government securities	23,047,152,978	246,260,755		8,581,342,630	5,591,045,600	8,628,503,993
Investment in bonds & term deposit	7,407,629,432	148,429,432		7,259,200,000		
Advances and receivable from Government	1,946,658,278	1,946,658,278				
Loan and advances to bank and financial institutions	118,449,593			118,449,593		
Other loan and advances						
Staff loan	11,257,077,314	350,095,104	664,167,562	1,350,849,278	1,575,990,824	7,315,974,546
Pension advance	1,652,831,031	48,749	1,804,119	39,287,057	280,883,383	1,330,807,723
Travelling advances to staff	5,062,201	5,062,201				
Staff endowment policy advance	5,854,850	5,854,850				
Other advance	55,588,947	55,588,947				
Interest receivable	2,699,983	2,699,983				
Equity investment	4,302,806,764					4,302,806,764
Total local currency financial assets	**49,807,956,831**	**2,766,843,759**	**665,971,681**	**17,349,128,558**	**7,447,919,807**	**21,578,093,026**
Total financial assets	**1,932,770,454,580**	**537,455,834,874**	**621,736,618,893**	**281,353,120,455**	**466,053,957,381**	**26,170,922,977**
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-					
Deposit of bank and financial institutions	12,868,855,095		12,868,855,095			
IMF related liabilities	38,953,389,315	38,953,389,315				
Total foreign currency financial liabilities	**51,822,244,410**	**38,953,389,315**	**12,868,855,095**	**-**	**-**	**-**
Local currency financial liabilities						
Bills payable	111,732,583	111,732,583				
Deposit of bank and financial institutions	290,718,269,398	58,143,653,879		29,071,826,940	203,502,788,579	
Deposit of government	63,953,391,009	13,430,212,112	15,348,813,842	20,465,085,123	14,709,279,932	
Deposit of other institutions	20,063,196,070	4,815,167,057	4,614,535,095	10,633,493,918		
IMF related liabilities	11,859,006,209	11,859,006,209				
Other liabilities	1,592,587,319		1,592,587,319			
Total local currency financial liabilities	**388,298,182,588**	**88,359,771,840**	**21,555,936,256**	**60,170,405,981**	**218,212,068,511**	**-**
Total Financial Liabilities	**440,120,426,998**	**127,313,161,155**	**34,424,791,351**	**60,170,405,981**	**218,212,068,511**	**-**
Net Financial Assets Position	**1,492,650,027,582**	**410,142,673,719**	**587,311,827,542**	**221,182,714,474**	**247,841,888,870**	**26,170,922,977**

5.6.3. Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets' prices may affect the Bank's income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

5.6.3.1. Currency Risk

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments may fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the Bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the Bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the Bank's board. The major holding of foreign currency assets are denominated in USD, CNY, CAD, JPY, AUD, GBP, EURO and INR.

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period is shown in the table 2.

Table 2

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	CNY	GBP	CAD	AUD	SAR	JPY	EUR	XDR
% of Net Total Financial Position Exposure	60.84%	7.96%	3.81%	0.13%	0.99%	0.13%	0.08%	1.48%	-0.74%
Foreign Currency Financial Assets									
Cash and balances with banks	116,466,817,834	40,148,050,381	3,267,407,405	407,506,008	443,810,023	3,073,876,181	3,631,218,862	16,191,620,662	-
Derivative financial assets	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IMF related assets	-	-	-	-	-	-	-	-	23,552,113,844
Term deposit with foreign banks	390,375,681,937	53,858,974,654	72,419,991,774	2,758,418,753	23,217,008,493	-	-	19,630,437,039	-
Investments in foreign securities	960,696,080,312	96,905,378,890	15,734,613,855	-	-	-	-	-	-
Other receivables	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total foreign currency financial assets	**1,467,538,580,083**	**190,912,403,926**	**91,422,013,034**	**3,165,924,761**	**23,660,818,516**	**3,073,876,181**	**3,631,218,862**	**35,822,057,701**	**23,552,113,844**
Foreign Currency Financial Liabilities									
Derivative financial liabilities	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deposit of bank and financial institutions	8,127,802,825	-	125,823,563	-	10,765,346	-	1,771,836,061	295,363,547	-
IMF related liabilities	-	-	-	-	-	-	-	-	41,237,741,376
Total foreign currency financial liabilities	**8,127,802,825**	**-**	**125,823,563**	**-**	**10,765,346**	**-**	**1,771,836,061**	**295,363,547**	**41,237,741,376**
Net Foreign Currency Exposure	**1,459,410,777,258**	**190,912,403,926**	**91,296,189,471**	**3,165,924,761**	**23,650,053,170**	**3,073,876,181**	**1,859,382,801**	**35,526,694,154**	**(17,685,627,532)**

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	CNY	GBP	CAD	AUD	SAR	JPY	EUR	SDR
% of Net Total Financial Position Exposure	**62.16%**	**9.73%**	**1.81%**	**0.15%**	**1.22%**	**0.13%**	**0.04%**	**1.23%**	**-0.79%**
Foreign Currency Financial Assets									
Cash and balances with banks	109,066,430,119	17,533,822,872	3,329,414,473	382,689,890	1,150,265,212	2,446,357,758	6,517,443,295	12,895,158,849	-
Derivative financial assets	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IMF related assets	-	-	-	-	-	-	-	-	23,791,069,016
Term deposit with foreign banks	502,467,145,392	66,454,967,646	-	2,505,448,962	17,355,482,992	-	-	10,195,102,302	-
Investments in foreign securities	555,210,576,325	97,660,618,707	30,560,471,704	-	4,433,464,948	-	-	-	-
Other receivables	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total foreign currency financial assets	**1,166,744,151,837**	**181,649,409,224**	**33,889,886,177**	**2,888,138,852**	**22,939,213,153**	**2,446,357,758**	**6,517,443,295**	**23,090,261,151**	**23,791,069,016**
Foreign Currency Financial Liabilities									
Derivative financial liabilities	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deposit of bank and financial institutions	6,678,280,117	-	125,001,872	-	97,913,227	-	5,713,145,652	206,534,238	-
IMF related liabilities	-	-	-	-	-	-	-	-	38,627,474,746
Total foreign currency financial liabilities	**6,678,280,117**	**-**	**125,001,872**	**-**	**97,913,227**	**-**	**5,713,145,652**	**206,534,238**	**38,627,474,746**
Net Foreign Currency Exposure	**1,160,065,871,720**	**181,649,409,224**	**33,764,884,305**	**2,888,138,852**	**22,841,299,926**	**2,446,357,758**	**804,297,643**	**22,883,726,913**	**(14,836,405,730)**

Besides above currency exposures, the Bank's net foreign currency exposure also consists of major portion of Indian currency (INR) which stands 25.03% (PY 23.98%) of total net financial position exposure. Since, the exchange rate of Nepalese rupee is pegged to INR, the net exposure position of INR has not been presented in above table. Net foreign currency exposure denominated in currencies other than stated above and INR, has amounted to 0.3% (PY 0.34%) of the total foreign currency reserve.

5.6.3.2. Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD, SDR, JPY and SAR against Nepalese rupee at the end of reporting period would have affected the value of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the Bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

Amount in NRs.

Currency	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2082		For the Year Ended 2081	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	145,941,077,726	(145,941,077,726)	116,006,587,172	(116,006,587,172)
AUD	2,365,005,317	(2,365,005,317)	2,284,129,992	(2,284,129,992)
EUR	3,552,669,415	(3,552,669,415)	2,288,372,691	(2,288,372,691)
GBP	9,129,618,947	(9,129,618,947)	3,376,488,430	(3,376,488,430)
CNY	19,091,240,393	(19,091,240,393)	18,164,940,922	(18,164,940,922)
CAD	316,592,476	(316,592,476)	288,813,885	(288,813,885)
SDR	(1,768,562,753)	1,768,562,753	(1,483,640,573)	1,483,640,573
JPY	185,938,280	(185,938,280)	80,429,764	(80,429,764)
SAR	307,387,618	(307,387,618)	244,635,776	(244,635,776)
Total	**179,120,967,419**	**(179,120,967,419)**	**141,250,758,059**	**(141,250,758,059)**

5.6.3.3. Interest Rate Risk

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to changes in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The Bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The Bank's board sets limits on the level of mismatch of interest rate re-pricing which is monitored daily by the Bank's treasury.

The Bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent. The interest rate profile of the interest-bearing financial instruments is as below:

Amount in NRs.

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 32.03.2082	As on 31.03.2081
Interest Sensitive Financial Assets			
Balances with Other Banks	3.51%	171,526,019,838	106,403,924,623
GOI Treasury Bills	5.83%	595,736,218,184	440,434,524,707
US Government Treasury Bills	4.29%	193,077,120,372	33,106,077,946
Time Deposit (less than 3 months)	4.08%	274,000,000	43,819,360,000
IMF Related Assets: SDR Holdings	2.93%	23,405,205,370	23,791,069,016
General Refinance		-	-
Special/Export Refinance		-	-
Zero Interest Loan		-	-
Loan to MSME		-	-
Standing Liquidity Facility		-	-
Loan to Employees			
House loan Uninsured	1.00%	350,000	375,000
House Repair Loan Uninsured	1.00%	1,739,419,054	2,209,273,639
Vehicle Loan Uninsured	3.00%	-	161,000
Staff Loan Uninsured 2068	1.00%	708,605,748	744,840,020
US Government Treasury Notes/Bonds	4.01%	611,778,943,853	425,622,066,365
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	2.11%	95,421,600,620	96,453,226,913
Investment in Mid-term Instruments	4.23%	164,166,295,695	126,282,230,415
Time Deposit- Investment	4.08%	558,266,487,853	551,169,998,743
Fixed Deposit with Bank & Financial Institutions	3.73%	6,789,800,000	7,284,800,000
Government Treasury Bills (GON)		245,398,000	-
Saving Certificates (GON)	9.49%	3,008,670,000	3,912,900,000
Total Interest Sensitive Financial Assets		**2,426,144,134,586**	**1,861,234,828,387**
Interest Sensitive Financial Liabilities			
IMF Related Liabilities	2.93%	53,445,333,220	50,486,480,955
Short Term Borrowings			
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		**53,445,333,220**	**50,486,480,955**
Net Interest Sensitive Financial Position		**2,372,698,801,365**	**1,810,748,347,432**

5.6.3.4. Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from investment measured at fair value through other comprehensive income as well as investment measured at fair value through profit or loss. The Bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on the market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments are made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the Bank holds equity instruments of the various institutions. All the investments are measured at fair value.

5.6.4. Classification and Fair Value of financial assets

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the year-end are shown in the table 3.

Table 3

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the year end

Amount in NRs.

Particulars	Fair Value through OCI	Amortized Cost	Cash & Balances with banks	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks			195,522,615,444		195,522,615,444	195,522,615,444
Derivative financial assets					-	-
IMF related assets		23,552,113,844			23,552,113,844	23,552,113,844
Term deposit with foreign banks		561,777,218,459			561,777,218,459	561,777,218,459
Investments in foreign securities		1,668,276,021,551			1,668,276,021,551	1,668,276,021,551
Other receivables					-	-
Total foreign currency financial assets	**-**	**2,253,605,353,854**	**195,522,615,444**	**-**	**2,449,127,969,298**	**2,449,127,969,298**
Local currency financial assets						
Balances with banks			8,394,919		8,394,919	8,394,919
Investment in government securities		15,185,270,309			15,185,270,309	15,185,270,309
Investment in bonds & term deposit		6,822,515,860			6,822,515,860	6,822,515,860
Advances and receivable from government		260,548,220			260,548,220	260,548,220
Loan and advances to bank and financial institutions		118,231,579			118,231,579	118,231,579
Other loan and advances		9,144,728,192			9,144,728,192	9,144,728,192
Equity investment	5,005,736,072				5,005,736,072	5,005,736,072
Other receivables		2,063,528			2,063,528	2,063,528
Total local currency financial assets	**5,005,736,072**	**31,533,357,688**	**8,394,919**	**-**	**36,547,488,679**	**36,547,488,679**
Total financial assets	**5,005,736,072**	**2,285,138,711,542**	**195,531,010,363**	**-**	**2,485,675,457,977**	**2,485,675,457,977**
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-	-			-	-
Deposit of bank and financial institutions				10,493,587,420	10,493,587,420	10,493,587,420
IMF related liabilities				41,237,741,376	41,237,741,376	**41,237,741,376**
Total foreign currency financial liabilities	**-**	**-**	**-**	**51,731,328,796**	**51,731,328,796**	**51,731,328,796**
Local currency financial liabilities						
Bills payable				54,245,636	54,245,636	54,245,636
Deposit of bank and financial institutions				388,635,552,440	388,635,552,440	388,635,552,440
Deposit of government				70,837,099,174	70,837,099,174	70,837,099,174
Deposit of other institutions				12,502,055,256	12,502,055,256	12,502,055,256
Currency in circulation				750,112,422,154	750,112,422,154	750,112,422,154
Due to bank and financial institutions				654,050,000,000	654,050,000,000	654,050,000,000
IMF related liabilities				12,464,816,036	12,464,816,036	12,464,816,036
Surplus payable to government				42,000,000,000	42,000,000,000	42,000,000,000
Other liabilities				2,027,025,539	2,027,025,539	2,027,025,539
Total local currency financial liabilities	**-**	**-**	**-**	**1,932,683,216,235**	**1,932,683,216,235**	**1,932,683,216,235**
Total Financial Liabilities	**-**	**-**	**-**	**1,984,414,545,031**	**1,984,414,545,031**	**1,984,414,545,031**
Net Financial Assets Position	**5,005,736,072**	**2,285,138,711,542**	**195,531,010,363**	**(1,984,414,545,031)**	**501,260,912,946**	**501,260,912,946**

5.6.5. Fair Value Hierarchy

Fair value measurements have been classified using a "fair value hierarchy" that categorizes the inputs to valuation techniques used to measure the fair value. The fair value hierarchy has three different levels and gives the highest priority to the quoted (unadjusted) prices in active markets and the lowest priority to unobservable inputs. The different levels are defined as follow.

Level 1 inputs are quoted (unadjusted) prices in active markets for identical assets and liabilities that the entity can access at the measurement date.

Level 2 inputs are inputs other than quoted market prices included within Level 1 that are observable for the assets or liabilities, either directly or indirectly, quoted prices for similar assets or liabilities in active markets.

Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

All the financial assets are measured at amortized cost except for the Equity Investment which has been recognized at fair value through other comprehensive income. The details showing the carrying amounts of financial assets that are measured at fair value using the "fair value hierarchy" and segregating fair value to Level 1–3 inputs are presented below:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Carrying Value	Fair Value	Level 1	Level 2	Level 3
Equity investment	5,005,736,072	5,005,736,072		5,005,736,072	
Total financial assets at fair value	**5,005,736,072**	**5,005,736,072**		**5,005,736,072**	

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Carrying Value	Fair Value	Level 1	Level 2	Level 3
Equity investment	4,302,806,764	4,302,806,764		4,302,806,764	
Total financial assets at fair value	**4,302,806,764**	**4,302,806,764**		**4,302,806,764**	

5.7. Employees Benefits - Defined Benefit Plans

The Bank currently offers two defined benefit post-employment plans to its employees, based on the length of service and amount of compensation. These post-employment benefit plans are 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan'. The Bank also offers two other long term benefits: "Staff Medical Fund" and "Leave Encashment". A defined benefit plan is post–employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The Bank determines the net interest expenses (income) on the net defined benefit liability (assets) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (assets). The obligation under 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality government bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

The 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan' are funded plan wherein the Bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. 'Leave encashment' and "Staff Medical Fund" are not a funded plan.

There are no plan amendments and curtailments during the reporting period.

The details of the net liabilities based on actuarial valuation of obligation for the defined benefit plans, viz, Gratuity or Pension Plan and Staff Security Plan are as follows:

Amount Recognized in the Statement of Financial Position

Amount in NRs.

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Present Value of Obligations	24,368,286,017	3,157,721,143	20,674,784,248	2,810,347,437
Fair Value of Plan Assets/Current Balance of Provision Account	(19,341,500,033)	(2,133,000,447)	(19,764,593,229)	(2,245,050,688)
Net Liability/(Assets)	**5,026,785,984**	**1,024,720,696**	**910,191,019**	**565,296,749**

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligations

Amount in NRs.

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Obligation	**20,674,784,248**	**2,810,347,437**	**19,799,326,845**	**2,781,136,386**
Transfer in/(out) obligation		10,000		
Current Service Cost	481,309,569	209,142,289	335,718,660	124,886,214
Interest Cost	1,797,850,925	242,591,101	1,781,939,416	250,302,275
Actuarial Losses (Gains)	2,870,915,461	134,189,169	205,985,660	-272,504,513
Losses (Gains) on Curtailments	-	-	-	-
Benefits Paid	(1,456,574,186)	(238,558,853)	(1,448,186,333)	(73,472,925)
Closing Obligation	**24,368,286,017**	**3,157,721,143**	**20,674,784,248**	**2,810,347,437**

Changes in Fair Value of Plan Assets

Amount in NRs.

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Fair Value	**19,764,593,229**	**2,245,050,688**	**19,433,209,385**	**2,122,731,894**
Investment adjustment	-	-	-	-
Expected Return	1,737,592,664	201,125,796	1,748,988,845	191,045,870
Actuarial Gains (Losses)	(704,111,674)	(74,617,183)	30,581,332	4,745,849
Contribution by Employer	-	-	-	-
Benefits Paid	(1,456,574,186)	(238,558,854)	(1,448,186,333)	(73,472,925)
Closing Fair Value	**19,341,500,033**	**2,133,000,447**	**19,764,593,229**	**2,245,050,688**

Amount Recognized in the Statement of Comprehensive Income

Amount in NRs.

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Charged to Statement of Income	541,567,830	250,607,594	368,669,231	184,142,619
Actuarial Income/(Loss) Recognized in OCI	(3,575,027,135)	(208,806,352)	(175,404,328)	277,250,362
Total Employee Benefit Income /(Expense)	**(3,033,459,305)**	**41,801,242**	**193,264,903**	**461,392,981**

Major Categories of Plan Assets as a Percentage of Total Plans

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality corporate bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of banks and FIs	100%	100%	100%	100%
Others	-	-	-	-
Total	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Principal Actuarial Assumption at the end of the Reporting Period

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	7.50%	7.50%	9%	9%
Expected Return on Plan Asset	7.50%	7.50%	9%	9%
Future Salary Increase	10.00%	10.00%	10%	10%
Future Pension Increase	6.67%	-	6.67%	-
Withdrawal Rate	0.50%	0.50%	0.50%	0.50%

The Sensitivity of the Defined Benefit Obligations to Changes in Principal Assumptions

Particulars	Change	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
		Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	-1%	14.65%	9.16%	12.64%	7.92%
	1%	-11.73%	-7.80%	-10.36%	-6.85%
Salary & Pension Increment Rate	-1%	-11.43%	-7.70%	-10.18%	-6.85%
	1%	13.98%	8.84%	12.20%	8%

The above sensitivity analyses are based on a change in an assumption while holding all other assumptions constant.

Expected benefit payments to be paid out by the plans in the coming five years

Amount in NRs.

Years	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
2026	1,418,602,385	249,316,944
2027	1,558,164,977	965,462,055
2028	1,619,057,291	276,503,045
2029	1,672,326,713	107,589,680
2030	1,717,125,122	92,059,462
2031-2035	9,207,888,695	903,513,866

5.8. Employees Benefits – Other Long Term Benefit Plan

The Bank currently offers accumulated leave as other long term benefit plan. The Bank's net obligation in respect of other long term benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The Bank determines the net interest expenses (income) on the net other long term benefit liability (assets) for the period by applying discount rate used to measure the other long term benefit obligation at the beginning of the period to the net other long term benefit liability (assets). The obligation under 'Accumulated Leave' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality government bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

'Leave encashment' is not a funded plan. Same assumptions are taken for measurement of the leave liabilities as adopted for defined benefit liabilities.

There are no plan amendments and curtailments during the reporting period. Actuarial gains/losses in other long term benefit plans are charged to statement of net income.

5.9. Other Employee Benefits

- Staff Welfare Fund: The Bank provides 12% of basic salary as staff welfare fund each year. During the year, the Bank has provided NRs. 107,417,807 (PY NRs. 104,666,745) as staff welfare fund.
- Staff Welfare Provident Fund: Each year, an amount as approved by the board of directors of the Bank, with an increment not exceeding 10% of amount approved by the board in previous year is provided in Staff Welfare

Provident Fund. Total expenses under this heading amounts to NRs. this year 752,942,800 (PY NRs. 733,504,891).

- The Bank provides staff medical fund facility to the staff, of which payments are made as per the eligible medical claim while rest amount is paid at the retirement time. NRs. 197,539,804 (PY NRs. 129,821,324) is expensed as staff medical fund this year.

5.10. Reserves

The Bank has maintained different reserves and funds. Some of the reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act, 2058. Section 41 of the Act has prescribed the sequences of the appropriation of the net income. As per the section, Foreign Exchange Revaluation Gain/Loss, Gold and Silver Revaluation Gain/Loss, and Securities Revaluation Gain/Loss shall be appropriated to the Foreign Exchange Equalization Reserve and respective Revaluation Reserves maintained by the Bank. The Bank shall also appropriate 10%, 5% and 5% of net income available for appropriation to General Reserve, Monetary Liability Reserve and Financial Stability Reserve respectively. In addition, an amount equal to the capital expenditure included in annual budget shall be appropriated to General Reserve and the amount decided by the Bank's board will be maintained in Net Cumulative Surplus Reserve. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserves and funds are maintained and a certain amount is annually allocated by the Bank's board, out of each year's net income to those reserves and funds. The impacts resulting from other comprehensive income are directly transferred to respective reserves. The Bank's board is authorized by Nepal Rastra Bank Act, 2058 to allocate a part of net income to those reserves and funds. The details of statutory and other reserves and funds are as follows:

5.10.1. Statutory Reserves

a) Monetary Liability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the Nepal Rastra Bank Act, 2058 and as per the provision of the section, an amount equals to 5 percent of the net income available for appropriation shall be allocated each year and kept in such reserve. This year, NRs. 4,024,132,522 (PY NRs. 3,688,116,035) is appropriated to this fund.

b) Financial Stability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount equals to 5 percent of the net income available for appropriation shall be allocated each year and kept in such reserve. This year, NRs. 4,024,132,522 (PY NRs. 3,688,116,035) is appropriated to this fund.

c) General Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the Bank's board not less than 10 percent of the net income available for appropriation shall be allocated in this general reserve fund each year. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of the Bank. Accordingly, NRs. 16,250,973,601 (PY NRs. 11,274,655,157) is appropriated in general reserve during the year.

d) Net Cumulative Surplus Fund

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount as decided by the Bank's board shall be allocated and kept in such reserve. This year, NRs. 1,902,850,310 (PY NRs. 129,638,007) is appropriated to this fund. This fund is introduced after the amendments in NRB Act in 2073 BS.

e) Exchange Equalization Fund

This fund has been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section, the amount equals to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. It represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amount of NRs. 45,029,959,182 (PY NRs. 14,995,429,467) which is equivalent to net exchange gain is appropriated to this fund during the year.

f) Gold and Silver Equalization Reserve

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net income of the year. Accordingly, an amount of NRs. 46,886,685,765 (PY NRs. 26,596,033,683) which is equivalent to net revaluation gain on revaluation of gold and silver is appropriated to this fund.

5.10.2. Other Reserves and Funds

The Board of Directors of the Bank is authorized by section 41 (1) (ga) of the NRB Act to appropriate the remaining net income in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the Bank has maintained different reserves and funds as per Accounts Directives of the Bank and the Board of Directors appropriate some part of the net income available for distribution to these reserves and funds annually. The amount

kept under these reserves and funds shall be utilized for the purpose of the reserves or funds as mentioned in the Account Directives. The following reserves and funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per monetary policy of the Bank to provide support for loan and refinance to banks and financial institutions. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 1,000,000,000 (PY NRs. 6,000,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund

This fund is created to meet the expenses relating to banking promotion, research and development work. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. No amount (PY NRs. -) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Mechanization Fund

This fund is created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by the Board of Directors of the Bank to this fund annually. No amount (PY NRs.-) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

d) Scholarship Fund

This fund is created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the Bank. No amount (PY NRs.-) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Mint Development Fund

This fund is created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. No amount (PY NRs.-) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Open Market Operation Stabilization Fund

This fund is created to ensure the adequacy of fund for the expenses related to various monetary instruments issued for liquidity management. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 19,500,000,000 (PY NRs. 12,755,571,674) has been allocated to this fund during this fiscal year.

g) Gold Replacement Fund

This fund has been created for replacing the gold/silver sold during the year. An amount equals to income/profit from gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of NRs. 807,077,854 (PY NRs. 1,091,153,478) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

h) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)

This fund is created as per the Monetary Policy of the Bank to provide wholesale credit for lending purpose to the deprived sector through MFIs, corporate and NGOs and refinancing in tea, cardamom plantation and production as well as construction of cold storages etc. No amount has been appropriated to this fund during the year.

i) Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)

This fund is created out of the surplus fund amounting to NRs.61,390,949 received while transferring the RSRF Program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Limited. The fund is utilized to provide reimbursement of the administrative expenses subsidy as claimed by the cooperative societies in case of the loan and advances disbursed and approved till the date of transfer of RSRF program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Limited. Accordingly, the administrative expenses subsidy amounting to NRs.-(PY Rs.-) has been reimbursed in the current year from this fund.

j) Actuarial Reserve

This reserve is created out of the actuarial gain in defined benefit retirement schemes recognized in other comprehensive income (OCI). Any actuarial loss in defined benefit retirement schemes recognized in OCI shall be expensed through this reserve. An amount of NRs. -3,783,833,487 (PY NRs. 101,846,034) has been transferred to Actuarial Gain Reserve in this year.

k) Fair Value Reserve

Fair Value Reserve in the Bank is created for maintaining the gain of investment in equity instruments classified as investment measured at fair value through other comprehensive income. A gain of NRs. 693,191,508 (PY NRs. 635,186,270) has been transferred to this reserve from other comprehensive income during the year.

5.11. Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act, 2058, the Bank shall maintain a foreign exchange reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consists of gold and other precious metals, foreign currencies and securities denominated in foreign currency, special drawing rights, bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instruments payable in convertible foreign currencies etc. The Bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed banks and financial institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the banking system of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

(in NRs. billion)

Particulars	Current Year	Previous Year
Foreign Exchange Reserve		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	1,814.26	1,400.98
Non-Convertible Foreign Currency	600.38	447.58
Gold Reserve	117.90	82.43
Special Drawing Rights	23.40	23.79
Sub Total	**2555.94**	**1,954.78**
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	279	201.36
Non-Convertible Foreign Currency	8.90	9.29
Sub Total	**287.90**	**210.65**
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	**2843.84**	**2,165.43**

Instrument-wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserve is as follows:

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
US Treasury Bills	8	1.81
Indian Treasury Bills	22.9	23.28
BIS FIXBIS	2.59	3.3
Bonds/Notes	29.48	28.71
Mid Term Instrument	6.86	6.9
Call Deposits	5.24	3.07
Time Deposit (Currency)	20.70	29.45
Gold Deposit	4.23	3.48
Special Drawing Rights		
Balance with NRB and BFIs		
Total	**100**	**100**

5.12. Projects' Assets and Liability

The Government of Nepal, represented by the Ministry of Finance (MOF), and Nepal Rastra Bank (NRB) signed financing and separate agreements with KFW under the Project "Sustainable Economic Development in Rural and Semi-Urban Areas – MSME Finance" (SEDRA) in three separate phases under German Government Financial Cooperation with Nepal. The Project implies a financial contribution to the Government of Nepal to the total amount of EUR 20 million channeled to NRB acting as the Project-Executing Agency, which will use it exclusively to provide loans in Nepalese Rupees to Partner Financial Institutions (PFIs) for further on-lending to local MSMEs (micro, small and medium-sized enterprises) in defined rural and semi-urban areas. The disbursements for the first and second phases of SEDRA have been completed, and the disbursement for the third phase is currently in the pipeline.

As part of the Project, the MOF and NRB shall establish a financing vehicle (Revolving Fund, RF), through which accumulated principal and interest payments from Project PFIs and RF partner banks shall be used to grant new loans to selected local banks with the objective to support expanding their lending to the underserved "missing middle" segment, i.e. Nepali MSMEs demanding loans within the ticket size up to NPR 5 million which has been at the core of the SEDRA Project.

The Financial Position and Income Statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Amount in NRs.

Particulars	As on 32nd Asar 2082	As on 31st Asar 2081
	KFW	KFW
Equity		
Capital Contribution	-	-
Surplus	421,924,321	363,157,272
Financial Risk Fund	-	-
Long- term Liabilities		
Loan from ADB - Non-Current Portion	-	-
Current Liabilities and Provision		
Loan from ADB - Current Portion	-	-
Service Charge due on Loan from ADB	-	-
Loan From GON	1,996,891,651	1,713,792,715
Loan Loss Provision	-	-
Accounts Payable	-	-
Total Equity & Liabilities	**2,418,815,973**	**2,076,949,988**
Assets		
Non-Current Assets		
Fixed Assets	-	-
Loan to PFI- Non Current Portion	-	-
Investment	-	-
Current Assets		
Interest Receivables	1,162,351	9,811,811
Loan to PFI- current portion	1,724,066,374	1,568,611,149
Cash and cash equivalents	693,587,247	498,527,027
Total Assets	**2,418,815,973**	**2,076,949,988**

Statement of Comprehensive Income

Amount in NRs.

Particulars	As on 32nd Asar 2082	As on 31st Asar 2081
	KFW	KFW
A. Income		
Interest Income	**58,767,049**	**82,927,957**
From Loan to PFIs	58,767,049	82,927,957
On deposit with Banks	-	-
On Investment	-	-
Other Income	-	-
Loan Loss Provision Written back	-	-
Total Incomes	**58,767,049**	**82,927,957**
B. Expenditure		
Administrative Expenses	-	-
Provision for Service Charge	-	-
Loan Loss Provision	-	-
Depreciation	-	-
Total Expenses	**-**	**-**
Surplus (Deficit) (A-B)	**58,767,049**	**82,927,957**

5.13. Interest in other entities

The Bank has invested in quoted and unquoted equity securities of nine different entities as presented below:

5.13.1. Investment in unquoted securities

The Bank has investment in unquoted equity securities of the following entities:

Amount in NRs.

Particulars	%	No of Shares		Investment at cost		Investment at Fair value	
		32-03-2082	31-03-2081	32-03-2082	31-03-2081	32-03-2082	31-03-2081
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	62.5	5,000	5,000	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Jeevan Beema Company Limited	55.56	1,005,667	1,005,667	1,000,000	1,000,000	373,144,324	383,500,672
Nepal Stock Exchange Ltd.	9.51	950,637	950,637	3,321,005	3,321,005	677,984,802	588,339,733
National Productivity and Economic Development Centre Ltd.	31.52	25,000	25,000	2,500,000	2,500,000	-	-
Deposit & Credit Guarantee Fund	10	10,000,000	10,000,000	607,594,000	607,594,000	3,326,911,427	2,784,984,577
Nepal Clearing House Ltd.	9.45	1,006,637	1,006,637	15,000,000	15,000,000	278,104,000	241,170,092
Credit Information Bureau	9.5	414,287	414,287	3,315,096	3,315,096	319,788,135	284,076,596
National Banking Institute	9.5	285,009	187,631	14,487,950	4,750,150	29,803,384	20,735,094
Total				**652,218,051**	**642,480,251**	**5,005,736,072**	**4,302,806,764**

Fair Value of the share investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available unaudited financial statements of respective entities.

All of the equity holdings are promoter shares which are not traded freely in the market. Hence, fair value of the shares is assumed same as the net worth per share.

5.13.2. Significant Interest in entities

The Bank has significant interest in the following entities. The details regarding interest in those entities are as under:

Name of Entity	Paid up capital (NRs.)	Investment at Face Value (NRs.)	% of share	Principal Activity	Principal Place of Business
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	8,000,000	5,000,000	62.50	Provides services related to agricultural activity	Singhadurbar, Kathmandu
Rastriya Jeevan Beema Company Limited	181,020,000	100,566,667	55.56	Life insurance service	Ramshahpath, Kathmandu
National Productivity and Economic Development Centre Ltd.	7,932,500	2,500,000	31.52	Provides research and consultancy services, offers socio-economic, productivity, management, policy planning, and energy conservation consultancy services.	Balaju, Kathmandu

Significant interest in above three entities is because of the investment in equity instruments (promoter shares) of such entities which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. The Bank is in the process of divestment of such investment by selling the shares that the Bank holds. The cost and its carrying amounts of assets recognized in the financial statements on such entities are as follows:

Amount in NRs.

Particulars	Investment at cost		Carrying Amounts (Investment at Fair value)	
	32-03-2082	31-03-2081	32-03-2082	31-03-2081
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Jeevan Beema Company Limited	1,000,000	1,000,000	383,500,672	383,500,672
National Productivity and Economic Development Centre Ltd.	2,500,000	2,500,000	-	-
Total	**8,500,000**	**8,500,000**	**383,500,672**	**383,500,672**

In the absence of audited financial statements of Agricultural Project Services Centre Private Limited and National Productivity & Economic Development Centre Limited, the Bank is not able to estimate the fair value of investment in such entities. Therefore, the Bank has made impairment by full amount for the investment in Agricultural Project Service Centre Private Limited and National Productivity & Economic Development Centre Limited and has not expected for its recovery. In addition, Agricultural Project Service Centre Private Limited is in the process of liquidation since long time.

The carrying amount of NRs. (PY NRs. 383,500,672) as shown in above table has been included under Equity Investment in the Statement of Financial Position. Being all the above entities as limited liability company, this is the maximum exposure to the loss from its significant interest in such entities.

5.13.3. Transactions with the Entities having Significant Interest

The Bank has done some transactions with the entities having significant interest of the Bank. Such transactions are occurred in the normal course of the Bank's operations and conducted as arm's length transactions. The details of such transactions are as follows:

Amount in NRs.

Entity	Nature of Transaction	FY 2081-82	FY 2080-81
Rastriya Jeevan Beema Company Limited	Insurance Premium paid by the Bank	356,458,094	220,444,309

5.14. Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The Bank transacts with the IMF as an agent of the Government of Nepal in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to the quota are borne by the Government of Nepal. In case of other transactions, such gains/losses are borne by the Bank. The basic policies followed by the Bank on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the Bank as depository of the Government of Nepal and exchange gains/losses arising on quota are borne by the Government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the income statement of the Bank.

The position of the Bank and Nepal Government's account with the IMF account is presented as below:

Particulars	As on 32nd Asar 2082		As on 31st Asar 2081	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents
1. For Transaction with Nepal Rastra Bank				
Special Drawing Rights				
Net cumulative allocation	40,980,517,183	218,481,192	38,627,474,746	218,481,192
Holdings	23,405,205,370	124,781,177	23,791,069,016	134,564,870
2. For Transaction with Nepal Government				
Outstanding Purchases & Loans				
RCF Loans	30,098,420,050	160,465,000	29,630,796,000	167,595,000
ECF Arrangements	41,209,129,000	219,700,000	33,291,440,000	188,300,000
Other Information	**Per cent of Quota**		**Per cent of Quota**	
Quota	100	156,900,000	100	156,900,000
Currency Holding	89.81	140,918,351	89.81	140,918,351
Reserve Tranche Position	10.2	15,988,749	10.2	15,998,749

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs. (PY NRs.176.8) per SDR.

5.15. Contingent Liabilities and Capital Commitments

The Bank has following amounts of contingent liabilities and capital commitments.

PARTICULARS	As on Asar 32, 2082	As on Asar 31, 2081
	NRs.	NRs.
Note Printing Commitments	2,516,423,298	327,963,057
Unclaimed Account Transfer to P/L Account	166,582,326	163,307,652
Capital Commitments	39,240,812	660,711,257
Total	**2,722,246,436**	**992,079,568**

Contingent liabilities in respect of note printing commitments are determined on the basis of LCs opened for procurement of bank notes. The capital commitments include costs for the consultancy service for interior design of newly constructed Baluwatar and Thapathali building; costs for interior design, furniture & Fixtures of Siddharthanagar Guest house; preparation of masterplan with detailed A/E design and cost estimation for construction of physical infrastructure and Supervision at Surkhet office; preparation of masterplan, cost estimate, BOQ and specification of proposed new Building at Biratnagar office; consultancy service for drawing, design and cost estimate of Pokhara Guest House as per the contract agreements less payments made till the end of the reporting period; which are expected to be settled over the period of the buildings construction. Likewise, capital commitments also include letter of credits opened for procuring Banknote Shredding and Briquetting System (BSBS) and Currency Verification and Processing System (CVPS).

5.16. Lease liabilities

The Bank has entered with the lease agreement with different counterparties for availing office space for conduct of its operation. The Bank accounted the present value of lease assets as lease liabilities and right to use assets. Lease payments on short term leases are recognized as expenses on straight line basis. The maturity analysis of lease liabilities is present here:

Amount in NRs.

Period	FY 2081-82	FY 2080-81
Less than one year	7,531,544	20,510,674
One year to five years	38,848,217	39,733,966
More than five years	21,637,163	33,065,582
Total Lease Liabilities	**68,016,924**	**93,310,222**

5.17. Monetary Operations and Refinance

The Bank conducts open market operations to manage liquidity in banking sector. The Bank usually injects money through inter day liquidity facility, standing liquidity facility, reverse repurchase agreement and lender of the last resort. Loan amount provided under the open market operation is fully secured with collateral (110 percent of loan amount) of Nepal Government securities. The Bank absorbs excess liquidity from market through reverse repo & deposit collection.

Besides these, the Bank also provides refinance facility to banks and financial institutions for providing the loan to borrowers. The loan under refinance facility is fully secured with good loan (100 percent of loan amount) of bank and financial institutions. The year-end outstanding balances and other details of monetary operations and refinance are given below:

Amount in NRs.

Particulars	Value	Interest (min/max)	FV of collateral received
	As on Asar 32, 2082		
1. Monetary Operations			
Assets			
Standing liquidity facility			
Lender of last resort			
Securities purchased under repurchase agreement			
Inter-day liquidity facility			
Liabilities			
Deposit Collection	377,450,000,000	2.8007-3%	
Reverse Repo			
Standing Deposit facility	276,600,000,000	3%	
2. Refinance			
	As on Asar 31, 2081		
1. Monetary Operations			
Assets			
Standing liquidity facility			
Lender of last resort	-		
Securities purchased under repurchase agreement	-		
Inter-day liquidity facility	-		
Liabilities	-		
Deposit Collection	950,000,000	0.7048-3.1853%	
Reverse Repo	-		
Standing Deposit facility	354,500,000,000	3%	
2. Refinance	-		

5.18. Claims and Litigations against the Bank

There are 194 pending cases (PY 238) filed in the court involving the Bank, either as plaintiff or defendant. It is anticipated that the Bank will not incur significant monetary liabilities in cases other than those initiated by its employees. However, the Bank may incur the loss to the extent of salaries and benefits owed to the 2 employees who have instituted legal suit against the Bank, contingent upon the court's decision. The estimated amount of contingent liability is Rs. 14,418,034.

5.19. Prior Period restatement

Prior period restatement as presented in Statement of Changes in equity amounting to Rs.100,292,215 relates to prior period excess interest booking on Government Bonds.

5.20. Number of Employees

The number of employees holding office at the year-end is 1,200 (PY 1,142).

5.21. Presentation (Regrouping/Rearrangement)

The presentation of some of the line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements.

5.22. Events after the Reporting Period

In addition to above, there is no material events occurred after the reporting period that requires adjustments or disclosure in the financial statements.

5.23. Sustainability Reporting

In the global context, an understanding is gradually emerging that central banks and financial supervisors ought to address climate risks and support sustainable finance. Nepal Rastra Bank, being central bank as well as supervisor of the banks and financial institutions (BFIs) in Nepal, has also started to consider how to integrate climate and other environmental considerations into our policy frameworks, or to encourage financial institutions to incorporate environmental, social and governance (ESG) standards in lending and investment and to adopt environmental and social risk management (ESRM) practices.

For aforementioned purpose, NRB has issued a Guideline on Environmental & Social Risk Management (ESRM) for the Banks and Financial Institutions on 2018. The guideline is revised in 2022. Additionally, Unified Directives issued by NRB mandates implementation of the above guidelines. Accordingly, Directive 2, clause (29) requires the BFIs to ensure, before disbursement of loans, in case to projects for which Initial Environmental Examination

(IEE)/Environmental Impact Assessment (EIA) is required for obtaining license/approval prior to establishment of project, such reports are approved from relevant authorities and in other cases, shall perform environment assessments on their own, before disbursement of loans. The BFIs are required to formulate their own policy for assessment of environmental and social risk in accordance with Environment Protection Act, 2076, Environment Protection Niyamawali, 2077, Labour Act, 2074, Guideline on Environmental & Social Risk Management (ESRM) for Banks and Financial Institutions, 2022 and relevant laws and regulations and incorporate environment and social risk assessment while making credit assessments, risk monitoring and reporting based on such policies. Also, the BFIs are required to submit reports to NRB in formats and frequency prescribed in Guideline on Environmental & Social Risk Management (ESRM) for Banks and Financial Institutions, 2022.

In addition to above, various provisions in Unified Directives, mentioned hereafter, also facilitate and encourage adoption of environment friendly measures by the BFIs. Directive No. 3, clause 12 (7) has prescribed loan to value ratio for personal electric vehicle loan at maximum 80 percent, as compared to maximum limit of 50 percent for other vehicle loans. Directive No. 5, clause (10) requires that the BFIs shall identify and assess the environment, social and climate change risk in addition to AML/CFT risk, legal risk, and they have to formulate adequate policy and procedures to manage such risks. Directive No. 6, clause 16 permits the BFIs to utilize the corporate social responsibility fund, created in accordance with the same directive, in activities relating to environment protection, social awareness programs and waste management. Directive No. 17 issued by the Bank has mandatory requirement for the BFIs to provide at least 5 percent of their total loan and advances to the deprived sector and such deprived sector loans shall also include loan of maximum 2 lakh per family provided for acquisition of renewable energy technology like domestic solar power system, solar cooker, solar water pump, biogas, improved water boiler, improved stove loan. Also, Directive No. 17 have mandated commercial banks to lend, by the end of FY 2026-27, at least 15 percent of their total credit in agriculture sector, at least 10 percent in energy sector and at least 15 percent in micro, cottage, small and medium scale industry.

In line with the Monetary Policy for 2022/23, Nepal Rastra Bank (NRB) has developed a Green Finance Taxonomy aimed at promoting the flow of domestic green finance. This initiative seeks to support the issuance of green bonds, climate risk reporting, and address the capital needs of the financial sector. The taxonomy provides a standardized framework for classifying economic activities, helping to enhance the sustainable finance sector and mobilize green investments more effectively. The Bank has also issued reference document on Nepal Green Finance Taxonomy.

The bank is also acquiring electric vehicles to enhance sustainability, reduce carbon emissions, and support its commitment to environmentally responsible practices. Further, to hear the grievances related to consumer protection, sustainable finance and other issues from the stakeholders, grievance handling portal is available on the website of the Bank.

* * *

नेपाल राष्ट्र बैंक
बालुवाटार, काठमाडौं
फोन नं.: ९७७-१-५७१९६४१, ५७१९६४१
फ्याक्स नं.: ९७७-१-५७१९६०१५
www.nrb.org.np